

Taloudelliset tiedot 2020

Taloudelliset tiedot 2020 – Lukijalle

Tämä raportti koostuu hallituksen toimintakertomuksesta sekä Fortum-konsernin tilinpäätöksestä, joka sisältää myös emoyhtiön tilinpäätöksen. Fortumin raportointikonaisuuden muut osat ovat toimitusjohtajan liiketoimintakatsaus, selvitys yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, palkitsemisraportti, sekä verojalanjälki, jotka julkaistaan Fortumin internetsivustolla. Kestävä kehitys on integroitu osaksi Fortumin vuosiraportointia ja lisäksi yksityiskohtaisempia tietoja kestävän kehityksen toiminnastamme on saatavilla verkkosivuillamme Kestävä kehitys -osiossa.

Hallituksen toimintakertomus

Tämä osio sisältää kuvauksen Fortumin tuloskehityksestä vuonna 2020. Täältä löydät myös riskienhallinnan kuvauksen sekä tietoa kestävästä kehityksestä ja Fortumin osakkeesta.

Konsernitilinpäätös

Päälaskelmat koostuvat Fortum-konsernin tuloslaskelmasta, laajasta tuloslaskelmasta, taseesta, oman pääoman muutoslaskelmasta ja rahavirtalaskelmasta.

Liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot on ryhmitelty kuuteen ryhmään niiden luonteen mukaan. Hyödynnä liitetietosivujen oikeassa reunassa olevia liitetietonumeroita tilinpäätöksen selaamiseen.

Tunnusluvut 2019–2020

Tämä osio sisältää taloudelliset tunnusluvut, osakepohjaiset tunnusluvut ja segmenttikohtaiset tunnusluvut vuosille 2019–2020. Taloudelliset tunnusluvut perustuvat pääasiassa konsernitilin- päätöksen päälaskelmiin. Segmenttikohtaiset tunnusluvut sisältävät segmenttikohtaista tietoa.

Emoyhtiön tilinpäätös

Täältä löydät emoyhtiön tilinpäätöksen sisältäen päälaskelmat, rahavirtalaskelman sekä tilinpäätöksen liitetiedot.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset löytyvät tästä osiosta.

Tilintarkastuskertomus

Tämä osa sisältää Fortum Oyj:n tilintarkastajan, Deloitte Oy:n, tilintarkastuskertomuksen.

Tunnusluvut 2011–2020, toiminnalliset tunnusluvut ja taloudellinen tieto vuosineljänneksittäin

Täältä löydät taloudelliset tunnusluvut, osakepohjaiset tunnusluvut, segmenttikohtaiset tunnusluvut sekä volyymeihin liittyvät tunnusluvut vuosilta 2011–2020 sekä investoinnit käyttöomaisuuteen ja vuosineljänneskohtaiset tiedot vuosilta 2019 ja 2020.

Tietoa sijoittajille

Tähän osioon on koottu tietoa Fortumin yhtiökokouksesta, osingonmaksusta, osakkeesta sekä vuoden 2021 tulostiedotuksesta.

Liitteet

1–3 Laadintaperusteet

Nämä liitetiedot kuvaavat konsernitilinpäätöksen laadintaperusteet ja sisältävät tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, kuvauksen tilinpäätöksen laadinnassa sovelletuista kriittisistä tilinpäätösarvioista ja -harkinnasta sekä tietoa yrityshankinnoista ja -myynneistä.

4–5 Riskit

Riskiosion liitetiedot kuvaavat, miten Fortum hallitsee rahoitus- ja pääomariskejään.

6–13 Tuloslaskelma

Tähän osioon on koottu tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot.

14–33 Tase

Tähän osioon on koottu tasetta täydentävät liitetiedot.

34–36 Taseen ulkopuoliset järjestelyt

Näistä liitetiedoista löydät tietoa taseen ulkopuolisista järjestelyistä.

37–39 Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Tähän osioon on koottu tiedot lähipiiritapahtumista, tilikauden jälkeisistä tapahtumista sekä konserniyrityksistä.

Alla olevat symbolit kertovat, mitkä liitetiedon luvut täsmäävät tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtalaskelmaan.

IS = Tuloslaskelma

BS = Tase

CF = Kassavirta

Taloudelliset tiedot 2020

Lukijalle		12 Tuloverot	76	Tunnusluvut	122
		13 Osakekohtainen tulos ja osinko	77	Taloudelliset tunnusluvut	122
HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	2	14 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain	78	Osakekohtaiset tunnusluvut	123
Tuloskehitys ja taloudellinen asema	2	15 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon	82	Segmenttikohtaiset tunnusluvut	124
Kestävä kehitys	21	16 Aineettomat hyödykkeet	85	Tunnuslukujen laskentakaavat	126
Riskienhallinta	27	17 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	87		
Fortumin osake ja osakkeenomistajat	36	18 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	89	Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	130
		19 Muut pitkäaikaiset sijoitukset	94	Tuloslaskelma	130
TILINPÄÄTÖS	39	20 Korolliset saamiset	94	Tase	130
Konsernitilinpäätös	39	21 Vaihto-omaisuus	95	Rahoituslaskelma	131
Konsernin tuloslaskelma	39	22 Myyntisaamiset ja muut saamiset	95	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	132
Konsernin laaja tuloslaskelma	40	23 Likvidit varat	96		
Konsernin tase	41	24 Osakepääoma	97	Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	139
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	42	25 Määräysvallattomien omistajien osuus	97		
Konsernin rahavirtalaskelma	44	26 Korolliset velat	98	Tilintarkastuskertomus	140
		27 Tuloverosaamiset ja -velat	101		
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	46	28 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat	103	Tunnusluvut 2011-2020	145
1 Merkittävät laadintaperiaatteet	46	29 Muut varaukset	106	Taloudelliset tunnusluvut	145
2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat	50	30 Eläkevelvoitteet	108	Osakekohtaiset tunnusluvut	147
3 Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät	51	31 Muut pitkäaikaiset velat	111	Segmenttikohtaiset tunnusluvut	148
4 Rahoitusriskien hallinta	55	32 Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	111	Investoinnit käyttöomaisuuteen	154
5 Pääomariskien hallinta	62	33 Vuokrasopimukset	112	Toiminnalliset tunnusluvut	156
6 Segmenttiraportointi	63	34 Investointi- ja muut sitoumukset	114		
7 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	69	35 Pantatut varat ja vastuut	115	Taloudellinen tieto vuosineljänneksittäin	160
8 Muut tuotot ja muut kulut	70	36 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt	116		
9 Materiaalit ja palvelut	71	37 Lähipiiritapahtumat	116	Tietoa sijoittajille	162
10 Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot	71	38 Tilikauden jälkeiset tapahtumat	117		
11 Rahoituskulut – netto	75	39 Konserniyritykset segmentteittäin	118		

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Hyvä tulos haasteellisena vuotena – strategia päivitetty edistämään siirtymää puhtaaseen energiaan

Taloudellisia tunnuslukuja

milj. euroa	2020	2019	2018	Muutos 20/19
IS Liikevaihto	49 015	5 447	5 242	800%
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) ¹⁾	2 434	1 766	1 523	38%
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	1 344	1 191	987	13%
IS Liikevoitto	1 599	1 118	1 138	43%
- % liikevaihdosta	3,3	20,5	21,7	
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta ¹⁾	656	744	38	-12%
IS Voitto ennen tuloveroja	2 199	1 728	1 040	27%
- % liikevaihdosta	4,5	31,7	19,8	
IS Tulos/osake, euroa	2,05	1,67	0,95	23%
CF Liiketoiminnan rahavirta ²⁾	2 555	1 575	804	62%
Oma pääoma/osake, euroa	14,58	14,61	13,33	0%
Rahoitusnettovelka (kauden lopussa) ³⁾	7 023	4 833	N/A	45%
Oikaistu nettovelka (kauden lopussa) ³⁾	9 784	4 978	N/A	97%
Korollinen nettovelka (kauden lopussa) ³⁾	N/A	5 260	5 509	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate ^{1) 3)}	2,9	N/A	N/A	
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate (EBITDA) ^{1) 3)}	N/A	3,0	3,6	
Sijoitetun pääoman tuotto, % ³⁾	N/A	10,0	6,7	
Oman pääoman tuotto, %	12,9	11,9	6,8	
Omavaraisuusaste, %	27	57	54	

1) Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, ja sitä käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA). Vertailukelpoinen käyttökate vuonna 2020 sisältää Uniperin vaikutuksen ajalta 1.4.–31.12.2020, sillä Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

2) Nettovakuusvelan muutos on uudelleenluokiteltu liiketoiminnan rahavirrasta investointien rahavirtaan ja rahoituksen rahavirtaan.

3) Uniper-yhdistelyn jälkeen Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmää ja käyttää rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa.

Katso ► Tunnuslukujen laskentakaavat

Vuosi 2020 tullaan muistamaan ennen kaikkea COVID-19-pandemiasta, joka järkytti maailmaa ja vaikutti ihmisten elämään ja toimeentuloon kaikkialla. Pandemian vaikutukset ulottuivat myös energiasektoriin ja Fortumiin, mutta selvästi vähemmän kuin moneen muuhun toimialaan ja yritykseen. Haasteellisina aikoina keskityimme – ja keskityimme edelleen – työntekijöidemme hyvinvoinnin turvaamiseen sekä varmistamaan sähkön ja lämmön toimituksen asiakkaillemme ja ympäröiville yhteiskunnille.

Tässä tehtävässä onnistuimme erittäin hyvin. Pidimme voimalaitoksemme käynnissä, toteutimme vuosihuollot ja varmistimme uusien voimalaitosten rakennustöiden valmistumisen ilman suurempia häiriöitä. Pohjoismaissa

otimme käyttöön 90 megawatin tuulivoimapuiston Kalaxissa, Suomessa ja 99 megawatin tuulivoimapuiston Sørkjordissa, Norjassa. Venäjällä toimimme markkinoille yhteensä 550 megawattia uutta tuulivoimakapasiteettia. Samaan aikaan tytäryhtiömme Uniperin rakennushankkeet Saksan Irschingissa ja Scholvenissa sekä Surgutskayan voimalaitoksen modernisointi Venäjällä etenevät suunnitelmien mukaisesti.

Olemme myös jatkaneet strategian toteuttamista sinnikkäästi. Vuoden aikana kasvatimme omistustamme Uniperissa 49,99 prosentista noin 76 prosenttiin ja yhdistelimme Uniperin tytäryhtiönä taloudelliseen raportointiimme omana raportointisegmenttinään. Yksi vuoden 2020 painopistealueista oli Fortumin ja Uniperin yhteistyön vahvistaminen. Tämän työn tuloksena esittelimme koko Fortum-konsernin kattavan strategian joulukuun alussa. Strategiamme tähtää energiamurroksen vauhdittamiseen, ja perustuu vahvaan asemaamme hiilidioksidipäästöttömässä sähkössä ja kaasussa sekä osaamiseemme kestävässä teollisuus- ja infrastruktuuriratkaisuissa. Sen määrätietoisella toteutuksella tavoittemme kestävää taloudellista tulosta ja kasvavaa osinkoa tulevina vuosina. Strategia on linjassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden kanssa: aiomme olla kaikessa toiminnassamme hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä ja Euroopan energiantuotannossa jo vuoteen 2035 mennessä.

Vuonna 2020 jatkoimme liiketoimintojemme optimointia ja päätimme luopua kaukolämpöliiketoiminnostamme Joensuussa ja Järvenpäässä strategisen arvioinnin päätteeksi. Näistä toiminnoista kirjattiin yhteensä 722 miljoonan euron myyntivoitto. Baltian, Puolan ja Ruotsin kaukolämpöliiketoimintojemme sekä Consumer Solutions -liiketoimintamme strategiset arvioinnit ovat käynnissä.

Vuoden aikana Euroopassa edistettiin ilmastopolitiikkaa määrätietoisesti. EU:n vihreän kasvun Green Deal -ohjelmassa sitoudutaan selkeästi hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä ja entistä tiukempiin päästövähennystavoitteisiin vuodelle 2030. Green Deal on todella tervetullut, sillä se yhdistää kaikki EU:n politiikan alat sekä kattaa kaikki yhteiskunnan sektorit. Tähän asti hiilestä irtautumisessa on keskitytty enimmäkseen energiasektoriin, mutta Green Deal kattaa koko yhteiskunnan. Entistä tiukemmat tavoitteet tarkoittavat merkittävästi tiukempaa EU:n päästökauppaohjausta tulevina vuosina, ja myös järjestelmän laajentamisesta keskustellaan. Tätä olemme ajaneet useiden vuosien ajan, ja olemme luonnollisesti erittäin tyytyväisiä kehityksen kulkuun. Tiukemmat päästötavoitteet ovat heijastuneet myös päästöoikeuden hintaan, joka on nyt noin kaksinkertainen edellisvuoteen verrattuna. Myös vetytalous otti askeleita eteenpäin, kun EU:n komissio ja useat jäsenvaltiot esittelivät vetystrategiansa. Kehitys on erittäin positiivista, koska hiilidioksidipäästöttömällä sähköllä tuotetulla vedyllä on keskeinen rooli Euroopan dekarbonisaatiossa, etenkin sellaisilla sektoreilla (esim. raskas liikenne ja tietyt teollisuuden prosessit), joita on vaikea sähköistää.

Kuluneena vuonna Fortumin toimintaympäristöön vaikuttivat pandemiaa ja markkinoiden yleistä epävakautta enemmän Pohjoismaiden runsas vesitilanne, jonka seurauksena sähkönhinnat laskivat voimakkaasti. Päästöoikeuksien ja hyödykkeiden hinnat alkoivat elpyä vuoden loppupuolella, mikä näkyi myös sähkön hintojen nousuna. Vuosi 2020 kohteli monia energiahyödykkeitä karusti, mutta kaasun ja sähkön kysyntä Euroopassa laski vain vähän, noin 3–4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Generation-segmenttimme vuoden 2020 taloudellista tulosta rasittivat matalat sähkönhinnat ja ydinvoiman pienentyneet tuotantomäärät etenkin neljännellä neljänneksellä. Onnistunut suojaus lievensi matalien sähkön markkinahintojen vaikutusta merkittävästi. City Solutions -segmentin tulos heikkeni lämpimän sään ja alhaisten sähkönhintojen seurauksena, mutta Consumer Solutions -segmentti paransi tulostaan jälleen. Russia-segmenttimme pärjasi operatiivisesti hyvin huolimatta pandemian vaikutuksista ensimmäisellä vuosipuoliskolla ja matalemmista sähkön myyntikatteista. Tuloksen heikkeneminen johtui pääasiassa Venäjän ruplan kurssimuutoksesta. Uniperin tulos noudattaa yleensä kausivaihtelua, jossa ensimmäinen ja neljäs vuosineljännes ovat vahvimmat. Vahvan suojauksen sekä sähkö- ja kaasuliiketoiminnan optimoinnin ansiosta Uniper-segmentin vuoden 2020 neljännen neljänneksen tulos tuki merkittävästi Fortumin vertailukelpoista liikevoittoa.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Päivitetyn osinkopolitiikkamme ja joulukuun alussa julkistamamme tiedon mukaisesti hallitus ehdottaa, että tilikaudelta 2020 jaetaan osinkoa 1,12 euroa osakkeelta, eli osinko kasvaa verrattuna vakaaseen osinkoon, jota olemme maksaneet usean vuoden ajan.

Muutokset raportoinnissa

Uniperin yhdistely

Uniperin enemmistöomistajana Fortum on yhdistellyt Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Uniper raportoidaan erillisenä segmenttinä. Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa 1.4.2020 alkaen. Vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Uniper oli yhdistelty tuloslaskelmaan osakkuusyhtiönä.

Kun Uniperin tulosta on yhdistelty Fortumin tuloslaskelmaan, tuloslaskelman erät on luokiteltu Fortumin tuloslaskelman esittämistavan mukaisesti, joten ne eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia Uniperin erillistuloslaskelman kanssa. Fortum on käyttänyt Uniperin tuloksen yhdistämiseen Uniperin oikaistun liikevoiton erää, jotka Uniper on raportoinut taulukossa ”Components of adjusted EBIT” (ks. Uniperin vuoden 2020 vuosikertomus s. 38). Lisäksi Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen OKG AB:n lukuihin tehdyt oikaisut.

Hankintamenolaskelma

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelmaa viimeistellään, ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli 31.3.2021 mennessä.

Fortum esittää 31.12.2020 alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja. Tästä johtuen vuoden 2020 ensimmäisen, toisen ja kolmannen neljänneksen luvut on oikaistu (oikaistut luvut vuosineljänneksittäin julkaistaan 12.3.2021).

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelman taloudellinen vaikutus Uniper-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon on vuonna 2020 yhteensä 57 miljoonaa euroa. Tämä koostuu +68 miljoonan euron kertaluonteisista eristä ja -11 miljoonan euron toistuvista eristä. Katso alla.

Toistuvat erät:

- Uniperin taseeseen 31.3.2020 tehdyt käyvän arvon oikaisut liittyvät pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon nousu kasvatti poistoja (11 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja vaikutti vertailukelpoiseen liikevoittoon; ja vuokrasopimusvelan kasvu (johtuen matalammasta diskonttauskorosta) johti pienempiin korkokuluihin (26 miljoonaa euroa vuonna 2020).

Kertaluonteiset erät:

- Hankintamenolaskelman seurauksena on Uniper-segmentin tuloslaskelmaan tehty tiettyjä kertaluonteisia oikaisuja vuoden 2020 toisen, kolmannen ja neljännen vuosineljänneksen aikana, jotka on nyt huomioitu 31.3.2020 avaavassa taseessa. Oikaisujen kokonaisvaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon on +68 miljoonaa euroa ja vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin -31 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus, 515 miljoonaa euroa, muodostaa alustavan liikearvon.

Muut muutokset

Seuraavat muutokset on tehty vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna esitystavan eroavaisuuksien yhtenäistämiseksi Uniperin kanssa:

- Fortum päivitti nettovelan määritelmäänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa.
- Fortum päivitti Vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien ja Vertailukelpoisen liikevoiton määritelmää.
- Fortum uudelleenluokitteli nettovakuusvelan muutoksen rahavirtalaskelmassa niin, että vakuussaamisten muutos esitetään investointien rahavirrassa ja vakuusvelan muutos esitetään rahoituksen rahavirrassa. Aiemmin nettoerä esitettiin liiketoiminnan rahavirrassa. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.
- Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on konsernin tuloslaskelmalla uudelleenluokiteltu vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Tällä muutoksella ei ollut vaikutusta vertailukelpoiseen liikevoittoon. Lisäksi konsernin rahavirtalaskelmalla ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on uudelleenluokiteltu liiketoiminnan rahavirrasta investointien rahavirtaan. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.

Uniperin energiakaupankäynnin ja optimoinnin osuus Uniper-konsernin liikevaihdosta on yli 90 %. Merkittävä osuus Uniperin liikevaihdosta syntyy tuotantolaitosten ja sopimussalkun optimoinnista, joka esitetään bruttomääräisenä.

Lisätietoja Uniperin yhdistelystä on ▶ **liitteessä 1**.

Strategiapäivitys

Joulukuussa 2020 Fortum päivitti koko Fortum-konsernin strategian edistämään kestävästä taloudellista tulosta ja siirtymistä puhtaaseen energiaan. Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti Fortum tähtää hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä vaativien välitavoitteiden kautta.

Päivitetyllä strategialla on neljä prioriteettia: muutamme oman toimintamme hiilineutraaliksi, kasvamme päästöttömässä sähköntuotannossa, mahdollistamme energiamuutoksen hyödyntämällä vahvaa asemaamme kaasussa ja rakennamme kumppanuuksia teollisuus- ja infra-asiakkaiden kanssa.

Fortum on sitoutunut seuraaviin vaativiin ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin:

- Koko toiminta on hiilineutraalia Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti viimeistään vuoteen 2050 mennessä (Scope 1, 2 ja 3 -päästöt)
- Euroopan tuotanto on hiilineutraalia viimeistään vuoteen 2035 mennessä (Scope 1 ja 2)
- Euroopan tuotannon hiilidioksidipäästöjä pienennetään vähintään 50 %:lla vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2019 verrattuna (Scope 1 ja 2)
- Luonnon monimuotoisuutta edistävien merkittävien vapaaehtoisten toimenpiteiden määrä vähintään 12 vuonna 2021

Vuoden 2021 aikana Fortum aikoo asettaa tavoitteen epäsuorien, polttoainekaupasta loppukäyttäjille muodostuvien Scope 3 -päästöjen vähentämiselle (kategoria 11).

Fortumin hiilivoimakapasiteetti enemmän kuin puolitetaan vuoden 2025 loppuun mennessä noin 5 gigawattiin (GW). Vähennystoimenpiteisiin sisältyvät muun muassa Uniperin aiemmin vuonna 2020 ilmoittamat ja joulukuussa päivitettyt kivihiihivoimaloiden sulkemiset Saksassa: 0,9 GW vuoden 2020 lopussa, 1,5 GW vuoden 2022 loppuun mennessä ja 0,5 GW vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi Isossa-Britanniassa suljetaan 2 GW Uniperin hiilivoimaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tavoite sisältää myös Fortumin aiemmin ilmoittaman sitoumuksen lopettaa hiilen käyttö Espoossa vuoteen 2025 mennessä.

Edellä mainittujen voimalaitosten suunniteltujen sulkemisten lisäksi Uniper sulkee 1 GW:n hiilivoimalan Alankomaissa vuoden 2029 loppuun mennessä. Saksan hiilestä luopumista koskevan lain mukaisesti Uniperin 1,1 GW:n hiilivoimala Saksassa (Datteln 4) suljetaan vuoteen 2038 mennessä.

Fortum aikoo myös kasvattaa maatuuli- ja aurinkovoimatuotantoaan pääasiassa Euroopassa ja kehittää siitä merkittävän tulonlähteen. Tavoitteena on rakentaa 1,5–2 GW uutta kapasiteettia vuoteen 2025 mennessä. Voimalaitokset rakennetaan osittain omaan taseeseen ja osittain ”rakenna, käytä, myy” -liiketoimintamallia (Build, Operate, Transfer; ns. BOT-malli) hyödyntämällä.

Venäjällä Fortum siirtyy asteittain uusiutuvaan energiaan ja vähentää ajan myötä fossiilisen energian painoa portfoliossaan.

Konsernistrategian työstämisen rinnalla Fortum ja Uniper ovat kartoittaneet yhteistyömahdollisuuksia ja niistä saavutettavia hyötyjä. Positiivisen kassavaikutuksen arvioidaan nousevan konsernitasolla noin 100 miljoonaan euroon vuodessa. Tästä yli 50 miljoonaa euroa vuodessa arvioidaan saavutettavan vuoden 2023 loppuun mennessä ja täysimääräiset, vuositasolla noin 100 miljoonan euron hyödyt vuonna 2025. Yhteistyöllä luodaan arvoa molemmille yhtiöille ja niiden osakkeenomistajille.

Taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka

Fortumin liiketoimintaprofiili on muuttunut Uniperin yhdistelyn myötä. Fortumin hallitus päätti 15.5.2020 poistaa seuraavat taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien: sijoitetun pääoman tuotto vähintään 10 % ja vertailukelpoisen nettovelan ja käyttökäteen suhde noin 2,5x.

Fortum päivitti taloudelliset tavoitteensa ja osinkopolitiikkansa joulukuussa 2020. Fortumin tavoitteena on edelleen säilyttää vähintään tason BBB investment grade -luottoluokitus. Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökäteen suhde alle 2x
- Uusien investointien vähimmäistuottovaatimus (pääomakustannusten painotettu keskiarvo, WACC):
 - +100 korkopistettä vihreissä investoinneissa
 - +200 korkopistettä muissa investoinneissa

Fortumin päivitetty osinkopolitiikka on ”maksaa vakaata, kestävä ja ajan myötä kasvavaa osinkoa”.

Taulukoissa esitettyjen tietojen vertailukelpoisuus

Uniperin enemmistöomistajana Fortum on yhdistellyt Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Uniper raportoidaan erillisenä segmenttinä. Tämä johti muutoksiin muun muassa Fortumin raportointirakenteessa, laskentaperiaatteissa, sekä tiettyjen tunnuslukujen laskentakaavoissa että ydinjätehuoltorahaston luokittelussa. Katso lisätietoja ▶ **liitteessä 1** Merkittävät laadintaperiaatteet.

Fortum yhdisteli Uniperin tuloksen konsernin tuloslaskelmaan 1.4.2020 alkaen, mikä on pääsyy muutoksiin luvuissa edellisvuoteen verrattuna. Hallituksen toimintakertomuksessa esitetty taloudellinen tulos koskee Fortumia sisältäen Uniperin, ellei toisin ole mainittu.

Taloudellinen tulos

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Generation	2 006	2 141	-6%
Russia	929	1 071	-13%
City Solutions	1 075	1 200	-10%
Consumer Solutions	1 267	1 835	-31%
Uniper	44 514	-	100%
Muut toiminnot	140	115	22%
Nord Pool -sähköpörssissä tehtyjen ostojen ja myyntien netotus ¹⁾	-317	-529	
Eliminoinnit	-598	-387	
IS Yhteensä	49 015	5 447	800%

1) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Pool -sähköpörssissä netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietyinä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) segmenteittäin

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Generation	886	939	-6%
Russia	394	469	-16%
City Solutions	239	308	-22%
Consumer Solutions	153	141	9%
Uniper	856	-	100%
Muut toiminnot	-94	-91	-3%
Yhteensä	2 434	1 766	38%

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Generation	722	794	-9%
Russia	251	316	-21%
City Solutions	47	120	-61%
Consumer Solutions	90	79	14%
Uniper	363	-	100%
Muut toiminnot	-129	-118	-9%
IS Yhteensä	1 344	1 191	13%

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Generation	711	780	-9%
Russia	252	317	-21%
City Solutions	775	127	510%
Consumer Solutions	129	20	545%
Uniper	29	-	100%
Muut toiminnot	-298	-126	-136%
IS Yhteensä	1 599	1 118	43%

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Generation	29	10	188%
Russia	47	59	-21%
City Solutions	57	37	54%
Consumer Solutions	-	-	-
Uniper	54	-	100%
Muut toiminnot	470	638	-
IS Yhteensä	656	744	-12%

 Lisätietoja katso ▶ **liite 6** Segmenttiraportointi.

Liikevaihto oli 49 015 (5 447) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 13 % ja oli 1 344 (1 191) miljoonaa euroa pääasiassa Uniperin yhdistelyn seurauksena. Kaukolämpöliiketoiminnan tuloksen heikkeneminen ja Venäjän ruplan kurssimuutoksen negatiivinen vaikutus tasoittivat osittain yhdistelyn positiivista vaikutusta. Generation-segmentissä saavutettujen sähkönhintojen alenemisen ja ydinvoiman tuotantomäärien laskun negatiivista vaikutusta tasoitti vesivoiman tuotantomäärien kasvu.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 255 (-72) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon. Se johtui pääasiassa 722 miljoonan euron myyntivoitosta Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnoista, -675 (-72) miljoonan euron suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksista sekä kertaluonteisesta, verottomasta -222 miljoonan euron tulosvaikutuksesta, joka liittyi Uniperin raportointiin tytäryhtiönä ja jolla ei ole kassavirtavaikutusta. Tämä kertaluonteinen erä ei vaikuttanut Fortumin omaan pääomaan, koska se oli vain uudelleenluokittelu pääoman sisällä. Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020 (▶ **liite 1** ja ▶ **liite 7**).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 656 (744) miljoonaa euroa. Koska Fortum raportoi osuutensa Uniperin tuloksesta neljännesvuoden viiveellä, Fortumin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulos sisältää 162 miljoonan euron osuuden Uniperin vuoden 2019 neljännen neljänneksen tuloksesta ja 307 miljoonan euron osuuden vuoden 2020 ensimmäisen neljännen tuloksesta. Fortumin osuus Uniperin tuloksesta oli 469 (632) miljoonaa euroa ja sisältää Fortumin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemän oikaisun peruutuksen. Oikaisu liittyi positiiviseen vaikutukseen, joka seurasi kapasiteettimarkkinan uudelleen käynnistämisestä Isossa-Britanniassa. Fortum on tehnyt myös oikaisun, joka liittyi Uniperin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä ja vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä kirjaamiin arvonalentumisiin. Tämä oikaisu oli 449 miljoonaa euroa

verojen jälkeen. Fortum käytti tässä oikaisussa käyvän arvon oikaisuja, jotka kirjattiin hankintamenolaskelmaan vuonna 2018 (▶ **liite 18**).

Nettorahoituskulut olivat 56 (134) miljoonaa euroa.

Tulos ennen tuloveroja oli 2 199 (1 728) miljoonaa euroa.

Katsauskauden verot olivat 344 (221) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman efektiivinen tuloverokanta oli 15,7 % (2019: 12,8 %). Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta oli 23,8 % (22,0 %) ilman osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, verokantojen muutoksia sekä muita merkittäviä kertaluonteisia tuloveroeria (▶ **liite 12**).

Kauden tulos oli 1 855 (1 507) miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 2,05 (1,67) euroa, josta 0,38 (-0,07) euroa liittyi vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

Taloudellinen asema ja rahavirta

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Korkokulut	-170	-167	2%
Korkotuotot	111	28	297%
Muut rahoituserät – netto	3	5	43%
IS Rahoituskulut –netto	-56	-134	58%
Rahoitusnettovelka	7 023	4 833	45%
Oikaistu nettovelka	9 784	4 978	97%

Rahavirta

Vuonna 2020 liiketoiminnan rahavirta kasvoi 980 miljoonaa euroa ja oli 2 555 (1 575) miljoonaa euroa.

Investointien rahavirta oli 2 140 (-118) miljoonaa euroa. Käyttöomaisuusinvestoinnit kasvoivat 406 miljoonalla eurolla ja olivat 1 101 (695) miljoonaa euroa. Osakehankinnat ilman likvidejä varoja olivat 1 801 miljoonaa euroa ja liittyivät pääasiassa Uniperin osakkeiden hankintaan. Osakemyynnit liittyivät pääasiassa Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myyntiin ja olivat 1 244 miljoonaa euroa. Muutokset vakuussaamisissa olivat -522 (403) miljoonaa euroa. Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä solmitulla vakuusjärjestelysopimuksella käteispannin vapauttamiseksi pohjoismaisessa sähköpörssissä oli 310 miljoonan euron positiivinen vaikutus, joka on esitetty muiden korollisten saatavien muutoksessa. Liiketoiminnan rahavirta ja liiketoimintojen myynnit ylittivät investoinnit, ja liiketoiminnan rahavirta ennen rahoitusta oli 415 (1 693) miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nostot olivat 2 569 (2 805) miljoonaa euroa. Fortum nosti 2 000 miljoonan euron määräaikaishainan 24.3.2020 ja 300 miljoonan euron lyhytaikaisen lainan 6.5.2020 Uniperin osakkeiden hankintaa varten. Vuonna 2019 Fortum laski liikkeeseen 2,5 miljardin euron joukkovelkakirjalainat osana yhtiön Euro Medium Term Note -lainaohjelmaa. Pitkäaikaisia lainoja maksettiin yhteensä 507 (2 567) miljoonaa euroa sisältäen lyhytaikaisen lainan takaisinmaksun. Vakuusvelan muutos oli -623 (-47) miljoonaa euroa. Likvidit varat kasvoivat 920 (806) miljoonaa euroa.

Varat

Taseen loppusumma vuoden 2020 lopussa oli 57 810 (23 364) miljoonaa euroa. Kasvu vuoden loppuun verrattuna liittyy pääasiassa Uniperin yhdistelemiseen Fortum-konserniin. Likvidit varat vuoden lopussa olivat 2 308 (1 433) miljoonaa euroa.

Oma pääoma

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma oli 12 953 (12 982) miljoonaa euroa. Muutos edellisvuoden lopusta liittyi pääasiassa kauden tulokseen, joka oli 1 823 miljoonaa euroa, 977 miljoonan euron osingonmaksuun ja 492 miljoonan euron negatiivisiin muuntoeroihin.

Rahoitus

Vuonna 2020 Fortum päivitti nettovelan määritelmäänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Vuoden 2020 lopussa nettorahoitusvelka oli 7 023 (4 833) miljoonaa euroa ja oikaistu nettovelka oli 9 784 (4 978) miljoonaa euroa. Vanhan määritelmän mukainen nettovelka oli 5 260 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopussa (► [liite 26](#)).

Konsernin likvidit varat olivat vuoden 2020 lopussa 2 308 (1 433) miljoonaa euroa. Uniperin osuus likvideistä varoista oli 289 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 lopussa Fortumilla oli 5 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja. Nostamattomat luotot sisältävät 1 450 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy marraskuussa 2021 (sisältää option jatkaa sopimusta vuodella), 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy kesäkuussa 2023, sekä Uniperin 1 800 miljoonan euron luottolimiitin, joka erääntyy syyskuussa 2025. Valmiusluottolimiittien lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat voimassa toistaiseksi.

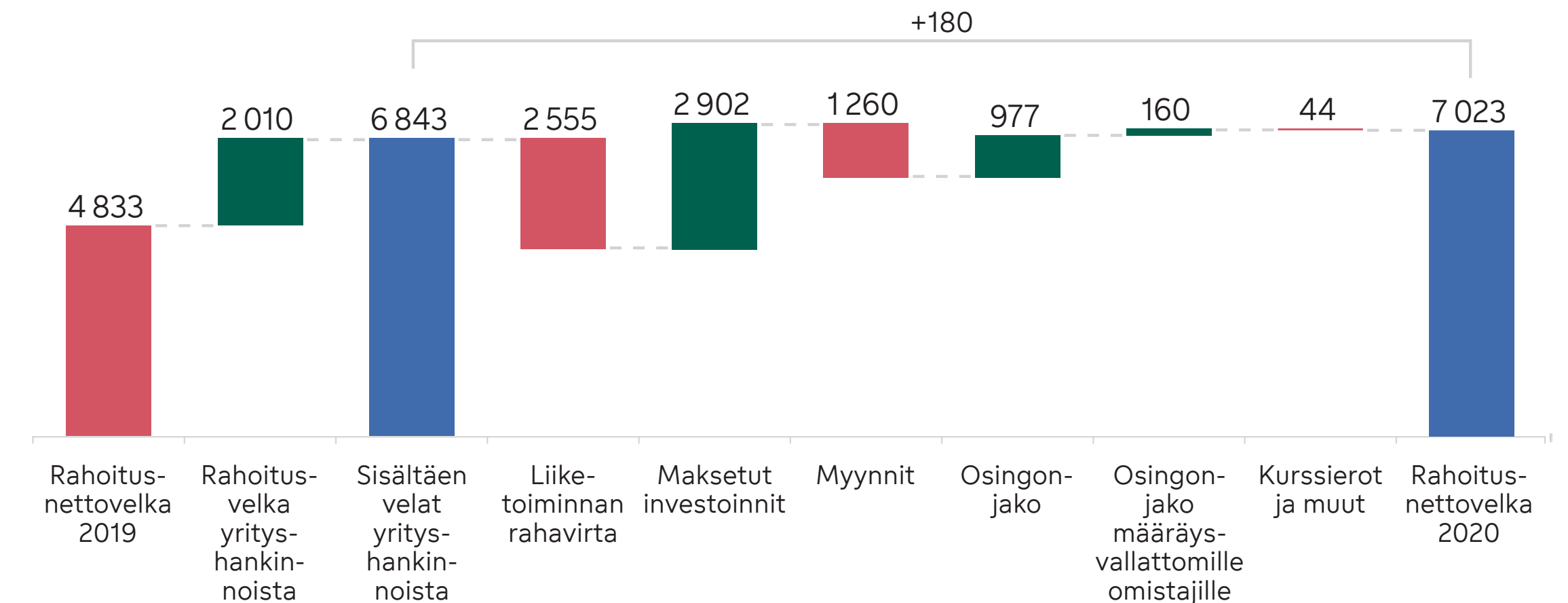
Tammikuussa 2020 Fortum irtisanoi valmiusluottolimiiteistä 3 000 miljoonan euron osuuden, kesäkuussa 2020 1 200 miljoonan euron osuuden ja elokuussa 2020 350 miljoonan euron osuuden valmiusluottolimiitistä, joka erääntyy marraskuussa 2021. Valmiusluottolimiitit oli otettu Uniperin osakkeiden hankintaa varten ja likviditeettitarpeisiin.

Maaliskuussa 2020 Fortum nosti näiden luottojen puitteissa Uniperin osakkeiden hankintaa varten 2 000 miljoonan euron määräaikaislainan, joka erääntyy 31.10.2022. Huhtikuussa 2020 Fortum allekirjoitti 70 miljoonan euron kahdenvälisen kymmenvuotisen lainasopimuksen. Toukokuussa 2020 Fortum nosti näiden luottojen puitteissa 300 miljoonan euron tilapäislainan, joka maksettiin ennenaikaisesti takaisin kesäkuussa 2020. Fortum nosti 814 miljoonan Ruotsin kruunun (80 miljoonan euron) kymmenvuotisen kahdenvälisen lainan 21.12.2020.

Maaliskuussa 2020 Standard & Poor's teki päätöksen Fortumin CreditWatch Negative -statuksen osalta ja piti Fortumin pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolla BBB negatiivisin näkymin. Lyhyen ajan luokitus on tasolla A 2. Huhtikuussa 2020 Fitch poisti Fortumin Rating Watch Negative -statuksen ja piti Fortumin pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolla BBB negatiivisin näkymin.

Maaliskuussa 2020 Standard & Poor's teki päätöksen myös Uniperin CreditWatch Negative -statuksen osalta ja piti Uniperin luottoluokituksen tasolla BBB negatiivisin näkymin.

Nettovelan muutos 2020, milj. euroa

Toiminta- ja sääntely-ympäristö

Euroopan sähkömarkkinat

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä 383 (394) TWh vuonna 2020. Kysynnän lasku Pohjoismaissa johtui pääasiassa leudosta säästä. Kysyntää heikensi myös teollisuuden kysynnän lasku Suomessa ja Ruotsissa.

COVID-19-pandemian leviämistä ehkäisevät toimenpiteet vaikuttivat sähkön kysyntään monissa Euroopan maissa etenkin vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Sähkönkysyntä elpyi kuitenkin merkittävästi Euroopassa kolmannella neljänneksellä. Alustavien tilastojen mukaan kysyntä neljännellä neljänneksellä keskisessä Länsi-Euroopassa (Saksa, Ranska, Itävalta, Sveitsi, Belgia ja Alankomaat) oli vain 1 % vähemmän kuin vuonna 2019. Kokonaiskulutus keskisessä Länsi-Euroopassa vuonna 2020 laski 4 % edellisvuoteen verrattuna.

Sähkön osuuden energian kokonaiskulutuksesta odotetaan kasvavan edelleen pitkällä aikavälillä. Kasvuvauhti määräytyy kuitenkin pitkälti Euroopan ja Pohjoismaiden makrotaloudellisen kehityksen perusteella. Pidemmällä aikavälillä teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen sähköistymisen kehitys on keskeinen sähkönkulutuksen kasvua määräävä tekijä.

Vuoden 2020 alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat 79 TWh eli 5 TWh pitkän ajan keskiarvoa pienemmät ja 5 TWh suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Sateinen ja leuto talvi kasvatti Pohjoismaiden vesivarantoja nopeasti ensimmäisellä neljänneksellä. Kevät oli melko kylmä, ja kevään tulovirtaukset viivästyivät merkittävästi. Kun erittäin suuri lumikertymä alkoi sulaa, kevään tulovirtaukset nostivat vedenkorkeuden lähelle historiallisia enimmäismääriä useimmissa Pohjoismaiden vesivarannoissa. Vuoden 2020 lopussa vesivarannot olivat 105 TWh eli 21 TWh pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella ja 26 TWh edellisvuotta suuremmat.

Vuonna 2020 sähkön keskimääräinen systeemi hinta Nord Poolissa oli 10,9 (38,9) euroa/MWh. Keskimääräinen alue hinta oli 28,0 (44,0) euroa/MWh Suomessa, 21,2 (38,4) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma) ja 14,4 (37,9) euroa/MWh SE2-alueella Ruotsissa (Sundsvall). Vesivarojen erittäin suuri ylijäämä monissa vesivarannoissa on ollut Pohjoismaiden alhaisten spot-hintojen pääasiallinen syy vuonna 2020.

Vuoden 2020 keskimääräinen spot-hinta Saksassa oli 30,5 (37,7) euroa/MWh.

Helmikuun 2021 lopussa Pohjoismaiden sähkön termiinihintana Nasdaq Commodities -markkinapaikalla oli noin 26 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja noin 26 euroa/MWh myös vuodelle 2022. Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 9 TWh pitkän ajan keskiarvon yläpuolella ja 1 TWh pienemmät kuin vuotta aiemmin. Saksassa sähkön termiinihintana oli noin 48 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja noin 52 euroa/MWh vuodelle 2022.

Hyödykemarkkinat

Kaasun kysyntä keskisessä Länsi-Euroopassa oli vuonna 2020 2 119 (2 184) TWh. Keskisen Länsi-Euroopan kaasun varastotasot laskivat vuoden alusta (539 TWh) vuoden loppuun (439 TWh), jolloin ne olivat 8 TWh suuremmat kuin viiden vuoden keskiarvo (2015–2019).

Kaasun keskimääräinen spot-hinta (TTF) vuonna 2020 oli 9,5 (13,5) euroa/MWh. Vuoden 2021 termiinihintana nousi ja oli 17,1 euroa/MWh vuoden lopussa (16,4 euroa/MWh vuoden alussa).

Euroopan päästöoikeuksien (EUA) hinnat vuonna 2020 olivat 14–33 euroa/tonni. Hinta nousi vuoden alun hinnasta 24,6 euroa/tonni vuoden lopun hintaan 32,7 euroa/tonni.

Hiilen termiinihintana (ICE Rotterdam) vuodelle 2021 nousi vuoden alun hinnasta 62,0 dollaria/tonni vuoden lopun hintaan 68,9 dollaria/tonni.

Helmikuun 2021 lopussa kaasun TTF-termiinihintana oli 16,4 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja 16,6 euroa/MWh vuodelle 2022. EUA-termiinihintana vuodelle 2021 oli tasolla 37 euroa/tonni. Hiilen termiinihintana (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2021 oli 67 dollaria/tonni.

Venäjän markkinat

Fortumin Russia-segmentti toimii Länsi-Siperiassa pääasiassa Tjumenin ja Hanti-Mansian alueilla, joilla teollinen tuotanto on keskittynyt öljyyn ja kaasuun, sekä Uralilla metalliteollisuuden keskittyneellä Tšeljabinskin alueella. Uniperin venäläinen tytäryhtiö Unipro PJSC toimii Smolenskin, Moskovan, Sverdlovskin ja Krasnojarskin alueilla sekä Hanti-Mansian autonomisessa piirikunnassa.

Venäjän markkinat on jaettu kahteen hintavyöhykkeeseen. Fortumin Russia-segmentti toimii ensimmäisellä hintavyöhykkeellä (Venäjän Euroopan ja Uralin alueet), ja Uniper toimii molemmilla hintavyöhykkeillä.

Vuonna 2020 keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinnat pois lukien) oli 1 220 (1 289) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä ja 873 (892) ruplaa/MWh toisella hintavyöhykkeellä. Uralin alueella spot-hinta oli 1 068 (1 117) ruplaa/MWh.

Venäjän hallitus nosti kaasun hintaa 1,4 % heinäkuussa 2019 ja 3 % elokuussa 2020.

Venäjällä CSA-sopimukseen perustuvat kapasiteettimaksut ovat keskeinen yhtiön tuloskasvuun vaikuttava tekijä, sillä CSA-maksut ovat huomattavasti korkeampia kuin CCS-huutokaupoista (Competitive Capacity Selection) saatavat kapasiteettimaksut. Tällä hetkellä Fortumin Russia-segmentin CSA-kapasiteetti on 2 368 MW ja sisältää 70 MW aurinko- ja tuulivoimakapasiteettia. Lisäksi Fortumin uusiutuvan energiantuotannon yhteisyrityksillä on käytössä 600 MW tuulivoimakapasiteettia sekä rakenteilla 495 MW ja kehitysvaiheessa 728 MW tuulivoimakapasiteettia. Vastaavasti Uniperin CSA-kapasiteetti on 2 455 MW.

Lisäksi lämpövoimalat saavat selkeästi korotettuja CSA-maksuja noin kuudennesta käyttövuodesta alkaen (ks. taulukot alla). Vuonna 2021 on odotettavissa korotus CSA-maksuihin kolmelle Fortumin Russia-segmentin yksikölle ja yhdelle Uniper-segmentin yksikölle. CSA-jakson päätyttyä yksiköt voivat saada CCS-maksuja CCS-huutokaupoista. Muutokset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Fortumin Russia-segmentin yksiköt	Korotettu CSA		
	CSA alkaa	alkaa	CSA päättyy
Tyumen CHP 1, yksikkö 2	1.2.2011	1.10.2016	31.12.2020
Tšeljabinsk CHP 3, yksikkö 3	1.6.2011	1.11.2016	31.12.2020
Nyagan, yksikkö 1	1.4.2013	1.1.2018	31.12.2021
Nyagan, yksikkö 2	1.12.2013	1.8.2018	31.12.2022
Nyagan, yksikkö 3	1.1.2015	1.1.2021	31.12.2025
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 1	1.12.2015	1.1.2021	31.12.2024
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 2	1.3.2016	1.1.2021	31.12.2024
Ulyanovsk ¹⁾	1.1.2018	n/a	30.11.2031
Bugulchansk ²⁾	11/2016-3/2017	n/a	11/2030-11/2031
Pleshanovsk ²⁾	1.3.2017	n/a	30.11.2031
Grachevsk ²⁾	1.3.2017	n/a	30.11.2031

1) Tuuli CSA.

2) Aurinko CSA.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Fortumin Uniper-segmentin yksiköt	Korotettu CSA		
	CSA alkaa	alkaa	CSA päättyy
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 7	1.5.2011	1.5.2017	31.7.2021
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 8	1.6.2011	1.6.2017	31.8.2021
Shaturskaya GRES, yksikkö 7	1.10.2010	1.10.2016	31.12.2020
Yaivinskaya GRES, yksikkö 5	1.1.2011	1.1.2017	31.12.2020
Berezovskaya GRES, yksikkö 3 ¹⁾	1.11.2014	1.11.2020	31.10.2024
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 1 ²⁾	3/2022	n/a	2/2038
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 2 ²⁾	12/2026	n/a	11/2042
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 4 ²⁾	12/2025	n/a	11/2041
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 6 ²⁾	9/2024	n/a	8/2042

1) Korjaus kesken – ei saa CSA-maksuja.

2) Modernisaatio CSA.

Fortumin Russia-segmentillä on 2 560 MW tuotantokapasiteettia, joka ei saa CSA-maksuja. Tällä kapasiteetilla on oikeus osallistua CCS-huutokauppoihin. Uniperilla on 8 790 MW tuotantokapasiteettia, jolla on oikeus osallistua CCS-huutokauppaan. CCS-huutokauppa vuodelle 2027 on suunniteltu pidettäväksi marraskuussa 2021.

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
CCS huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 1 ¹⁾	110	115	134	168	171	182	193	195
CCS huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 2 ¹⁾	190	191	225	264	267	279	303	299
Fortumin Russia-segmentti valittu CCS huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	2 365	2 331	2 848	3 451	3 904	3 904	4 351	4 852
Fortumin Uniper-segmentti valittu CCS huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	7 190	7 190	8 829	8 035	8 035	7 225	6 427	6 326
valittu CCS huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 2	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	2 400	2 400	2 400

1) Ei sisällä inflaatiota.

Kesäkuussa 2019 Fortum voitti Venäjän valtion uusiutuvan energian huutokaupassa oikeuden rakentaa 5,6 megawattia takuuhintaista aurinkovoimakapasiteettia kesäkuussa 2018 voitetun 110 MW lisäksi. Voimalaitosten tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 14 000 ruplaa/MWh ja 15 000 ruplaa/MWh, ja laitokset otetaan käyttöön vuosina 2021–2022.

Kesäkuussa 2018 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto voitti CSA-huutokaupassa oikeuden rakentaa 823 MW tuulivoimakapasiteettia. Tuulipuistot oli tarkoitus ottaa käyttöön vuosina 2019–2023, ja niiden tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 7 000–8 000 ruplaa/MWh.

Kesäkuussa 2017 Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahasto voitti CSA-huutokaupassa oikeuden rakentaa 1 000 MW tuulivoimakapasiteettia. Tuulipuistot oli tarkoitus ottaa käyttöön vuosina 2018–2022, ja niiden tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 7 000–9 000 ruplaa/MWh.

Sähkön kulutus

TWh	2020	2019	2018
Pohjoismaat	383	392	399
Venäjä	1 033	1 059	1 055
Tjumen	86	94	92
Tšeljabinsk	36	35	35
Venäjän Uralin alue	246	260	260
Venäjän Siperian alue ¹⁾	209	211	-

1) Raportoidaan 2019 alkaen.

Keskimääräiset hinnat

	2020	2019	2018
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	10,9	38,9	44,0
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	28,0	44,0	46,8
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma, euroa/MWh	21,2	38,4	44,5
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall, euroa/MWh	14,4	37,9	44,2
Sähkön spot-hinta Venäjän ensimmäisellä hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	1 220	1 289	1 247
Sähkön spot-hinta Venäjän toisella hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ^{1) 4)}	873	892	-
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	608	624	609
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	261	-	-
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	30,4	37,7	44,5
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1 000 m3	3 977	3 910	3 801
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ^{2) 3)}	156	154	148
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ³⁾	1 058	1 096	1 075
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ^{2) 3)}	136	-	-
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ³⁾	951	-	-
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ¹⁾	1 068	1 117	1 043
CO ₂ , (ETS EUA), euroa/tonni CO ₂	25	25	16
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	50	61	92
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	43	64	72

1) Ilman kapasiteettitariffia.

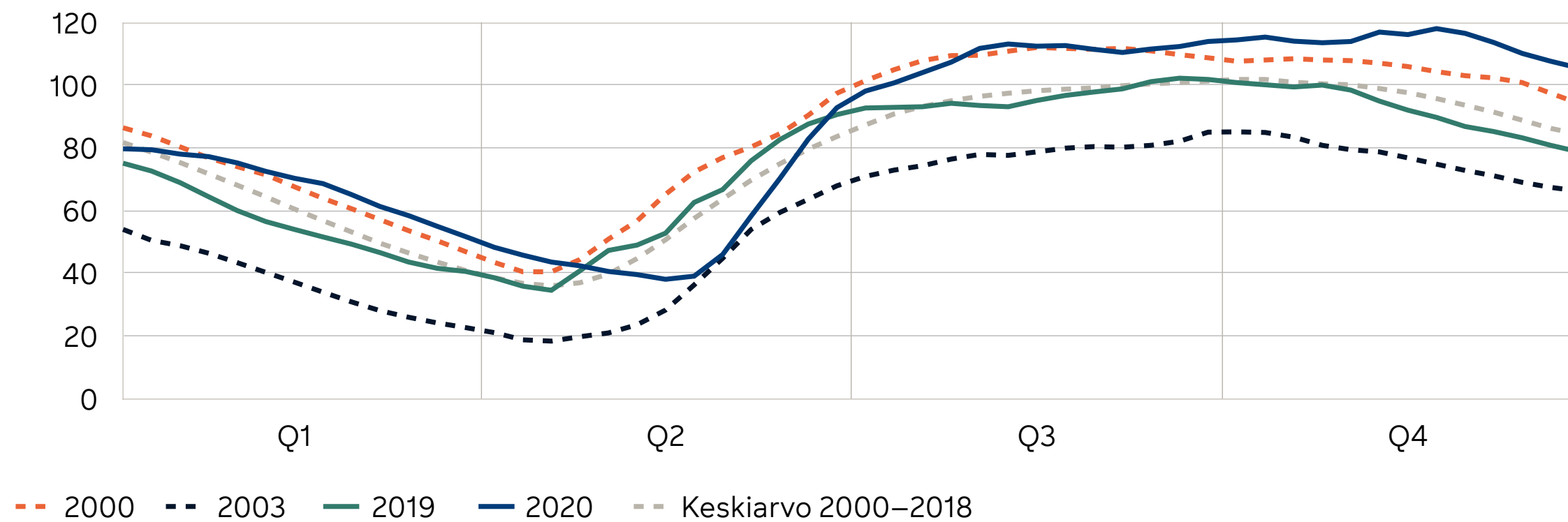
2) Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

3) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemttomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

4) Raportoidaan 2019 alkaen.

Vesivarastot

TWh	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Pohjoismaiset vesivarastot	105	79	74
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	84	84	83

Vesivarastojen energiasisältö Pohjoismaissa, TWh

Lähde: Nord Pool

Vienti/tuonti

TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	2020	2019	2018
Vienti/tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	-24	-8	-10
Vienti/tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	3	8	8
Vienti/tuonti Pohjoismaat, yhteensä	-21	-	-2

Sääntely-ympäristö
EU valmistelee lainsäädäntöä vuoden 2030 päivitetyn ilmastotavoitteen toimeenpanoon

Eurooppa-neuvosto sopi 11.12.2020 jäsenmaiden yhteisestä kannasta EU:n uuteen ilmastotavoitteeseen vuodelle 2030. Neuvoston päätös on komission alkuperäisen ehdotuksen mukainen. Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vähintään 55 % vuoteen 1990 verrattuna. Aiempi tavoite oli 40 %:n vähennys.

Uusi tavoite on tarkoitus hyväksyä virallisesti osana eurooppalaista ilmastolakia vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä neuvoston, parlamentin ja komission välisissä neuvotteluissa. Parlamentti on vaatinut 60 %:n päästövähennystavoitetta.

Lakiehdotuksia uuden tavoitteen täytäntöönpanosta valmistellaan parhaillaan, ja ne on tarkoitus julkistaa vuoden 2021 puolivälissä. Muun muassa päästökauppaa, uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevia direktiivejä on tarkoitus uudistaa. Vuoden 2021 alussa järjestettiin julkisia kuulemisia eri lainsäädäntöhankkeista, ja Fortum vastasi kaikkiin kuulemisiin. Komissio laatii parhaillaan myös laajoja vaikutustenarviointeja kustakin lainsäädännöstä.

Uuden tavoitteen jakaminen EU:n päästökauppajärjestelmän toimialoille ja sen ulkopuolisille toimialoille on keskeinen kysymys, jolla voi olla suuri vaikutus päästökauppajärjestelmään ja päästöoikeuden hintaan. Fortumin näkemyksen mukaan ETS-toimialojen tulisi kantaa päävastuu entistä kunnianhimoisemmasta tavoitteesta.

EU:n komission delegoitu säädös taksonomiaa koskevasta asetuksesta viivästyy

Komissio valmistelee ilmastomuutokseen sopeutumista ja ilmastomuutoksen hillitsemistä koskevaa delegoitua säädöstä. Säädöksen luonnosta koskeva kuuleminen päättyi joulukuussa, ja vastauksia tuli ennennäkemätön määrä: 46 000 kappaletta. Säädöksestä on tullut odotettua teknologiapainotteisempi, mikä tuo haasteita keskeisille energiateknologioille, kuten vesivoimalle, ydinvoimalle, maakaasulle ja vedyn tuotannolle. Ehdotetuilla kriteereillä on suuri vaikutus pitkälti hiilidioksidipäästöttömälle pohjoismaiselle sähköntuotannolle, koska vesivoimaa ja ydinvoimaa ei välttämättä katsota taksonomian mukaisiksi tuotantomuodoiksi.

Fortum on yhdessä samanmielisten yritysten ja järjestöjen muodostaman yhteenliittymän kanssa vaatinut komissiota arvioimaan delegoitua säädöstä uudelleen niin, että se olisi teknologianeutraali ja linjassa EU:n sektorikohtaisen lainsäädännön kanssa.

Taksonomiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti lopulliset ilmastomuutosta koskevat delegoidut säädökset olisi pitänyt hyväksyä vuoden 2020 loppuun mennessä, mutta aikarajaa on siirretty huhtikuun 2021 jälkimmäiselle puoliskolle. Erillisen ydinvoiman ympäristöarvioinnin odotetaan valmistuvan vuoden puolivälissä, ja ydinvoimaa tukevat jäsenmaat ovat korostaneet tarvetta sisällyttää ydinvoima seuraaviin delegoituihin säännöksiin, jotka on tarkoitus hyväksyä vuoden loppuun mennessä.

Fortum tukee voimakkaasti tavoitetta Euroopan talouden siirtymisestä kohti hiilineutraaliutta vuosisadan puoliväliin mennessä. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että 40 % Euroopan nettosähköntuotannosta ja kaksi kolmasosaa Euroopan hiilidioksidipäästöttömästä sähköntuotannosta suljettaisiin mielivaltaisesti pois hyväksytyjen energiamuotojen joukosta määrittelemällä vesi- ja ydinvoima siten, että ne eivät olisi taksonomian mukaisia.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Brexit-sopu syntyi viime hetkellä

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta solmivat 24.12.2020 laajan kauppaa- ja yhteistyösopimuksen vain viikkoa ennen Brexit-siirtymäkauden päättymistä. Sopimus tuli väliaikaisesti voimaan 1.1.2021, ja ratifiointiprosessi on määrä saada päätökseen vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä.

Sopimuksen soveltamisala on rajoitetumpi kuin EU:n sisämarkkinat mutta useita muita EU:n kauppasopimuksia laajempi. Sopimuksen energiaosion tavoitteena on mahdollistaa energiakaupankäynti ja investoinnit osapuolten välillä sekä tukea toimitusvarmuutta ja ekologista kestävyttä. Terminologia ja määritelmät ovat EU:n lainsäädännön mukaisia. Yhdistynyt kuningaskunta pitää kiinni aiemmasta sitoutumisestaan energia- ja ilmastotavoitteisiin.

Yhdistyneen kuningaskunnan on perustettava vuoden 2021 alusta alkaen oma päästöjen hinnoittelujärjestelmänsä, joka sisältää energiantuotannon, teollisuuden ja lentoliikenteen päästöt. Tavoitteena on arvioida mahdollisuuksia liittää Yhdistyneen kuningaskunnan päästökauppajärjestelmä EU:n ETS-järjestelmään niin, että järjestelmät pysyvät kuitenkin erillisinä.

Tärkeintä on, että ns. kova Brexit vältettiin ja päästiin sopimukseen. Fortum kuitenkin harmittelee vahvan ilmastopolitiikkaa ja vapaita markkinoita kannattaneen jäsenmaan menetystä. Energiamarkkinoille ei ennusteta merkittäviä muutoksia, mutta Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n päästökauppajärjestelmien välinen yhteys on vielä luomatta.

Segmenttikatsaukset
Liiketoimintamalli

Fortum on eurooppalainen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Toimitamme asiakkaillemme sähköä, kaasua, lämpöä, jäädytystä sekä älykkäitä ratkaisuja resurssitehokkuuden parantamiseen. Yhdessä tytäryhtiömme Uniperin kanssa olemme Euroopan kolmanneksi suurin CO₂-päästöttömän sähkön tuottaja. Fortum on Pohjoismaiden suurin sähkön vähittäismyyjä ja yksi maailman johtavista lämmöntuottajista.

Fortumilla on neljä liiketoimintadivisioonaa, jotka ovat Generation, Russia, City Solutions, Consumer Solutions, ja lisäksi erillisenä segmenttinä raportoitava Uniper. Fortum työllistää lähes 20 000 energia-alan ammattilaisen monipuolisen tiimin.

Generation

Generation-segmentti vastaa Fortumin sähköntuotannosta Pohjoismaissa. Siihen kuuluvat ydinvoima-, vesivoima-, tuulivoima- ja lämpövoimatuotanto sekä sähköntuotannon optimointi ja sähkökauppa, markkina-analyysi sekä ydinvoiman asiantuntijapalvelut globaalisti. Segmentti ei sisällä Uniperin vesivoiman ja ydinvoiman tuotantoa eikä kaupankäyntitoimintaa Pohjoismaissa. Segmentti sisältää Generationin suhteellisen osuuden OKG:stä 31.3.2020 alkaen (► liite 1).

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Liikevaihto	2 006	2 141	-6%
- sähkönmyynti	1 878	2 006	-6%
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa ¹⁾	1 478	1 568	-6%
- muu myynti	128	135	-5%
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	886	939	-6%
Vertailukelpoinen liikevoitto	722	794	-9%
Liikevoitto	711	780	-9%
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ²⁾	29	10	188%
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)	6 234	6 019	4%
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	11,8	13,3	-11%
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	228	260	-12%
Henkilöstön lukumäärä	1 143	1 109	3%

1) Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

2) Voimalaitokset rakennetaan usein yhdessä muiden energiantuottajien kanssa ja omistajat ostavat sähköntuotannon hinnalla, joka vastaa tuotannon kustannuksia kokokuluineen ja tuotantoveroineen. Osuus tuloksesta koostuu lähinnä IFRS-oikaisuksista (esim. ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjanpito) ja poistojen kirjaamisesta alkuperäisistä kauppahinnan kohdistuksista konsernin taseessa (► liite 18).

Generation-segmentin kokonaissähköntuotanto Pohjoismaissa laski viimevuotista pidempien ydinvoiman vuosihuoltojen sekä muutaman suunnittelemattoman ydinvoimahuollon seurauksena. Vesivoiman tuotannon selkeä kasvu lähes kumosi negatiivisen vaikutuksen. Kokonaissähköntuotannosta 100 % (99 %) oli hiilidioksidipäästötöntä.

Generation-segmentin saavutettu sähkön tukkumyyntihinta laski 2,0 euroa/MWh eli 5 %. Suhteellisen korkean suojaushinnan ja suojaustason ansiosta lasku oli vähäinen verrattuna spot-hintojen 44 %:n laskuun Fortumin sähköntuotantoalueilla.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 9 %. Saavutettujen sähkönhintojen alenemisen ja ydinvoimatuotannon laskun negatiivista vaikutusta tasoitti vesivoiman tuotannon kasvu. Vesivoiman tuotanto oli jonkin verran pitkän aikavälin keskimääräisen vuositason yläpuolella. Generation-segmentin suhteellisen OKG-osuuden (► liite 1) yhdistelemisellä oli 15 miljoonan euron positiivinen vaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -11 (14) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon (ks. ”Muutokset raportoinnissa” ja ► liite 6).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 29 (10) miljoonaa euroa (► liite 18).

Vesivoiman kiinteistövero laski Ruotsissa 1,0 prosentista 0,5 prosenttiin tammikuussa 2020. Vero oli 40 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja 25 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Vesivoima, Pohjoismaissa	22,4	20,3	10%
Ydinvoima, Pohjoismaissa	21,0	23,5	-11%
Tuulivoima, Pohjoismaissa	0,4	0,4	0%
Lämpövoima, Pohjoismaissa	0,1	0,2	-58%
Yhteensä	43,9	44,4	-1%

Pohjoismainen myynti

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Myynti Pohjoismaissa	51,4	51,3	0%
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa ¹⁾	42,5	42,7	0%

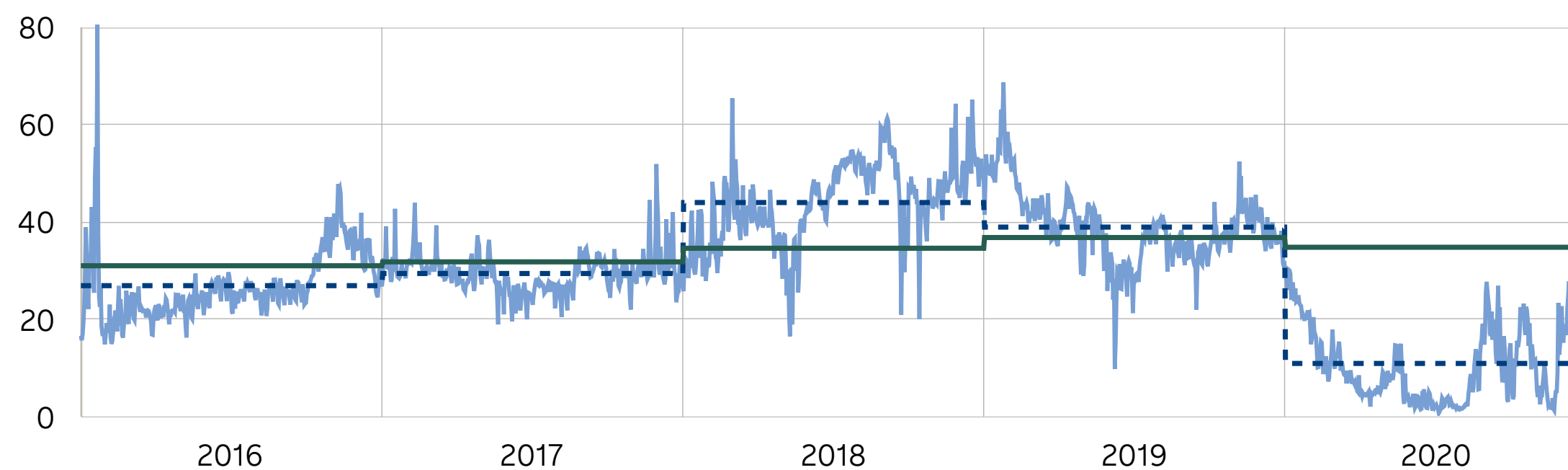
1) Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Myyntihinta

euroa/MWh	2020	2019	Muutos 20/19
Generationin sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa ¹⁾	34,8	36,8	-5%

1) Generation-segmentin sähkön tukkuhinta sisältää vesi- ja ydinvoimantuotannon. Se ei sisällä lämpövoimantuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Nord Pool, tukkusähkön hinta, 2016–2020, EUR/MWh

— Fortumin tukkumyyntihinta - - Pörssihinnan vuosikeskihinta — Pörssihinta

Lähde: Nord Pool, Fortum

Russia

Russia-segmentti koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Segmentti sisältää myös Fortumin yhteisyritykset noin 2 GW:n uusiutuvan sähköntuotannon rakentamiseen ja sähkön- ja lämmönmyyntiin, sekä yli 29 %:n omistusosuuden osakkuusyhtiö TGC 1:ssä. Yhteisyritykset ja osakkuusyhtiö yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Uniperin Unipro-tytäryhtiötä Venäjällä.

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Liikevaihto	929	1 071	-13%
- sähkönmyynti	791	924	-14%
- lämmönmyynti	134	145	-8%
- muu myynti	4	2	108%
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	394	469	-16%
Vertailukelpoinen liikevoitto	251	316	-21%
Liikevoitto	252	317	-21%
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	47	59	-21%
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)	2 431	3 212	-24%
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	11,1	12,3	-10%
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	91	133	-32%
Henkilöstön lukumäärä	2 935	2 955	-1%

Sähköntuotanto laski 8 %, ja lämmöntuotanto pieneni 5 %. Sähkön tukkukaupan viranomaisen julkaisemien markkinatietojen mukaan käyttökerroin oli Venäjän federaation suurimpia. Sähkönkysyntää heikensivät öljyntuotannon pieneneminen ja taloudellisen toiminnan yleinen väheneminen OPEC+-maiden päätösten ja COVID-19-pandemian aiheuttamien rajoitusten seurauksena etenkin tammi–syyskuussa. Lämmöntuotannon lasku johtui etenkin aiempaa leudommasta säästä Tšeljabinin ja Tjumenin alueilla tammi–syyskuussa.

Liikevaihto laski 13 % (142 miljoonaa euroa) Venäjän ruplan heikentymisen sekä sähkönhintojen ja sähkön tuotantomäärien laskun myötä. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -127 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 21 % (65 miljoonaa euroa). Lasku johtui pääasiassa Venäjän ruplan heikentymisestä, sähkön myyntikatteiden ja volyymien pienenemisestä sekä pienemmistä CSA-maksuista, joiden vaikutusta tasoitti lämpötariffien nousu. COVID-19:n vaikutuksia torjuttiin keskittymällä kustannustehokkuuteen ja hyvän käytettävyyden varmistamiseen. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -34 miljoonaa euroa. CSA-maksujen aleneminen on seurausta valtion obligaatioiden tuottojen laskusta.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 47 (59) miljoonaa euroa ja sisälsi 24 (54) miljoonan euron osuuden TGC-1:n tuloksesta ja 18 (2) miljoonan euron osuuden uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta (► liite 18).

Fortumin keskeiset sähkön, kapasiteetin ja kaasun hinnat Venäjällä

	2020	2019	Muutos 20/19
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alueella, RUB/MWh	1 068	1 117	-4%
Keskimääräinen säännelty kaasun hinta Uralin alueella, RUB/1 000 m ³	3 977	3 910	2%
Keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk ^{1) 2)}	156	154	1%
Keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk ²⁾	1 058	1 096	-3%
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	608	624	-3%
Segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	1 940	1 990	-3%
Segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh ³⁾	23,4	27,3	-14%

1) Sisältää ”forced mode” -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

2) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemtomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

3) Muunnettu käyttäen keskikurssia.

Sähkön- ja lämmöntuotanto Venäjällä

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Sähköntuotanto Venäjällä	27,1	29,3	-8%
Lämmöntuotanto Venäjällä	16,4	17,3	-5%

City Solutions

City Solutions -segmentti vastaa kestävästä kaupunkiratkaisuista. Segmenttiin kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, jätteen energiahyötykäyttö ja muut kiertotalouden ratkaisut sekä aurinkovoiman tuotanto, palvelut ja uuden biomassapohjaisen liiketoiminnan kehittäminen. Segmentillä on liiketoimintaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Puolassa ja Intiassa. Segmenttiin kuuluu myös Fortumin 50 %:n omistusosuus Stockholm Exergistä, joka on yhteisyritys ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Fortumin Uniper-tytäryhtiön toimintoja.

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Liikevaihto	1 075	1 200	-10%
- lämmönmyynti	516	615	-16%
- sähkönmyynti	121	153	-21%
- jätteiden käsittelyn myynti ¹⁾	252	250	1%
- muu myynti ²⁾	186	181	3%
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	239	308	-22%
Vertailukelpoinen liikevoitto	47	120	-61%
Liikevoitto	775	127	510%
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	57	37	54%
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)	3 679	3 945	-7%
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	2,8	4,6	-39%
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	333	323	3%
Henkilöstön lukumäärä	2 093	1 970	6%

1) Jätteiden käsittelyn myynti koostuu jätteiden vastaanottomaksuista jätteiden käsittelylaitoksilla ja ympäristörakentamisen palvelumyynnistä.

2) Muu myynti koostuu pääasiassa käyttö- ja kunnossapitopalveluista sekä polttoaineiden myynnistä.

Lämmönmyynti laski 11 %, kun lämpötilat olivat selvästi tavallista korkeammat koko vuoden ja etenkin vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Sähkönmyynnin lasku ja osa lämmönmyynnin laskusta liittyvät Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myyntiin.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 61 %. Pääsyyt kannattavuuden selvään heikentymiseen olivat lämmönmyynnin lasku, alemmat sähkön hinnat ja Norjan lämmönhintojen lasku sekä kierrätys- ja jätehuoltoliiketoiminnan tuloksen heikentyminen. Norjassa kaukolämmön hinnoittelu on yhteydessä sähkönhintojen kehitykseen, jolla oli tässä markkinaympäristössä selvästi negatiivinen vaikutus lämmönhintoihin. Lisäksi tulosta heikensivät 16 miljoonan euron positiiviset kertaerät Suomen kaukolämpöliiketoiminnassa vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä. Myös rakenteellisilla muutoksilla oli negatiivinen tulosvaikutus. Merkittävin rakenteellinen muutos oli Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myynti, jonka vaikutus oli 14 miljoonaa euroa. Elokuussa 2019 käyttöön otetulla Pavagada 2 -aurinkopuistolla oli positiivinen tulosvaikutus. COVID-19-pandemia vaikutti haitallisesti etenkin kierrätys- ja jätehuoltoliiketoimintaan, ja sillä oli negatiivinen vaikutus City Solutions -segmentin tulokseen.

Liikevoittoon vaikuttivat 728 (7) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka liittyivät pääasiassa 431 miljoonan euron verottomaan myyntivoittoon Joensuun kaukolämpöliiketoiminnasta ja 291 miljoonan euron verottomaan myyntivoittoon Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnasta (► liite 6).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 57 (37) miljoonaa euroa (► liite 18), josta 46 (24) miljoonaa euroa liittyi osuuteen Stockholm Exergin tuloksesta.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Fortum Oslo Varmen liiketoimintojen integroinnin kustannushyödyt alkoivat toteutua vähitellen vuodesta 2019 lähtien, ja 5–10 miljoonan euron tavoitetason mukaiset vuosittaiset hyödyt saavutettiin vuoden 2020 loppuun mennessä.

Fortum sopi 20.12.2019 Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa. Kauppahinta maksettiin Fortumille, kun myynti saatiin päätökseen 10.1.2020. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulokseen 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 3.7.2020 sopineensa Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä noin 375 miljoonalla eurolla. Fortum sai kaupan päätökseen elokuussa ja kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Lämmönmyynti maittain

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Suomi	2,9	3,8	-23%
Puola	3,4	3,3	3%
Norja	1,5	1,7	-13%
Muut maat	1,9	2,0	-5%
Yhteensä	9,6	10,8	-11%

Sähkönmyynti maittain

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Suomi	1,0	1,6	-38%
Puola	0,6	0,6	0%
Muut maat	1,4	1,0	40%
Yhteensä	3,0	3,2	-6%

Consumer Solutions

Consumer Solutions -segmentti kattaa sähkö- ja kaasutuotteiden vähittäismyynnin Pohjoismaissa, Puolassa ja Espanjassa, mukaan lukien asiakaspalvelun ja laskutuksen. Fortum on Pohjoismaiden suurin sähkön vähittäismyyjä, ja yhtiöllä on noin 2,4 miljoonaa asiakasta ja useita eri tuotemerkkejä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa ja Espanjassa. Consumer Solutions tarjoaa sähkötuotteita ja niihin liittyviä palveluja sekä uusia digitaalisia kuluttajaratkaisuja.

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Liikevaihto	1 267	1 835	-31%
- sähkönmyynti	1 057	1 630	-35%
- kaasunmyynti	139	132	6%
- muu myynti	70	73	-4%
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	153	141	9%
Vertailukelpoinen liikevoitto	90	79	14%
Liikevoitto	129	20	545%
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)	565	637	-11%
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	57	55	4%
Henkilöstön lukumäärä	1 048	1 327	-21%

Sähkönmyynti laski 5 % pääasiassa Pohjoismaiden leudon sään seurauksena ensimmäisellä neljänneksellä. Kokonaismyyntituotto laski 31 %. Kaasun tuotanto kasvoi 20 % pääasiassa siksi, että yritysasiakkaiden määrä nousi Puolassa. COVID-19-pandemia on lisännyt markkinoiden epävarmuutta etenkin PK-sektorilla, mutta liiketoiminnassa ei ole toistaiseksi ilmennyt merkittäviä negatiivisia vaikutuksia, kuten luottotappioita. Näistä epävarmuustekijöistä huolimatta Consumer Solutions -segmentin kilpailukyky vahvistui edelleen ja asiakastyytyväisyys ja työntekijöiden sitoutuminen pysyivät kaikkien aikojen korkeimmilla tasoilla.

Vertailukelpoisen liikevoiton kasvu jatkui ja oli 14 % pääasiassa lisäarvopalvelujen katteiden ja myyntikatteiden nousun seurauksena. Katteiden kasvu oli palveluvalikoiman aktiivisen kehittämisen ansiota Hafslundin yhdistelemisen ja sitä seuranneen liiketoiminnan kehittämisen jälkeen.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 39 (-59) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (► liite 6).

Consumer Solutions -segmentin palvelut tarjoavat asiakkaille mahdollisuuden pienentää hiilijalanjälkeään. Edistystä saavutettiin vuonna 2020 kaikilla mitatuilla kestävän kehityksen osa-alueilla ja etenkin hiilidioksidipäästöttömässä sähkössä.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Myynti

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Sähkö	29,1	30,6	-5%
Kaasu ¹⁾	4,9	4,1	20%

1) Ei sisällä tukkumyyntiä.

Asiakasmäärä

Tuhatta ¹⁾	2020	2019	Muutos 20/19
Sähkö	2 280	2 340	-3%
E-mobility ²⁾	60	-	100%
Kaasu	50	40	25%
Yhteensä	2 390	2 380	0%

1) Pyöristettynä lähimpään 10 000:een.

2) Mitattuna neljännesvuosittain maksavina asiakkaina.

Uniper

Uniper-segmentti sisältää Fortumin enemmistöomistuksen Uniperissa, Fortumin tytäryhtiössä. Uniper on johtava kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Sen liiketoimintaa ovat varma energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut. Sen päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailmanlaajuinen energiakaupankäynti ja energiatuotannon optimointi, joista Uniper raportoi tilinpäätöksissään kolmella liiketoiminta-alueella: European Generation, Global Commodities ja Russian Power Generation. Segmentti sisältää Uniperin suhteellisen osuuden OKG:stä (► liite 1).

milj. euroa	2020	2019	Muutos 20/19
Liikevaihto	44 514	-	100%
- sähkönmyynti	16 994	-	100%
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa ¹⁾	373	-	100%
- lämmönmyynti	191	-	100%
- kaasunmyynti	22 176	-	100%
- muu myynti	5 154	-	100%
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	856	-	100%
Vertailukelpoinen liikevoitto	363	-	100%
Liikevoitto	29	-	100%
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ²⁾	54	-	100%
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)	7 432	-	100%
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	627	-	100%
Henkilöstön lukumäärä	11 751	-	100%

1) Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Vuoden 2020 kolmen viimeisen neljänneksen aikana Manner-Euroopan sähkömarkkinoille oli tunnusomaista kysynnän hienoinen lasku COVID-19-pandemian seurauksena. Euroopassa uusiutuvan energian tuotanto oli vahvalla tasolla Pohjoismaiden korkeiden vesivarantojen myötä. Tämä johti alempiin sähkönhintoihin ja hintaerojen supistumiseen Uniperin ydinmarkkinoilla, etenkin Pohjoismaissa. Sähköntuotannon optimointi- ja suojaustoimet sekä entistä vahvempi keskittyminen spot-hintoihin, päivänsisäiseen kaupankäyntiin ja järjestelmäpalveluihin kuitenkin kumosivat lämmöntuotannon laskun taloudellisen vaikutuksen suurelta osin.

Euroopan kaasuhintoja alensivat kysynnän lasku, suhteellisen korkeat varastotasot ja vahva tarjonta, mutta markkinoiden tasapainottuminen vakautti tilannetta jonkin verran vuoden lopussa. Kaasuntoimittajien haasteena oli tarjonnan ja myyntivalikoiman optimointi, mikä johti epätavallisen heikkoihin tuloksiin raportointikaudella vahvan ensimmäisen neljänneksen jälkeen.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Venäjän liiketoiminnalla oli positiivinen vaikutus Uniperin vertailukelpoiseen liikevoittoon huolimatta siitä, että sähköhinnat laskivat seuraavan päivän markkinoilla, koska kysyntä heikkeni COVID-19-pandemian seurauksena, ja huolimatta öljyntuotannon laskusta Venäjällä, ulkomaisen kysynnän laskusta, ruplan kurssin heikkenemisestä sekä säästä johtuvasta tarjonnan kasvusta.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 363 (-) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -333 (-) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon. Vaikutus oli seurausta pääasiassa -706 (-) miljoonan euron muutoksesta suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvässä arvossa ja 376 (-) miljoonan euron tulosta, joka johtui pääasiassa lyhytaikaisten varojen arvonalentumisten peruutuksista ja varausten oikaisuista (► [liite 6](#)).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 54 (-) miljoonaa euroa (► [liite 18](#)).

Uniperin 20.5.2020 pidetty varsinainen yhtiökokous hyväksyi 421 miljoonan euron osingon.

Uniper ja sen osakkaat päättivät 28.5.2020 palauttaa Irsching 4- ja Irsching 5 -kaasuvoimalat markkinoille 1.10.2020 alkaen, koska markkinahinnat olivat elpyneet – erityisesti kaasun hinnat - mikä teki erittäin tehokkaan kaasuvoimalan taloudellisen käytön jälleen mahdolliseksi.

Uniper otti Datteln 4 -hiilivoimalan käyttöön 30.5.2020.

Saksan liittohallitus hyväksyi 10.6.2020 kansallisen vetystrategian ja päätti kansallisen vetyneuvoston (Nationaler Wasserstoffrat) jäsenistä. Uniperin toimitusjohtaja Andreas Schierenbeck nimitettiin asiantuntijaneuvoston jäseneksi.

Kesäkuussa 2020 Uniper ja General Electric allekirjoittivat pitkän aikavälin yhteistyösopimuksen, jonka tavoitteena on Uniperin kaasuvoimaloiden ja maakaasuvarastojen päästöjen vähentäminen.

Uniper ilmoitti 1.12.2020, että Saksan liittovaltion sähkö-, kaasu-, tietoliikenne-, posti- ja rautatievirasto (Bundesnetzagentur) oli hyväksynyt Heyden 4 -voimalaitoksen tarjouksen osana kivihiilivoimaloiden sulkemista koskevien huutokauppojen ensimmäistä kierrosta. Voimalan kaupallinen sähköntuotanto päättyi jo vuoden 2020 loppuun mennessä, viisi vuotta ilmoitettua aiemmin.

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Vesivoima Pohjoismaissa	6,8	-	100%
Ydinvoima Pohjoismaissa	7,6	-	100%
Vesivoima Keski-Euroopassa	3,3	-	100%
Lämpövoima Keski-Euroopassa	22,1	-	100%
Lämpövoima Venäjällä	28,5	-	100%
Yhteensä	68,3	-	100%

Pohjoismainen myynti

TWh	2020	2019	Muutos 20/19
Myynti Pohjoismaissa	14,6	-	100%
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa ¹⁾	14,4	-	100%

1) Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Myyntihinta

euroa/MWh	2020	2019	Muutos 20/19
Uniperin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa ¹⁾	26,0	-	100%
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk ^{2) 3)}	136	-	100%
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk ³⁾	951	-	100%
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	261	-	100%
Uniperin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, RUB/MWh	1 798	-	100%
Uniperin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, EUR/MWh ⁴⁾	21,7	-	100%

1) Uniper-segmentin saavutettu sähkönhinta sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

2) Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

3) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymeille, pois lukien suunnittelemttomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

4) Muunnettu käyttäen keskiarvoja.

Uniper on kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Uniper on maailman suurimpia sähköntuottajia: sen tuotantokapasiteetti on 35 gigawattia. Kapasiteetista noin 50 % perustuu kaasuun, 30 % hiileen ja 20 % vesi- ja ydinvoimaan. Uniperin päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailmanlaajuinen energiakaupankäynti ja optimointi. Monipuolisen kaasuun perustuvan liiketoiminnan ansiosta Uniper on myös yksi Euroopan johtavista kaasu-yhtiöistä.

Uniperin energiakaupankäynnin ja optimoinnin osuus Uniper-konsernin liikevaihdosta on yli 90 %. Merkittävä osuus Uniperin liikevaihdosta syntyy tuotantolaitosten ja sopimussalkun optimoinnista, joka esitetään bruttomääräisenä.

Uniperin liiketoiminta noudattaa yleensä kausivaihtelua, ja ensimmäinen ja neljäs vuosineljännes ovat vahvimmat. Siksi toisen ja kolmannen neljänneksen tulosvaikutus on yleensä rajallinen.

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on pääsyy muutoksiin luvuissa edellisvuoteen verrattuna.

Uniper-investointi

Fortum on Uniperin enemmistöomistaja 76,1 %:n osuudella osakkeista ja äänioikeuksista (31.12.2020).

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on syy muutoksiin luvuissa edellisvuoteen verrattuna. Fortumin ensimmäisen neljänneksen osuus Uniperin tuloksesta raportoidaan Muut toiminnot -segmentin osuudessa osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta (ks. ► ["Muutokset raportoinnissa"](#) ja ► [liite 1](#)).

Vuonna 2017 Fortum teki julkisen ostotarjouksen kaikille Uniperin osakkeenomistajille. Ostotarjous saatiin päätökseen kesäkuussa 2018, ja Fortumin Uniper-omistus oli 47,35 %. Vuoden 2018 lopussa Fortumin Uniper-omistus oli 49,99 %. Hankintameno 49,99 %:n Uniper-omistuksesta ja hankintaan liittyvät välittömät kustannukset olivat 3 968 miljoonaa euroa (► [liite 3](#)).

Fortum sopi 8.10.2019 hankkivansa Elliottin ja Knight Vinken yhteensä ainakin 20,5 %:n Uniper-omistukset. Järjestelyn myötä Fortumin omistusosuus Uniperissa nousi yli 70 %:iin ja Uniper-kokonaisinvestointi noin 6,5 miljardiin euroon. Kauppa saatettiin päätöksen kahdessa erässä. Fortum vei 26.3.2020 päätökseen kaupan ensimmäisen erän saatuaan kaikki tarvittavat viranomais hyväksynyt, ja Fortumin Uniper-omistus nousi 69,6 %:iin. Fortum vei 8.5.2020 päätökseen kaupan toisen ja viimeisen erän, ja sen omistusosuus nousi 73,4 %:iin. Elokuussa 2020 Fortum kasvatti Uniper-omistuksensa yli 75 %:iin. Fortumin Uniper-omistus oli 76,1 % joulukuun 2020 lopussa (► [liite 3](#) ja ► [liite 18](#)).

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Huhtikuussa 2020 Uniperin hallintoneuvoston puheenjohtaja ja neljä jäsentä jättivät tehtävänsä ja Düsseldorfin oikeusistuimien nimitti viisi uutta hallintoneuvoston jäsentä. Fortumin johtoryhmän jäsenet Sirpa-Helena Sormunen ja Tiina Tuomela sekä Fortumin hallituksen jäsen Klaus-Dieter Maubach liittyivät Uniperin hallintoneuvostoon, jonka jäseneksi oli jo aiemmin nimitetty Fortumin toimitusjohtaja Markus Rauramo. Uniperin hallintoneuvosto valitsi Klaus-Dieter Maubachin uudeksi puheenjohtajakseen.

Muutokset strategiaa investointeja koskevaan lainsäädäntöön hyväksyttiin Venäjällä maaliskuussa 2021. Näiden muutosten nojalla Fortum voi käyttää suoraa määräysvaltaa Uniperin venäläisessä tytäryhtiössä Unipro PJSC:ssä. Tämä edellyttää kuitenkin vielä tavanomaista kilpailulain mukaista päätöstä Venäjän kilpailuviranomaiselta.

Lisätietoja on Uniperin 4.3.2021 julkistetussa koko vuoden 2020 tuloksessa.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

milj. euroa	2020	2019
Investoinnit käyttöomaisuuteen		
Aineettomat hyödykkeet	124	75
Aineelliset hyödykkeet	1 010	638
Yhteensä	1 135	713
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin		
Tytäryritysosakkeet	3 646	13
Osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet	119	73
Muut sijoitukset	42	20
Yhteensä	3 807	106

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuonna 2020 olivat 4 941 (819) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 1 135 (713) miljoonaa euroa (► liite 3 ja ► liite 6).

Fortum suunnittelee ottavansa tai on alkanut ottaa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

Tyyppi	Sähköntuotanto- kapasiteetti MW	Lämmöntuotanto- kapasiteetti MW	Toimitus alkoi/alkaa
Generation			
Sørfjord, Norja ¹⁾	Tuuli	99	26.10.2020
Russia			
Aurinko ³⁾	Aurinko	116	2021-2022
City Solutions			
Kivenlahti, Suomi	Bio HOB ²⁾	58	touko/2020
Suomenoja, Suomi	Lämpöpumppu	20	2021
Rajasthan, Intia	Aurinko	250	IV/2021
Uniper			
Datteln IV, Saksa	Kivihilli	1 052	380
Berezovskaya 3, Venäjä	Ruskohiili	754	I-II/2021
Irsching 6, Saksa	Kaasu	300	loka/2022
Scholven, Saksa	Kaasu	137	125
Killingholme and Grain, UK	Taajuusreservi		huhti/2021
Surgutskaya 1, Venäjä	Kaasu	20	I/2022
Surgutskaya 4, Venäjä	Kaasu	20	IV/2025
Surgutskaya 6, Venäjä	Kaasu	20	III/2024

1) Sørfjordin tuulivoimapuisto kuuluu Fortumin ja Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin hallinnoimien rahastojen väliseen kauppaan, ja 80 %:n osuuden myynti toteutui tammikuussa 2021.

2) 2.3.2021 Fortum ilmoitti päätöksestä rakentaa aurinkovoimapuiston äskettäin RDIF-rahaston kanssa perustetun yhteisyrityksen kautta.

3) Biopolttoainekäyttöinen lämpökattila (heat-only boiler, HOB).

Generation

Joulukuussa 2020 Fortum päätti myydä kahdeksan pientä vesivoimalaitosta Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trustille. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Voimalaitokset ovat pääasiassa jokivoimalaitoksia, eivätkä ne ole Fortumille strategisesti merkittäviä pienen kokonsa ja rajallisen joustavuutensa vuoksi. Velaton kauppahinta on 64,5 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 2.2.2021.

Joulukuussa 2019 Fortum ja Energy Infrastructure Partners AG (EIP) (aiemmin Credit Suisse Energy Infrastructure Partners) allekirjoittivat sopimuksen Fortumin pohjoismaisten tuulivoimalaitosten 80 %:n osuuden myynnistä EIP:n hallinnoimille rahastoille. Fortum säilytti 20 %:n vähemmistöosakkuuden sekä vastaa edelleen laitosten rakentamisesta ja jatkaa tuulivoimasalkun pitkäaikaisena varainhoitajana. Järjestely saatiin päätökseen 14.5.2020 (► liite 3). 26.10.2020 käyttöön otettu Sørfjordin tuulipuisto on myös osa EIP:n kanssa tehtyä sopimusta, ja 80 %:n osuuden myynti tapahtui tammikuussa 2021.

Russia

Fortumilla ja sen yhteisyrityksillä on Venäjällä maan suurin tuuli- ja aurinkovoimapuistojen portfolio (lähes 2 GW). Tuuli- ja aurinkopuistoille maksetaan CSA-takuuhintaa 15 vuoden ajan, kun ne on otettu käyttöön.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto (yhteisyritys, Fortumin osuus 50 %) voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa 1 823 MW tuulivoimakapasiteettia vuosina 2017 ja 2018. Tuulivoimakapasiteetista 600 MW on toiminnassa, 495 MW rakenteilla ja 728 MW kehitysvaiheessa. Vuonna 2020 otettiin käyttöön 550 MW uutta tuulivoimakapasiteettia, mukaan lukien neljä tuulivoimalaa Rostovin alueella (Kamenskaya, Sulinskaya, Gukovo ja Kazachiya) ja kaksi Kalmykian alueella (Salynskaya ja Tselinskaya). Vuoden 2020 jälkipuoliskolla Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahasto myi Ulyanovsk 2 -tuulivoimalan (50 MW) ja Rostovin tuulivoimalat (300 MW) RDIF-rahaston (Russian Direct Investment Fund) kanssa äskettäin perustetulle yhteisy yritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

Vuosina 2018 ja 2019 Fortum voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa yhteensä 116 megawattia aurinkovoimakapasiteettia. Fortum ilmoitti 2.3.2021, että yhtiö on päättänyt rakentaa aurinkovoimapaiston RDIF-rahaston kanssa äskettäin perustetun yhteisy yrityksen kautta. Kapasiteetista 78 MW odotetaan saatavan käyttöön vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä ja loput vuoden 2022 neljännellä neljänneksellä.

Fortumin sekä Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahaston Venäjän CSA-huutokaupoissa vuosina 2017, 2018 ja 2019 voittamiin aurinko- ja tuulivoiman kapasiteetteihin liittyvät investointipäätökset tehdään tapauskohtaisesti. Fortumin sijoittama oma pääoma on enintään 15 miljardia ruplaa.

City Solutions

Fortum sopi 20.12.2019 Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa. Kauppahinta maksettiin Fortumille, kun myynti saatiin päätökseen 10.1.2020. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulokseen 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum päätti 6.2.2020 arvioida Puolassa, Virossa, Liettuassa, Latviassa ja Järvenpäässä sijaitsevien kaukolämpöliiketoimintojensa strategisia vaihtoehtoja, myös mahdollista myyntiä. Alustavien arviointien perusteella kyseisiä kaukolämpöliiketoimintoja pidetään sellaisina, että ne voisivat tuoda lisää kasvua ja arvonnousua omistusrakennetta muuttamalla. Heinäkuussa Fortum kasvatti omistuksensa 100 %:iin Tarton kaukolämpöliiketoiminnassa mahdollisten tulevaisuuden järjestelyjen joustavoittamiseksi Viron kaukolämpöliiketoiminnoissa.

Fortum ilmoitti 3.7.2020 sopineensa Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä noin 375 miljoonalla eurolla. Fortum sai kaupan päätökseen elokuussa ja kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 31.7.2020 harkitsevansa strategisia vaihtoehtoja, myös mahdollista myyntiä, 50 %:n omistukselleen Stockholm Exergissä. Osana prosessia Fortum on keskustellut asiasta Tukholman kaupungin kanssa, joka omistaa toiset 50 % Stockholm Exergistä. Keskustelujen kuluessa Tukholman kaupunki ilmoitti joulukuussa 2020, että se on päättänyt pitää omistuksensa Stockholm Exergissä nykyisellä tasolla eikä harkitse keskustelujen jatkamista Fortumin osuuden ostamisesta. Fortum ja Tukholman kaupunki jatkavat yhteistyötä tehokkaan arvioinnin ja kumpaakin osapuolta hyödyttävän lopputuloksen varmistamiseksi. Fortum jatkaa strategisten vaihtoehtojen arviointia suunnitelmien mukaisesti.

Consumer Solutions

Joulukuussa 2020 Fortum päätti käynnistää Consumer Solutions -liiketoimintansa strategisten vaihtoehtojen arvioinnin, ja toimintojen myynti on yksi mahdollisista vaihtoehdoista. Alustavien arvioiden perusteella erilainen omistusrakenne voisi paremmin mahdollistaa tämän liiketoiminnan kasvun ja arvonnouluun jatkossa.

Uniper

Helmikuussa 2020 Uniper allekirjoitti sopimuksen, jonka myötä se myy 58 %:n Schkopau-omistuksensa Saale Energie GmbH:lle, joka on tšekkiläisen EPH-energiayhtiön tytäryhtiö. EPH omistaa loput 42 % Schkopausta, Saksi-Anhaltin osavaltiossa Itä-Saksassa sijaitsevasta ruskohiilivoimalasta. Omistuksen siirto tapahtuu lokakuussa 2021.

Tutkimus ja kehitys

Kestävä kehitys on olennainen osa Fortumin strategiaa. Nykyisten liiketoimintojensa rinnalla yhtiö tutkii ja kehittää uusiutuvaan energiaan liittyviä uusia kasvuratkaisuja.

Fortumin tavoitteena on olla energiateknologian ja sovelluskehityksen edelläkävijä. Fortum kiihdyttää innovaatiotoimintaa ja uusien ratkaisujen kaupallistamista vahvistamalla omaa kehitystyötään ja digitalisaation hyödyntämistä sekä solmimalla kumppanuuksia maailman johtavien toimittajien, teknologia- ja palveluyritysten sekä tutkimuslaitosten kanssa. Fortum investoi suoraan ja välillisesti lupaavia uusia innovaatioita kehittäviin kasvuyrityksiin. Yhtiö keskittyy teknologioihin, jotka tarjoavat älykkäitä ratkaisuja tulevaisuuden hajautetun energijärjestelmän tarpeisiin ja joissa on potentiaalia muuttaa nykyistä energijärjestelmää ratkaisevasti sekä vauhdittaa siirtymää kiertotalouteen. Fortum investoi myös teknologioihin, jotka tukevat nykyisen tuotannon ja järjestelmien parempaa hyödyntämistä ja jotka voivat luoda uusia markkinoita ja tuotteita Fortumille. Fortum pyrkii jatkuvasti kehittämään puhtaan energian ratkaisuja sekä ratkaisuja, jotka parantavat resurssi- ja systeemitehokkuutta.

Fortum raportoi tutkimus- ja kehityksen menot vuositasona. Vuonna 2020 Fortumin tutkimus- ja kehityksen menot olivat 56 (67) miljoonaa euroa eli 0,1 % (1,2 %) liikevaihdosta.

	2020	2019	2018	Muutos 20/19
T&K-kulut, milj. euroa	56	67	56	-16%
T&K-kulut, % liikevaihdosta	0,1	1,2	1,1	

Muutoksia konsernin johdossa

Fortum ilmoitti 2.3.2020, että yhtiön toimitusjohtaja Pekka Lundmark oli eronnut Fortumin palveluksesta. Lundmark jätti Fortumin heinäkuun 2020 lopussa.

Fortumin talousjohtaja Markus Rauramo aloitti työnsä Fortumin toimitusjohtajana 1.7.2020 ja Timo Karttinen, Fortumin entinen talousjohtaja (2014–2017), aloitti työnsä Fortumin väliaikaisena talousjohtajana.

Fortum ilmoitti 18.12.2020 nimittäneensä Bernhard Güntherin (53, kauppatieteen tohtori) konsernin talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.2.2021 alkaen.

Varsinainen yhtiökokous 2020

Fortumin vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous oli määrä pitää 17.3.2020. Fortumin hallitus päätti 16.3.2020 peruuttaa varsinaisen yhtiökokouksen, koska COVID-19-pandemian eteneminen oli nopeutunut ja Suomen hallitus oli ilmoittanut samana päivänä tilanteen aiheuttamista rajoituksista. Yhtiökokous pidettiin torstaina 23.4.2020.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019 sekä päätti myöntää vastuuvapauden vuodelta 2019 kaikille hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous päätti, että 31.12.2019 päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkoa 1,10 euroa osaketta kohti. Osingon täsmäytyspäivä oli 27.4.2020, ja osingon maksupäivä oli 5.5.2020, jolloin osinkoja maksettiin 977 miljoonaa euroa.

Yhtiökokous päätti hyväksyä yhtiön toimielinten palkitsemispolitiikan.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenille maksetaan palkkioita tulevalle toimikaudella seuraavasti: puheenjohtajalle 77 200 euroa vuodessa, varapuheenjohtajalle 57 500 euroa vuodessa, jäsenelle 40 400 euroa vuodessa sekä tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtajana toimivalle hallituksen jäsenelle 57 500 euroa vuodessa siinä tapauksessa, että hän ei samalla toimi hallituksen puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiota sekä hallituksen että valiokuntien kokouksista 600 euroa kokoukselta. Jos hallituksen jäsen asuu Suomen ulkopuolella Euroopassa, kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena. Jos hän asuu Euroopan ulkopuolella, kokouspalkkio maksetaan kolminkertaisena. Suomessa asuville hallituksen jäsenille kokouspalkkio sekä hallituksen että valiokuntien kokouksista maksetaan Suomen ulkopuolella pidettävistä kokouksista kaksinkertaisena ja Euroopan ulkopuolella pidettävistä kokouksista kolminkertaisena. Hallituksen ja valiokuntien puhelinkokouksista maksetaan kaikille niiden jäsenille yksinkertainen palkkio.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenmääräksi yhdeksän. Hallitukseen valittiin seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi Matti Lievonen, varapuheenjohtajaksi Veli-Matti Reinikkala ja jäseniksi Eva Hamilton, Essimari Kairisto, Klaus-Dieter Maubach, Anja McAlister, Philipp Rösler, Teppo Paavola ja Annette Stube.

Lisäksi yhtiön tilintarkastajaksi valittiin uudelleen Deloitte Oy, joka on ilmoittanut päävastuulliseksi tilintarkastajakseen KHT Reeta Virolaisen. Tilintarkastajan palkkio maksetaan yhtiön hyväksymän laskun perusteella. Syyskuussa 2020 Deloitte Oy:n Jukka Vattulainen nimitettiin Fortumin päävastuulliseksi tilintarkastajaksi.

Fortumin vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 20 000 000 osaketta eli noin 2,25 % prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutukset ovat voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Valtuutuksia ei ollut käytetty 11.3.2021 mennessä.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhteensä enintään 500 000 euron suuruisista lahjoituksista yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin sekä päättämään lahjoitusten saajista, käyttötarkoituksista ja muista ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tästä valtuutuksesta oli käytetty 165 000 euroa 11.3.2021 mennessä.

Äänestyksen jälkeen yhtiökokous päätti hylätä osakkeenomistaja Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund for Nature, Suomen Rahasto, sr:n tekemän ehdotuksen yhtiön yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi.

Hallituksen päätökset

Vuoden 2020 yhtiökokouksen jälkeen pitämässään kokouksessa Fortumin hallitus valitsi keskuudestaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi Matti Lievosen sekä jäseniksi Eva Hamiltonin, Klaus-Dieter Maubachin ja Anja McAlisterin.

Lisäksi hallitus valitsi tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtajaksi Essimari Kairiston sekä jäseniksi Teppo Paavolan, Veli-Matti Reinikkalan, Philipp Röslerin ja Annette Stuben.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Fortumin osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimettiin 11.9.2020 seuraavat jäsenet: osastopäällikkö Kimmo Viertola, Valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto (puheenjohtaja); toimitusjohtaja Jouko Pölönen, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen; ja toimitusjohtaja Risto Murto, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma. Lisäksi Fortumin hallituksen puheenjohtaja Matti Lievonen on nimitystoimikunnan jäsen.

Muita merkittäviä tapahtumia tilikaudella

Hallitus päätti 18.12.2020 yhtiön avainhenkilöstön ja ylimmän johdon pitkän aikavälin kannustinohjelman (Long-term Incentive -ohjelma, LTI) vuosien 2021–2023 ansaintajaksosta (LTI-jakso). Vuosien 2021–2023 ohjelma on osa Fortumin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmää, ja se noudattaa samoja periaatteita kuin aiemmat ohjelmat. Vuosien 2021–2023 LTI-jakson suorituskriteerit ovat Fortumin osakkeen kokonaistuoton kehitys verrattuna ryhmään eurooppalaisia sähkö- ja kaasuyhtiöitä sekä Fortumin hiileen perustuvan sähköntuotantokapasiteetin vähentämiseen liittyvä tavoite, joka on linjassa yhtiön julkaiseman hiilestä luopumisen suunnitelman kanssa. Hiileen perustuvan sähköntuotantokapasiteetin vähentämiseen liittyvän tavoitteen vähimmäistason saavuttamiseksi vaaditaan yhtiön ilmoittaman tavoitetason ylitys. Vuosien 2021–2023 LTI-jakso koskee noin 150:tä henkilöä, myös Fortumin johtoryhmän jäseniä. Hallitus päätti myös käynnistää rajoitetun osakeohjelman 2021–2023 (Restricted Share -ohjelma, RS) täydentämään LTI-ohjelmaa sekä varata osakkeita keväällä 2024 mahdollisesti maksettavia palkkioita varten. Palkkiona luovutettavien osakkeiden enimmäismäärän odotetaan olevan vuosien 2021–2023 LTI-jakson osalta 800 000 osaketta ja vuosien 2021–2023 RS-jakson osalta korkeintaan 60 000 osaketta.

Fortumin hallitus päätti 30.9.2020 käynnistää vuoden 2021 säästökauden henkilöstön osakesäästöohjelmansa puitteissa. Henkilöstön osakesäästöohjelma perustettiin lokakuussa 2019, ja Fortumin hallitus päättää vuosittain ohjelman puitteissa käynnistettävistä säästökausista.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos altistuu useille taloudellisille, operatiivisille, strategisille ja vastuullisuuteen liittyville riskeille. Fortum altistuu näille riskeille sekä suoraan että epäsuorasti tytäryhtiöidensä ja osakkuus- ja yhteisyritystensä kautta. Fortumin pääasialliset osakkuus- ja yhteisyritykset ovat Teollisuuden Voima Oyj (TVO), Forsmarks Kraftgrupp AB, Kemijoki Oy, TGC 1 ja Stockholm Exergi AB. Lisätietoja riskeille altistumisesta on kunkin yhtiön vuosikertomuksessa.

Fortumista tuli Uniperin enemmistöomistaja 26.3.2020. Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniper kuitenkin pysyy erillisenä pörssi-yhtiönä, joka toimii Saksan lainsäädännön ja säännösten mukaisesti ja jolla on omat riskienhallintajärjestelmänsä, kuten riskipolitiikat, joissa määritetään riskienhallintaorganisaation periaatteet, prosessit ja vastuut Uniperissa. Siksi Uniper ei suoraan sovelle riskienhallintajärjestelmiä, joita sovelletaan Fortumin muihin divisiooniin ja konsernitoimintoihin. Uniperin riskienhallintajärjestelmien keskeisten periaatteiden ja prosessien katsotaan olevan olennaisilta osin yhdenmukaisia Fortumin järjestelmien kanssa. Tavoitteena on jatkaa riskienhallintajärjestelmien yhdenmukaistamista edelleen.

Lisätietoja Uniperin riskienhallintajärjestelmästä ja riskeille altistumisesta on Uniperin 2020 vuosikertomuksessa.

Joulukuussa 2020 Fortum esitteli koko Fortum-konsernin päivitetyn strategian. Fortum ja Uniper ovat sopineet tekemänsä yhteistyötä useilla alueilla, mukaan lukien vesivoiman ja fyysisen sähkökaupan optimointi Pohjoismaissa, aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kehittäminen Euroopassa sekä vetyä koskevan kasvustrategian laatiminen. Lisäksi Fortum on julkaissut useita strategisia kasvualueita, joihin se tulee investoimaan

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

tulevaisuudessa ja aloittanut strategisen arvioinnin Baltian ja Puolan lämpöliiketoimintojen, Stockholm Exergin 50 %:n omistuksen sekä Consumer Solutions -liiketoimintojen osalta. Strategisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää onnistumista liiketoimintojen uudelleenjärjestelyssä sekä Fortumin ja Uniperin välisen yhteistyön onnistumisesta.

Fortum altistuu sähkön, päästöoikeuksien ja polttoaineiden hintojen vaihtelulle ja volyymien muutoksille pääasiassa sähkön- ja lämmöntuotantonsa kautta. Tuotanto-omaisuuden, kuten vesi-, ydin- ja tuulivoimantuotannon kannattavuus altistuu ensisijaisesti sähkön hintojen ja volyymien vaihteluille, kun taas hiili- ja kaasukäyttöisten voimalaitosten kannattavuus riippuu sähkön ja päästöoikeuksien hinnan erotuksesta ja polttoaineiden hinnoista.

Pohjoismaissa ja Keski-Euroopan maissa sähkön hinnat ja kannattavan tuotannon määrä vaihtelevat merkittävästi useiden tekijöiden perusteella. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi sääolosuhteet, tuotannon ja siirron katkokset, päästöoikeuksien hinnat, polttoainehinnat ja sähkön kysyntä.

Uniperilla on pitkäaikaisia kaasuntoimitussopimuksia, joissa yleensä asiakkaalla ja toimittajalla on mahdollisuus mukauttaa sopimusehdot muuttuneisiin markkinaolosuhteisiin. Tähän liittyy riski, että toimittajat muuttavat sopimusta ja/tai asettavat uusia haitallisia ehtoja, mutta myös mahdollisuus uusien Fortumille hyödyllisten ehtojen luomiseen.

Fortumin Venäjän liiketoimintojen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat talouskasvu, ruplan kurssi, lämmöntuotannon sääntely sekä sähkön tukku- ja kapasiteettimarkkinoiden kehitys. Saadut takuuhintaiset CSA-kapasiteettimaksut ja huutokaupoissa määräytyvät CCS-kapasiteettimaksut ovat keskeisiä kannattavuustekijöitä. Suurin osa Fortumin vuoden 2007 jälkeen rakennetusta kapasiteetista kuuluu CSA-järjestelmän piiriin. Jokaiselle takuuhinnan piirissä olevalle uudelle laitokselle maksetaan Venäjän valtion takaamaa takuuhintaa noin 10 vuoden ajan käyttöönotosta lähtien (uusituvalle energiantuotannolle noin 15 vuoden ajan). Saadut kapasiteettimaksut vaihtelevat voimalaitosten iän, sijainnin, tyypin ja koon mukaan. Myös kausivaihtelut ja käytettävyyden vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. CSA-maksuihin vaikuttavat muun muassa valtion obligaatioiden tuotto, tuottoaste, kuluttajahintaindeksi (CPI) sekä yhtiöiden sähkön spot-markkinoilta saamat tuotot (tuottoja tarkastellaan kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta). Lisäksi lämpövoimalat saavat selkeästi korotettuja CSA-maksuja alkaen noin kuuden vuoden kuluttua käyttöönotosta.

Kansalliset ja EU-tason energiapolitiikat ja -säädökset vaikuttavat voimakkaasti energia-alaan. Fortumin strategia perustuu skenaarioihin sääntely-ympäristön tulevasta kehityksestä nykyisissä ja mahdollisissa uusissa liiketoiminnoissa sekä nykyisillä ja mahdollisilla uusilla markkina-alueilla. Yleinen monimutkaisuus ja mahdolliset sääntelymuutokset Fortumin eri toimintamaissa aiheuttavat riskejä ja luovat mahdollisuuksia energia- ja ympäristöhuoltoalioiketoiminnassa sekä kuluttajaliiketoiminnassa. Fortum analysoi ja arvioi lukuisia markkinoiden ja sääntelyn tulevaisuuden kehityskulkuja ja niiden vaikutuksia eri tuotantomuotoihin ja teknologioihin strategiansa kehittämisessä.

Fortumilla on rahavirtoja, omaisuutta ja velkoja muissa valuutoissa kuin euroissa, ja siksi yhtiö altistuu valuuttakurssien vaihteluille. Valuutariski johtuu pääasiassa hyödykkeiden fyysisestä ja taloudellisesta kaupasta, nykyisistä ja uusista investoinneista, ulkoisesta rahoituksesta sekä konsernin osakaslainoista. Merkittävin valuutariski liittyy euron ja Ruotsin kruunun sekä euron ja Venäjän ruplan sekä euron ja Ison-Britannian punnan kursseihin, koska Fortumilla on laajasti toimintaa Ruotsissa, Venäjällä ja Ison-Britanniassa.

Fortumin nykyinen sekä Standard & Poor'sin että Fitchin luottoluokitus on BBB negatiivisin näkymin. Keskeisimpiä riskitekijöitä, jotka voivat johtaa luottokelpoisuuden heikkenemiseen ja luokituksen alentamiseen, ovat Euroopan ja Venäjän sähkönhintojen laskun jatkuminen, odotettua pienemmät tuotot suunnitelluista liiketoimintojen myynneistä sekä velkaantumisen kasvu. Luottoluokituksen lasku etenkin investment grade -tason alle (BB+ tai alle) voisi vaikeuttaa pääomamarkkinoille pääsyä ja lisätä uuden rahoituksen kustannuksia. Uniperin Standard & Poor'sin luottoluokitus on tällä hetkellä myös BBB negatiivisin näkymin. Sijoitusluokituksen alentaminen tasolle BBB- tai sen alle voisi vaikuttaa likviditeettiin negatiivisesti, koska vastapuolet, etenkin

trading-liiketoiminnassa, voisivat vaatia korkeampia vakuuksia, mikä edellyttäisi likvidejä varoja tai pankkitakauksia.

Energian tuotanto, varastointi ja jakelu sekä toiminnan valvonta ovat monimutkainen prosessi, ja siksi voi sattua onnettomuuksia. Mikä tahansa ei-toivottu toimintaan liittyvä tapahtuma (joka voi johtua esimerkiksi teknisestä viasta, inhimillisestä virheestä, prosessivirheestä, luonnonkatastrofeista, sabotaasista tai terrorismista) voi vaarantaa henkilökohtaisen turvallisuuden tai aiheuttaa fyysisiä vahinkoja, liiketoiminnan keskeytyksiä ja mahdollisia kolmannen osapuolen vastuita. Vahinkojen korjauskustannukset voivat olla korkeat etenkin konsernin suurimmissa yksiköissä.

Fortumin liiketoimintaan kuuluu voimalaitosten tai muiden energiateollisuuden tilojen rakentaminen, modernisointi, kunnossapito ja käytöstäpoisto. On mahdollista, että rakennuskustannukset ylittävät suunnitellut arviot tai rakentaminen viivästyy sääntely- tai lupakysymysten, projektin avaintoimittajien epäonnistumisen, lupien saamisen epäonnistumisen tai COVID-19-pandemian aiheuttaman projektin keskeyttämisen seurauksena. Laitoshankkeissa on myös ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä. Laitoshankkeissa riskit voivat toteutua sekä Fortumin omissa hankkeissa että yhteisyritysten tai osakkuusyhtiöiden kautta toteutettavissa hankkeissa. Merkittävimmät laitosprojektit, jotka altistuvat edelleen merkittäville riskeille, ovat Datteln 4, Nord Stream 2 ja Olkiluoto 3.

Vuonna 2020 COVID-19-pandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset ympäri maailmaa toteuttivat rajuja toimenpiteitä taudin leviämisen estämiseksi. Vaikka vaikutukset Fortumiin ovat toistaiseksi olleet rajalliset, altistuminen riskille ja epävarmuudelle kaikissa riskiluokissa on kasvanut vuoden 2019 lopun tilanteeseen verrattuna. Jatkuessaan odotettua kauemmin tai johtaessaan odotettua vakavampaan taloudelliseen taantumaa, COVID-19-pandemia heikentää yhtiön tulosta, koska tulevien vuosien suojaustaso on alhaisempi. Tärkeimpiä riskitekijöitä ovat alhaisemmat raaka-aineiden hinnat ja kysynnän lasku, luottotappiot ja maksuviivästykset, projektien viivästykset ja häiriöt laitosten toiminnassa tai matkustuskieltojen aiheuttamat huoltojen viivästymiset, avainhenkilöiden poissaolo sekä ongelmat varaosien tai materiaalien saatavuudessa.

Fortum seuraa tarkasti pandemian kehitystä ja sen vaikutusta toimintaamme, jotta voimme reagoida nopeasti muutoksiin ja varmistaa sähkön, lämmön ja niihin liittyvien palvelujen turvallisen ja luotettavan toimituksen. Lisätietoja Fortumin riskeistä ja riskienhallinnasta on esitetty hallituksen toimintakertomuksen ▶ **Riskienhallinta-**osiossa sekä ▶ **liitetiedossa 4** Rahoitusriskien hallinta.

Näkymät

Suojaukset

Vuoden 2020 lopussa noin 75 % Generation-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 33 euroa/MWh vuodelle 2021 ja noin 50 % hintaan 31 euroa/MWh vuodelle 2022.

Vuoden 2020 lopussa noin 90 % Uniper-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 27 euroa/MWh vuodelle 2021, noin 65 % hintaan 24 euroa/MWh vuodelle 2022 ja noin 25 % hintaan 22 euroa/MWh vuodelle 2023.

Raportoidut suojausasteet perustuvat Generation-segmentin suojauksiin ja sähköntuotannon ennusteisiin sekä Uniper-segmentin tuotantoon Pohjoismaissa. Tuotanto-omaisuudessa ja suojausten määritelmässä on jonkin verran eroja, eivätkä ne siksi ole täysin vertailukelpoisia.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin ja Uniperin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannaisopimuksilla, joista suurin osa on Nasdaq Commodities -termiinejä.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Investoinnit

Fortum arvioi investointien ilman yritysostoja olevan noin 1 400 miljoonaa euroa vuonna 2021. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit, joiden osuuden arvioidaan olevan noin 700 miljoonaa euroa eli selkeästi alle poistojen tason.

Generation

Generation-segmentin saavutettuun sähkönhintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinnat, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia (tällä hetkellä noin 45 TWh) ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Generation-segmentin saavuttamassa sähkön tukkumyyntihinnassa Pohjoismaissa tarkoittaisi noin 45 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Segmentin saavuttama sähkön tukkumyyntihinta sisältää myös lisäarvon, joka saavutetaan vesivoima- ja ydinvoimatuotannon optimoinnilla sekä kaupankäynnin hyödykemarkkinoilla.

Russia

Helmikuussa 2021 sähkön tukkukaupan viranomaisen julkaisi tuottoasteen ja kuluttajahintaindeksin (CPI) vuodelle 2020. Näitä tietoja käytetään CSA-maksujen määrittämiseen vuodelle 2021. CSA-maksuja tarkistettiin alaspäin pääasiassa valtion obligaatioiden alhaisemman tuoton vuoksi (6,3 % vuonna 2021; 7,6 % vuonna 2020). Kahden tuotantoyksikön CSA-kausi päättyy Russia-segmentissä vuonna 2021. Tähän liittyvän negatiivisen taloudellisen vaikutuksen odotetaan olevan suurempi kuin positiivisen vaikutuksen, joka syntyy kolmen yksikön korkeampien CSA-maksujen nelivuotisen kauden alkamisella.

Uniper

Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Uniper-segmentin vesi- ja ydinvoimatuotannon tukkumyyntihinnassa (tällä hetkellä noin 25 TWh) tarkoittaisi noin 25 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Uniperilla on myös muuta kuin vesi- ja ydinvoimatuotantoa, ja muun tuotannon herkkyys on erilainen eikä sisälly aiemmin mainittuun herkkyyteen.

Uniperin osalta viitataan ohjeistukseen, jonka yhtiö julkaisee neljännesvuosittain.

Verotus

Fortumin vertailukelpoisen efektiivisen veroasteen odotetaan olevan vuonna 2021 tasolla 20–25 %. Tuloslaskelmasta lasketun veroasteen ja ohjeistetun vertailukelpoisen efektiivisen tuloveroasteen välinen ero johtuu myyntivoitoista, osuudesta osakkuusyriyten ja yhteisyriyten tuloksesta sekä käyvän arvon vaihteluista.

Kesäkuussa 2018 Ruotsin hallitus päätti alentaa yhteisöveroa kahdessa vaiheessa: 22,0 prosentista 21,4 prosenttiin tammikuusta 2019 alkaen ja 20,6 prosenttiin tammikuusta 2021 alkaen.

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys Fortumissa

Johdanto

Tämä osa-alue sisältää Fortumin muun kuin taloudellisen tiedon raportoinnin kirjanpitolaisissa 1336/1997, arvopaperimarkkinalaisissa 746/2012 ja osakeyhtiölaissa 624/2006 säädetyn mukaisesti. Raportointi kattaa Uniperin, jonka Fortum enemmistöomistajana on yhdistellyt tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Tunnusluvut, joilla on samat laskentaperiaatteet, on yhdistelty, ja vain yksi luku esitetään. Niiden tunnuslukujen osalta, joiden laskentaperiaatteet tällä hetkellä poikkeavat toisistaan, esitetään kaksi lukua: Fortum ilman Uniperia ja Uniper omana yhtiönään. Historiallisia lukuja ei ole oikaistu.

Fortum-konsernin liiketoimintamalli on kuvattu kohdassa Segmenttikatsaukset sivulla 10.

Uniper on Saksassa listattu pörssi-yhtiö ja se noudattaa edelleen omia kestävän kehityksen prosesseja ja menettelytapoja, ja raportoi kestävästä kehityksestä erillisenä yhtiönä. Uniper julkaisee myös erillisen yhdistetyn muun kuin taloudellisen tiedon raportin Saksan kauppalaain (Handelsgesetzbuch) 315c §:n sekä 289c-289e §:ien mukaisesti.

Olennaiset muut kuin taloudelliset teemat

Fortumin muun kuin taloudellisen tiedon raportointi sisältää tietoa neljästä Suomen kirjanpitolaisissa määritellystä lakisääteisestä näkökohdasta. Nämä ovat: ympäristöasiat, sosiaaliset ja henkilöstöasiat, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan torjunta.

Uniperin yhdistelyn seurauksena Fortum on arvioinut uudelleen olennaiset teemansa. Fortumin olennaisuusanalyysi tehtiin alun perin vuonna 2019, ja vuoden 2020 uudelleenarviointi perustui työpöytä-tarkasteluun, joka noudatti Uniperin kanssa samaa menetelmää. Kahden yhtiön arviointitulokset yhdistettiin niin, että molemmilla on sama painoarvo lopputuloksessa.

Fortumille on erittäin tärkeää vähentää päästöjä sekä hillitä ilmastonmuutosta. Samaan aikaan Fortum kantaa vastuuta luotettavan ja kohtuuhintaisen energian saatavuudesta. Fortumin tavoitteena on myös parantaa energiatehokkuutta ja edistää kiertotaloutta sekä huomioida toiminnan vaikutukset henkilöstöön ja yhteiskuntaan.

Edellä esitettyjen olennaisten teemojen perusteella Fortumin päivitetty kestävän kehityksen painopistealueet ovat:

Ilmasto ja resurssit	Henkilöstö ja yhteiskunta	
Ilmastonmuutos ja kasvihuonekaasupäästöt	Henkilöstön hyvinvointi, terveys ja turvallisuus	Liiketoiminnan eettisyys ja määräystenmukaisuus
Päästöt ilmaan, maahan ja veteen	Hallinnointi	Työelämän oikeudet
Energiatehokkuus	Ihmisoikeudet	Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet
Toimitusvarmuus	Innovaatiot ja digitalisaatio	Sidosryhmäyhteistyö
Vedenkäyttö	Taloudellinen arvionluonti	Asiakkaan oikeudet ja asiakastyytyväisyys
Luonnon monimuotoisuus		
Kiertotalous		

Fortumin kestävän kehityksen tunnuslukuja seurataan neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla. Fortum julkaisee vuosittain Kestävän kehityksen raportin, jossa on lisätietoja Fortumin kestävän kehityksen toiminnasta.

Päivitetyt kestävän kehityksen tavoitteet

Fortum päivitti ilmastotavoitteensa Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisiksi joulukuussa 2020 ja on sitoutunut hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Tavoite sisältää suorat CO₂-päästöt (Scope 1) ja epäsuorat CO₂-päästöt (Scope 2 ja 3). Fortumin etenemissuunnitelma päästöjen vähentämiseksi Euroopassa on myös määritetty. Fortum on sitoutunut vähintään 50 %:n CO₂-päästövähennykseen (Scope 1 ja 2) Euroopan sähköntuotannossa vuoteen 2030 mennessä (vuoteen 2019 verrattuna) ja hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2035 mennessä.

Scope 3 -päästöillä on merkittävä vaikutus Fortumin kokonaispäästöihin. Vuoden 2021 aikana Fortum kehittää tavoitteen Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, koskien epäsuoria päästöjä, jotka syntyvät fossiilisten polttoaineiden myynnistä loppuasiakkaille.

Fortum on myös asettanut luonnon monimuotoisuutta koskevan tavoitteen vuodelle 2021. Fortumin tavoitteena on toteuttaa vähintään 12 merkittävää vapaaehtoista toimenpidettä, jotka parantavat lajien elinolosuhteita ja vahvistavat populaatioita. Tavoite kattaa kaikki toimintamaat, joissa Fortumilla on vesivoimantuotantoa. Hankkeet kohdistuvat erityisesti uhanalaisiin lajeihin ja elinympäristöihin, ja vuodelle 2021 suunniteltuja toimenpiteitä ovat esimerkiksi vesi- ja maaelinympäristöjen kunnostus, kalojen kulun ja vaelluskalakantojen parantaminen sekä vieraslajien torjunta.

Fortumille hyvä turvallisuus on liiketoiminnan perusta sekä tehokkaan ja häiriöttömän toiminnan ehdoton edellytys. Uudella turvallisuustavoitteella mitataan oman henkilöstön ja urakoitsijoiden lääkinnällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuutta (Total Recordable Injury Frequency, TRIF), ja kunnianhimoinen tavoite on saavuttaa taso alle 1,0 vuoden 2025 loppuun mennessä. Fortumin TRIF oli 2,3 vuonna 2020.

Kestävän kehityksen tavoitteiden kehittäminen jatkuu vuonna 2021. Fortumin tavoitteena on yhdenmukaistaa tavoitteet myös muille kestävän kehityksen alueille ilmaston, luonnon monimuotoisuuden ja turvallisuuden lisäksi.

Kestävän kehityksen tavoitteet vuodelle 2020 oli määritelty Fortumille ilman Uniperia. Koska Fortum yhdisteli Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen, Fortumin toiminnot, kestävän kehityksen vaikutukset ja tunnusluvut muuttuivat merkittävästi. Siksi Fortum raportoi vain valikoidut kestävän kehityksen tunnusluvut, jotka on esitetty alla olevissa taulukoissa, ilman vertailua aiemmin asetettuihin vuoden 2020 tavoitteisiin, jotka eivät ole enää relevantteja muuttuneelle konsernille.

Konsernin kestävän kehityksen tunnusluvut

	2020	2019
Ilmasto ja resurssit		
Energian kokonaistuotannon CO ₂ -ominaispäästöt ¹⁾ , gCO ₂ /kWh	287	189
CHP-laitosten energiakäytettävyys ²⁾ , %	93,2	95,9
Uniperin sähköntuotantolaitosten käytettävyys ³⁾ , %	75,0	-
Henkilöstö ja yhteiskunta		
Poissaolon johtaneiden työtapaturmien taajuus (LTIF), oma henkilöstö ja urakoitsijat ¹⁾	1,3	1,7
Vakavat työtapaturmat ¹⁾ , kpl	1	1

Fortum yhdisteli Uniperin tytäryhtiönä vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljänneksestä. Vuoden 2019 luvut eivät sisällä Uniperia.

1) 2020 luvut sisältävät Uniperin toisesta vuosineljänneksestä 2020 alkaen.

2) Ei sisällä Uniperia.

3) 2020 luvut sisältävät Uniperin sähköntuotannon kaasu- ja hiilivoimalaitoksilla toisesta vuosineljänneksestä 2020 alkaen.

Muut kestävän kehityksen tunnusluvut ¹⁾

	2020	2019
Ilmasto ja resurssit		
Energiatehokkuusparannus vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 2012, GWh/a	1 840	1 707
Merkittävät EHS-poikkeamat, kpl	16	11
Henkilöstö ja yhteiskunta		
Maineindeksi, perustuu One Fortum -tutkimukseen, asteikolla 0–100	72,5	72,3
Asiakastytyväisyysindeksi (CSI), perustuu One Fortum -tutkimukseen, asteikolla 0–100	61–81	54–80
Työtapaturmien, merkittävien EHS-poikkeamien ja läheltä piti -tapausten tutkinnan laatu, asteikolla 1–5	Taso 4,0	Taso 3,0
GAP-indeksi, EHS-minimivaatimusten käyttöönotto, asteikolla 1–5	Taso 3,0	Taso 3,0
Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista mittaava indeksi, asteikolla 1–5	Taso 4,0	Taso 2,0 ²⁾
Sairauspoissaolot, %	2,9	2,9 ³⁾

1) Kaikki luvut ilman Uniperia.

2) Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista mittaavan indeksin raportointi alkoi toisella kvartaalilla 2019.

3) Luku on tarkentunut Taloudelliset tiedot 2019 -raportissa esitetystä (3,0).

Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Taloudellisiin tavoitteisiin sisältyy tavoite pääomarakenteelle (rahoitusnettovelka / vertailukelpoinen käyttökate eli EBITDA alle 2x) ja kaksi erilaista vähimmäistuottovaatimusta uusille investoinneille (WACC +100 BPS vihreille investoinneille ja WACC +200 BPS muille investoinneille). Fortumin tavoitteena on tarjota hyvä tuotto omistajilleen, ja yhtiön osinkopolitiikka on maksaa vakaata, kestävä ja ajan myötä kasvavaa osinkoa.

Fortum on merkittävä taloudellinen toimija toimintamaissaan. Fortumin toiminnan merkittävimmät suorat rahavirrat syntyvät myyntituotoista asiakkailta, ostoista palvelun- ja tavarantoimittajilta, korvauksista rahoittajille, osingoista osakkeenomistajille, kasvu- ja ylläpitoinvestoinneista, henkilöstön palkoista sekä maksetuista veroista.

Fortum edistää sosiaalista kehitystä ja hyvinvointia toimintamaissaan muun muassa maksamalla veroja. Fortumin yhteiskunnalle verojen muodossa tuomat hyödyt sisältävät yrityksen maksamien tuloverojen lisäksi monia muita veroja. Fortumin verotuskäytännöt ja verohallintaa ohjaavat periaatteet, ilman Uniperiä, on esitetty Fortumin verotuksen periaatteissa Fortumin verkkosivuilla. Fortum julkaisee verojalanjälkensä vuosittain, ja Uniper julkaisee ensimmäisen verojalanjälkensä keväällä 2021.

Fortum on sisällytetty useisiin kestävän kehityksen indekseihin ja arvioitu useilla kestävän kehityksen luokituksilla; katso luettelo Fortumin verkkosivuilta. Fortumin kestävän kehityksen raportointi kattaa Fortumin määräysvallassa olevat toiminnot mukaan lukien tytäryritykset kaikissa toimintamaissa, ellei toisin mainita.

Kestävään kehitykseen liittyvät riskit ja mahdollisuudet

Fortumin liiketoimintoihin kohdistuu riskejä, joilla voi toteutuessaan olla haitallisia vaikutuksia ympäristölle sekä henkilöstön, urakoitsijoiden ja lähiyhteisöjen turvallisuudelle. Tärkeimmät kestävän kehityksen riskit, ilmastoon liittyvät riskit mukaan lukien, on raportoitu Fortumin johtoryhmälle ja tarkastus- ja riskivaliokunnalle osana Fortum-konsernin merkittävimpien riskien ja epävarmuuksien vuositarkastelua. Fortum-konsernin riskit on esitelty hallituksen toimintakertomuksen riskienhallintaosiossa.

Erillisenä pörssiyhtiönä Uniperilla on omat, yhtiön riskienhallinnan mukaiset prosessit, joilla se tunnistaa, arvioi ja hallitsee ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja/tai hallintoon liittyviä (ESG) riskejä. Vuonna 2020 Uniperilla ei ollut

Saksan kauppalain 289c §:n mukaisesti raportoitavia ESG-riskejä. Sen nettoriskien vaikutus jäi alle raportointikynnyksen.

Ilmastonmuutos, tarve vähentää hiilidioksidipäästöjä sekä parantaa resurssitehokkuutta muuttavat perusteellisesti energiatoimialaa. Nämä muutokset luovat Fortumille myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Fortum on investoinut viimeisten kuuden vuoden aikana noin 11 miljardia euroa ja kasvanut Euroopan kolmanneksi suurimmaksi hiilidioksidipäästöttömän sähkön tuottajaksi ja merkittäväksi kaasutoimijaksi. Yhtiöllä onkin hyvät lähtökohdat tarttua energiamuutoksen tarjoamiin mahdollisuuksiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Energiamuutoksessa menestyminen edellyttää kestävän kehityksen mukaista toimintaa, kohtuuhintaista energiaa ja toimitusvarmuutta. Toimitusvarmuuden takaamiseksi tarvitaan uusiutuvien energiamuotojen lisäksi yhä puhtaampaa kaasua (kuten vetyä), energian varastointia ja muita joustavia ratkaisuja. Lisäksi tarvitaan teollisuuden, liikenteen, lämmityksen ja jäähdytyksen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Fortumin päivitetty strategiset painopisteet tarjoavat ratkaisuja juuri näille alueille: Fortumin tavoitteena on vähentää oman toimintansa hiilidioksidipäästöjä ja kasvattaa CO₂-vapaata sähköntuotantoa hyödyntäen samalla yhtiön vahvaa asemaa kaasussa energiamuutoksen mahdollistamiseksi. Samalla Fortumin tavoitteena on tarjota teollisuus- ja infrastruktuuriasiakkeille ratkaisuja hiilidioksidipäästöjen ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Näitä ovat esimerkiksi sähköverkon stabiliteettiratkaisut, energiantuotanto jätteenpoltolla sekä vähäpäästöiset ratkaisut teollisuudelle. Fortum pyrkii myös hyödyntämään vedyn tuomia mahdollisuuksia, sitä mukaa kun ne ovat kaupallisesti saatavilla.

Kestävän kehityksen hallinto ja politiikat

Koska kestävä kehitys on olennainen osa Fortumin strategiaa, ylin päätöksentekovalta kestäväan kehitykseen ja ilmastoon liittyvissä asioissa on hallituksen jäsenillä, joilla on yhteisvastuu näistä asioista.

Fortumin johtoryhmä päättää vuosisuunnittelua ohjaavista kestävän kehityksen linjauksista ja konsernitason tavoitteista. Lopullisesti konsernin tulostavoitteet, mukaan lukien kestäväan kehitykseen ja ilmastoon liittyvät tavoitteet, hyväksyy Fortumin hallitus. Fortumin linja johto vastaa konsernin politiikkojen ja ohjeiden toteuttamisesta ja kestävän kehityksen päivittäisestä johtamisesta ja kehitysohjelmista. Turvallisuustavoitteiden (poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus, oma henkilöstö ja urakoitsijat) toteutuminen on osa Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmää (short-term incentive programme, STI). Fortumin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmään (long-term incentive programme, LTI) sisältyy ilmastoon liittyvä mittari. Vuosien 2020–2022 LTI-ohjelmassa tavoite liittyy hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen Fortumin strategian mukaisesti. Vuosien 2021–2023 LTI-ohjelmassa tavoite liittyy hiileen perustuvan sähköntuotantokapasiteetin vähenemiseen, mikä vastaa Fortumin suunnitelmaa hiilestä luopumiseksi. Sekä lyhyen että pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien tavoitteet koskevat Fortumia, eivät Uniperia. Uniper jatkaa omien lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiensä toteuttamista.

Uniper SE:n johtoryhmä kantaa kokonaisvastuun Uniperin kestävän kehityksen toimenpiteiden hyväksymisestä ja toimeenpanosta. Uniperin ylin hallintoelin, hallintoneuvosto, seuraa Uniperin kestävän kehityksen sitoumusten toteutumista. Kolme Fortumin johtoryhmän jäsentä, mukaan lukien Fortumin toimitusjohtaja sekä yksi Fortumin hallituksen jäsen, ovat Uniperin hallintoneuvoston jäseninä.

Kestävän kehityksen johtaminen on Fortumissa strategialähtöistä ja perustuu yhtiön arvoihin, Toimintaohjeeseen (Code of Conduct), Toimintaohjeeseen palvelun- ja tavarantoimittajille (Supplier Code of Conduct), kestäväan kehitykseen liittyviin politiikkoihin sekä muihin konsernitasolla määriteltyihin politiikkoihin ja niitä tarkentaviin ohjeistuksiin. Toistaiseksi Uniperilla on oma erillinen Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille. Molempien yhtiöiden Toimintaohjeilla on samankaltainen perusta ja ne määrittävät toimintatavat, joita kaikkien tulee noudattaa. Ne linjaavat, miten kohtelemme toisiamme, harjoitamme liiketoimintaa ja olemme yhteydessä ympäröivään maailmaan. Yhtiöiden Toimintaohjeet palvelun- ja

tavarantoimittajille, jotka molemmat perustuvat UN Global Compactin kymmenelle periaatteelle, esittävät vaatimukset Fortumin ja Uniperin toimittajille ja liikekumppaneille.

Fortumin kestävä kehityksen politiikka ja Uniperin Health, Safety, Security (HSSE) and Sustainability Policy Statement määrittävät yhtiöiden kestävä kehityksen päämäärät ja painopistealueet. Molemmilla yhtiöillä on vahvat politiikat ja niitä tarkentavat ohjeistukset, jotka ohjaavat toimintoja näillä alueilla: ympäristöasiat, sosiaaliset ja henkilöstöasiat, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan torjunta. Tärkeimmät politiikat ja ohjeistukset on kuvattu tämän raportin kyseisissä kohdissa.

Fortum ottaa toiminnassaan huomioon ja kunnioittaa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, YK:n sopimusta lapsen oikeuksista, sekä kansainvälisen työjärjestö ILO:n perussopimuksia. Lisäksi Fortum huomioi toiminnassaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, OECD:n ohjeet monikansallisille yrityksille, kansainvälisen kauppakamarin lahjonnan ja korruption vastaiset ohjeet sekä Bettercoal-aloitteen toimintaohjeen vastuullisesta hiilenlouhinnasta.

Fortum on YK:n Global Compact ja Caring for Climate -aloitteiden jäsen. Uniper noudattaa YK:n Global Compactin kymmentä periaatetta, mutta ei ole sen virallinen jäsen.

Liiketoiminnan eettisyys

Sekä Fortumin että Uniperin Toimintaohje (Code of Conduct) ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille (Supplier Code of Conduct) korostavat nollatoleranssia korruption ja lahjonnan suhteen. Lisäksi lahjonnanvastaisuuteen, määräystenmukaisuuden hallintaan, omaisuuden suojaamiseen, eturistiriitoihin, rahanpesun vastaisuuteen ja kilpailuoikeudellisiin asioihin on luotu erilliset ohjeet.

Fortumin hallitus on hyväksynyt yhtiön Toimintaohjeen ja Toimintaohjeen palvelun- ja tavarantoimittajille. Uniperin Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille ovat yhtiön johtoryhmän hyväksymiä.

Toimintaohjeita päivitetään säännöllisesti sen varmistamiseksi, että ne vastaavat yrityksen toiminnassa ja sääntelyssä tapahtuviin muutoksiin. Fortumin Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille päivitettiin vuoden 2020 aikana ja julkaistiin vuoden 2021 alussa. Päivitettyihin Toimintaohjeisiin liittyvää koulutusta järjestetään vuoden 2021 aikana. Fortumin Toimintaohjeeseen liittyvä verkkokoulutus on pakollinen koko henkilöstölle. Uniperin päivitetty Toimintaohje julkaistiin vuoden 2020 alussa. Uniperin tavoitteena on tehdä kaikesta määräystenmukaisuuteen ja Toimintaohjeeseen liittyvästä koulutuksesta pakollista kaikille työntekijöille vuodesta 2021 alkaen. Lisäksi ne työntekijät, joiden tehtävät sitä edellyttävät, saavat säännöllisesti koulutusta liittyen politiikkoihin ja järjestelmiin, jotka ehkäisevät korruptiota.

Väärinkäytösepäilyjen ilmoittamiseen tarjotaan sekä sisäisiä että ulkoisia raportointikanavia.

Raportointikanavat on kuvattu Toimintaohjeissa sekä yhtiöiden sisäisillä ja ulkoisilla verkkosivuilla. Fortumin tarkastus- ja riskivaliokunta valvoo ja arvioi säännöllisesti epäiltyjä väärinkäytöksiä, liiketoiminnan eettisyyteen liittyviä toimenpiteitä ja määräystenmukaisuutta. Uniperin määräystenmukaisuuden hallintajärjestelmä (Compliance Management System) sisältää neljännesvuosittaisen raportoinnin Uniperin johtoryhmälle. Uniperin tarkastus- ja riskivaliokunta valvoo määräystenmukaisuutta säännöllisesti. Uniperin johtoryhmän muodollinen sitoutuminen määräystenmukaisuuteen julkaistaan vuosittain yhtiön verkkosivuilla Saksan hallinnointikoodin mukaisesti.

Vuoden 2020 aikana Fortumin toiminnoissa, ilman Uniperia, todennettiin yksi korruptio- tai lahjontaepäily. Uniperissa raportoitii kaks korruptio- tai lahjontaepäilyä vuoden aikana. Toinen korruptio- tai lahjontaepäily on edelleen vireillä ja toinen päätettiin perusteettomana.

Ilmasto ja resurssit

Fortumin tunnusluvut ilmaston ja resurssien osalta liittyvät hiilidioksidipäästöihin, toimitusvarmuuteen, energiatehokkuuteen sekä merkittävien ympäristö-, työterveys- ja turvallisuuspoikkeamien (EHS-poikkeamat) hallintaan.

Fortumin kestävä kehityksen politiikka yhdessä EHS-johtamisen minimivaatimusten kanssa ohjaavat Fortumin ympäristöasioiden hallintaa. Uniperilla on oma HSSE & Sustainability Policy Statement ja HSSE and Sustainability -kehityssuunnitelma. Tuotantotoiminnot noudattavat ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardia, ja 99,9 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti on ISO 14001 -sertifioitu.

Energia

Fortum-konsernin sähköntuotanto perustuu pääosin maakaasuun ja hiilidioksidipäästöttömään vesi- ja ydinvoimatuotantoon. Fortumin tavoitteena on vähentää hiilen käytön osuutta sähköntuotannossa nopeasti. Tällä hetkellä vain pieni osuus Fortumin sähköntuotannosta perustuu aurinko- ja tuulivoimaan, mutta Fortum tavoittelee näiden tuotantomuotojen merkittävää kasvua seuraavien viiden vuoden aikana.

Fortum on myös suuri kaukolämmön tuottaja. Lämpöä tuotetaan pääosin maakaasua käyttävissä ja energiatehokkaissa lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksissa (CHP). Lisäksi Uniperilla on laajaa raaka-aineiden kauppaa liittyvää liiketoimintaa ja maakaasuvaramoita, joilla on tärkeä rooli luotettavan ja joustavan kaasun toimituksen varmistamisessa.

Fortum haluaa mahdollistaa energiajärjestelmän muutoksen tarjoamalla luotettavaa ja kohtuuhintaista vähäpäästöistä energiaa. Tulevaisuudessa energiajärjestelmä – ja Fortumin tuotantoportfolio – perustuu uusiutuvaan energiaan, yhä puhtaampaan kaasuun (kuten vetyyn) ja ydinvoimaan. Lisäksi Fortum jatkaa teollisuus- ja infrastruktuuriratkaisujen tarjoamista, kuten energiantuotantoa jätteenpoltolla, verkon stabiliteettiratkaisuja sekä energian myyntiä ja varastointia.

Vuonna 2020 Fortumin sähköntuotanto oli 142,1 TWh ja lämmöntuotanto 29,6 TWh. Koko Fortumin sähköntuotannosta 45 % oli hiilidioksidipäästötöntä. Euroopassa 73 % sähköntuotannosta oli hiilidioksidipäästötöntä. Sähkön- ja lämmöntuotantoon ja kapasiteetteihin liittyvät luvut sisältävät myös luvut Fortumin osuuksista osakkuus- ja yhteisyhteyksissä, jotka myyvät tuotantonsa omistajilleen tuotantokustannushintaan.

Fortum käyttää useita polttoaineita sähkön-, lämmön- ja höyryntuotannossa: maakaasua, uraania, kivi- ja ruskohiiltä, jättepolttoaineita ja biopolttoaineita. Merkittävin käytetty polttoaine oli maakaasu.

Yhteiskunnan toiminta edellyttää häiriötöntä ja luotettavaa energiansaantia. Fortum varmistaa suunnitellulla ennakkohuollolla ja kunnonvalvonnalla, että voimalaitokset tuottavat luotettavasti sähköä ja lämpöä asiakkaiden tarpeisiin. COVID-19-pandemian aiheuttamissa poikkeusolosuhteissa Fortumille oli erittäin tärkeää varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus. Tämä tavoite saavutettiin hyvin: Fortumin energiantuotannossa ei ollut keskeytyksiä pandemian vuoksi. Myös kunnossapitoseisokit toteutettiin lähes poikkeuksetta aikataulujen mukaan huolellisen suunnittelun ja omien työntekijöiden ja urakoitsijoiden terveyden suojelemiseksi toteutettujen toimenpiteiden avulla. Joissakin tapauksissa kunnossapitoseisokkeja pidennettiin, jotta samaan aikaan laitoksella työskentelevien työntekijöiden lukumäärää saatiin vähennettyä.

Uniperin määritelmä laitosten käytettävyydelle poikkeaa muusta Fortum-konsernista. Fortumin CHP-laitosten energiakäytettävyydessä, ilman Uniperia, ei huomioida suunniteltuja kunnossapitoseisokkeja, mutta Uniperin voimalaitosten käytettävyydessä huomioidaan suunnitellut seisokit suunnittele mattoman teknisen epäkäytettävyyden lisäksi. Vuonna 2020 Fortumin CHP-laitosten energiakäytettävyyys ilman Uniperia oli keskimäärin 93,2 % ja Uniperin kaasua ja hiiltä polttavien voimalaitosten käytettävyyys oli keskimäärin 75,0 %. Uniperin luku (75,0 %) sisältää ajanjakson, jolloin Uniper on yhdistelty tytäryhtiönä, eli vain vuoden 2020 toisen neljänneksen vuosineljänneksen.

Ilmasto

Joulukuussa 2020 Fortum-konserni sitoutui hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2050 mennessä Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Fortumille on tärkeää muuttaa omat toiminnot hiilineutraaleiksi kasvattamalla CO₂-vapaata sähköntuotantoa ja vähentämällä energiantuotantolaitoksien hiilidioksidipäästöjä.

Vuonna 2020 Fortumin suorat hiilidioksidipäästöt olivat 48,7 Mt. Venäjän sähkön- ja lämmöntuotannossa syntyi 63 % CO₂-päästöistä. EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piirissä oli 17,5 Mt kokonaishiilidioksidipäästöistä. Arvio Fortumille myönnettävistä ilmaisista päästöoikeuksista vuonna 2020 on 0,9 Mt.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt ¹⁾ (miljoonaa tonnia, Mt)	2020	2019	2018
Kokonaispäästöt	48,7	19,1	20,1
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	17,5	2,1	2,5
Myönnetyt päästöoikeudet	0,9	0,7	0,8
Päästökauppajärjestelmään kuulumattomat päästöt Euroopassa	0,7	0,7	0,7
Päästöt Venäjällä	30,5	16,3	16,9

1) Fortum yhdisteli Uniperin tytäryhtiönä vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljänneistä. Vuosien 2018 ja 2019 luvut eivät sisällä Uniperia.

Vuonna 2020 Fortum-konsernin energian kokonaistuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 287 gCO₂/kWh.

Fortum, ilman Uniperia, saavutti 1 840 GWh/a energiatehokkuusparannuksen vuoden 2020 loppuun mennessä verrattuna vuoteen 2012.

EHS-poikkeamat

Merkittäviä EHS-poikkeamia seurataan, raportoidaan, tutkitaan ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet toteutetaan. Vuonna 2020 Fortumin toiminnoissa, ilman Uniperia, tapahtui 16 merkittävää EHS-poikkeamaa. Merkittäviin EHS-poikkeamiin sisältyi kuusi tulipaloo, kahdeksan vuotoa ympäristöön, yksi ympäristöpoikkeama ja yksi INES 1 -tason tapahtuma. EHS-poikkeamista ei aiheutunut merkittäviä ympäristövaikutuksia, lukuun ottamatta Suomessa Inkoon öljyvarastolla tapahtunutta öljyvahinkoa, jonka puhdistustoimet on saatu päätökseen. Uniperin merkittävien EHS-poikkeamien määritelmä poikkeaa muusta Fortum-konsernista, joten raportointi ei toistaiseksi sisällä Uniperin EHS-poikkeamia.

Vesi ja luonnon monimuotoisuus

Fortum käyttää runsaasti vettä erityyppisillä voimalaitoksilla ja kaukolämpöverkoissa. Suurin osa vedestä käytetään jäähdytykseen. Useimmissa tapauksissa voimalaitokset eivät kuluta vettä, vaan vesi palautetaan samaan vesistöön, josta se otetaan.

Fortumin vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen liittyvät esimerkiksi vesivoimantuotantoon. Polttoaineiden hankinnalla ja savukaasupäästöillä voi myös olla haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Toisaalta hiilidioksidipäästöttömän tuotannon lisääminen hillitsee ilmastonmuutoksesta johtuvaa luonnon monimuotoisuuden häviämistä. Fortumin biodiversiteettimanuaalissa ja luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelmassa määritellään yhtiön periaatteet liittyen luonnon monimuotoisuuteen ilman Uniperia. Fortumilla on uusi luonnon monimuotoisuuden konsernitavoite vuodelle 2021: luonnon monimuotoisuutta edistävien merkittävien vapaaehtoisten toimenpiteiden lukumäärä ≥ 12 . Suunnitellut toimenpiteet vuodelle 2021 liittyvät ennen kaikkea vesivoimantuotantoon Ruotsissa, Suomessa ja Saksassa.

Henkilöstö ja yhteiskunta

Fortumin tunnusluvut henkilöstön ja yhteiskunnan osalta liittyvät laitos- ja työturvallisuuteen sekä henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Lisäksi Fortum, ilman Uniperia, seuraa vuosittain mainettaan ja asiakastyytyväisyyttään One Fortum -tutkimuksella.

Henkilöstö

Fortum painottaa avointa ja luottavaa yrityskulttuuria ja korostaa järjestelmällistä kaksisuuntaista palautetta työntekijöiden suorituksesta ja sitoutumisesta. Monimuotoisuuden ja yhtäläisten mahdollisuuksien nähdään edistävän kilpailukykyä ja innovaatioita. Fortumin ja Uniperin arvot ja Toimintaohjeet muodostavat perustan päivittäiselle työlle. Fortumin henkilöstöpolitiikka ja johtamisen periaatteet ohjaavat henkilöstöasioita, ilman Uniperia. Uniperin Uniper Way rakentaa yrityskulttuuria ja kuvaa johtajuuden, tiimityön ja yksilön panoksen keskeiset elementit ja ohjaavat periaatteet. Uniper määritteli vuoden 2020 aikana uuden henkilöstöstrategian tukeakseen siirtymistä kohti vihreää tulevaisuutta.

Fortumin toiminnot keskittyvät pääasiassa Pohjoismaihin, Keski-Eurooppaan, Isoon-Britanniaan, Venäjälle, Puolaan ja Baltiaan. Henkilöstömäärä vuoden 2020 lopussa oli 19 933.

Konsernin henkilöstötilastoja ¹⁾	2020	2019	2018
Henkilöstö 31.12	19 933	8 191	8 286
Henkilöstö keskimäärin	19 988	8 248	8 767
Henkilöstökulujen kokonaissumma, milj. euroa	1 195	480	459
Lähtövaihtuvuus, % (vakituista työntekijöistä)	7,4	11,2	16,1
Vakituiset työntekijät, %	94,8	96,8	95,9
Kokoaikaiset työntekijät, %	98,2	97,7 ²⁾	98,2 ²⁾
Naisia henkilöstöstä, %	27	32	32
Naisia johtotehtävissä, %	27 ³⁾	30	30

1) Fortum yhdisteli Uniperin tytäryhtiönä vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljänneistä. Vuosien 2018 ja 2019 luvut eivät sisällä Uniperia.

2) Luku sisältää ainoastaan vakituiset, ei määräaikaista työntekijöitä.

3) Laskentaperiaate muuttunut: yhtenäistetty Uniperin kanssa.

Työturvallisuus

Fortumille hyvä turvallisuus on liiketoiminnan perusta sekä tehokkaan ja häiriöttömän toiminnan ehdoton edellytys. Fortumin tavoitteena on olla turvallinen työpaikka sekä omille työntekijöille että yritykselle töitä tekeville urakoitsijoille ja palveluntoimittajille. Fortumin kestävä kehityksen politiikka, EHS-johtamisen minimivaatimukset ja yksityiskohtaisemmat EHS-ohjeet ohjaavat turvallisuustyötä. Uniperille tärkeimmät työkalut turvallisuusjohtamisessa ovat HSSE & Sustainability Policy Statement ja HSSE and Sustainability -kehityssuunnitelma. OHSAS 18001 tai ISO 45001 -sertifioitu turvallisuusjohtamisjärjestelmä kattaa 98,8 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti.

Uusia työkaluja otettiin käyttöön vuoden 2020 aikana työturvallisuuden parantamiseksi pandemiaoloissa. Fortum, ilman Uniperia, loi virtuaalisten turvallisuuskeskusteluiden konseptin korvatakseen fyysisiä vierailuja laitoksille, tavoitteena myönteisen turvallisuuskäyttäytymisen vahvistaminen ja turvallisuustietoisuuden nostaminen. Lisäksi julkaistiin ohjeet turvalliseen etätöskentelyyn sisältäen vinkkejä paloturvallisuuden varmistamiseen ja ergonomian huomioimiseen kotona.

Vuonna 2020 Fortumin oman henkilöstön ja urakoitsijoiden poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus (Lost Time Injury Frequency, LTIF) oli 1,3. Fortumin tavoitteena on nolla vakavaa työtaturmaa. Vuonna 2020 toiminnoissa tapahtui yksi vakava työtaturma. Syyskuussa 2020 Uniperin työntekijä kuoli sähköiskuun, kun hän työskenteli kytkinaseman kunnostushankkeessa asiakkaan tiloissa Saksassa. Kattava tapahtumatutkinta on saatu päätökseen, ja tapahtuman olosuhteet ja juurisyys on selvitetty. Tutkinnan tulosten perusteella tunnistettuja toimenpiteitä ollaan parhaillaan toteuttamassa.

Fortum, ilman Uniperia, mittaa kolmen sisäisen kontrollin avulla EHS-prosessiensa toimivuutta. Fortumin sisäisiin kontroleihin kuuluvat seuraavat mittarit: Työtapaturmien, vakavien EHS-poikkeamien ja läheltä piti -tapauksen tutkinnan laatu, GAP-indeksi sekä urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista mittaava indeksi. Kaikkia mittareita mitataan asteikolla 1–5, jossa viisi on korkein saavutettava taso.

Vuonna 2020 työtapaturmien, vakavien EHS-poikkeamien ja läheltä piti -tapauksen tutkinnan laatu oli erittäin hyvällä tasolla 4,0.

Vuonna 2020 GAP-indeksi oli tavoitellulla tasolla 3,0. GAP-indeksi mittaa, kuinka hyvin Fortumin, ilman Uniperia, EHS-minimivaatimukset toteutuvat voimalaitostasolla.

Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista kuvaava indeksi oli erittäin hyvällä tasolla 4,0 vuonna 2020. Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista kuvaava indeksi mittaa, kuinka hyvin Fortum, ilman Uniperia, on onnistunut ottamaan käyttöön urakoitsijaturvallisuuden parantamiseksi kohdennetut toimenpiteet.

Vuonna 2020 Fortum, ilman Uniperia, julkaisi uuden pakollisen verkkokoulutuksen, joka käsittelee päivitettyyn Turvallisuuskäsikirjaan sisältyviä tärkeimpiä turvallisuusvaatimuksia. Lisäksi tarjottiin verkkokoulutusta kemikaaliturvallisuudesta ja turvallisuuskeskusteluiden käyttämisestä turvallisuuskulttuurin tukemisessa. Yli 200 päällikköä osallistui koulutukseen virtuaalisten turvallisuuskeskusteluiden toteuttamisesta älypuhelimien avulla. Uniper tarjoaa turvallisuusjohtamiskoulutusta kaikille uusille johtajille sekä nykyisille johtajille säännöllisenä kertauksena.

Henkilöstön hyvinvointi

Fortumin työhyvinvointitoiminnan tarkoituksena on edistää työntekijöidemme terveyttä, työturvallisuutta ja työyhteisön toimivuutta. Työntekijöillä on pääsy monenlaisiin palveluihin, lääkärintarkastuksista liikunta- ja valmennusohjelmiin, joissa käsitellään myös stressin hallintaa ja henkistä hyvinvointia.

Vuonna 2020 yhtiön toimet keskittyivät henkilöstön suojaamiseen COVID-19-pandemialta ja heidän fyysisen ja henkisen hyvinvointinsa tukemiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa. Pandemian alkaessa sekä Fortumiin että Uniperiin perustettiin ylimmästä johdosta koostuvat koordinaatioyhtymät seuraamaan tarkasti pandemian kehittymistä, sen vaikutuksia yritysten toimintaan ja henkilöstöön sekä sopimaan asiaan liittyvistä toimista.

Esimerkkejä toimenpiteistä COVID-19-pandemian torjumiseksi ovat etätöniissä tehtävissä, joissa fyysistä läsnäoloa ei vaadita, sekä työtoimipaikoilla erityisjärjestelyin, kuten porrastamalla työpaikalle saapumista, taukoja ja lounastaukoja, pitämällä fyysistä etäisyyttä, käyttämällä kasvomaskeja ja tehostamalla siivousta.

Matkustusrajoitukset ovat olleet voimassa maaliskuusta 2020 lähtien. Etätöntyöntekijöiden tukemiseksi on toteutettu useita toimenpiteitä, esimerkkinä pilvipohjaisten IT-ratkaisujen ja HR-prosessien käyttöönotto, millä tuetaan joustavia, liikkuvia työjärjestelyjä. Työntekijöille on tarjottu myös virtuaalisia hyvinvointipalveluja ja -tapahtumia. Henkilöstökyselyn mukaan yli 80 % Fortumin henkilöstöstä, ilman Uniperia, koki olevansa hyvin informoitu ja tuettu etänä työskennellessään.

Vuonna 2020 sairauspoissaoloprosentti, ilman Uniperia, oli 2,9.

Yhteiskunta

Asiakastyytyväisyys

Fortumin mainetta ja asiakastyytyväisyyttä, ilman Uniperia, seurataan vuosittain. Vuonna 2020 kaikkien sidosryhmien yhdistetty maineindeksi One Fortum -tutkimuksen mukaan oli 72,5 yksikköä, asteikolla 0–100, ja asiakastyytyväisyysindeksi (CSI) liiketoiminta-alueittain oli 61–81 yksikön välillä, asteikolla 0–100. Fortumin yleinen maine parani vähän, henkilöstön keskuudessa saavutetun kaikkien aikojen korkeimman tuloksen vuoksi. Negatiivista kehitystä näkyi kuitenkin kansalaisjärjestöjen ja mielipidevaikuttajien joukossa, etenkin Suomessa.

Yksi Fortumin keskeisistä prioriteeteista COVID-19-pandemian alussa oli varmistaa häiriötön asiakaspalvelu ja antaa samaan aikaan puhelinkeskusten työntekijöille mahdollisuus siirtyä etätöihin mahdollisimman nopeasti. Tämän tukemiseksi otettiin onnistuneesti käyttöön useita uusia teknisiä ratkaisuja, ja yhtiö pystyi tarjoamaan laadukasta asiakaspalvelua myös työtavoissa tapahtuneen suuren muutoksen aikana.

Toimitusketju

Fortum ja Uniper edellyttävät liiketoimintakumppaneidensa toimivan vastuullisesti ja noudattavan vaatimuksia, jotka on asetettu Toimintaohjeessa ja Toimintaohjeessa palvelun- ja tavarantoimittajille. Fortum arvioi liiketoimintakumppaneidensa toiminnan tasoa toimittajien kvalifioinnin ja toimittaja-auditointien avulla. Vuonna 2020 Fortum, ilman Uniperia, teki yhteensä neljä toimittaja-auditointia Intiassa, Indonesiassa, Kiinassa ja Suomessa. COVID-19-pandemiasta ja matkustusrajoituksista johtuen mahdollisuudet laitostason auditointien tekemiseen ovat olleet rajoitetut maaliskuusta 2020 alkaen. Vuonna 2020 Fortum, ilman Uniperia, teki tämän vuoksi kaksi etäauditointia; yhden suomalaiselle ja yhden hollantilaiselle toimittajalle. Uniperilla on käytössä omat prosessinsa ESG-huolellisuusvelvoitteen täyttämisen ja vastapuolen tunnistamisen osalta. Molemmat yhtiöt ovat Bettercoal-hankkeen jäseniä ja käyttävät Bettercoalin työkaluja hiilen hankintaketjun vastuullisuuden parantamiseen.

Ihmisoikeudet

Fortum ottaa toiminnassaan huomioon ja kunnioittaa kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia, jotka sisältyvät keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen sisältyy sekä Fortumin että Uniperin Toimintaohjeeseen ja Toimintaohjeeseen palvelun- ja tavarantoimittajille. YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet otetaan huomioon omassa toiminnassa ja toimitusketjun hallinnassa.

Fortumin, ilman Uniperia, investointihankkeille tehdään ihmisoikeusarviointi erityisesti uusilla toiminta-alueilla. Arviointi tehdään myös uusille maille, joihin Fortum suunnittelee laajentavansa tuotteiden tai palveluiden myyntiä. Vuonna 2020 näitä arviointeja tehtiin viisi.

Uniper suorittaa vuosittain maailmanlaajuisen taloudellisiin ja sosiaalisiin indekseihin perustuvan arvioinnin kartoittaakseen tärkeimpiä maakohtaisia kysymyksiä, jotka voivat vaikuttaa suoraan yhtiöön. Arvioinnin tulosten perusteella muokataan due diligence -vaatimuksia ja otetaan käyttöön korjaavia toimenpiteitä, kuten erityisten sopimuslausekkeiden sisällyttämistä sopimuksiin.

Yrityskansalaisuus

Fortum, ilman Uniperia, käynnisti Yritysvastuuohjelman, jolla ohjataan tukea yhteiskunnalle ja paikallisille yhteisöille. Ohjelman Fortumin strategian mukaiset painopistealueet ovat ilmasto, ihmiset ja kiertotalous. Ohjelmalle laadittiin ja hyväksyttiin sisäinen ohjeistus. Ohjelman toimenpiteitä hallinnoi Fortumin-laajuinen ohjausryhmä.

Fortum on tukenut paikallisyhteisöjä COVID-19-pandemian aikana mm. toimittamalla yhteisöille ja niiden terveydenhuoltohenkilöstölle kasvomaskeja ja hengityssuojaimia Venäjällä, Puolassa, Latviassa ja Intiassa. Uniper toimitti 5 100 kasvomaskea julkisen liikenteen matkustajille Düsseldorfissa, Saksassa. Fortum tuki myös hyväntekeväisyysjärjestöjä paikallisyhteisöjen auttamiseksi. Lisäksi Fortum toimi yhteistyössä yliopistojen kanssa eri tutkimus- ja kehityshankkeissa. Fortumin, ilman Uniperia, tuki yleishyödylliseen toimintaan vuonna 2020 oli 2,5 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Fortumin ja Nesteen Säätiö (entinen Fortumin Säätiö), joka ei ole osa Fortumia, teki lahjoituksia 612 500 eurolla.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan viitekehys ja tavoitteet

Konsernin riskipolitiikka toimii viitekehyksenä johdolle riskien hallintaan ja sen tarkoitus on auttaa liiketoimintaa hallitsemaan riskejä tehokkaasti ja sääntelyn mukaisesti. Konsernin riskipolitiikka antaa yleiskuvan Fortumin riskienhallintajärjestelmästä, jotka koostuvat riskienhallinnan yleisistä periaatteista, riskienhallintaprosessien pääkohdista ja riskienhallinnan vastuunjaosta konsernissa.

Riskienhallintajärjestelmä on suunniteltu tukemaan Fortumin hallitusta, tarkastus- ja riskivaliokuntaa, johtoryhmää sekä liiketoimintoja täyttämään velvollisuutensa liittyen riskienhallintaan.

Riskienhallintajärjestelmien tavoite on:

- tukea Fortumin johtoryhmää konsernin strategian kehittämisessä
- tukea liiketoimintaa strategian toteuttamisessa
- tukea liiketoimintaa sovittujen tavoitteiden saavuttamisessa hyväksyttävissä riskirajoissa siten, että konsernin kyky täyttää sen taloudelliset sitoumukset ei vaarannu
- varmistaa, että konserniin kohdistuvat merkittävät riskit ja epävarmuudet ymmärretään ja
- tukea sellaisten onnettomuuksien ennaltaehkäisyä, joilla voi olla vakava vaikutus työntekijöiden tai kolmansien osapuolten terveyteen ja turvallisuuteen ja sellaisten tapahtumien ennaltaehkäisyä, joilla voi olla merkittävä vaikutus Fortumin omaisuuteen, maineeseen tai ympäristöön.

Riskienhallintaorganisaatio

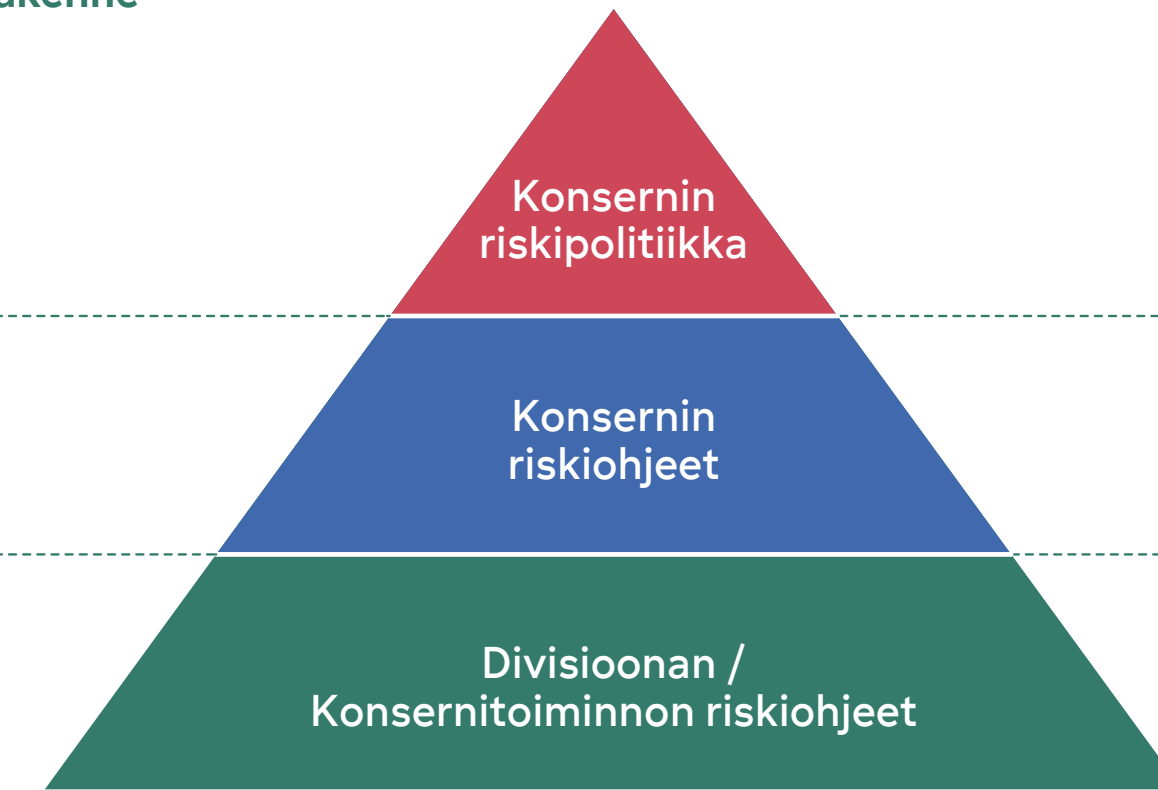
Fortumin hallitus hyväksyy konsernin riskipolitiikan, ja toimitusjohtaja hyväksyy Fortumin, lukuun ottamatta Uniperia, riskienhallintaohjeet koskien hyödykemarkkinariskejä, vastapuoliriskejä ja operatiivisia riskejä. Fortumilla on myös muita konsernin riskipolitiikan kanssa yhteneväisiä konsernitason politiikkoja ja ohjeita liittyen mm. compliance-riskeihin, EHS-riskeihin, rahoituksen riskeihin ja kyber- ja tietoturvariskeihin. Divisioonat ja konsernitoiminnot julkaisevat tarvittaessa yksityiskohtaisia riskiohjeita konsernin riskipolitiikan soveltamiseksi.

Konsernin riskipolitiikkarakenne

Hyväksyjä

Hallitus

Toimitusjohtaja

 Divisioonan tai
Konsernitoiminnon vetäjä

Tarkastaja

Tarkastus- ja riskivaliokunta

Talousjohtaja

Riskienhallintajohtaja

Uniper toimii edelleen erillisenä pörssissä listattuna yhtiönä. Uniper noudattaa Saksan lakeja ja asetuksia, ja määrittää oman riskipolitiikkansa, joka sisältää riskienhallinnan järjestämisen, riskienhallintaprosessit ja vastuunjaon riskinhallinnassa. Uniper ei edellä mainittujen syiden vuoksi suoraan noudata samaa riskienhallintajärjestelmää kuin muut Fortumin divisioonat ja konsernitoiminnot. Uniperin riskienhallintajärjestelmät, jotka sisältävät riskienhallinnan ja riskienhallintaprosessin pääperiaatteet ovat olennaisilta osin yhdenmukaiset Fortumin periaatteiden kanssa. Tavoitteena on yhdenmukaistaa riskienhallintajärjestelmät tulevaisuudessa. Lisätietoja Uniperin riskienhallintajärjestelmästä löytyy Uniperin vuosiraportista.

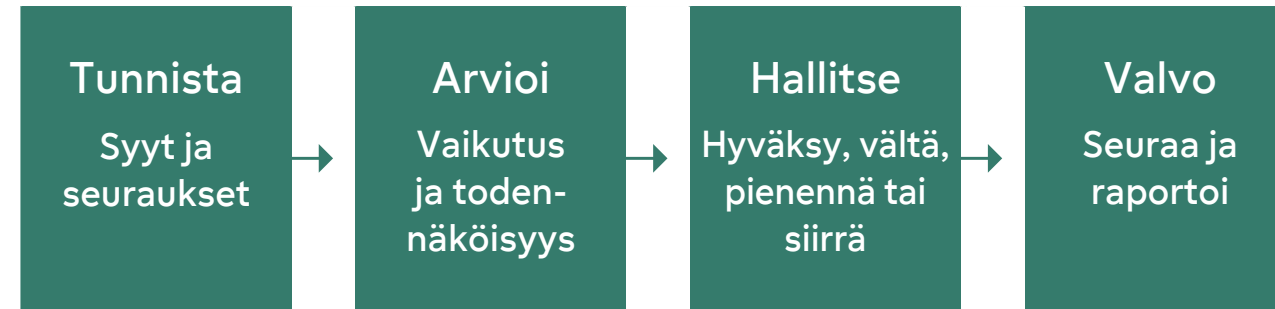
Riskienhallinnan toimintamallit

Pääperiaate on, että riskienhallinta tapahtuu siellä missä riskit ovat. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisen divisioonan ja konsernitoiminnon vetäjä sekä Uniperin johtoryhmä on vastuussa omalla liiketoiminta-alueellaan olevien riskien hallinnasta.

Tarkastus- ja riskivaliokunnan vastuulla on valvoa sitä, että yhtiön riskienhallintajärjestelmät ovat riittävät ja tarkistaa vuosittain sekä konsernin riskipolitiikka että merkittävimmät riskit ja epävarmuudet. Konsernin riskienhallintayksikköä johtaa riskienhallintajohtaja, joka raportoi talousjohtajalle. Riskienhallintayksikkö tuottaa ohjeet ja työkalut, jotka tukevat konsernia tehokkaiden riskienhallintaprosessien toteuttamisessa. Konsernin riskienhallintayksikkö on vastuussa divisioonien ja konsernitoimintojen riskienhallintatoimenpiteiden valmiuden arvioinnista ja raportoinnista sekä merkittävien riskien riippumattomasta valvonnasta ja raportoinnista konsernin johdolle, tarkastus- ja riskivaliokunnalle ja yhtiön hallitukselle. Liiketoimintayksiköiden riskienhallintatoiminnot ja controllerit seuraavat riskejä ja raportoivat riskit riskienhallintajohtajalle.

Uniper on erillinen, listattu yhtiö ja noudattaa Saksan lakeja ja asetuksia. Uniper yhdistellään Fortumin taseeseen ja tuloslaskelmaan ja raportoidaan omana segmenttinään. Fortum on nimittänyt neljä kuudesta osakkeenomistajien edustajasta Uniperin hallintoneuvostossa. Olennaiset muutokset Uniperin riskienhallintajärjestelmiin tarkistetaan Uniperin tarkastus- ja riskivaliokunnassa, ja tieto välitetään Uniperin hallintoneuvostolle.

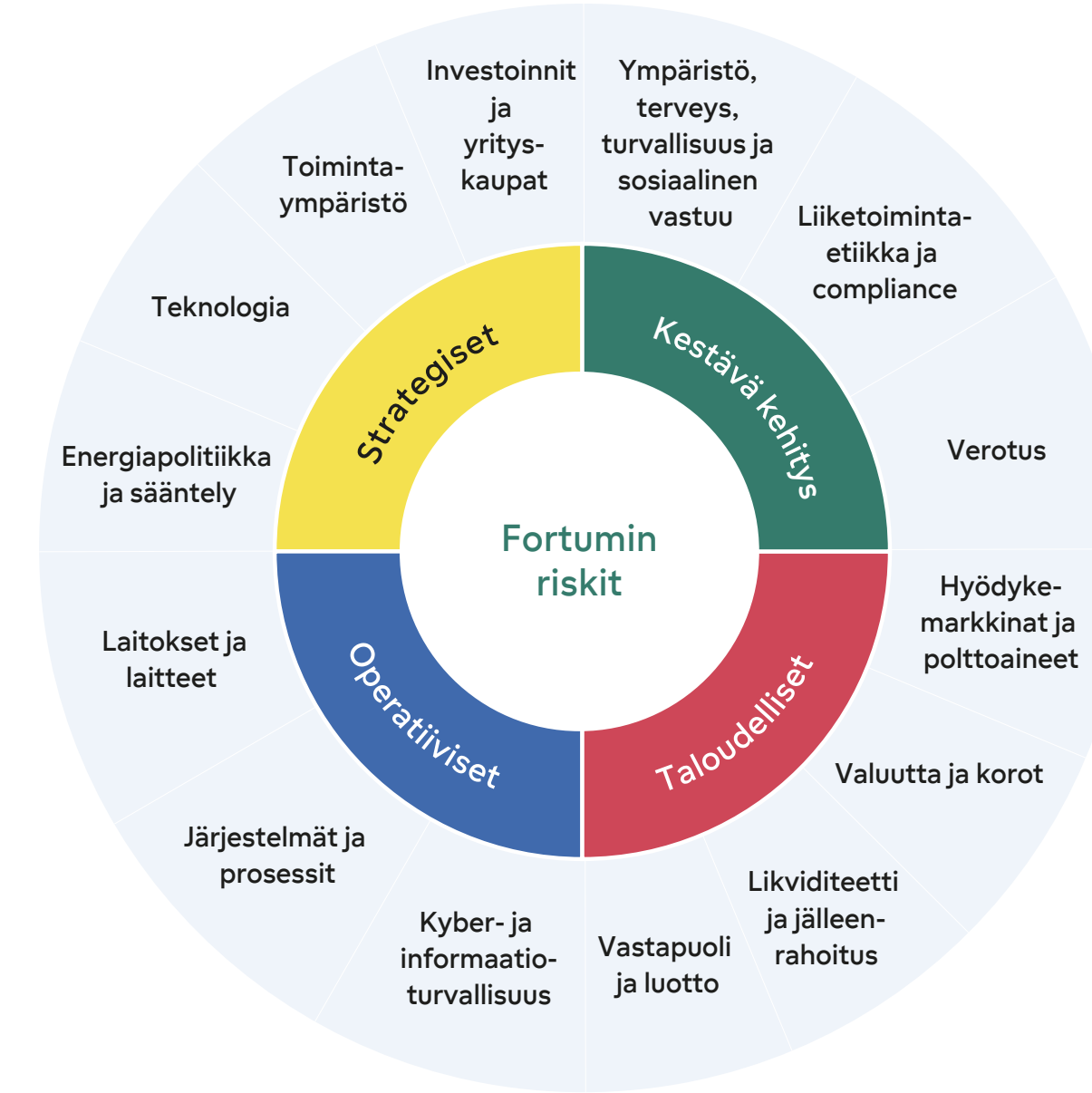
Riskienhallintaprosessi

Uniper noudattaa omaa erillistä riskienhallintaprosessiaan, mutta prosessin pääperiaatteet ovat yhteneväisiä muun Fortumin kanssa. Molemmat riskienhallintaprosessit on suunniteltu tukemaan tehokasta riskienhallintaa varmistamalla, että riskejä valvotaan ja seurataan säännöllisesti. Riskienhallintaprosessi koostuu riskin tunnistamisesta, arvioinnista, hallintatoimenpiteistä ja valvonnasta. Riskien tunnistaminen perustuu säännölliseen järjestelmälliseen prosessiin, joka sisältää riskien syntymissyiden analysoinnin sekä arvioinnin seurauksista, jos riski realisoituisi. Riskit arvioidaan sekä vaikutukseltaan että toteutumistodennäköisyydeltään. Riskejä arvioidaan pääosin rahallisen vaikutuksen perusteella suhteessa ennustettuun tulokseen ja/tai kassavaroihin, mutta myös terveyden ja turvallisuuden, ympäristön ja maineen näkökulmista, jos merkityksellistä. Tunnistetuille riskeille nimetään omistajat, jotka ovat vastuussa riskin hallitsemiseksi tehtävistä toimenpiteistä. Riskienhallintatoimenpiteitä voivat olla riskin hyväksyminen, välttäminen, pienentäminen tai siirtäminen. Riskienvalvontaprosessit, jotka pitävät sisällään riskien valvonnan ja raportoinnin, on suunniteltu tukemaan sitä, että hyväksytyt ohjeita noudatetaan ja sitä, että riskit pysyvät sovittujen riskirajojen ja mandaattien puitteissa, liittyen esimerkiksi vastapuoli- ja markkinariskiin.

Riskit

Fortum altistuu useille taloudellisille, operatiivisille, strategisille ja vastuullisuuteen liittyville riskeille. Fortum altistuu näille riskeille sekä suoraan että epäsuorasti osakkuus- ja yhteisyritystensä kautta. Osakkuus- ja yhteisyrityksillä on oma riskienhallintajärjestelmänsä. Fortumin pääasialliset osakkuus- ja yhteisyritykset ovat TVO, Forsmarks Kraftgrupp AB, Kemijoki Oy, TGC-1 ja Stockholm Exergi AB. Lisätietoja riskeille altistumisesta on kunkin yhtiön vuosikertomuksessa.

Strategiset riskit

Suurimmat strategiset riskit liittyvät energiapolitiikan, sääntelyn, teknologian tai liiketoimintaympäristön kehittymiseen tavoilla, joita ei ole osattu ennakoida ja joihin ei olla valmistauduttu. Tulevaisuuden energiamarkkinoiden ja sääntelyn kehityksen skenaarioita, mukaan lukien niiden vaikutusta Fortumin liiketoimintaan, analysoidaan ja arvioidaan jatkuvasti.

Riskejä, jotka voisivat haitata Fortumin strategian toteuttamista, arvioidaan, seurataan ja raportoidaan jatkuvasti osana strategiatyötä.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Toimintaympäristö

Fortum toimii globaalissa liiketoimintaympäristössä ja on siten alttiina poliittisille ja muille riskeille, jotka vaikuttavat makrotaloudelliseen kehitykseen ja kuluttajien käyttäytymiseen markkinoilla, joilla Fortum toimii. Liiketoiminnan laajentuessa uusille maantieteellisille alueille, markkinoille ja liiketoimintoihin käy toimintaympäristö monimutkaisemmaksi ja tämä riski voi kasvaa. Nykyinen suuntaus kohti yhä kansallismielisempää politiikkaa ja protektionismia voi johtaa lisääntyneisiin kaupan rajoituksiin, jotka puolestaan voivat vaikuttaa Fortumin tuotteiden ja palveluiden kysyntään kuin myös omaisuuden arvoon ja rahoitukseen. Fortum seuraa jatkuvasti, kuinka sen liiketoiminta-alueiden liiketoimintaympäristö kehittyy voidakseen nopeasti reagoida markkinoiden ja kuluttajien käyttäytymisen muutoksiin.

Investointi- ja yrityshankintariskit

Fortum on Uniperin enemmistöomistaja. Uniper on erillinen yhtiö, joka toimii Saksan lakien ja asetusten mukaisesti. Fortum omistaa 76,1 % Uniperista 31.12.2020. Yritykset ovat aloittaneet strategian yhtenäistämisen, ja sopineet yhteistyöstä eri liiketoiminta-alueilla sisältäen sekä fyysisen sähköntuotannon optimoinnin ja kaupankäynnin että sähkön tuotannon jakelun Pohjoismaisissa vesivoimantuotanto- ja ohjauksyksiköissä, aurinko- ja tuulivoimaportfolion kehittämisen yhdessä Euroopassa ja yhteisen kasvustrategian vetäytyliiketoiminnassa. Näistä ja muista yhteistyöalueista odotettavan hyödyn on arvioitu olevan vuositasolla 50–100 miljoonaa euroa ja näiden hyötyjen odotetaan toteutuvan vuosien 2023 - 2025 aikana. Fortumin kyky toteuttaa strategiset tavoitteensa ja saavuttaa odotetut hyödyt riippuu onnistuneesta strategian toteuttamisesta ja yhteistyöstä näiden kahden yhtiön välillä.

Fortum on päättänyt, ettei se tee Uniperin kanssa määräysvaltasopimusta tai lunasta vähemmistöosakkeita ainakaan vuoden 2021 loppuun mennessä. Uniper jatkaa toimintaansa erillisenä listattuna yhtiönä Saksan lakien ja asetusten mukaisesti tämän tilanteen vallitessa. Jos Fortum jatkossa tekisi asiaan liittyviä toimenpiteitä, ja jos tämä johtaisi mahdollisesti yritysten täydelliseen yhdistymiseen. tästä seuraisi sekä lisääntyneitä riskejä että mahdollisuuksia. Riskit ja mahdollisuudet liittyen mahdolliseen yritysten operatiivisten toimintojen täyteen integraatioon saattaisivat liittyä yhteisen kulttuurin luomiseen, kuluihin ja liikevaihtoon liittyvien synergioiden saavuttamiseen, liiketoimintamallien yhtenäistämiseen, ja avainhenkilöstön motivoimiseen sekä pysyvyyteen integraatiovaiheen aikana.

Fortum tarkastelee säännöllisesti liiketoimintaportfoliotaan ja arvioi mahdollisuuksia tehdä yritysostoja, investointeja tai yritysmyyntejä erityisesti Pohjoismaiden, EU:n ja Venäjän markkinoilla. Päivitetyn strategiansa osana Fortum on kertonut liiketoiminta-alueista, joissa se aikoo kasvattaa tulevia investointeja, muun muassa merkittävän uusiutuvan energian portfolion hankkimisen. Yritysostojen ja investointien loppuunsaattaminen voi olla haastavaa, vaikka Fortum onnistuisikin löytämään sopivan kohteen. Kilpailu yritysostoista tai uutta toimintaa luovista investoinneista saattaa rajoittaa Fortumin mahdollisuutta kasvaa tai nostaa hintoja epäedulliseksi Fortumin näkökulmasta. Tämän lisäksi Fortum on aloittanut strategisten vaihtoehtojen arvioinnin liittyen kaukolämpö- ja jäähdytysliiketoimintoihin Baltian maissa ja Puolassa, Stockholm Exergissä olevalle 50 prosentin omistukselleen, ja Consumer Solutions -liiketoiminnassa. Meneillään oleva COVID-19-pandemia on aiheuttanut epävarmuutta makrotalouden kehityksestä ja vaikuttaa mahdollisesti tulevaan sääntelyyn. Tästä voi aiheutua mahdollisten sijoittajien määrän väheneminen, joka taas voi johtaa suunniteltujen yritysmyyntien viivästymiseen tai peruuntumiseen.

Riskit liittyen yrityshankintoihin, -myynteihin ja investointeihin hallitaan osana investointiprosessia. Investointiohjeistus sisältää vaatimukset riskien tunnistamisesta, arvioimisesta ja toimintasuunnitelman tekemisestä tunnistettujen riskien pienentämiseksi ennen investointipäätöksen tekoa. Investointiprosessin vaatimukseen kuuluu myös se, että riskejä seurataan investointiprojekteissa ja yritysostoissa. Suurten projektien riskejä pienennetään sopimusrakenteilla ja vakuutusturvalla. Liiketoimintakumppaniin liittyvien riskien arviointi tehdään ennen yhteisyritysten tai muiden merkittävien kumppanuussopimusten tekemistä. Lisäksi on olemassa

erillinen maariskin arviointiprosessi, jossa maariski arvioidaan ennen kuin tehdään päätös etenemisestä uusille markkinoille.

Energiapoliittiset ja sääntelyriskit

Energialiiketoimintaan kohdistuu voimakkaasti kansallisia ja EU-tason energiapoliittisia päätöksiä ja sääntelyä. Fortumin strategia pohjautuu erilaisiin skenaarioihin tulevaisuuden sääntely-ympäristön kehityksestä sekä olemassa olevilla että mahdollisilla uusilla liiketoiminta- ja markkina-alueilla. Toimintaympäristön monimutkaisuus ja mahdolliset sääntelymuutokset eri maissa aiheuttavat riskejä Fortumille, jos niitä ei osata ennakoita, tunnistaa ja hallita tehokkaasti.

Fortum ylläpitää aktiivista vuoropuhelua lakeja ja sääntelyä kehittävien tahojen kanssa hallitakseen näitä riskejä ja vaikuttaakseen ennakoivasti sekä energiapolitiikan että sääntelyn kehitykseen.

EU, Pohjoismaat ja Iso-Britannia

Fortumin tulee toimintamaissaan hallita riskit, jotka liittyvät sekä EU-tason että kansalliseen sääntelyyn. Pääasialliset riskit liittyen tulevaisuuden energia-, kiertotalous- ja ilmastopoliittiseen viitekehykseen ovat:

- EU:n ja kansallisten päästöjen vähentämistavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että kaikkia CO2-vapaita energiantuotantotapoja käsitellään tasapuolisesti laissa sekä että päästöjen vähentämiselle on poliittinen hyväksyntä. Huolimatta CO2-vapaasta tuotantoteknologiasta, on vaarana, että joitain teknologioita suositaan muusta syystä kuin niiden CO2-jalanjäljestä, johtuen epäreiluun kilpailuasetelmaan eri tuotantomuotojen välillä.
- Kasvatavat hyväksyttävyyteen liittyvät epävarmuudet eri energiamuodoille ja -teknologioille lisäävät epävarmuutta ja riskejä suunniteltujen investointien kohdalla. Lisääntyvät ja laajenevat kestävän kehityksen vaatimukset, esimerkiksi liittyen EU:n kestävän kehityksen luokittelujärjestelmään voivat johtaa tilanteeseen, jossa suuri osa Fortumin CO2-vapaasta tai vähäpäästöisestä energiantuotannosta luokiteltaisiin kestävämmäksi, joka saattaisi johtaa uusien investointien kohdalla kalliimpiin pääomakustannuksiin. On myös riski, että teknologiat tai liiketoiminnot, joita ei pidetä EU:n luokitusjärjestelmän mukaisesti kestävän kehityksen vaatimukset täyttävänä suljetaan pois EU:n ja kansallisten rahoitusten piiristä.
- Kansalliset päästöpolitiikat tai muut sääntelymekanismit, jotka ylittävät EU:n ilmastotavoitteet saattavat johtaa päällekkäisyyksiin. Päällekkäiset kansalliset päästöpolitiikat saattavat heikentää EU:n ETS-järjestelmää (Emissions Trading System) ja luovat tehottomuutta koordinoimattomien, ei-markkinapohjaisten kansallisten päästörajoitusmekanismien kautta. Tämä voi vaikeuttaa Fortumin strategian toteutusta. Lisäksi alhaiset hiilidioksidipäästöjen hinnat voivat johtaa päästöttömän energiantuotannon kannattavuuden heikkenemiseen.
- Useat maat ovat kansallisten ilmastotavoitteidensa perusteella päättäneet lopettaa tietyt energiantuotantotavat ja -teknologiat kuten hiilivoiman ja ydinvoiman. Jos tällaisia poliittisia päätöksiä tehdään kompensoimatta sijoittajia/voimalaitosten omistajia, altistutaan riskille tuotonmenetyksistä ja myös riskille voimalaitosten käytöstä poistamiseen aiheutuvista kuluista. Kivihiiilen käytöstä luopumiseen johtava laki tuli Saksassa voimaan elokuussa 2020, ja nykyisin suurin osa Fortumin hiilivoimaan liittyvistä toimintamaista Euroopassa on määrittänyt tavan ja ehdot hiilivoimasta luopumiselle. Tämän seurauksena Uniperin osalta taloudellinen epävarmuus käytöstä luopumisesta on vähentynyt huomattavasti. Jäljellä oleva riski Saksassa on peräisin lakiin liittyvistä sovitusta tarkistuksesta, joka voi johtaa Saksan valtion päätökseen lyhentää Dattel n 4:n käyttöikä. Alankomaiden hallitus ehdottaa hiilivoimalaitoksia koskevia lisätoimenpiteitä seurauksena Urgenda-päätöksestä, jotta se voisi päästä kasvihuonepäästöjen alentamiseen liittyviin tavoitteisiinsa. Hiilivoiman rajoitukset saattavat vaikuttaa Maasvlakte 3

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

voimalaitokseen vuosina 2021–2024, vaikkakin kompensaaion saaminen Alankomaiden hallitukselta on odotettavissa.

- Kansalliset investointiohjelmat ja tukiohjelmat uusiutuvan energian tuotantoon, esimerkiksi liittyen merituulivoimaan, saattavat pienentää vallitsevien energiantuotantotapojen kannattavuutta, ja johtaa markkinahäiriöihin.
- Tiukentuvat päästöstandardit ja -rajoitukset, jätteenpolttoverot tai kasvava lämmityspolttoaineiden verotus saattavat myös vaikuttaa negatiivisesti Fortumin tulostavoitteisiin

Keskinäisten kytkösten vuoksi yllä olevat tekijät aiheuttavat epävarmuutta ja voivat vaikuttaa poliittisiin päätöksiin myös muilla toimialueilla.

Venäjä

Liiketoimintaamme Venäjällä kohdistuu poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia epävarmuuksia ja riskejä. Tämä johtuu muutoksista lainsäädännössä ja muussa sääntelyssä, taloudellisissa ja sosiaalisissa oloissa ja muissa vastaavissa tekijöissä. Merkittävimmät riskit liittyvät sellaisten taloudellisten rajoitteiden määräämiseen tai täytäntöönpanoon, jotka voisivat estää Fortumia kotiuttamasta voittoja tai myydä omaisuutta, ja muutokset verosääntelyssä tai verotarkastukseen liittyvissä käytännöissä, jotka voisivat aiheuttaa merkittävää liikevaihdon laskua ja vähentää huomattavasti Venäjään liittyvien varojen arvoa.

Tämänhetkinen poliittinen jännite EU:n, Yhdysvaltojen ja Venäjän välillä sekä sanktioiden uhan epävarma luonne altistaa Fortumin riskeille. Mahdollisista sanktioista aiheutuville riskeille alttiina ovat erityisesti liiketoiminta Venäjän yksiköissä, Uniperin globaali trading-liiketoiminta ja Uniperin rahoittama Nord Stream 2 -projekti. Uusien sanktioiden toimeenpanolla saattaisi olla suora tai epäsuora vaikutus liiketoimintaympäristöön, ja se saattaisi vaikuttaa kielteisesti Venäjän liiketoimintaan ja tiettyihin sijoituksiin Venäjällä. Fortum tarkkailee tilannetta aktiivisesti, jotta se kykenee varmistamaan sen, että se toimii jatkossakin voimassa olevien sääntöjen ja lakien puitteissa.

Venäjällä tärkeimmät energiasääntelyyn liittyvät riskit koskevat koko energiasektorin kehitystä. Säännellyt markkinat ovat luontaisesti alttiita sääntelyn muutoksille, joista voi aiheutua riskejä Fortumin liiketoiminnalle.

Teknologiariskit

Fortumin strategiaan kuuluu investoinnit uusiin teknologioihin tai sellaisiin teknologioihin, jotka ovat vielä kaupallisesti kehitysvaiheessa. Näihin teknologioihin kuuluu muun muassa vetytuotanto, joka tukee siirtymää kohti tulevaisuuden vähähiilistä taloutta. Fortum kehittää myös kiertotalouden-, biotalouden- ja muiden uusiutuvan energian ratkaisuja ja innovaatioita asiakkailleen. Uusiin teknologioihin investoiminen altistaa Fortumin riskeille liittyen immateriaalioikeuksiin ja teknologioiden taloudelliseen toteuttamiskelpoisuuteen sekä -aikatauluun. Teknologiariskejä hallitaan arvioimalla ja seuraamalla uusien teknologioiden elinkelpoisuutta läpi niiden kehitysvaiheen sekä kehittämällä että investoimalla valikoiden hajautettuun projektisalkkuun, joka koostuu eri teknologioista

Kestävän kehityksen riskit

Yhteiskuntavastuu ja kestävä kehitys ovat olennaisia osia Fortumin strategiassa. Fortum ottaa toiminnassaan tasapuolisesti huomioon taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuunsa. Muutokset lainsäädännössä, säädöksissä ja liiketoimintaympäristössä sekä enemmistöomistajan näkemyksissä voivat luoda riskitekijöitä, mikäli näitä ei ole tunnistettu ja hallittu tehokkaasti. Voidakseen tunnistaa ja hallita näitä riskejä Fortum tukee useita kansainvälisiä vapaaehtoisia peruskirjoja, standardeja ja suosituksia, jotka liittyvät kestävään kehitykseen. Fortum tekee vuosittain sidosryhmätutkimuksia voidakseen tunnistaa sidosryhmiemme kaikkein keskeisimmät

ongelmat. Lisäksi Fortum tekee yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa ja on määritellyt liiketoiminnan harjoittamiseen liittyvät sisäiset politiikat ja ohjeet.

Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskit sekä sosiaaliset riskit

Sähkön- ja lämmöntuotantolaitosten käyttämiseen ja kiertotalouspalveluihin liittyy sellaisten polttoaineiden, materiaalien ja ongelmajätteiden varastointia, kuljettamista ja käyttöä, jolla voi olla haittavaikutuksia ympäristölle ja joka voi altistaa henkilöstön, alihankkijat tai kolmannet osapuolet turvallisuusriskeille. Ympäristöriskien arviointi ja valmius laitosten käyttämiseen poikkeus- tai hätätilanteissa noudattavat sekä lainsäädännön että ISO 14001 -standardin määrittelemiä vaatimuksia. OHSAS 18001- tai ISO 45001 -standardia sovelletaan työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvissä riskeissä sekä hätätilanteissa toimimiseen.

Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä, sekä Fortumin toimitusketjuun liittyviä sosiaalisia riskejä arvioidaan käyttämällä toimittajien kvaifiointia sekä sisäisiä ja ulkoisia tarkastuksia ja riskiarviointeja että yhteistyökumppani- ja maariskiarviointeja. Korjaavia ja ehkäiseviä toimenpiteitä toteutetaan tarvittaessa. Investointeihin liittyviä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä sekä sosiaalisia riskejä arvioidaan Fortumin investointiohjeistuksen mukaisesti. Aikaisempiin toimiin liittyvät ympäristöriskit ja vastuut on arvioitu ja tarvittavat varaukset tulevaisuuden kunnostuskustannuksiin on tehty. Koska Uniper on erillinen juridinen listayhtiö, se soveltaa omia riskinhallintaprosessejaan, joilla se tunnistaa, arvioi ja hallitsee ympäristöriskejä sekä sosiaalisia riskejä että hallintotapoihinsa liittyviä riskejä.

Veroriskit

Veroriskeillä tarkoitetaan riskiä sellaisista lisämaksuista tai taloudellisista tappioista, jotka aiheutuvat verolainsäädännön soveltamiseen liittyvistä muutoksista, virheistä tai erimielisyyksistä, muutoksista liiketoiminnassa ja pitkän aikavälin kannattavuudessa tai verolainsäädännön muutoksista yhdessä tai useammassa maassa. Fortum toimii useassa maassa, joten siihen kohdistuu näistä tapahtumista aiheutuvia riskejä useassa maassa. Veroriskit voivat realisoitua veroviranomaisen aloittaman prosessin kautta, jota seuraa oikeusprosessi yhdessä tai useammassa oikeuspaikassa, jossa tuomioistuin vahvistaa paikallisen lainsäädännön, EU-lainsäädännön tai verosopimuksen oikean tulkinnan. Jos tapaukseen liittyy useampia maita, oikeusprosessi saattaa johtaa myös keskinäiseen sopimusmenettelyyn, jossa osapuolet yhdessä määrittävät asian lopullisen ratkaisun. Oikeusprosessi saattaa johtaa veron vähennyskelpoisuuden, tuoton tuloutuksen tai sovellettavan lähdeverokannan määrittämiseen liiketoimintatransaktiossa. Riskin realisoituminen voi johtaa myös verotuksellisten saamisten, eli laskennallisten verojen, ja velkojen uudelleenarvostukseen liiketoiminnan tai verolakien muuttuessa.

Fortum hallinnoi veroihin liittyviä epävarmuuksia edistämällä verojen ennakoitavuutta kaikissa niissä maissa, joissa Fortumilla on liiketoimintoja. Riskien hallintatoimenpiteitä ovat juridisten rakenteiden yksinkertaistaminen, tietojen hallinnan parantaminen, strategisten selvitysten pyytäminen verottajalta, läpinäkyvyyden parantaminen, resurssien parantaminen ja vastuuden läpikäynti.

Liiketoimintaetiikka ja compliance-riskit

Fortumin toiminnot ovat riippuvaisia laeista, määräyksistä ja säännöksistä, joita asettavat viranomaiset, pörssit ja muut toimielimet kaikilla niillä markkinoilla, joilla Fortum toimii. Fortum pyrkii noudattamaan kaikkia lakeja ja säännöksiä, mutta Fortumin mahdollisuudet toimia joissakin maissa saattavat muuttua, jos paikallisissa laeissa ja säännöksissä tapahtuu muutoksia.

Koska Fortum käy kauppaa rahoitusinstrumenteilla, siihen kohdistuu riskejä, jotka aiheutuvat rahoitusmarkkinasääntelyn ja direktiivien käyttöönotosta ja muutoksista, kuten esimerkiksi EMIR-asetus (johdannaismarkkinoihin liittyvä sääntely), REMIT-asetus (energian tukkumarkkinoihin liittyvä sääntely) ja MiFiD II -direktiivi (rahoitusvälineiden markkinoita koskeva sääntely). Mahdolliset muutokset voimassa olevaan

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

markkinasääntelyyn saattavat merkittävästi kasvattaa hallinnollista työtä ja johtaa likviditeetin kasvattamistarpeeseen.

Fortumilla on toimintaa useilla eri alueilla, mistä syystä siihen kohdistuu useita erilaisia juridisia riskejä. Nämä riskit muodostuvat pääasiassa uhkaavista tai käynnissä olevista oikeusprosesseista koskien pitkien toimitus- ja myyntisopimusten ehtoja ja hintamuutoksia, energialakeja ja muuta lainsäädäntöä, lisenssejä, hankittuihin yhtiöihin liittyviä vastuuta, toimitusriitoja tai investointisopimukseen liittyviä riitoja.

Osana riskienhallintaprosessiaan Fortum systemaattisesti tunnistaa, arvioi, pienentää ja raportoi compliance-riskejä, mukaan lukien liiketoimintaetiikkaan liittyviä riskejä. Keskeisimpiä riskejä pienentäviä toimia ovat tehokkaat sisäiset kontrollit, joilla estetään luvaton sekä konsernipolitiikkojen ja -ohjeiden vastainen toiminta. Lisäksi jatkuva kouluttaminen ja tiedottaminen ovat keskeisessä asemassa organisaation compliance-tietoisuuden lisäämisessä sekä painotettaessa liiketoiminnan eettisyyden sekä lakien ja säännösten noudattamisen ja ymmärryksen tärkeyttä. Säännölliset harjoitukset pitävät sisällään pakolliset verkkoympäristössä tapahtuvat koulutukset, joiden avulla varmistetaan, että harjoitus tavoittaa koko henkilöstön.

Uniperilla on muusta Fortumista erillinen Code of Conduct- ja Supplier Codes of Conduct -säännöstönsä, mutta molempien säännöt painottavat liiketoiminnan eettisyyden tärkeyttä kaikille työntekijöille, alihankkijoille ja yhteistyökumppaneille. Nollatoleranssi korruption ja lahjonnan suhteen on yksi Code of Conduct- sekä Supplier Codes of Conduct -säännösten painopisteistä. Lisäksi ohjeita ja toimintaperiaatteita on luotu tietyistä erityisistä osa-alueista, kuten lahjonnasta, compliance-toiminnon järjestämisestä, varojen ja tietojen turvaaminen, eturistiriidoista, rahanpesusta sekä kilpailulaista. Molempien yhtiöiden korruption vastaiset menettelytavat sisältävät estämisen, valvonnan ja raportoinnin kansainvälisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Supplier Codes of Conduct määrittelee eettisyyden vaatimukset tavaroiden ja palveluiden toimittajille. Supplier Codes of Conduct -säännöt perustuvat YK:n Global Compact -aloitteen periaatteisiin.

Taloudelliset riskit

Hyödykemarkkina- ja polttoaineriskit

Fortumin liiketoiminta altistuu energiatuotteiden tuotannossa, siirrossa ja myynnissä käytettävien hyödykkeiden hintojen ja saatavuuden vaihteluille. Pääasiallisesti riskit liittyvät sähkön hintaan ja volyymiin, kaasun hintaan ja volyymiin, päästölupien hintaan sekä polttoaineiden hintaan että saatavuuteen. Fortum suojaa hyödykemarkkinariskejään vähentääkseen kassavirtojen vaihtelua ja parantaakseen tulosenusteiden tarkkuutta. Lisää tietoa suojausasteista, positioista, herkkyyksistä ja avoimista johdannaissopimuksista on ► **liitteessä 4** Rahoitusriskien hallinta.

Sähkön hinta- ja volyymiriski

Fortum altistuu sähkön markkinahinnan muutoksille ja volyymiriskille pääasiassa sähkön- ja lämmöntuotannon kautta.

Pohjoismaissa ja Keski-Euroopassa markkinahinnat, ja tämän kautta myös kannattavan tuotannon määrä vaihtelee suuresti useiden tekijöiden seurauksena. Näitä tekijöitä ovat muun muassa sääolosuhteet, tuotanto- ja siirtokatkokset, CO₂-päästöoikeuksien hinnat, polttoaineiden hinnat ja sähkön kysyntä. Sähkön hintariskiä Pohjoismaissa ja Keski-Euroopassa suojaetaan pääasiassa sähköjohdannaissopimuksilla, jotka toteutetaan hyödykepörsseissä kuten Nasdaq Commodities tai European Energy Exchange sekä käymällä kauppaa suoraan energia- ja rahoitusmarkkinoilla aktiivisesti toimivien osapuolten kanssa. Suojausstrategian tehokas toteuttaminen on riippuvainen toimivista ja likvideistä johdannaismarkkinoista. Vähenevä likviditeetti on riski Nasdaq Commodities hyödykepörsissä. Tätä riskiä pyritään pienentämään käyttämällä vaihtoehtoisesti

kahdenvälisiä johdannaissopimuksia ja samankaltaisia tuotteita, joilla käydään kauppaa muissa pörsseissä. Generation-segmentillä ja Uniper-segmentillä on erilliset suojausstrategiat, jotka kattavat lyhyen ja pitkän aikavälin. Suojausstrategioita arvioidaan jatkuvasti sähkön ja muiden hyödykkeiden hintojen, vesitilanteen ja muiden oleellisten tekijöiden muuttuessa. Generation-segmentin sähkön myynnin suojaus tehdään euroissa Pohjoismaisella tasolla käsittäen Suomen ja Ruotsin. Näiden suojausten valuuttakomponenttia ei tällä hetkellä suojata Ruotsin yksikössä. Uniperin Pohjoismaiden sähkön myynnin suojaus tehdään ainoastaan Ruotsissa ja näiden suojausten valuuttakomponenttia suojataan.

Venäjällä sähkön ja kapasiteetin hinta muodostavat suurimmat hyödykemarkkinariskit. Uusimmista yksiköistä saadaan kapasiteettimaksu, joissa Venäjän valtio on asettanut hinnan investointien tuoton varmistamiseksi. Vanhojen yksiköiden kapasiteettia on myyty vuoteen 2024 saakka jo toteutettujen kapasiteettihuutokauppojen kautta. Sähkön hintariski suojataan osittain säännellyillä kiinteähintaisilla kahdenvälisillä sopimuksilla, mutta suurin osa sähkön myynnistä altistuu hintariskille. Sähkön hintariski ja volyymit ovat lyhyellä aikavälillä enimmäkseen riippuvaisia muutoksista teollisuuden kysynnässä, kaasun hinnassa ja säästä johtuvista kysynnän muutoksista. COVID-19-pandemia sekä tilapäiset rajoitukset öljy- ja kaasuteollisuudessa OPEC+:n päätösten takia ovat aiheuttaneet tehtaiden sulkemisia sekä huomattavasti vähentyneen öljytuotannon, mistä on seurannut alhaisempi sähkönkulutus.

Kaasun hinta- ja volyymiriski

Uniperin pitkäaikaiset kaasuntoimitussopimukset sisältävät yleisesti asiakkaalle ja toimittajalle mahdollisuuden muuttaa sopimusehtoja muuttuneen markkinatilanteen mukaiseksi. Uniper altistuu tästä syystä merkittävälle riskille, että toimittajat muuttavat sopimusehtoja Uniperille haitallisesti. Rajoittaakseen tätä riskiä Uniper neuvottelee asiasta toimittajien kanssa. Neuvotteluissa Uniperia edustaa yhtiön kokeneet työntekijät apunaan kaikki yhtiön sisäinen ja saatavissa oleva ulkoinen asiantuntemus.

Talousnäkymien heikkeneminen tai mullistukset nesteytetyn maakaasun markkinoilla voivat johtaa suunniteltua alhaisempaan pitkän aikavälin uudelleenkaasutuskapasiteetin käyttöön Uniperin LNG liiketoiminnassa, mikä saattaa johtaa tappiollisten varausten kirjaamiseen sopimuksen jäljellä olevalle ajalle. Uniper pyrkii kasvattamaan sille varatun kapasiteetin käyttöastetta ja siten parantamaan liikevaihtoaan.

Päästöihin ja muihin ympäristöhyödykkeisiin liittyvät riskit

Euroopan Unionissa ja Isossa-Britanniassa on päästökauppajärjestelmä CO₂-päästöjen vähentämiseksi. Tämän päästökauppajärjestelmän lisäksi Ruotsissa, Norjassa ja Puolassa on muita järjestelmiä ympäristöhyödykkeille. Osa Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta on näiden järjestelmien vaatimusten piirissä. Tällä hetkellä Venäjällä ei ole käytössä mitään järjestelmää päästöille tai muille ympäristöhyödykkeille. Venäjä on ilmoittanut aikeensa noudattaa Pariisin ilmastopöytäkirjasta, mutta on epävarmaa, miten ja milloin mahdollinen päästökauppajärjestelmä voitaisiin toteuttaa.

CO₂-päästöoikeuksien ja muiden ympäristöhyödykkeiden hintaan suurimpia vaikuttavia tekijöitä ovat poliittiset päätökset sekä tasapaino kysynnän ja tarjonnan välillä. Fortum suojaa päästöjen hinta- ja volyymiriskiä käyttäen CO₂-johdannaisia ja ympäristösertifikaatteja.

Polttoaineen hinta- ja saatavuusriskit

Sähkön- ja lämmöntuotannossa käytetään polttoaineita, jotka ostetaan kansainvälisiltä tai paikallisilta markkinoilta. Fortumin merkittävimmät polttoaineet ovat maakaasu, uraani, hiili, erilaiset biomassapohjaiset polttoaineet ja jäte. Suurin riskitekijä polttoaineille, joilla käydään kauppaa kansainvälisillä markkinoilla, esimerkiksi hiillelle ja maakaasulle, on hinnan epävarmuus. Hintoihin vaikuttaa merkittävästi kysynnän ja tarjonnan epätasapaino, jonka voi aiheuttaa esimerkiksi kysynnän kasvu kehittyvissä maissa, luonnonkatastrofit tai toimitusrajoitteet maissa, joissa on poliittista tai sosiaalista levottomuutta. Paikallisilta markkinoilta

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

ostettavien, laatuvaatimukset täyttävien polttoaineiden, esimerkiksi biopolttoaineiden, saatavuus on merkittävämpi riski koska toimittajia voi olla rajallinen määrä. Venäjältä tuotaviin polttoaineisiin liittyy riskejä johtuen tämänhetkisistä sanktioista.

Polttoaineen hintariskiä vähennetään kiinteähintaisilla ostosopimuksilla tai johdannaissopimuksilla. Venäjän lämmön- ja sähköntuotannon pääpolttoaine on maakaasu. Maakaasun hinta on Venäjällä osittain säännelty, joten hintariski on rajoitettu. Kaasuntoimittajien kanssa on solmittu pitkäaikaisia toimitussopimuksia varmistamaan kaasun saatavuus voimalaitoksissa.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriskit

Fortumin liiketoiminta on pääomavaltaista ja yrityksellä on siten jatkuva tarve varmistaa liiketoiminnan tehokas rahoitus. Fortumilla on hajautettu lainasalkku, joka sisältää eripituisia ja erilaisia velkainstrumentteja eri maantieteellisiltä markkinoilta. Likviditeetti- ja jälleerahoitusriskejä hallitaan käteisvarojen ja valmiusluottosopimusten yhdistelmällä. Luottoriskiä hallitaan hajautetuilla talletuksilla korkean luottoluokituksen omaavien rahoituslaitosten talletuksiin ja yritysten liikkeelle laskemiin sijoitustodistuksiin.

Fortum Oyj:n nykyinen sekä Standard & Poor'sin että Fitchin luottoluokitus on BBB negatiivisin näkymin. Keskeisimpiä riskitekijöitä, jotka voivat johtaa luottokelpoisuuden heikkenemiseen ja luokituksen alentamiseen, ovat Euroopan ja Venäjän sähkönhintojen laskun jatkuminen, odotettua pienemmät tuotot suunnitelluista liiketoimintojen myynneistä sekä velkaantumisen kasvu. Luottoluokituksen lasku etenkin hyvän luottokelpoisuuden (investment grade) tason alle (BB+ tai alle) voisi vaikeuttaa pääomamarkkinoille pääsyä ja lisätä uuden rahoituksen kustannuksia.

Uniperin, joka on Saksan lakeja ja asetuksia noudattava erillinen listattu yhtiö, Standard & Poor'sin luottoluokitus on tällä hetkellä myös BBB negatiivisin näkymin. Negatiivinen näkymä Uniperin luottoluokituksessa heijastaa Fortumin BBB luottoluokituksen negatiivisia näkymiä, sillä Uniperin luottoluokitus ei voi nousta tätä korkeammaksi. Fortumin luottoluokituksen alentaminen voi johtaa vastaavasti Uniperin luottoluokituksen alentamiseen. Luottoluokituksen alentaminen nykyisestä BBB luottoluokituksesta tasolle BBB- tai sen alle voisi vaikuttaa likviditeettiin negatiivisesti, koska vastapuolet, etenkin energiakaupankäyntiin liittyvässä liiketoiminnassa, voisivat vaatia lisävakuuksia, mikä edellyttäisi likvidejä varoja tai pankkitakauksia. Tähän liittyvää riskiä määritetään, valvotaan ja hallitaan riskimandaattien puitteissa.

Fortumin tavoitteena on vähintään nykyisen luottoluokituksen säilyttäminen, pitkäaikaisen rahoitusprofiilin vahvistaminen sekä liiketoiminnan riskiprofiilin parantaminen. Fortum ja Uniper ylläpitävät aktiivista vuoropuhelua luottoluokituslaitosten kanssa varmistukseen ymmärryksen Fortum ja Uniperin yhteisestä strategiasta ja suunnitelluista toimenpiteistä, joilla pyritään saavuttamaan nykyistä luottoluokitusta tukeva rahoitus- ja liiketoimintaprofiili.

Valuutta- ja korkoriskit

Fortumin velkasalkku koostuu eripituisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista veloista ja johdannaista. Fortum altistuu kassavirtariskille korkojen muuttuessa pääosin sen korollisten velkojen ja johdannaisten kautta kiinteiden ja vaihtuvien korkojen suhteen perusteella. Lisäksi korkotason muutos saattaa vaikuttaa diskonttauskorkoihin, joilla määritetään erilaisten varausten kuten eläkevarausten ja käyttöomaisuushyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvien varausten nykyarvot, jolloin korollinen velka ja muut rahoituserät – netto saattaa muuttua ilman rahavirtavaikutusta. Fortum hallinnoi velkasalkkun duraatiota tekemällä erilaisia rahoitussopimuksia sekä korkojohdannaissopimuksia, kuten koronvaihtosopimuksia. Fortum arvioi ja kehittää koronhallintastrategiaansa löytääkseen optimaalisen suhteen riskien ja rahoituskustannusten välillä.

Fortumilla on rahavirtoja, omaisuutta ja velkoja muissa valuutoissa kuin euroissa, ja siksi yhtiö altistuu valuuttakurssien vaihteluille. Valuuttariskit jaetaan transaktioriskeihin (valuuttariskit, jotka liittyvät sellaisiin kassavirtoihin ja tase-eriin, joiden tuottoon tai kassavirtaan valuuttakurssin muutos vaikuttaa) sekä

translaatoriskeihin (valuuttariski, joka syntyy, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tulos- ja tase- eriä konsolidoidaan konsernitasolla).

Translaatoriski syntyy pääosin valuuttapareista EUR/RUB, EUR/SEK ja EUR/GBP, jotka muodostuvat Fortumin laajasta liiketoiminnasta Venäjällä, Ruotsissa ja Ison-Britanniassa. Venäjän ruplan, Ruotsin kruunun ja Ison-Britannian punnan kurssivaihtelut suhteessa euroon voivat vaikuttaa kielteisesti tulevaisuuden tulokseen ja omaan pääomaan yhdistellessä Venäjän, Ruotsin ja Ison-Britannian yhtiöiden tulosta ja nettovaroja konsernin euromääräiseen tilinpäätökseen. Fortum ei pääosin suojaa translaatoriskiä, sillä suurin osa näistä varoista on pitkäaikaisissa sijoituksissa.

Transaktioriski syntyy pääasiassa fyysisten hyödykkeiden kaupankäynnistä ja niihin liittyvistä hyödykejohdannaisista, olemassa olevista ja uusista investoinneista, ulkoisesta ja sisäisestä rahoituksesta sekä konsernin sisäisistä osakaslainoista, ulkoisesta rahoituksesta sekä konsernin osakaslainoista. Merkittävin valuuttariski liittyy euron ja Ruotsin kruunun sekä euron ja Venäjän ruplan sekä euron ja Ison-Britannian punnan kursseihin, koska Fortumilla on laajasti toimintaa Ruotsissa, Venäjällä ja Ison-Britanniassa. Fortumin politiikkana on suojata huomattavat transaktioriskit paikallisella tasolla jokaisen yhtiön raportointivaluutassa, jotta välttäisiin tuloslaskelman kurssieroilta. Poikkeuksen muodostaa Generation-segmentin sähkön myynnin suojaus Ruotsissa, jossa valuuttakomponenttia ei tällä hetkellä suojata. Fortumin rahoitustoiminto ja Uniperin rahoitustoiminto hallinnoivat omia riskejään keskitetysti sekä sisäisillä että ulkoisilla valuuttakaupoilla, joiden tarkoitus on pienentää valuuttariskiä. Johdannaista käytetään suojaamaan olemassa olevaa valuuttariskiä, ei kaupankäyntitarkoitukseen.

Vastapuoli- ja luottoriskit

Fortumin vastapuoliriskit muodostuvat ulkoisten asiakkaiden, toimittajien, yhteistyökumppanien, rahoituslaitoksien ja selvitysyhtiöiden sekä kaupankäynnin vastapuolten välisistä sopimuksista.

Johdannaissopimukseen liittyvät luottoriskit vaihtelevat usein ja sisältävät sekä korvaamis- että selvitysriskin.

Suurin osa hyödykejohdannaisten vaihdannasta ja selvityksestä tapahtuu julkisessa pörssissä tai selvitysyhtiössä, kuten Nasdaq Clearing AB:ssa, tai selvityspankkien kautta. Johdannaista, joilla käydään kauppaa pörseissä, selvitetään keskusselvitysosapuolten (central clearing parties, CCPs) tai selvityspankkien kanssa. Kahdenväliset johdannaissopimukset tehdään suoraan sellaisten vastapuolien kanssa, jotka ovat aktiivisia osapuolia rahoitus- ja energiamaarkkinoilla, kuten energian tukku- ja vähittäismyyjät, yleishyödylliset palveluyhtiöt, energian tuotantoyhtiöt, kaupankäyntiyhtiöt, teolliset loppukäyttäjät ja rahoituslaitokset.

Fortumilla on vastapuoliriskiä useissa pankeissa ja rahoituslaitoksissa, rahoitustarpeiden ja likviditeetin hallinnan vuoksi. Suurin osa luottoriskeistä kohdistuu luottokelpoisiin pankkeihin, joiden asiakas Fortum on. Luottoriskiä sisältyy myös Venäjän rahoituslaitoksiin, joihin Fortum tekee talletuksia, sekä pankkien antamiin toimittaja- ja sopimusvastapuolivakuuksiin. Venäjän talletukset on keskitetty luottokelpoisimmille, valtion omistamille tai kontrolloimille pankeille.

Fortumin asiakkaisiin liittyvä vastapuoliriski on jakautunut laajasti eri maantieteellisille alueille, erilaisiin teollisiin vastapuoliin, pienyrityksiin ja kuluttaja-asiakkaisiin. Venäjällä sähkö- ja lämpöasiakkaiden maksulaiminlyöntiriski on korkeampi kuin muissa toimintamaissa.

Fortum hallinnoi vastapuoliriskejä tunnistamalla, arvioimalla ja valvomalla niitä vakiintuneiden prosessien avulla. Vastapuolen luottokelpoisuus tarkistetaan ennen sopimussuhteen alkamista ja riskirajat määritetään kaikille isoille vastapuolille. Luottokelpoisuutta valvotaan sisäisesti ja ulkoisesti saatavan luottokelpoisuustiedon avulla ja vastapuoliriskiä pienentäviä toimenpiteitä käytetään tarvittaessa. Vakuudet, maksuehdot, sopimuksen pituus sekä netotussopimusten käyttö ovat keinoja pienentää luottoriskejä

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit ovat odottamattomia tapahtumia, jotka voivat johtaa kielteisiin tulos-, turvallisuus-, ympäristö- tai mainevaikutuksiin riittämättömien tai toimimattomien sisäisten prosessien, järjestelmien ja laitteiden tai ulkoisten tapahtumien seurauksena.

Henkilöstö- ja prosessiriskit

Henkilöstöriskeihin kuuluu kyvyttömyys houkuttaa ja ylläpitää oikeaa osaamista, riski erityisosaamisen menettämisestä ja riski siitä, että työntekijöitä ei ole asianmukaisesti koulutettu tai ettei heillä ole riittävää pätevyyttä työhönsä. Uniperille on erityisen suuri riski, jos hyödykkeiden trading-toiminnassa menetetään erityisosaamista ja avainhenkilöitä, koska niiden menettäminen voisi vaikuttaa konkreettisesti Uniper Global Commodities -yksikön tuloksentekepotentiaaliin, liiketoiminnan jatkuvuuteen, innovointiin ja kehitykseen. Pienentääkseen henkilöstöriskiä Fortum investoi henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja laajentamiseen sekä tulevien työtehtävien suunnitteluun. Lisäksi Fortum tarkastelee säännöllisesti henkilöstön palkitsemisperiaatteitaan, ja kehittää niitä tarvittaessa.

Prosessiriskit johtuvat pääasiassa suunnittelu- tai inhimillisistä virheistä. Riskejä pienennetään prosessien automatisoinnin, testauksen ja koulutuksen avulla. Prosesseihin liittyvät riskit arvioidaan ja merkittävimmille riskeille määritetään ja toteutetaan kontrollit osana sisäisten kontrollien viitekehystä. IT-järjestelmien riskienhallinta perustuu tietotekniikkapalveluiden elinkaarimalliin ja siihen liittyviin prosesseihin ja käytäntöihin. ITIL ja COBIT ovat tärkeimmät viitekehukset, joita on käytetty referensseinä toimintamallille. Kriittisimmille prosesseille on laadittu liiketoiminnan jatkuvuus suunnitelmat.

Omaisuus-, laitos- ja laiteriskit

Operatiiviset riskit sähkön ja lämmön tuotannossa, kaasun varastoinnissa ja jakelussa, polttoaineiden käsittelyssä sekä kierrätys- ja jätteenkäsittelypalveluissa voivat aiheuttaa ympäristövahinkoja, aineellisia vahinkoja, liiketoiminnan keskeytyksiä, puhdistuskustannuksia sekä vastuuta kolmansia osapuolia kohtaan. Omaisuus, laitos- ja laiteriskejä hallitaan ensisijaisesti seurannan ja kunnossapidon suunnittelun avulla. Lisäksi Fortumin tuotannollinen omaisuus on katettu konsernin omaisuusvakuutuksella, joka kattaa omaisuusvahingot ja liiketoiminnan keskeytymisriskit, ja pienentää siten mahdollisten sisäisten ja ulkoisten tapahtumien vaikutuksia.

Vesivoima

Fortumilla on merkittävä määrä vesivoimalaitoksia ja patoja sekä Pohjoismaissa että Saksassa. Patovahinko on vakava onnettomuus, joka voi aiheuttaa vakavia vahinkoja joen alajuoksulla. Fortumilla on käynnissä pitkän aikavälin ohjelma, jolla kehitetään patojen kunnan valvontaa sekä varmistetaan turvallinen juoksumatkapasiteetti myös äärimmäisissä tulvatilanteissa. Patovahingoista johtuvat kolmansia osapuolia koskevat vastuuvollisuudet ovat yksin laitoksen omistajan vastuulla. Fortumilla on yhdessä muiden vesivoimantuottajien kanssa yhteinen patovahinkovakuutusohjelma, joka kattaa patovahinkovastuut Suomessa ja Ruotsissa 10 000 miljoonaan Ruotsin kruunuun asti.

Ydinvoima

Fortum omistaa Loviisan ydinvoimalaitoksen ja operoi sitä. Lisäksi Fortum omistaa OKG AB:n, jolla on Ruotsissa kolme ydinreaktoria, joista yksi on toiminnassa. Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia kahdessa suomalaisessa ja kahdessa ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä. Mikä tahansa vakava onnettomuus tai vuoto ydinvoimalaitoksella voi johtaa korkeisiin kustannuksiin, ympäristövahinkoihin ja vastuisiin kolmansia osapuolia kohtaan. Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinturvallisuuden arviointi ja kehittäminen on jatkuva prosessi, jota Suomen Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo.

Ydinvoimalaitosten omistajilla on omistamiensa laitosten osalta Suomessa ja Ruotsissa lakisääteinen vastuu ydinonnettomuuksien aiheuttamista vahingoista ja onnettomuuksista, jotka liittyvät näillä laitoksilla käytettäviin radioaktiivisiin materiaaleihin. Kolmansia osapuolia koskevat ydinonnettomuuksien vastuuvollisuudet ovat yksin laitoksen omistajan vastuulla ja vastuu on katettava vakuutuksella. Suomessa Loviisan ydinvoimalan luvanhaltijana Fortumilla on ydinvastuulain vaatima vastuuvakuutus määrältään 600M SDR (Special Drawing Right), joka vastaa noin 700 miljoonaa euroa. Ruotsissa lainsäädäntö vaatii, että ydinvoiman luvanhaltijoilla on vastuuvakuutus tai muu taloudellinen suoja, määrältään 1,2 miljardia euroa onnettomuutta kohden.

Sekä Suomessa että Ruotsissa käytetyn polttoaineen loppusijoituksen kustannukset, matala- ja keskiaktiivisesta jätteestä huolehtiminen sekä ydinvoimalaitoksen radioaktiivisten osien käytöstä poisto katetaan valtion ydinjätehuoltorahastolla, jonka ydinvoimalaitosten käyttäjät rahoittavat. Rahastoon suoritettavien maksujen pitäisi riittää kattamaan ydinjätteen käsittelyn kustannukset tulevaisuudessa, mutta on mahdollista, että tulevat kustannukset ylittävät nyt arvioidut rahasto-osuuden mukaiset velvoitteet. Jos näin käy, Fortumilla on velvollisuus kattaa ylimääräiset kustannukset oman toimintansa ja laitostensa osalta.

Omaisuseriin liittyvät projektiriskit

Fortumin liiketoimintaan kuuluu voimalaitosten ja muiden energiantuotantoon liittyvien laitosten rakentamista, modernisointia, ylläpitoa ja käytöstä poistoa. Arvioidut rakentamiskustannukset voivat ylittyä tai projekti myöhästyä johtuen sääntely- ja lupa-asioista, avaintoimittajien vaikeuksista, lupien saamatta jäämisistä tai COVID-19:ta johtuvista keskeytyksistä. Omaisuseriin liittyvät projektiriskit voivat realisoitua sekä Fortumin omista projekteista että yhteisyritysten tai osakkuusyhtiöiden projekteista. Merkittävimmät tällaiset projektit on listattu alla.

Omaisuseriin liittyen riskien hallinta on jokaisen projektin keskeinen osa. Projektipäällikköjen vastuulla on varmistaa, että projektiriskit, jotka voivat aiheuttaa myöhästymisiä, lisäkustannuksia, negatiivisia ympäristövaikutuksia tai vaarantaa henkilöstön ja urakoitsijoiden terveyden ja turvallisuuden, tunnistetaan ja arvioidaan ja toimenpiteet riskien minimoimiseksi suoritetaan.

Datteln 4: Luvituksiin liittyvät riskit

Datteln 4 -hiilivoimalaitos, jonka sähköntuotantokapasiteetti on noin 1 055 MW, on ollut kaupallisessa käytössä 30.5.2020 alkaen. Laitoksen rakentaminen ja käyttö perustuvat tällä hetkellä voimassa olevaan Munsterin aluehallintoviranomaisen myöntämään immissio-lupaan ja Dattelnin kaupungin laatimaan projektikohtaiseen kehityssuunnitelmaan nro. 105a. Hankkeesta on kuitenkin edelleen vireillä hallinnollisia kanteita. Jos käynnissä olevien kanteiden seurauksena lupa peruutetaan tai kehityssuunnitelma todetaan riittämättömäksi, on riski, että kaikki tähän asti tehdyt investoinnit joudutaan kirjaamaan alas eikä suunniteltuja tuottoja saavuteta. Elokuussa 2020 voimaan astunut hiilen käytön lopettamista koskeva laki ei vaikuta tämän luvitusriskin todennäköisyyteen.

Nord Stream 2: Projektin valmistumisriski

Uniper konserni on mukana rahoittamassa Nord Stream 2 -projektia. Rahoituksen seurauksena Nord Stream 2 AG:n saamisiin liittyy luottoriski, erityisesti jos hanketta ei saada onnistuneesti valmiiksi. Pääasiallinen riski projektin valmistumisen osalta liittyy toteutuneisiin ja mahdollisiin Yhdysvaltojen asettamiin pakotteisiin. Nykyiset pakotteet on kohdistettu vain putken asennusalukseen ja sen omistajaan. Nord Stream 2 AG on vahvistanut useaan otteeseen, että projekti valmistumisen eteen tehdään töitä.

Olkiluoto 3: Projektin myöhästymisriski

Suomessa Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3) omistamiensa Teollisuuden Voima Oyj -osakkeiden (TVO) kautta. Fortumin noin 25 %:n omistusosuus vastaa suunnilleen 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3 EPR (OL3 EPR) on rakenteilla oleva ydinvoimalaitosyksikkö, joka on tilattu kiinteähintaisena avaimet käteen -periaatteella konsortiolta, jonka muodostavat Areva GmbH, Areva

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

NP SAS ja Siemens AG. Konsortioon kuuluvat yhtiöt ovat laitostoitussopimuksen mukaisesti yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista. Uusimman valmistumisaikataulun mukaan säännöllinen tuotanto alkaa helmikuussa 2022.

Suunniteltuun valmistumiseen liittyvällä riskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa kaupallista käyttöä ei voida aloittaa suunnitellusti, mistä aiheutuu lisäkustannuksia Fortumin sähkön hankintahintaan. Vuoden 2020 aikana on toteutettu lukuisia OL3 EPR -projektiin liittyviä riskienhallintatoimenpiteitä TVO:n valmiuden parantamiseksi, joilla varmistetaan Olkiluoto 3 laitoksen käyttöönotto. Katso lisätietoja näistä toimenpiteistä TVO:n vuosikertomuksesta.

Kyber- ja informaatioturvallisuusriskit

Fortumin yritystoiminta ja asiakkaisiin liittyvät palvelut ovat riippuvaisia hyvin toimivista kommunikaatio- ja tietojenhallintajärjestelmistä ja -prosesseista. Liiketoiminnan luonteen vuoksi suuria tietomääriä käsitellään ja hyödynnetään usein reaaliaikaisesti kriittisten infrastruktuurien käytössä (mukaan lukien voimalaitokset ja kaasun varastointilaitokset), päätöksenteossa, asiakaspalvelussa sekä sisäisessä ja ulkoisessa kommunikoinnissa ja raportoinnissa. Kuten kaikki kriittisiä infrastruktuureja operoivat, altistuu Fortum yhä enenevässä määrin kyber-riskeille, mukaan lukien riskit, jotka liittyvät tietoturvaan, operatiivisiin järjestelmiin (OT), digitalisaatioon ja yksityisyydensuojaan. Myös omaisuuteen kohdistuvat fyysiset hyökkäykset ovat mahdollisia, ja niillä voi olla merkittäviä seurauksia.

Tietoturva ja tietojärjestelmien käytettävyys on Fortumille ensisijaisen tärkeää. Kyberturvallisuuteen ja fyysiseen turvallisuuteen liittyviä riskejä (mukaan lukien tietoturvaan, operatiivisiin järjestelmiin (OT) ja digitalisaatioon liittyvät riskit) hallitaan yhteistyössä liiketoiminnan ja tukitoimintojen kanssa. Konsernin kyberturvallisuuden ohjeet ja toimintamallit määrittelevät vaatimukset kyberturvallisuuteen liittyvien riskien hallitsemiseksi ja vähentämiseksi.

Tukitoiminnot ja ulkoiset yhteistyökumppanit vastaavat operatiivisten IT/OT -tietoturvariskien tunnistamisesta ja pienentämisestä sekä turvallisuuteen liittyvien IT/OT-tapahtumien hoitamisesta. Liiketoiminta on vastuussa liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelusta ja IT-toiminnot ovat vastuussa IT-palveluiden jatkuvuudesta.

Ilmastoriskit

Ilmastomuutoksen rajoittaminen, siihen sopeutuminen ja siirtyminen kohti vähähiilistä taloutta on olennainen osa Fortumin strategiaa. Fortum on tästä syystä sitoutunut Pariisin sopimuksen kunnianhimoisiin tavoitteisiin, ja muokkaa niiden mukaisesti toiminnastaan hiilineutraalia viimeistään vuoteen 2050 mennessä.

Ilmatoon liittyvien riskien hallinta on integroitu osaksi Fortumin ja Uniperin riskienhallinnan viitekehystä ja noudattaa samoja toimintamalleja ja prosesseja kuin muut merkittävät riskit ja epävarmuustekijät. Riskejä tunnistetaan ja seurataan säännöllisesti ennalta määrätyn prosessin mukaisesti. Riskeille nimetään omistajat, jotka vastaavat riskien hallinnasta, ja riskejä raportoidaan ja seurataan säännöllisesti erilaisissa johdon ja asiantuntijoiden ryhmissä. Fortumissa, lukuun ottamatta Uniperia, tarkastellaan keskeisimpiä ilmatoon liittyviä riskejä eri toiminnoista kootun asiantuntijaryhmän toimesta. Nämä riskit raportoidaan FEM:lle ja ARC:lle osana konsernin vuosittaista merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden arviointia.

Ilmatoon liittyvät riskit jaetaan kahteen luokkaan; siirtymä- ja fyysisiin riskeihin. Tunnistetut fyysiset riskit ovat yleensä operatiivisten riskien luokassa, kun taas siirtymäriskit kuuluvat strategisten riskien luokkaan. Uniper ei tällä hetkellä noudata samoja periaatteita ilmastoriskien tunnistamisessa, joten yllä oleva pätee Fortumiin lukuun ottamatta Uniperia.

Siirtymäriskit

Fortumin strategia pohjautuu suurelta osin vähähiiliseen talouteen siirtymisen tuomien mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja siihen liittyvien riskien onnistuneeseen välttämiseen. Siirtyminen vähähiiliseen talouteen

synnyttää useita strategisia riskejä, jotka liittyvät energia- ja ilmastopolitiikan ja -sääntelyn muutoksiin, teknologioiden kehittymiseen ja liiketoimintaympäristöön, jossa Fortum toimii. Lisäksi muutokset sidosryhmien näkemyksissä Fortumin kyvystä toteuttaa strategiaansa voivat vaikuttaa negatiivisesti Fortumin brändiin ja maineeseen.

Ilmastopolitiikan ja -sääntelyn keskeisimmät riskit liittyvät kansallisiin ilmastopolitiikkoihin ja ohjausmalleihin, jotka ylittävät EU:n kasvihuonekaasuille, uusituvalle energian tuotannolle ja energiatehokkuudelle asettamat tavoitteet. Tämä voi johtaa päällekkäisiin tai tehottomiin mekanismeihin, kuten EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) merkityksen vähenemiseen, jätteen polttamisen ja eri polttoaineiden käytön tiukempiin rajoituksiin ja tiukemmin säänneltyihin sähkömarkkinoihin. Liittyen kansallisiin ilmastostrategioihin, ovat useat maat päättäneet ajaa alas tiettyjä tuotantoteknologioita, kuten hiili- ja ydinvoimaa. Mikäli tällaiset poliittiset päätökset tehdään ilman, että tarjotaan riittävää kompensatiota, on olemassa riski nykyisten tuotantolaitosten alaskirjaamisesta, arvon alenemisesta tai niiden ennenaikaisesta sulkemisesta. Lisäksi voi syntyä yhteiskunnallisia ja purkukustannuksia. Fortum suosii hiilidioksidin hinnoitteluun perustuvaa markkinalähtöistä ratkaisua hiilidioksidipäästöjen vähentämisen keskeisenä välineenä ja selkeitä periaatteita korvaukseksi kapasiteetin ylläpidosta, jos sellaisia mekanismeja toteutetaan. Lisäksi tarvitaan kulutukseen lisää joustoa, jotta voidaan vastata epäsäännöllisen uusiutuvan tuotannon odotettavissa olevaan kasvuun.

Siirtymisestä vähähiiliseen talouteen aiheutuu myös riskejä, jos syntyy uusia, mullistavia teknologioita, jotka mahdollistavat edullisen joustavuuden tai varastoinnin energiamarkkinoilla. Lisäksi, jos uusiutuvan energian kustannukset laskevat nopeasti, voi olemassa olevien tavanomaisten sähkön ja lämmön tuotantolaitosten arvo laskea. Fortum seuraa jatkuvasti teknologioiden kehitystä ja investoi laajaan valikoimaan innovatiivisia teknologioita. Fortum aikoo kasvaa merkittäväksi uusiutuvan energian tuottajaksi keskittyen ensisijaisesti tuuli- ja aurinkovoimaan Euroopassa. Siksi Fortum seuraa uusiutuvien energialähteiden hintakehitystä ja arvioi sekä myynti- että investointimahdollisuuksia tuotantosalkun optimoimiseksi tavoitteena hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Osana uutta strategiaa Fortum suunnittelee investointeja vetyyn ja puhtaan kaasun ratkaisuihin. Haasteet vetyyn liittyvässä teknologiassa voivat estää tai hidastaa kasvua ja vaikuttaa negatiivisesti siihen liittyviin investointeihin ja hidastaa maakaasun ja teollisuuden muuttumista vähähiilisemmäksi.

Ilmastomuutos voi vaikuttaa energiatuotteiden kysyntään ja tarjontaan kuluttajien käyttäytymisen ja muuttuvien sääolosuhteiden kautta. Tämä voi johtaa esimerkiksi alhaisempiin ja vaihtelevampiin sähkön ja kaasun hintoihin, mikä vaikuttaa negatiivisesti voimantuotannosta saataviin tuloihin. Energiatehokkuustoimenpiteet ja lämpimämpi sää voivat myös vaikuttaa lämmitystarpeeseen nykyisin oletettua suuremmissa määrin.

Lisääntyvät ja laajenevat kestävä kehityksen vaatimukset, esimerkiksi liittyen EU:n kestävä kehityksen luokittelujärjestelmään, voivat johtaa tilanteeseen, jossa suuri osa Fortumin CO₂-vapaasta tai vähäpäästöisestä energiantuotannosta luokiteltaisiin kestävämmäksi, joka saattaisi johtaa uusien investointien kohdalla kalliimpiin pääomakustannuksiin. Lisäksi on olemassa riski, että kansalaisjärjestöjen kasvava aktiivisuus voi vaikuttaa keskeisten sidosryhmien mielipiteisiin. Uniperin siirtyminen Fortumin tytäryhtiöksi kasvattaa tällä hetkellä näitä riskejä johtuen Uniperin hiili- ja kaasuvoimalaitoksista. Kyseisten riskien pienentämiseksi Fortum keskittyy strategia- ja liiketoimintapäätösten kestävyysvaikutuksiin, viestii avoimesti strategian toteuttamisesta keskeisille sidosryhmille, varmistaa laajan sijoittajapohjan ja rahoituksen joustavuuden. Fortumin Uniperin kanssa linjatussa strategiassa on sitouduttu vähentämään hiiliriippuvuutta. Strategian tavoitteena on saavuttaa eurooppalaisen tuotantokapasiteetin hiilineutraali toiminta vuoteen 2035 mennessä, ja vähentää CO₂-päästöjä vähintään 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Fyysiset riskit

Fortumin toiminta ja omaisuus altistuu ulkoisille tapahtumille, joiden esiintymistiheys ja laajuus voivat kasvaa ilmastomuutoksen seurauksena. Sateiden, tulovirtaamien ja lämpötilojen muutokset voivat vaikuttaa sekä

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Kestävä kehitys

Riskien hallinta

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

vesivoiman tuotantoon että bioenergian tarjontaan ja saatavuuteen. Voimakkaat myrskyt, esimerkiksi äkilliset tulvat, voivat lisätä patovahinkojen riskiä ja aiheuttaa paikallisia vahinkoja ja tuotantokatkoksia. Lämpimämpi sää voi johtaa myös uusien jäähdytys- tai prosessivesilähteiden tarpeeseen, ja äärimmäiset lämpimät ja kuivat kesäkaudet voivat johtaa metsäpaloihin, jotka voivat vahingoittaa omaisuutta tai johtaa verkkokatkoksiin, jotka rajoittavat sähkön saantia. Fortum mukauttaa toimintansa muuttuvaan ilmastoon ja ottaa sen huomioon tuotannon ja kunnossapidon suunnittelussa sekä kasvu- ja investointiprojektien arvioinnissa.

Ilmastonmuutoskenaariot otetaan huomioon esimerkiksi patojen turvallisuutta koskevassa pitkän aikavälin investointiohjelmassa, jotta äärimmäiset tulvatilanteet voidaan hallita.

COVID-19-riskit

Vuonna 2020 COVID-19-pandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset ympäri maailmaa toteuttivat rajuja toimenpiteitä taudin leviämisen estämiseksi. Tämän seurauksena altistuminen riskille ja epävarmuudelle on kasvanut kaikissa eri riskikategorioissa verrattuna loppuvuoden 2019 tilanteeseen. Hyödykehintojen muutokset ovat jossain määrin tasaantuneet, ja osittain palautuneet aiemmalle tasolle viimeisen kolmen vuosineljänneksen aikana, mutta sähkön markkinahinta on edelleen alkuvuotta 2020 alhaisemmalla tasolla alhaisempien hyödykehintojen ja Euroopan kysyntätilanteen vuoksi. Tähän on myös vaikuttanut erityisen märkä, lämmin ja tuulinen talvi Pohjoismaissa vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Fortumin suojaukset, erityisesti vuodelle 2021, turvaavat osittain lyhyen aikavälin vaihtelujen vaikutukselta sähkön ja muiden hyödykkeiden markkinahinnoissa, mutta jos COVID-19-pandemia jatkuu odotettua pidempään tai jos talouden näkymät heikkenevät selvästi odotettua enemmän, seuraa negatiivinen tulosvaikutus, koska suojausaste on alhaisempi tulevina vuosina.

Äkillinen yhteiskunnan sulkeminen eri maissa on myös lisännyt maksukyvyttömyysriskiä. Fortumilla on kahdenvälisiä johdannaissopimuksia erilaisten vastapuolien kanssa, kuten energian tukku- ja vähittäismyyjien, yleishyödyllisten palveluyhtiöiden, energian tuotantoyhtiöiden, kaupankäyntiyhtiöiden, teollisten loppukäyttäjien ja rahoituslaitosten, jotka ovat aktiivisia osapuolia rahoitus- ja energiemarkkinoilla. Fortumin asiakkaisiin liittyvä vastapuoliriski on jakautunut laajasti eri maantieteellisille alueille, erilaisiin teollisiin vastapuoliin, valtiollisiin ja kunnallisiin toimijoihin, energiayhtiöihin, pienyrityksiin, taloyhtiöihin ja kuluttaja-asiakkaisiin.

Maksukyvyttömyydessä ei ole vielä havaittu merkittävää muutosta, mutta jos pandemia jatkuu pidempään, eikä pandemiasta kärsineille yrityksille ole tehokasta tukijärjestelmää, odotamme maksukyvyttömyysriskin kasvavan ja maksujen viivästyvän erityisesti pienten- ja keskusuurten, korkean riskin toimialoilla toimivien yritysten ja alemman luottoluokituksen omaavien, pandemiasta taloudellisesti kärsineiden vastapuolten kanssa. Fortum kirjaa odotettavissa olevat luottotappiot rahoitusvaroista, ja käyttää vastapuolen luottoriskin huomioon ottavaa arvostusmallia johdannaisten käypään arvoon arvostuksessa. Fortum on arvioinut uudelleen näiden mallien syöttötiedot ottaen huomioon COVID-19-pandemian. COVID-19 ei ole aiheuttanut merkittävää luottotappioiden kasvua, mutta mallissa käytetty maksukyvyttömyysriski on kasvanut ajasta ennen pandemiaa, johtaen lievään kasvuun odotettavissa olevissa luottotappioissa ja vastapuolen luottoriskissä johdannaisissa.

Operatiiviset riskit ovat myös kasvaneet pandemiasta johtuen. Matkustuskiellot, avainhenkilöiden pitkittyneiden poissaolojen riski, ongelmat varaosien tai materiaalien saatavuudessa tai toimittajien resursseissa lisäävät operatiivisten häiriöiden tai pitkittyneiden huoltokatkosten riskiä. Fortum on toistaiseksi kyennyt pienentämään riskien vaikutusta käyttämällä liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmaansa, ja tarkastelemalla kunnossapidon aikatauluja ja prioriteettijärjestystä. Tietyt huollot ja projektit ovat viivästyneet aikataulusta, mutta Fortumin operatiivisessa toiminnassa ei ole ollut merkittäviä häiriöitä. Häiriöiden riski kuitenkin kasvaa sen mukaan, mitä pidempään COVID-19-pandemia jatkuu.

Fortum seuraa aktiivisesti pandemian etenemistä, ja sen vaikutusta liiketoimintaan, jotta pystymme nopeasti reagoimaan muutoksiin ja varmistamaan turvallisen ja luotettavan energian ja palvelujen toimituksen.

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Fortum Oyj:n osake on ollut listattuna Nasdaq Helsinki-pörssissä 18.12.1998 lähtien. Kaupankäyntitunnus on FORTUM (25.1.2017 asti FUM1V). Fortum Oyj:n osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Euroclear Finland Oy myös ylläpitää Fortum Oyj:n virallista osakerekisteriä.

Osakekohtaiset tunnusluvut

Euroa	2020	2019	2018
Tulos/osake	2,05	1,67	0,95
Rahavirta/osake	2,88	2,27	0,91
Oma pääoma/osake	14,58	14,61	13,33
Osinko/osake	1,12 ¹⁾	1,10	1,10
Osinko/osakekohtainen tulos, %	54,6 ¹⁾	65,9	115,8
Efektiivinen osinkotuotto, %	5,7 ¹⁾	5,0	5,8

1) Hallituksen esitys suunnitellulle yhtiökokoukselle 28.4.2021.

Kaikki osakekohtaiset tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksen osiosta ▶ **Tunnusluvut**.

Osakekurssin kehitys ja kaupankäyntivolyymit

Fortumin missiona on tuottaa merkittävää lisäarvoa yhtiön osakkeenomistajille. Fortumin osakkeen arvo on noussut noin 42 % viimeisen viiden vuoden aikana. Samaan aikaan eurooppalaisten sähköyhtiöiden indeksi (DJ European Utilities) on noussut 26 %. Samalla ajanjaksolla Nasdaq Helsinki Cap -yleisindeksi on noussut 36 %. Vuoden 2020 aikana Fortumin osakekurssi laski noin 10 %, kun samaan aikaan eurooppalaisten sähköyhtiöiden indeksi nousi noin 8 % ja Nasdaq Helsinki Cap -yleisindeksi nousi noin 10 %.

Vuonna 2020 Fortumin osakkeen kaupankäynti Nasdaq Helsingissä oli yhteensä 647,9 miljoonaa osaketta (2019: 372,3) arvoltaan 11 142 miljoonaa euroa. Fortumin osakkeen korkein hinta Nasdaq Helsingissä vuonna 2020 oli 23,46 euroa, alin 12,25 euroa ja osakkeen vaihdolla painotettu keskihinta oli 17,20 euroa. Vuoden viimeisen päivän päätöskurssi oli 19,70 euroa (2019: 22,00). Fortumin markkina-arvo vuoden viimeisen päivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 17 499 miljoonaa euroa (2019: 19 542).

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla; esimerkiksi Boat-, Cboe- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Vuonna 2020 noin 68 % (2019: 73 %) Fortum Oyj:n osakkeiden vaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä.

Osakepääoma

Fortum Oyj:llä on yksi osakesarja. Vuoden 2020 lopussa osakkeita oli laskettu liikkeeseen kaikkiaan 888 294 465 kappaletta (2019: 888 294 465). Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruisen osinkoon. Vuoden 2020 lopussa Fortum Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 3 046 185 953,00 euroa.

Osakkeenomistajat

Vuoden 2020 lopussa Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli 50,76 %. Suomen Eduskunta on valtuuttanut hallituksen vähentämään Suomen Valtion omistusta Fortumissa siten, että omistus ei laske alle 50,1 % osakepääomasta ja äänivallasta.

Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 24,2 % (2019: 30,5 %).

Osakkeenomistajat 31.12.2020

Osakkeenomistaja	Osakkeiden lukumäärä	Osuus %
Suomen valtio	450 932 988	50,76
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	14 681 000	1,65
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	8 621 167	0,97
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	7 679 921	0,86
Kansaneläkelaitos	7 030 896	0,79
Kurikan kaupunki	6 203 500	0,70
Valtion Eläkerahasto	4 600 000	0,52
OP Suomi	2 292 000	0,26
Sr Danske Invest Suomi Osake	2 250 000	0,25
Nordea pankki	1 988 386	0,22
Schweizerische Nationalbank	1 772 532	0,20
Mandatum Life	1 504 618	0,17
OP-Henkivakuutus Oy	1 436 708	0,16
Säästöpankki Korko Plus	1 265 800	0,14
Hallintarekisteröidyt ja suora ulkomainen omistus ¹⁾	213 460 801	24,03
Muut osakkeenomistajat yhteensä	162 574 148	18,30
Yhteensä	888 294 465	100,00

1) Lukuun ottamatta Schweizerische Nationalbank -omistusta

Osakasryhmän mukaan	% osakkeiden lukumäärästä
Suomalaiset osakkeenomistajat	
Liikeryitykset	2,29
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2,24
Julkisyhteisöt	56,57
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,50
Kotitaloudet	13,16
Ulkomaiset osakkeenomistajat	24,24
Yhteensä	100,00

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2020

Osakkeita	Osakkeen- omistajien lukumäärä	% osakkeen- omistajista	Osakkeiden lukumäärä	% osakkeiden luku- määrästä
1-100	79 926	39,19	3 814 834	0,43
101-500	73 119	35,85	18 774 960	2,11
501-1 000	24 308	11,92	17 956 092	2,02
1 001-10 000	25 137	12,32	65 336 522	7,36
10 001-100 000	1 354	0,66	30 637 906	3,45
100 001-1 000 000	92	0,05	23 891 053	2,69
1 000 001-10 000 000	15	0,01	49 890 281	5,62
yli 10 000 000	2	0,00	465 613 988	52,42
	203 953	100,00	675 915 636	76,09
Yhteistilillä ja erityistileillä 31.12.			596	0,00
Hallintarekisteröidyt osakkeet			212 378 233	23,91
Yhteensä			888 294 465	100,00

Johdon osakeomistus 31.12.2020

Vuoden 2020 lopussa toimitusjohtaja ja muut Fortumin johtoryhmän jäsenet omistivat 281 308 osaketta (2019: 263 002) edustaen noin 0,03 % (2019: 0,03 %) yhtiön osakkeista.

Lisätietoa toimitusjohtajan ja Fortumin johtoryhmän muiden jäsenten osakeomistuksista ja kannustinohjelmista on esitetty konsernitilinpäätöksen ▶ [liitetiedossa 10](#) Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot.

Yhtiökokouksen 2020 antamat valtuudet

Fortumin vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 20 000 000 osaketta eli noin 2,25 % prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutukset ovat voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Valtuutuksia ei ollut käytetty 11.3.2021 mennessä.

Osinkopolitiikka

Osinkopolitiikka varmistaa, että osakkeenomistajat saavat asianmukaisen korvauksen sijoittamalleen pääomalle. Poliitiikkaa tukee yhtiön pitkän aikavälin strategia, joka tähtää tuloksen ja kassavirran kasvattamisen myötä osingon kasvattamiseen. Hallitus perustaa osinkoehdotuksensa laaja-alaiselle tarkastelulle, joka kattaa makrotalouden, taseen vahvuudet sekä tulevaisuuden investointisuunnitelmat. Fortum Oyj:n osinkopolitiikka on maksaa vakaa, kestävä ja aikaa myöten kasvava osinko.

Osingonjakoehdotus

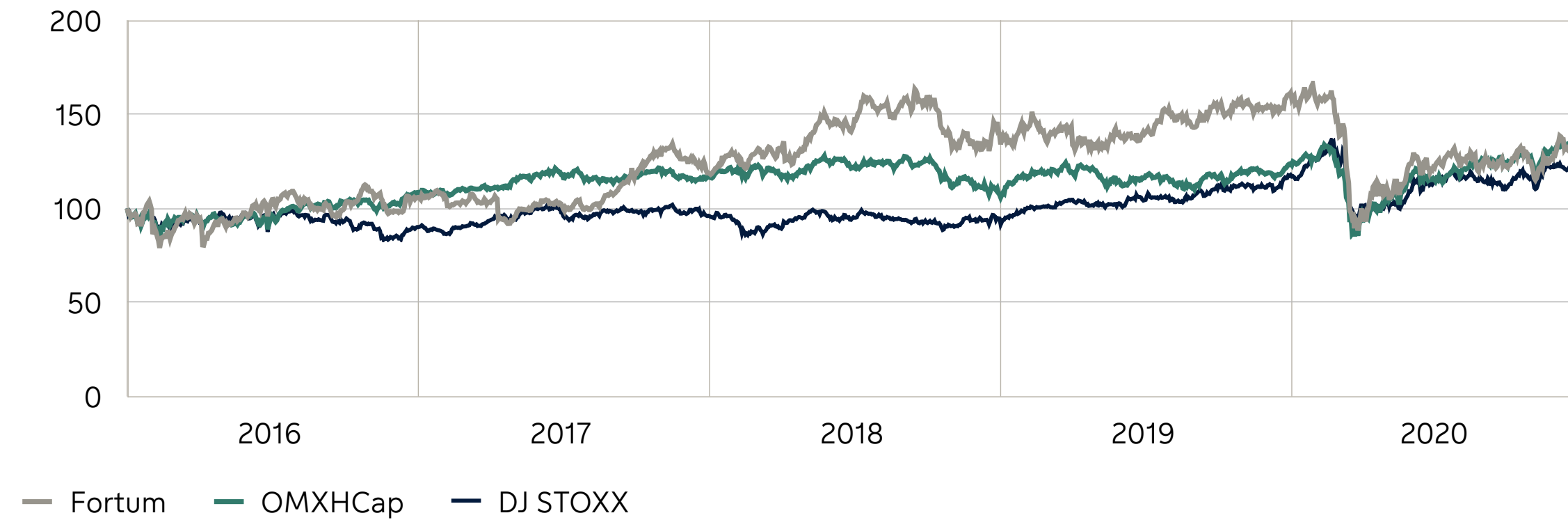
Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2020 olivat 4 915 857 735 euroa sisältäen tilikauden 2020 voiton 1 678 521 550 euroa. Yhtiön maksuvalmius on hyvä ja hallituksen osingonjakoehdotus ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2020 osinkona 1,12 euroa osaketta kohti.

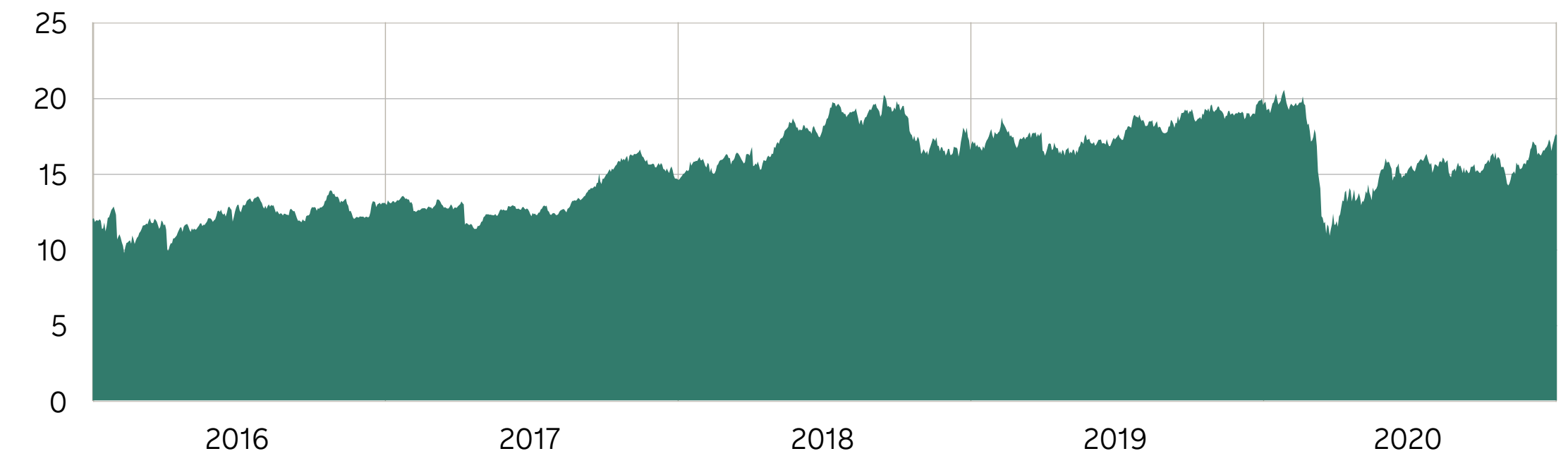
11.3.2021 rekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella kokonaisosingon määrä olisi yhteensä 994 889 801 euroa. Hallitus ehdottaa, että jäljellä oleva osuus voitonjakokelpoisista varoista jätetään omaan pääomaan.

Yhtiökokous on suunniteltu pidettäväksi 28.4.2021 kello 14.00 alkaen.

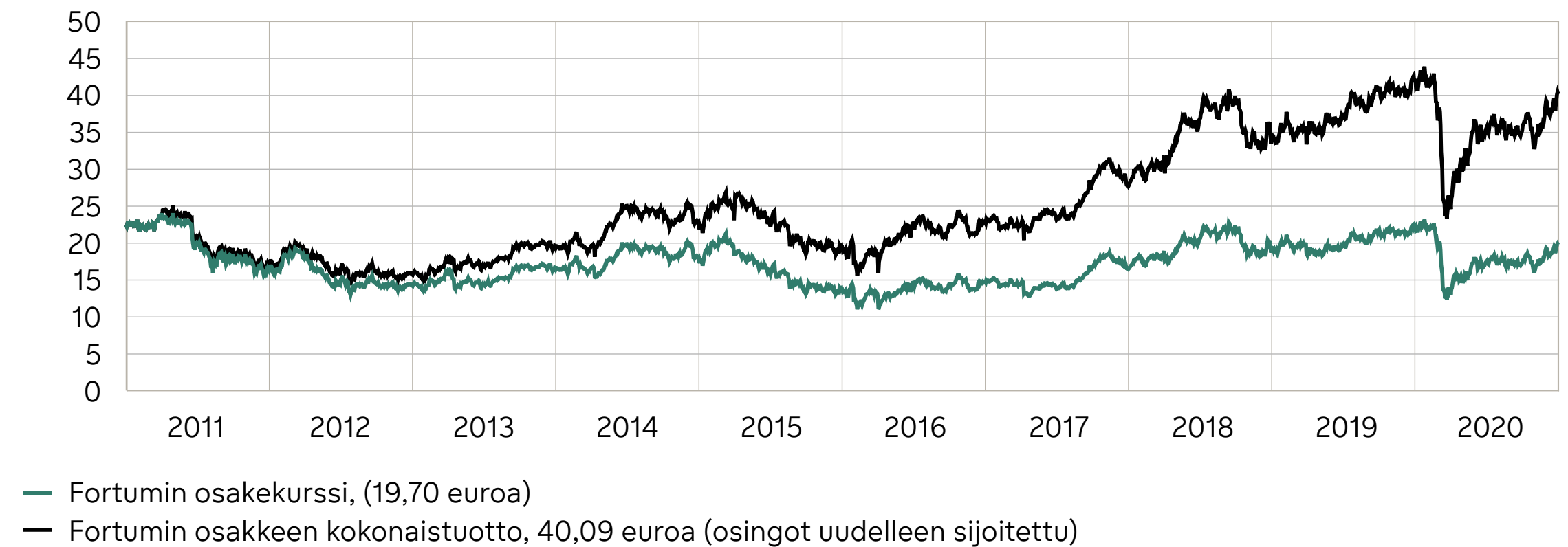
Osakekurssin kehitys, indeksi 100 = 4.1.2016

Markkina-arvo, mrd. euroa

Osakkeen kokonaistuotto, euroa

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Konsernin rahavirtalaskelma

Konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2020	2019
Liikevaihto	6	49 015	5 447
Muut tuotot	8	4 802	110
Materiaalit ja palvelut	9	-44 298	-2 721
Henkilöstökulut	10	-1 195	-480
Poistot	6, 16, 17	-1 090	-575
Muut kulut	8	-5 890	-591
Vertailukelpoinen liikevoitto	6	1 344	1 191
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾	7	255	-72
Liikevoitto	6	1 599	1 118
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	6, 18	656	744
Korkokulut		-170	-167
Korkotuotot		111	28
Muut rahoituserät - netto		3	5
Rahoituskulut - netto ¹⁾	11	-56	-134
Voitto ennen tuloveroja		2 199	1 728
Tuloverot	12	-344	-221
Tilikauden voitto		1 855	1 507
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		1 823	1 482
Määräysvallattomille omistajille		32	25
		1 855	1 507
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)	13		
Laimentamaton		2,05	1,67

Laimennetut osakekohtaiset tulokset ovat samat kuin normaalit osakekohtaiset tulokset yllä, koska Fortumilla ei tällä hetkellä ole ulkona olevia laimentavia instrumentteja.

milj. euroa	Liite	2020	2019
Vertailukelpoinen liikevoitto		1 344	1 191
Arvonalentumiset ja peruutukset		2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät		765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus		-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-675	-72
Muut		386	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾	6, 7	255	-72
Liikevoitto		1 599	1 118

1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on 2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ▶ [liitetieto 1.7](#) Yhteenvedo Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

Katso ▶ [Tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Konsernin rahavirtalaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2020	2019
Tilikauden voitto		1 855	1 507
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:			
Kassavirran suojaukset			
Käyvän arvon muutokset		-155	82
Siirrot tuloslaskelmaan		45	635
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin		2	-4
Laskennalliset verot		21	-151
Nettosijoitusten suojaus			
Käyvän arvon muutokset		48	-24
Laskennalliset verot		-8	5
Muuntoerot	4.3	-524	259
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	18	-250	72
Yrityshankinnan kirjanpidollisen vaikutuksen siirrot tuloslaskelmaan		222	-
Muut muutokset		-70	5
		-667	877
Erät, joita ei myöhemmin tulla siirtämään tulosvaikutteisiksi:			
Sijoitusten uudelleenarvostus		-28	-
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	30	-244	-21
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot osakkuus- ja yhteisyrityksissä		67	-208
		-205	-229
Muut laajan tuloksen erät, laskennallisten verojen jälkeen		-873	649
Laaja tulos yhteensä		982	2 155
Laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		1 052	2 120
Määräysvallattomille omistajille		-70	36
		982	2 155

Muut laajan tuloksen erät ovat tuotto- ja kulueriä, joita ei kirjata tulosvaikutteisesti, vaan ne kirjataan omaan pääomaan. Tällaisia ovat realisoitumattomat erät, kuten voitot ja tappiot kassavirtasuojauksissa käytettävien rahoitusinstrumenttien arvostamisesta käypään arvoon. Tulosvaikutus näistä eristä kirjataan, kun suojattu erä vaikuttaa tuloslaskelmaan. Laajan tuloksen eriin sisältyy myös muiden sijoitusten arvostamisesta johtuvat voitot ja tappiot, vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot etuusperusteisista eläkejärjestelyistä, osakkuusyritysten laajan tuloksen erät sekä muuntoerot.

Kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutokset liittyvät lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termiinien, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien transaktioiden sähkön hintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

Ulkomaisten tytäryritysten muuntoerot, pääosin Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu.

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Konsernin rahavirtalaskelma

Konsernin tase

milj. euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	16	2 808	1 143
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	17	19 367	10 123
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	18	2 912	6 435
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	28	3 445	813
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	19	479	151
Laskennalliset verosaamiset	27	1 089	77
Johdannaisinstrumentit	14, 15	2 946	180
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	20	2 402	651
Pitkäaikaiset varat yhteensä		35 448	19 571
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	21	1 396	230
Johdannaisinstrumentit	14, 15	7 531	131
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	20	598	384
Tuloverosaamiset	27	156	133
Vakuussaaminen	26	1 132	177
Myyntisaamiset ja muut saamiset	22	8 906	999
Likvidit varat	23	2 308	1 433
Lyhytaikaiset varat yhteensä		22 027	3 486
Myytävänä olevat omaisuuserät	3	335	307
Varat yhteensä		57 810	23 364

milj. euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	24	3 046	3 046
Ylikurssirahasto		73	73
Kertyneet voittovarot		10 149	9 982
Muut oman pääoman erät		-316	-118
Yhteensä		12 953	12 982
Määräysvallattomat omistajat	25	2 624	252
Oma pääoma yhteensä		15 577	13 235
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	26	8 785	6 118
Johdannaisinstrumentit	14, 15	2 657	137
Laskennalliset verovelat	27	952	865
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	28	3 866	813
Muut varaukset	29	3 452	87
Eläkeveloitteet, netto	30	1 520	125
Muu pitkäaikainen vieras pääoma	31	344	167
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		21 576	8 311
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	26	1 877	570
Johdannaisinstrumentit	14, 15	7 937	252
Muut varaukset	29	780	13
Vakuusvelka	26	331	32
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	32	9 525	898
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		20 451	1 766
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	3	206	52
Vieras pääoma yhteensä		42 233	10 129
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		57 810	23 364

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Konsernin rahavirtalaskelma

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Liite	Osakepääoma	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovarot		Muut oman pääoman erät			Emoyhtiön omistajat	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
				Kertyneet voittovarot	Muuntoerot	Kassavirta- suojauskset	Muut laajan tuloksen erät	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteis- yrityksissä			
Oma pääoma 1.1.2020		3 046	73	12 441	-2 459	-70	60	-108	12 982	252	13 235
Tilikauden tulos				1 823					1 823	32	1 855
Muuntoerot					-490	-1	-3	2	-492	-32	-524
Tilikauden muut laajan tuloksen erät						-87	-231	40	-279	-70	-349
Laaja tulos yhteensä				1 823	-490	-88	-235	42	1 052	-70	982
Osingonjako	13			-977					-977	-160	-1 137
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä	3								-	2 847	2 847
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	7			-84				84	-	-	-
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa				-107					-107	-247	-354
Muut				2					2	1	4
BS Oma pääoma 31.12.2020		3 046	73	13 097	-2 948	-158	-175	18	12 953	2 624	15 577
Oma pääoma 1.1.2019		3 046	73	11 937	-2 705	-638	99	30	11 841	236	12 077
Tilikauden tulos				1 482					1 482	25	1 507
Muuntoerot					247	7	-	-1	253	6	259
Tilikauden muut laajan tuloksen erät						561	-40	-136	385	5	390
Laaja tulos yhteensä				1 482	247	568	-40	-137	2 120	36	2 155
Osingonjako	13			-977					-977	-23	-1 000
Muut				-2					-2	4	2
BS Oma pääoma 31.12.2019		3 046	73	12 441	-2 459	-70	60	-108	12 982	252	13 235

Muuntoerot

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskimuutokkurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi (pääasiassa Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu), kirjataan omaan pääomaan.

Käytetyt valuuttakurssit on esitetty ► [liitetiedossa 1](#) Merkittävät laadintaperiaatteet ja lisätietoa valuuttariskeistä on esitetty ► [liitetiedossa 4.3](#) Korkoriski ja valuuttariski.

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

[Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista](#)

Konsernin rahavirtalaskelma

Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistelyyn liittyen kirjataan myös osuus osakkuusyhtiön muun laajan tuloksen eristä. Jos sijoitus osakkuusyhtiössä myydään tai osakkuusyhtiöstä tulee tytäryhtiö, IFRS edellyttää, että aiemmin kirjatut muun laajan tuloksen erät luokitellaan uudelleen oman pääoman sisällä joko tuloslaskelman kautta tai suoraan kertyneisiin voittovaroihin, riippuen laajan tuloksen erän sisällöstä. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole kokonaisvaikutusta omaan pääomaan. -84 miljoonaa euroa luokiteltiin uudelleen muusta laajasta tuloksesta kertyneisiin voittovaroihin johtuen edellä mainitusta käsittelystä. Katso ▶ [liitetieto 7](#) Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutoksista liittyy lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termiiniin, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien transaktioiden sähkön hintaa ja niihin sovelletaan suojauskasvua. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

Osingonjako

Vuoden 2019 osingonjaosta päätettiin yhtiökokouksessa 23.4.2020 ja osinko maksettiin 5.5.2020. Lisätietoja ▶ [liitetiedossa 13](#) Osakekohtainen tulos ja osinko.

Määräysvallattomat omistajat

Määräysvallattomien omistajien osuus kasvoi 2 847 miljoonaa euroa 31.3.2020 Uniper-hankinnan myötä. Tähän erään sisältyy 424 miljoonaa euroa Uniperin erillistaseelta ja 2 423 miljoonaa euroa edustaen 26,6 prosentin määräysvallattomien omistajien osuutta, joka on syntynyt Uniperin yhdistämisestä Fortum-konserniin tytäryhtiönä. Katso ▶ [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Konsernin rahavirtalaskelma

Konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	2020	2019
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto		1 855	1 507
Oikaisuerät:			
Tuloverot		344	221
Rahoituskulut - netto		56	134
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		-656	-744
Poistot		1 090	575
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)		2 688	1 693
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		-255	72
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434	1 766
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät ¹⁾		293	-83
Saadut korot		46	29
Maksetut korot		-208	-177
Saadut osingot		121	239
Maksetut tuloverot		-267	-165
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		2 419	1 608
Käyttöpääoman muutos		136	-33
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		2 555	1 575
Investointien rahavirta			
Investoinnit käyttöomaisuuteen	16, 17	-1 101	-695
Hankitut osakkeet	6	-1 801	-107
Käyttöomaisuuden myynnit		16	35
Myydyt osakkeet ja pääoman palautukset		1 244	53
Osakaslainat osakkuusyrityksille ja yhteisyrityksille		-44	9
Vakuussaamisten muutos ²⁾		-552	403
Muutos muissa korollisissa saamisissa ¹⁾		98	420
Investointien rahavirta yhteensä		-2 140	118

milj. euroa	Liite	2020	2019
Rahavirta ennen rahoitusta		415	1 693
Rahoituksen rahavirta			
Pitkäaikaisten lainojen nostot		2 569	2 805
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset		-507	-2 567
Lyhytaikaisten lainojen muutos		207	-78
Osingonjako emoyhtiön omistajille	13	-977	-977
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-160	-23
Vakuusvelan muutos ²⁾		-623	-47
Muut rahoituserät		-3	1
Rahoituksen rahavirta yhteensä		505	-886
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		920	806
Likvidit varat 1.1.		1 435	584
Valuuttakurssierot likvideissä varoissa		-45	44
Likvidit varat 31.12. ³⁾	23	2 308	1 435

- 1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on 2020 uudelleenluokiteltu Liiketoiminnan rahavirrasta Investointien rahavirtaan. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ▶ [liitetieto 1.7](#) Yhteenvedo Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.
- 2) Fortum uudelleenluokitteli vuonna 2020 nettovakuusvelan muutoksen rahavirtalaskelmassa niin, että vakuussaamisten muutos esitetään investointien rahavirrassa ja vakuusvelan muutos esitetään rahoituksen rahavirrassa, aikaisemmin esitetyn liiketoiminnan rahavirran sijasta. Muutos tehtiin nettovelan esittämistavan yhdenmukaistamiseksi, ja kuvaamaan erien luonnetta paremmin. Vertailuvuosia on oikaistu vastaavasti.
- 3) Sisältäen 2 miljoonaa euroa rahavaroja liittyen vuoden 2019 lopussa myytävänä oleviin omaisuuseriin. Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Kassavirran maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit eivät sisällä vielä maksamattomia investointeja. Aktivoidut vieraan pääoman menot on esitetty maksetuissa koroissa.

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernin tase

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Konsernin rahavirtalaskelma

Nettovelan muutokset

Fortum päivitti vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä nettovelan määritelmänsä yhdenmukaiseksi Uniperin kanssa. Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 26](#) Korolliset velat.

milj. euroa	Liite	2020
Nettovelka 1.1.		5 260
Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		-281
Nettovakuusvelka		-145
Rahoitusnettovelka 1.1.		4 833
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät		293
Maksetut nettorahoituskulut ja saadut osingot		-40
Maksetut tuloverot		-267
Käyttöpääoman muutos		136
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-1 101
Yrityshankinnat		-1 801
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit		1 260
Muutos korollisissa saamisissa		54
Osingonjako emoyhtiön omistajille		-977
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-160
Muut rahoitustoiminnot		-3
Nettorahavirta		-173
Rahoitusvelka osakehankinnoista		2 010
Muuntoerot ja muut muutokset		6
Rahoitusnettovelka 31.12.	26	7 023

Ei sisällä rahoitusnettovelkaa liittyen 31.12.2020 myytävänä oleviin omaisuuseriin. Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	2020	2019
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-1 106	63
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	407	4
Korottomien velkojen muutos, vähennys(-)/lisäys(+)	835	-100
CF Yhteensä	136	-33

Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	Liite	2020	2019
Käyttöomaisuusinvestoinnit	16, 17	1 135	713
Muutokset maksamattomissa investoinneissa, vähennys(+)/lisäys(-)		-6	-9
Vieraan pääoman menot	17	-27	-9
CF Yhteensä		1 101	695

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

Osakehankintojen nettovaikutus oli vuoden 2020 aikana 1 801 miljoonaa euroa (2019: 107). Osakehankinnat sisältävät pääasiassa osakehankinnat Uniper SE:ssä. Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	Liite	2020	2019
Myydyt tytäryhtiösakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	3	1 156	15
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet ja pääoman palautukset	18, 3	49	33
Myydyt muut sijoitukset	3	40	4
CF Yhteensä		1 244	53

Fortum sai vuoden 2020 aikana päätökseen Järvenpään ja Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnin, pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnin sekä pohjoismaisen sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattorin 60 prosentin osuuden myynnin. Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

1 Merkittävät laadintaperiaatteet

1.1 Liiketoiminnan kuvaus

Fortum Oyj (jäljempänä ”Yhtiö”) on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Espoo, Suomi. Fortum Oyj:n osake noteerataan Nasdaq Helsinki -pörssissä. Fortum on eurooppalainen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Toimitamme asiakkaillemme sähköä, kaasua, lämpöä, jäähdytystä sekä älykkäitä ratkaisuja resurssitehokkuuden parantamiseen.

Fortum Oyj:n hallitus on hyväksynyt tämän tilinpäätöksen 11.3.2021. Tämä tilinpäätös on myös julkaistu European Single Electronic Format (ESEF) – raportointivaatimusten mukaisesti. Tilintarkastaja, Deloitte Oy, on antanut ISAE 3000 -standardin (uudistettu) mukaisen riippumattoman tilintarkastajan kohtuullisen varmuuden antavan raportin Fortumin ESEF-tilinpäätöksestä. ESEF-tilinpäätös on saatavilla Fortumin sivuilla <https://www.fortum.fi/tietoa-meista/sijoittajille/raportit-ja-esitykset>.

1.2 Laadintaperusta

Fortum-konsernin konsernitilinpäätös tilikaudelle 1.1.–31.12.2020 on laadittu Euroopan unionissa hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) ja niitä koskevien tulkintojen (IFRIC) mukaisesti. Konsernitilinpäätös täyttää myös Suomen kirjanpitolain säännökset ja muut Suomessa voimassa olevat tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset ja määräykset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti tai muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja (mukaan lukien johdannaisinstrumentit).

Konsernitilinpäätöksessä esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten esitettyjen lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja. Kaikki luvut esitetään miljoonina euroina (milj. EUR), ellei toisin ilmoiteta.

1.3 Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen, tytäryritykset, osakkuusyrietykset ja osuudet yhteisyrietyksistä.

Fortum muodostettiin vuonna 1998 käyttämällä yhdistelmä- eli pooling-menetelmää Fortum Power and Heat Oy:n sekä Fortum Oil and Gas Oy:n yhdistelemiseksi konsernitilinpäätökseen (näistä jälkimmäinen jakautui Fortum Oil Oy:ksi ja Fortum Heat and Gas Oy:ksi 1.5.2004). Vuonna 2005 Fortum Oil Oy (nykyinen Neste Oyj) eriytettiin Fortumista jakamalla 85 % yhtiön osakkeista Fortumin osakkeenomistajille ja myymällä loput 15 % osakkeista. Pooling-menetelmän käyttö tarkoittaa sitä, että Fortum Power and Heat Oy:n ja Fortum Heat and Gas Oy:n hankintamenot on eliminoitu näiden yhtiöiden osakepääomia vastaan. Tästä syntyvä eliminointiero on kirjattu oman pääoman vähennykseksi.

1.3.1 Tytäryritykset

Tytäryrityksiä ovat ne yhtiöt, joissa Fortum Oyj:llä on määräysvalta. Fortum tulkitsee omaavansa määräysvallan, jos se altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja pystyy lisäksi käyttämään sijoituskohtetta koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään. Katso

► [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävän olevat omaisuuserät.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä konsernin sisäisistä liiketapahtumista syntyneet realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma osoita, että siirretyn omaisuuserän arvo on alentunut.

Tytäryritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu konsernin laadintaperiaatteiden mukaisiksi, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Tietyt tytäryritykset ja osakkuusyhtiöt on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen olennaisuuden vuoksi. Nämä yritykset kirjataan hankintamenoa vähennettynä tappiovarauksilla, eikä niitä käsitellä IFRS 9:n mukaisesti.

Fortum Oyj:n tytäryritykset on esitetty ► [liitetiedossa 39](#) Konserniyhtiöt segmenteittäin. Konsernin omistusosuus (%) tytäryritysten kautta omistetuille yrityksille perustuu konsernin suoraan omistusosuuteen tytäryrityksessä kerrottuna tytäryrityksen epäsuoralla omistuksella tytäryrityksessä / osakkuusyhtiössä / yhteisyrietyksessä.

1.3.2 Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietyksiä ovat yhteisöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta liittyy yleensä 20–50 %:n omistusosuuteen äänivallasta. Konsernin sijoitukset osakkuusyrietyksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Katso ► [liitetieto 18](#) Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrietyksiin.

1.3.3 Yhteisyrietykset

Yhteisyrietykset ovat järjestelyjä, joissa määräysvalta on jaettu. Konsernin sijoitukset yhteisyrietyksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Katso ► [liitetieto 18](#) Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrietyksiin.

1.3.4 Määräysvallattomien omistajien osuus

Määräysvallattomien omistajien osuus tytäryhtiöiden omasta pääomasta esitetään erillään emoyhtiön omistajien osuudesta. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus määritetään hankintahetkellä määräysvallattomien omistajien suhteellisena osuutena hankittujen omaisuuserien käyvästä nettoarvosta. Tytäryhtiön omistusosuuden muutoksista johtuvat muutokset määräysvallattomien omistajien osuudessa käsitellään oman pääoman sisäisinä tapahtumina. Hankinnan jälkeen määräysvallattomien omistajien osuus on hankinnassa määritetty osuus lisätynä kyseisille omistajille kuuluvalla osuudella oman pääoman muutoksista. Katso ► [liitetieto 25](#) Määräysvallattomien omistajien osuus.

1.4 Tuloksellisuuden esittäminen

ESMAN vaihtoehtoisia tunnuslukuja koskevien ohjeiden (ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures) mukaan vaihtoehtoisena tunnuslukuna (APM) pidetään taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin sovellettavassa tilinpäätösnormistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku.

Fortum käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja (APM), kuten Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, segmenttien ja konsernin tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät eivät sisälly vertailukelpoiseen liikevoittoon eivätkä vertailukelpoiseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja ne esitetään erikseen Fortumin konsernin tuloslaskelmalla, jotta liiketoiminnan tuloksen vertailu esitettävän kauden ja aiempien kausien välillä helpottuisi.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät kirjanpitovaikutuksia IFRS:n mukaisista arvostuksista, jotka eivät johdu liiketoiminnan tuloksesta. Tällaisiin eriin kuuluvat käyvän arvon muutokset johtuen suojauslaskennan ulkopuolelle jäävistä, tulevia kassavirtoja suojaavista rahoitusinstrumenteista sekä käyvän arvon muutokset fyysisistä sopimuksista, joita käsitellään johdannaisina IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Lisäksi liiketoimintojen tulosta ei voi vertailla eri raportointikausien välillä huomioimatta kertaluonteisia eriä koskien myyntivoittoja ja muita samankaltaisia eriä. Tällaisia kertaluonteisia eriä ovat esimerkiksi yrityshankintojen transaktiokulut, yrityshankinnan kirjapidolliset vaikutukset, merkittävät arvonalentumiset ja niiden peruutukset sekä muut ei-operatiiviset erät kuten uudelleenjärjestely- ja kulujenhallintakulut. Tämän vuoksi edellä kuvatut erät on käsitelty vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä.

IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen -standardin mukaisesti tytäryhtiöosakkeiden hankintojen transaktiokulut sisällytetään konsernin tuloslaskelmaan. Nämä kulut esitetään Myyntivoitot ja muut -erässä Vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä.

Uniper yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen tilikauden 2020 aikana, ja samalla Fortum muutti vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien ja vertailukelpoisen käyttökateen määritelmää yhdenmukaiseksi Uniperin kanssa. Päivityksen seurauksena joitain muutoksia on tehty olemassa oleviin määritelmiin, ja yksi uusi luokka (Muut) on lisätty muita ei-operatiivisia eriä varten.

Lisäksi ydinjätehuoltoraheeseen liittyvä oikaisu uudelleenluokiteltiin vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä muihin rahoituseriin – netto. Tällä muutoksella ei ollut vaikutusta vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on nyt luokiteltu seuraavasti:

- Arvonalentumiset ja peruutukset (aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset on lisätty)
- Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät
- Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus
- Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset
- Muut (mukaan lukien uudelleenjärjestely- ja kulujenhallintakulut, sekä muut sekalaiset ei-operatiiviset erät)

Katso ► **liitetieto 7** Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Tunnuslukujen määritelmät on esitetty

► **Tunnuslukujen laskentakaavat** -osiossa.

Fortum päivitti vuonna 2020 nettovelan määritelmäänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Aiemmin käytetty nettovelka sisälsi korolliset lainat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat. Katso lisätietoja ► **liitetiedossa 26** Korolliset velat. Fortum myös päivitti pitkän aikavälin taloudellisen tavoitteensa rahoitusnettovelka / vertailukelpoinen käyttökate olemaan alle 2x. Katso ► **liitetieto 5** Pääomariskien hallinta.

1.5 Ulkomaanrahan määräiset erät ja niiden muuntaminen

1.5.1 Toimintavaluutta ja esittämisvaluutta

Jokaisen konserniyrityksen tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan käyttäen sen taloudellisen ympäristön valuuttaa, jossa yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

1.5.2 Liiketapahtumat ja tase-erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot kirjataan konsernin tuloslaskelmaan. Rahoituseriin liittyvät kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien kassavirran suojausten kurssivoitot ja -tappiot kirjataan omaan pääomaan. Kurssierot, jotka aiheutuvat rahoitusvaroista, joiden käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta, kirjataan muihin oman pääoman eriin.

1.5.3 Konserniyritykset

Niiden tytäryhtiöiden, joiden toiminta- ja esittämisvaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat ja kassavirrat muunnetaan euromääräisiksi käyttämällä vuoden keskimääräistä valuuttakurssia. Tytäryhtiöiden taseet muunnetaan euroiksi käyttämällä tilikauden päätöspäivän kurssia. Konsernitilinpäätöksessä kurssierot, jotka syntyvät ulkomaisiin yrityksiin tehtyjen nettosijoitusten sekä lainojen ja muiden tällaisten sijoitusten suojausiksi määritettyjen valuuttainstrumenttien muuntamisesta, kirjataan omaan pääomaan. Kun ulkomainen tytäryritys myydään, nämä kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota. Ulkomaisen yrityksen hankinnasta johtuvaa liikearvoa ja hankinnan yhteydessä tehtäviä käypien arvojen oikaisuja käsitellään ulkomaisen yrityksen varoina ja velkoina ja ne muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Tilinpäätöspäivän kurssi on Euroopan keskuspankin kyseisen päivän päätöskurssi. Keskimääräinen valuuttakurssi lasketaan Euroopan keskuspankin päivittäisten loppukurssien keskiarvona. Vuoteen 2019 asti keskimääräinen valuuttakurssi laskettiin kunkin kuukauden lopun kurssien keskiarvona.

Konsernitilinpäätöksessä käytetyt keskeisimmät valuuttakurssit

	Valuutta	Tilikauden keskimurssi		Tilinpäätöspäivän kurssi	
		2020	2019	31.12.2020	31.12.2019
Iso-Britannia	GBP	0,8897	0,8773	0,8990	0,8508
Norja	NOK	10,7228	9,8524	10,4703	9,8638
Puola	PLN	4,4430	4,2992	4,5597	4,2568
Venäjä	RUB	82,7248	72,7949	91,4671	69,9563
Ruotsi	SEK	10,4848	10,5572	10,0343	10,4468
Yhdysvallat	USD	1,1422	1,1214	1,2271	1,1234

1.5.4 Osakkuusyrietykset ja osuudet yhteisyrityksissä

Niiden osakkuus- ja yhteisyritysten, joiden toiminta- ja esittämisvaluutta ei ole euro, tilinpäätökset muunnetaan konsernin esittämisvaluutan määräisiksi käyttäen samoja periaatteita kuin tytäryhtiöissä.

1.6 Tilinpäätöksen muut merkittävät laadintaperiaatteet

Fortum esittää tilinpäätöksen muut merkittävät laadintaperiaatteet liitetietojen yhteydessä. Alla olevassa taulukossa on listattu konsernin merkittävät laadintaperiaatteet, tieto missä tilinpäätöksen liitteessä ne on esitetty sekä viittaus asianomaiseen IFRS-standardiin.

Laadintaperiaate	Liite	IFRS standardi
Tytäryhtiöt	3	Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät IFRS 3, IFRS 10
Myytävänä olevat omaisuuserät	3	Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät IFRS 5
Rahoitusvarat	4, 14, 15	Rahoitusriskien hallinta, Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain ja Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon IAS 32, IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13
Segmenttiraportointi	6	Segmenttiraportointi IFRS 8, IFRS 15
Myyntituottojen määrittäminen	6, 22	Segmenttiraportointi ja Myyntisaamiset ja muut saamiset IFRS 15
Muut tuotot	8	Muut tuotot ja muut kulut IFRS 15
Tutkimus- ja kehittämismenot	8	Muut tuotot ja muut kulut IAS 38
Osakeperusteinen palkitseminen	10	Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot IFRS 2
Osakekohtainen tulos	13	Osakekohtainen tulos ja osinko IAS 33
Muut osakkeet ja osuudet	14, 19	Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain ja Muut pitkäaikaiset sijoitukset IAS 32, IAS 36, IFRS 9
Arvojen määrittämishierarkia	15	Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon IFRS 13
Aineettomat hyödykkeet	16	Aineettomat hyödykkeet IAS 38
Julkiset avustukset	17	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät IAS 20
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	17	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät IAS 16, IAS 36, IAS 40
Yhteisjärjestelyt	18	Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin IFRS 11, IAS 28, IFRS 12
Osakkuusyrietykset	18	Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin IAS 28, IFRS 12
Vaihto-omaisuus	21	Vaihto-omaisuus IAS 2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	22	Myyntisaamiset ja muut saamiset IFRS 9
Likvidit varat	23	Likvidit varat IAS 7
Lainat	26	Korolliset velat IFRS 9
Tuloverot	27	Tuloverosaamiset ja -velat IAS 12
Ydinvoimalaitosten käytöstä poistamiseen ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitukseen liittyvät varat ja velat	28	Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat IFRIC 5
Varaukset	29	Muut varaukset IAS 37
Eläkevelvoitteet	30	Eläkevelvoitteet IAS 19
Vuokrasopimukset	33	Vuokrasopimukset IFRS 16
Ehdolliset velat	35	Pantatut varat ja vastuut IAS 37

1.7 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen

1.7.1 Uniperin yhdistely tytäryhtiönä 31.3.2020

Fortum sopi 8.10.2019 ostavansa kaikki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden ("Elliott") sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden ("Knight Vinke") hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet. Hankinta toteutettiin kahdessa erässä. Määräysvalta Uniperista saavutettiin 26.3.2020, kun kaupan ensimmäinen 19,6 prosentin osake-erä saatiin päätökseen. Hankintapäivänä kirjattiin myös velka kaupan toisesta 3,8 prosentin osake-erästä enimmäismääräisenä. Kaupat toisesta osake-erästä enimmäismääräisenä saatiin päätökseen 8.5.2020.

Fortumin kokonaisuus Uniperista oli 73,4 prosenttia 31.3.2020, mukaan lukien kaupan toisessa erässä hankitut osakkeet. Maaliskuun 2020 lopussa Fortum yhdisteli vain Uniperin taseen. Hankintapäivän 26.3.2020 ja raportointipäivän 31.3.2020 välinen tulosvaikutus ei ollut merkittävä. Katso ► **liitetieto 3.1** Yrityshankinnat. Elokuussa 2020 Fortumin omistus Uniperista ylitti 75 prosenttia ja omistus 31.12.2020 oli 76,1 prosenttia.

Fortum yhdisteli Uniperin tuloksen konsernin tuloslaskelmaan 1.4.2020 alkaen. Kun Uniperin tulosta on yhdistelty Fortumin tuloslaskelmaan, tuloslaskelman erät on luokiteltu Fortumin tuloslaskelman esittämistavan mukaisesti, joten ne eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia Uniperin erillistuloslaskelman kanssa. Lisäksi Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen OKG AB:n lukuihin tehdyt oikaisut. Katso alla oleva kappale.

1.7.2 Hankinnan kirjanpitokäsittely 31.3.2020

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelmaa viimeistellään ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli 31.3.2021 mennessä.

Fortum esittää tilinpäätöksessä alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja.

Uniperin taseeseen 31.3.2020 tehdyt käyvän arvon oikaisut liittyvät pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon nousu kasvatti poistoja (11 miljoonaa euroa vuonna 2020); ja vuokrasopimusvelan kasvu (johtuen matalammasta diskonttauskorosta) johti pienempiin korkokuluihin (26 miljoonaa euroa vuonna 2020).

Hankintamenolaskelman laatimisen yhteydessä Fortumin täytyy myös arvioida tapahtumia Uniper-segmentin tuloslaskelmassa vuoden ajanjaksolla, jolla hankintamenolaskelma on ollut avoinna, ja ottaa näiden vaikutus huomioon hankintahetken avaavassa taseessa, jos ne antavat lisätietoa hankintahetken varojen ja velkojen käyvistä arvoista. Tämän seurauksena Uniper-segmentin tuloslaskelmaan on tehty kertaluonteisia oikaisuja vuoden 2020 aikana, jotka on nyt huomioitu 31.3.2020 avaavassa taseessa. Oikaisujen kokonaisvaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon on +68 miljoonaa euroa ja vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin -31 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus, 515 miljoonaa euroa, muodostaa alustavan liikearvon. Katso ► **liitetieto 3.1** Yrityshankinnat.

1.7.3 Laadintaperiaatteiden ja esitystavan yhtenäistäminen

Uniperin hankinnan myötä Fortum on käynyt läpi Uniperin laadintaperiaatteita, jotta mahdolliset merkittävät eroavaisuudet Fortumin laadintaperiaatteisiin tunnistetaan. Merkittäviä laadintaperiaatteiden eroavaisuuksia ei ole tunnistettu lukuun ottamatta alla kuvattua.

Fortum on yhdenmukaistanut ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen laadintaperiaatteet ja laskelmissa käytetyt oletukset tilinpäätöksessä 31.12.2020. Tämän seurauksena ydinvoimaan liittyvien varausten määrä kasvoi, mikä johti vastaavaan kasvuun ydinjätehuoltorahasto-osuudessa yllirahastoitujen ydinjätevastuiden

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

osalta. Tuloslaskelman muihin rahoituseriin kirjattiin vuonna 2020 oikaisu, jonka positiivinen nettovaikutus oli 12 miljoonaa euroa.

Laadintaperiaatteet ja oletukset on yhdenmukaistettu myös yhteisomisteisten ydinvoimayhtiöiden osalta. Kokonaisvaikutus tästä muutoksesta vuonna 2020 oli 47 miljoonaa euroa osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta verojen jälkeen.

Esitystavan eroavaisuuksia on myös käsitelty ja esitystapaa on yhtenäistetty Uniperin kanssa. Seuraavat muutokset on tehty vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna:

- Fortum päivitti nettovelan määritelmäänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Aiemmin käytetty nettovelka sisälsi korolliset lainat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat. Katso ▶ [liitetieto 26](#) Korolliset velat.
- Fortum päivitti vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien ja vertailukelpoisen liikevoiton määritelmää. Päivityksen seurauksena joitain muutoksia on tehty olemassa oleviin määritelmiin ja yksi uusi luokka (Muut) on lisätty muita ei-operatiivisia eriä varten. Katso ▶ [liitetieto 1.4](#) Tuloksellisuuden esittäminen.
- Fortum uudelleenluokitteli nettovakuusvelan muutoksen (muutos selvitettyissä futuureissa-erä vuonna 2019) rahavirtalaskelmassa niin, että vakuussaamisten muutos esitetään investointien rahavirrassa ja vakuusvelan muutos esitetään rahoituksen rahavirrassa. Aiemmin nettoerä esitettiin liiketoiminnan rahavirrassa. Muutos tehtiin esitystavan yhdenmukaistamiseksi nettovelan esitystavan kanssa, sekä kuvaamaan erien luonnetta paremmin. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.
- Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on konsernin tuloslaskelmalla uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Tällä muutoksella ei ollut vaikutusta Vertailukelpoiseen liikevoittoon. Lisäksi konsernin rahavirtalaskelmalla ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on uudelleenluokiteltu liiketoiminnan rahavirrasta investointien rahavirtaan. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.

On mahdollista, että tilinpäätöksen esitystapaan tehdään jatkossa lisää muutoksia.

1.7.4 Yhteisomistus OKG AB:ssa, ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG Aktiebolag:ssa (OKG AB). OKG AB on yhdistetty Uniper-konserniin tytäryhtiönä 45,5 prosentin vähemmistöosuudella, joka edustaa Fortumin omistusosuutta OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Fortum on oikaissut Uniperin erillistuloslaskelman ja -taseen lukuja OKG AB:ssa omistamansa osuuden mukaisesti, sekä oikaissut Generation-segmentin liikevoittoa, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta ja nettovaroja. Nämä oikaisu johtavat siihen, että OKG AB on jaettu omistusosuuksien mukaan kahteen eri segmenttiin. Tästä johtuen Uniperin osavuositarkastuksissa julkaisemat tuloslaskelmat ja taseet eivät ole täysin verrattavissa Uniperin tuloslaskelmaan ja taseeseen, joka on yhdistelty Fortum-konserniin. Uniperin erillistaseeseen tehdyt oikaisu vaikuttavat pääasiassa korollisiin velkoihin, osuuteen ydinvoimarahastosta, ydinvoimaan liittyviin varauksiin ja Uniperin raportoimaan määräysvallattomien omistajien osuuteen. Katso ▶ [liitetieto 3.1](#) Yrityshankinnat ja ▶ [liitetieto 26](#) Korolliset velat.

1.7.5 Segmenttiraportointi

Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja tästä johtuen Fortum on muuttanut raportoitavia segmenttejään raportoiden Uniperin erillisenä segmenttinä. Fortumin osuus Uniperin tuloksesta 31.3.2020 asti on esitetty Muissa toiminnoissa. Katso ▶ [liitetieto 6](#) Segmenttiraportointi.

Fortum on aiemmin käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä kolmen kuukauden aikaviiveellä, koska Fortum on julkaissut tilinpäätöksensä ennen kuin Uniperin taloudellisia tietoja oli saatavilla. Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on muuttanut julkaisuajankaluaan ja julkaisee nyt tilinpäätöksen ja osavuositarkastukset Uniperin jälkeen. Tästä johtuen Fortumin ensimmäisen neljänneksen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020. Katso ▶ [liitetieto 18](#) Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksissä.

Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös OKG AB:n, ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen lukuihin tehdyt oikaisu. Katso yllä oleva kappale.

1.7.6 Yrityshankinnan kertaluontoinen kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistelyyn kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. Jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö, IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Tästä uudelleenluokittelusta johtuen Fortum kirjasi -222 miljoonan euron kertaluontoisen erän konsernin tuloslaskelmaan, kun Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020. Tämä edustaa Fortumin osuutta Uniperin laajan tuloksen eristä siltä ajanjaksolta, jolloin Uniper oli osakkuusyhtiö ja aiheutuu pääasiassa Uniperin kirjaamista muuntoeroista. Kirjauksella ei ollut vaikutusta konsernin kassavirtaan eikä omaan pääomaan. Katso ▶ [liitetieto 7](#) Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

1.8 Uudet standardit, muutokset ja tulkinnat

1.1.2020 käyttöön otetuilla uusilla standardeilla, standardimuutoksilla tai tulkinnoilla ei ollut merkittävää vaikutusta Fortumin tilinpäätökseen.

1.1.2021 tai myöhemmin käyttöön otettavilla tilinpäätöshetken mennessä julkaistuilla uusilla standardeilla, standardimuutoksilla tai tulkinnoilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Fortumin tilinpäätökseen

2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat

Konsernitilinpäätöksen laatiminen IFRS-tilinpäätöskäytännön mukaisesti edellyttää, että yhtiön johto tekee tiettyjä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitavien varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen konsernitilinpäätöksen laatimishetkellä sekä tuottojen ja kulujen määriin raportoitavalla kaudella.

Arvioita ja harkintoja arvioidaan jatkuvasti ja ne perustuvat historialliseen kokemukseen ja muihin tekijöihin, mukaan lukien odotuksiin tulevaisuuden tapahtumista, joiden uskotaan olevan perusteltuja. Toteutuneet tulokset ja ajoitus voivat kuitenkin erota näistä arvioista.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ne osa-alueet, jotka ovat tavanomaista monimutkaisempia tai joiden osalta on käytetty tavanomaista suuremmissa määrin harkintaa, tai joihin liittyvät oletukset ja arviot ovat konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä. Taulukosta käy selville, mistä liitetiedosta löytyy enemmän tietoa edellä mainituista oletuksista ja arvioista.

Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat	Liite
Uniperin hankintamenolaskelmassa käytetty harkinta	3. Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät
Tiettyjen rahoitusinstrumenttien arvon määrittämisessä käytetty harkinta	14. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain 15. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon
Tytäryrityksen hankintojen kautta saatujen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden käyvät arvot ja poistoajat	16, 17. Aineettomat hyödykkeet, Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden sekä osakkuusyritysten ja yhteisyritysten arvonalentumistestauksessa käytetyt arviot ja oletukset	16, 17. Aineettomat hyödykkeet, Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät
Ratkaisut, joita on tehty arvioitaessa Fortumin omistuksien luonnetta, yhteisjärjestelyjen luokittelua sekä yhteisjärjestelyistä aiheutuvia sitoumuksia	18. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin
Laskennallisten verosaamisten kirjaamisessa ja arvostamisessa käytetyt arviot	27. Tuloverosaamiset ja -velat 36. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt
Ydinvoimatuotantoon liittyvien varausten määrittämisessä tehtävät oletukset pitkän aikavälin kassavirtaennusteista	28. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat
Varausten arvioinnissa käytetyt oletukset	29. Muut varaukset
Tulevien eläkevelvoitteiden määrittämisessä käytetyt oletukset	30. Eläkevelvoitteet
Vuokrasopimusvelan määrittämisessä käytetyt oletukset	33. Vuokrasopimukset
Pitkäaikaisten sopimusten hinnantarkistusten määrittämisessä käytetyt oletukset	34. Investointi- ja muut sitoumukset

COVID-19-pandemian vaikutukset konsernitilinpäätökseen

Fortum on tarkastellut COVID-19-pandemian mahdollisia vaikutuksia liiketoimintaansa, eikä pandemialla ollut yhtiön mukaan merkittävää vaikutusta tilinpäätökseen.

Vuonna 2020 COVID-19-pandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset ympäri maailmaa toteuttivat rajuja toimenpiteitä taudin leviämisen estämiseksi. Tämän seurauksena altistuminen riskille ja epävarmuudelle on kasvanut kaikissa riskin eri kategorioissa verrattuna loppuvuoden 2019 tilanteeseen. Hyödykehintojen muutokset ovat jossain määrin tasaantuneet ja osittain palautuneet aiemmalle tasolle viimeisen kolmen vuosineljänneksen aikana, mutta sähkön markkinahinta on edelleen alkuvuotta 2020 alhaisemmalla tasolla alhaisempien hyödykehintojen ja Euroopan kysyntätilanteen vuoksi. Tähän on myös vaikuttanut erityisen märkä, lämmin ja tuulinen talvi Pohjoismaissa vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Fortumin suojaukset, erityisesti vuodelle 2021, turvaavat osittain lyhyen aikavälin vaihtelujen vaikutukselta sähkön ja muiden hyödykkeiden markkinahinnoissa, mutta jos COVID-19-pandemia jatkuu odotettua pidempään tai jos talouden näkymät heikkenevät selvästi odotettua enemmän, seuraa negatiivinen tulosvaikutus, koska suojausaste on alhaisempi tulevina vuosina.

Äkillinen yhteiskunnan sulkeminen eri maissa on myös lisännyt maksukyvyttömyysriskiä. Fortumilla on kahdenvälisiä johdannaissopimuksia erilaisten vastapuolien kanssa, kuten energian tukku- ja vähittäismyyjien, yleishyödyllisten palveluyhtiöiden, energian tuotantoyhtiöiden, kaupankäyntiyhtiöiden, teollisten loppukäyttäjien ja rahoituslaitosten, jotka ovat aktiivisia osapuolia rahoitus- ja energiamarkkinoilla. Fortumin asiakkaisiin liittyvä vastapuoliriski on jakautunut laajasti eri maantieteellisille alueille, erilaisiin teollisiin vastapuoliin, valtiollisiin ja kunnallisiin toimijoihin, energiayhtiöihin, pienyrityksiin, taloyhtiöihin ja kuluttaja-asiakkaisiin.

Maksukyvyttömyydessä ei ole vielä havaittu merkittävää muutosta, mutta jos pandemia jatkuu pidempään, eikä pandemiasta kärsineille yrityksille ole tehokasta tukijärjestelmää, odotamme maksukyvyttömyysriskin kasvavan ja maksujen viivästyvän erityisesti pienten- ja keskisuurten, korkean riskin toimialoilla toimivien yritysten ja alemman luottoluokituksen omaavien, pandemiasta taloudellisesti kärsineiden vastapuolten kanssa. Fortum kirjaa odotettavissa olevat luottotappiot rahoitusvaroista, ja käyttää vastapuolen luottoriskin huomioon ottavaa arvostusmallia johdannaisten käypään arvoon arvostuksessa. Fortum on arvioinut uudelleen näiden mallien syöttötiedot ottaen huomioon COVID-19-pandemian. COVID-19 ei ole aiheuttanut merkittävää luottotappioiden kasvua, mutta mallissa käytetty maksukyvyttömyysriski on kasvanut ajasta ennen pandemiaa, johtaen lievään kasvuun odotettavissa olevissa luottotappioissa ja vastapuolen luottoriskissä johdannaissa.

Fortum on arvioinut, onko olemassa viitteitä arvonalentumisista. Arviointi tehtiin sisäisten ja ulkoisten tietolähteiden perusteella, ja siinä otettiin huomioon esimerkiksi COVID-19-pandemian vaikutukset. Fortumin tämänhetkisen näkemyksen mukaan COVID-19-pandemialla ei ole sellaisia pitkäaikaisia seurauksia, jotka vaikuttaisivat yhtiön pitkäaikaisten varojen (kuten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden) yleiseen arvoon. Katso lisätietoja vuoden 2020 arvonalentumistestauksesta ► **liitetiedossa 16** Aineettomat hyödykkeet.

Eläkejärjestelyjen diskonttokorot päivitettiin korkojen laskun mukaisesti, mikä johti eläkevarausten vastaavaan kasvuun vuoden 2020 aikana. Katso ► **liitetieto 30** Eläkevelvoitteet.

3 Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät

LAADINTAPERIAATTEET

TYTÄRYRITYKSET

Tytäryritysten hankinta käsitellään hankintamenetelmällä. Hankintamenoksi muodostuu hankintahetken käypiin arvoihin arvostettujen vastikkeeksi annettujen varojen ja syntyneiden tai vastuulle otettujen velkojen yhteissumma. Hankitut, yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan alun perin hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin, riippumatta mahdollisen vähemmistöosuuden suuruudesta. Se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Tytäryritykset yhdistellään täysimääräisesti konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lähtien, jolloin määräysvalta siirtyy konsernille ja yhdistely päättyy sinä päivänä, kun määräysvalta lakkaa. Katso lisätietoja ▶ [liitetiedosta 1.3](#) Yhdistely konsernitilinpäätökseen.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT

Omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmät luokitellaan myytävänä oleviksi, jos niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä sen sijaan, että se kertyisi omaisuuserän jatkuvasta käytöstä. Jotta näin olisi, omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän on oltava välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tällaisten omaisuuserien myynnissä yleisin ja tavanomaisin ehdoin, ja myynnin on oltava erittäin todennäköinen. Nämä omaisuuserät, tai luovutettavien erien ryhmän tapauksessa varat ja velat, esitetään konsernitaseessa erillään ja arvostetaan kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Myytävänä oleviksi tai luovutettavien erien ryhmään kuuluviksi luokitelluista pitkäaikaisista omaisuuseristä ei tehdä poistoja.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT:

UNIPERIN HANKINTAMENOLASKELMA

Hankintamenolaskelman laatiminen edellyttää johdon harkintaa hankittujen varojen ja velkojen käypiä arvoja määritettäessä. Uniperin hankintaan liittyen johdon harkintaa on käytetty aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja käyttöoikeusomaisuuserien, vuokrasopimusvelkojen, varausten, ehdollisten velkojen ja pitkäaikaisten ostovelvoitteiden käypiä arvoja määritettäessä.

3.1 Yrityshankinnat

milj. euroa	2020	2019
Hankitut tytäryhtiöosakkeet (brutto)	3 646	13
Hankitut osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	119	73
Hankitut muut osakkeet (brutto)	42	20
Yhteensä	3 807	106

3.1.1 Tytäryrityshankinnat 2020

Uniperin hankinta maaliskuussa 2020

Fortum sopi 8.10.2019 ostavansa kaikki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden ("Elliott") sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden ("Knight Vinke") hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet. Hankinta toteutettiin kahdessa erässä. Määräysvalta Uniperista saavutettiin 26.3.2020, kun kaupan ensimmäinen, 19,6 prosentin osake-erä saatiin päätökseen. Hankintapäivänä kirjattiin myös velka kaupan toisesta 3,8 prosentin osake-erästä enimmäismääräisenä. Kaupat toisesta osake-erästä enimmäismääräisenä saatiin päätökseen 8.5.2020.

Fortumin kokonaisosuus Uniperista oli 73,4 prosenttia 31.3.2020. Hankinnan kokonaisarvo oli yhteensä 2,6 miljardia euroa, mikä kasvatti Fortumin investoinnin kokonaisarvoa 6,5 miljardiin euroon.

milj. euroa	Uniper
Hankitut osakkeet	2 858
Likvidit varat hankituissa yhtiöissä	-1 328
Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa	1 530
Korollinen velka hankituissa yhtiöissä	1 414
Muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät hankituissa yhtiöissä	596
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	3 540

Hankinnan kirjanpitokäsittely

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelmaa viimeistellään ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli 31.3.2021 mennessä. Fortum esittää alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja. Käyvän arvon oikaisut liittyvät pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Katso ▶ [liitetieto 1.7](#) Yhteenvedo Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen. Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus esitetään alustavana liikearvona.

Fortum päätti arvostaa määräysvallattomien omistajien osuuden Uniperissa määräysvallattomien omistajien suhteellisella osuudella hankituista nettovaroista. Oikaisut hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypiin arvoihin tulevat vaikuttamaan määräysvallattomien omistajien osuuden arvoon.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Hankitut nettovarot on esitetty alla olevassa taulukossa.

milj. euroa	31.3.2020
VARAT	
Liikearvo	1 779
Muut aineettomat hyödykkeet	980
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	9 268
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	750
Johdannaisinstrumentit	21 958
Korolliset saamiset	1 840
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	1 602
Vakuussaaminen	413
Myyntisaamiset ja muut saamiset	7 236
Laskennalliset ja tuloverosaamiset	1 021
Vaihto-omaisuus	1 565
Likvidit varat	1 328
Varat yhteensä	49 739
VIERAS PÄÄOMA	
Johdannaisinstrumentit	21 084
Korollinen vieras pääoma	1 575
Eläkevelvoitteet	953
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	1 758
Muut varaukset	3 935
Laskennalliset ja tuloverovelat	348
Vakuusvelka	924
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	7 852
Velat yhteensä	38 428
Nettovarot Uniperin taseessa	11 312
Vähennetään Uniperin taseessa oleva liikearvo ¹⁾	-1 779
Uniperin nettovarot ilman liikearvoa	9 533
Hankintahinta	2 587
Aiemmin omistetun osuuden arvo	4 613
Hankinnan kokonaisarvo	7 201
Määräysvallattomien osuus Uniperin taseessa	-424
Määräysvallattomien osuus Uniperin hankinnasta	-2 423
Määräysvallattomien osuus yhteensä	-2 847
Alustava liikearvo	515

1) Uniperin taseessa oleva liikearvo vähennetään, koska se ei ole IFRS-standardien mukainen yksilöitävissä oleva omaisuuserä Fortumin näkökulmasta.

Hankitut nettovarot perustuvat Uniperin ensimmäisessä osavuositarkastuksessa 7.5.2020 julkaistuun taseeseen. Uniperin erillinen tase ei ole täysin yhtenevä tässä esitettyyn taseeseen, sillä taseen erät on luokiteltu Fortumin taseluokkien mukaisesti. Lisäksi Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. OKG AB on yhdistetty Uniper-konserniin tytäryhtiönä 45,5 prosentin vähemmistöosuudella, joka edustaa Fortumin omistusosuutta OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum -konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Uniperin osakkeiden hankinta on toteutunut vaiheittain, sillä Fortum omisti 49,99 prosenttia Uniperin osakkeista ennen 26.3.2020 tapahtunutta hankintaa. IFRS-standardien mukaan aiemmin omistettu osakkuusyhtiöosuus arvostetaan käypään arvoon, kun kontrolli on saavutettu. Taseen kirjanpitoarvon ja omistetun osuuden käyvän arvon ero kirjataan konsernin tuloslaskelmaan. Fortumin aiemmin omistaman oman pääoman ehtoisen osuuden käypä arvo oli 4 613 miljoonaa euroa. Käypä arvo perustui Uniperin osakkeen hintaan 26.3.2020, jota on hieman oikaistu merkittävää vaikutusvaltaa heijastavalla preemiolla. Arvostuksessa ei ole käytetty merkittävässä määrin muita kuin havainnoitavissa olevia lähtötietoja (markkinaehtoinen menetelmä, joka luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa tasolle 2). Fortumin aiemmin omistaman oman pääoman ehtoisen osuuden arvostamisesta ei syntynyt tulosvaikutusta, sillä käypä arvo oli verrattavissa kirjanpitoarvoon.

Hankinnasta aiheutuneet kulut, 20 miljoonaa euroa, on kirjattu vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin konsernin tuloslaskelmalle. Katso ► **liitetieto 7** Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Hankintamenolaskelman laatiminen vaatii johdon arvioita hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käyvistä arvoista. Alustavaa hankintamenolaskelmaa voidaan tulla tarkentamaan lisäanalyysien ja lisätietojen perusteella. Oikaisut hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypiin arvoihin tulevat vaikuttamaan alustavaan arvioon liikearvosta. Nämä oikaisut voivat olla olennaisia. Fortum odottaa tekevänsä lisäanalyysia määrittäessään muun muassa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden, varausten, ehdollisten velkojen ja pitkäaikaisten ostovelvoitteiden käypiä arvoja.

Katso ► **liitetiedossa 6** Segmenttiraportointi lisätietoa Uniperin tulosvaikutuksesta Fortumin konsernin tuloslaskelmaan.

3.1.2 Tytäryrityshankinnat 2019

Toukokuussa 2019 Fortum ilmoitti, että Fortum ja Skellefteå Kraft järjestävät uudelleen Ruotsissa sijaitsevien Solbergin ja Blaikenin tuulipuistojensa yhteisomistuksen. Järjestelyn myötä Solbergin 76 megawatin tuulipuisto siirtyi kokonaan Fortumin omistukseen ja Blaikenin 248 megawatin tuulipuisto Skellefteå Kraftin omistukseen. Investoinnit Solbergiin ja Blaikenin divestointi sisälsivät sekä osakkeita että käyttöomaisuutta. Järjestely saatiin päätökseen elokuussa 2019, ja sillä oli vain vähäinen vaikutus Fortumin rahavirtaan ja tulokseen.

3.1.3 Muut osakehankinnat

Vuoden 2020 aikana Fortum investoi RUSNANOn kanssa 50/50 omistettuun venäläiseen tuulivoimasijoitusrahastoon 25 miljoonaa euroa (2019: 66).

Fortumin yhteisyritys, Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto, on vuoden 2020 aikana myynyt 50 megawatin Uljanovsk 2 ja 300 megawatin Rostovin tuulipuistot tätä tarkoitusta varten äskettäin Russian Direct Investment Fundin (RDIF:n) kanssa perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

3.2 Yritysmyyntit

milj. euroa	2020	2019
Myydyt tytäryhtiöosakkeet (brutto)	1 156	15
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	31	10
Myydyt muut sijoitukset (brutto)	40	4
Yhteensä	1 226	30

3.2.1 Myytyt tytäryhtiöosakkeet

Fortum sopi joulukuussa 2019 Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa ja maksu suoritettiin 10.1.2020 kun myynti saatettiin päätökseen. Fortum kirjasi 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton City Solutions -segmentin vuoden 2020 tulokseen.

Fortum allekirjoitti joulukuussa 2019 sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Myytävän 80 prosentin osuuden velaton kokonaisarvo oli noin 170 miljoonaa euroa. Kauppa toteutui 14.5.2020, lukuun ottamatta kesken ollutta Sørfjordin tuulipuistoa.

Fortum allekirjoitti 27.4.2020 sopimuksen pohjoismaisen sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattorinsa Fortum Recharge AS:n 60 prosentin osuuden myynnistä Infracapitalille. Kauppa saatiin päätökseen 29.5.2020, ja Fortum kirjasi Muut toiminnot -segmentin vuoden 2020 toisen neljänneksen tulokseen 72 miljoonan euron verottoman myyntivoiton. Kokonaiskauppahinta oli 87 miljoonaa euroa.

Fortum sopi 3.7.2020 Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Vantaan Energiasta, Infranodesta ja Kevasta koostuvalle konsortiolle. Kaupan velaton kokonaisarvo on 375 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 19.8.2020, ja Fortum kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Joulukuussa 2020 Fortum päätti myydä kahdeksan pientä vesivoimalaitosta Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trustille. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Voimalaitokset ovat pääasiassa jokivoimalaitoksia, eivätkä ne ole Fortumille strategisesti merkittäviä pienen kokonsa ja rajallisen joustavuutensa vuoksi. Velaton kauppahinta on 64,5 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 2.2.2021.

Vuoden 2019 aikana ei ollut olennaisia yritysmyyntejä.

Myydyt tytäryhtiöosakkeet - vaikutus rahoitusasemaan

milj. euroa	2020	2019
Myydyt tytäryhtiöosakkeet (brutto)	1 156	15
Aineettomat hyödykkeet sekä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	394	9
Muut pitkä- ja lyhytaikaiset varat	66	1
Likvidit varat	10	0
Korolliset lainat	-250	-
Muut velat ja varaukset	-79	-1
Myydyt nettovarat	142	9
Uudelleenluokiteltu osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä	11	-
Myyntistä syntynyt tulosvaikutus	794	7

3.2.2 Muut yritysmyyntit

Elokuussa 2019 Solbergin ja Blaikenin tuulipuistojen yhteisomistuksen uudelleenjärjestely Skellefteå Kraftin kanssa saatiin päätökseen. Katso lisätietoa ▶ [liitetiedosta 3.1.2](#) Tytäryrityshankinnat 2019.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

3.3 Myytävänä olevat omaisuuserät

Myytävänä olevat omaisuuserät 31.12.2020 sisältävät Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen (Uniper-segmentti) ja Sør fjordin tuulipuiston (Generation-segmentti).

Helmikuussa 2020 Uniper allekirjoitti sopimuksen Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen omistuksen myynnistä Saale Energie GmbH:lle, tsekkiläisen Energetický a průmyslový holding, a. s.:n tytäryhtiölle. Uniper on voimalaitoksen operaattori ja omistaa siitä noin 58 prosenttia. Saale Energie omistaa Schkopaun voimalaitoksesta noin 42 prosenttia, ja ottaa haltuunsa Uniper osuuden 1.10.2021 alkaen. Myynnistä saatava tuotto määräytyy 1.10.2021, kun kauppa toteutuu. Kaupan toteutuessa otetaan myös huomioon sopimukselliset ehdot oikaisuista myyntihintaan.

Joulukuussa 2019 Fortum ja Credit Suisse Energy Infrastructure Partners (CSEIP) allekirjoittivat sopimuksen, jossa Fortum myy 80 prosentin osuuden pohjoismaisista tuulivoimalaitoksistaan CSEIP:n hallinnoimille rahastoille. Kauppa, lukuun ottamatta Sør fjordin tuulipuistoa, joka oli vielä kesken, toteutui 14.5.2020. Sør fjordin tuulipuiston kauppa toteutui 20.1.2021.

Fortumin osuus pohjoismaisista tuulivoimalaitoksista (lukuun ottamatta Sør fjordin tuulipuistoa, jonka rakentaminen oli vielä kesken) (Generation-segmentti) ja Joensuun kaukolämpöliiketoiminta (City Solutions -segmentti) oli 31.12.2019 luokiteltu myytävänä oleviin omaisuuseriin. Nämä kaupat toteutuivat 14.5.2020 ja 10.1.2020.

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Myytävänä olevat omaisuuserät		
Aineettomat hyödykkeet sekä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	230	290
Laskennalliset verosaamiset	9	0
Muut pitkä- ja lyhytaikaiset varat	96	15
Likvidit varat	0	2
Yhteensä	335	307
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat		
Korollinen vieras pääoma	43	6
Laskennalliset verovelat	33	20
Eläkevelvoitteet ja käytöstäpoistamisvaraukset	18	-
Muut velat ja varaukset	112	26
Yhteensä	206	52

4 Rahoitusriskien hallinta

Fortumin Riskienhallinnan viitekehys ja tavoitteet, organisaation ja prosessien sekä strategisten, kestävän kehityksen, operatiivisten ja rahoitusriskien kuvaukset löytyvät Riskienhallinta osiosta toimintakertomuksessa.

Uniper yhdisteltiin Fortumin tilinpäätökseen tytäryrityksenä 31.3.2020, ja Uniper raportoidaan omana segmenttinään. Lisäksi Uniper on Saksan lakeja ja asetuksia noudattava erillinen listattu yhtiö, joka määrittää oman riskinhallintapolitiikkansa sisältäen riskienhallinnan järjestämisen, riskienhallintaprosessit ja vastuunjaon riskinhallinnassa. Uniper ei suoraan noudata samaa riskienhallintajärjestelmää kuin muut Fortumin segmentit, mutta sen riskienhallinnan pääperiaatteet ja prosessit ovat olennaisilta osin yhdenmukaisia.

4.1 Hyödykemarkkina- ja polttoaineriskit

Fortumin liiketoiminta on alttiina hintojen vaihtelulle sekä energian tuotannossa, siirrossa että myynnissä käytettävien hyödykkeiden saatavuudelle. Pääasiallisesti riskit liittyvät sähkön hintaan ja volyymiin, kaasun hintaan ja volyymiin, päästöjen hintaan sekä polttoaineiden hintaan että saatavuuteen. Fortum suojaa hyödykemarkkinariskejään vähentääkseen kassavirtojen volatiliteettia ja parantaakseen tuloksen ennakoitavuutta.

Hyödykemarkkinariskien suojauksen ja hyödykemarkkinakaupankäynnin riskienhallinta perustuu alan yleisiin standardeihin, ja siinä huomioidaan tehtävien eriyttäminen sekä päivittäisen tuloksen, positioiden ja riskin laskenta, valvonta ja raportointi. Fortum on laatinut ohjeet ja määrittänyt kontrollit, joilla varmistetaan, että kaupankäynti on hyväksytyjen rajojen ja mandaattien puitteissa. Suojaustoiminnassa käytetään sekä rahoitusjohdannaisia että kiinteähintaisia fyysisiä toimitussopimuksia.

Johdannaissopimuksia solmitaan myös kaupankäyntitarkoituksessa. Tämä tapahtuu ainoastaan sekä tiukkojen sisäisten rajoitusten että ulkoisten sääntelyrajoitusten puitteissa.

4.1.1 IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi hyödykejohdannaisista

Herkkyysanalyysi osoittaa sähköjohdannaisista aiheutuvan herkkyuden kuten IFRS 7 -standardissa on määritelty. Herkkyysanalyysi esitetään parhaiten Uniper-segmentin ja muiden Fortumin segmenttien riskienhallintaa ja johdannaisten käyttöä kuvaavien lukujen kautta.

Fortum, lukuun ottamatta Uniperia

Fortumissa, lukuun ottamatta Uniperia, johdannaisia käytetään suojaustoimintaan ja suojauslaskentaa sovelletaan suurimpaan osaan suojausstrategioita. Herkkyys alla olevassa taulukossa on laskettu perustuen sähköpositioon 31.12.2020 (31.12.2019). Positioita hallinnoidaan aktiivisesti päivittäisessä liiketoiminnassa, ja siksi herkkyudet vaihtelevat hetkestä toiseen. Herkkyysanalyysi sisältää ainoastaan johdannaisista syntyvän markkinariskin eli suojattavan fyysisen sähkön myynnin ja oston hintariskiä ei ole analyysissä mukana. Herkkyys on laskettu sillä oletuksella, että sähkötermiinien ja futuurien noteeraus muuttuisi yhden euron megawattitunnilta ajanjaksolla, jolla Fortumilla, lukuun ottamatta Uniperia, on johdannaisia.

IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi

+/- 1 EUR/MWh muutos sähkötermiinien ja futuurien noteerauksissa, milj. euroa	Vaikutus	2020	2019
Vaikutus tulokseen ennen veroja	-/+	1	4
Vaikutus omaan pääomaan	-/+	58	49

Uniper

Uniper käyttää johdannaisia pääasiallisesti suojaustarkoituksessa, mutta myös kaupankäyntitarkoituksessa. Uniper ei sovelta suojauslaskentaa hyödykejohdannaisille.

Hyödykkeiden hintariskiä mitataan Uniperissa Value-at-Risk (VAR) -menetelmällä käyttäen 95 % luotettavuustasoa, joka ottaa huomioon avoimen position arvon sekä hinnat, niiden volatiliteetin ja likviditeetin kullakin markkinalla. VAR-menetelmän lisäksi käytetään stop-loss- ja volyymipohjaisia indikaattoreita. Myös salkkukohtaisia rajoituksia asetetaan, kun ne nähdään tarpeellisiksi.

Uniperin joulukuun 2020 positioista laskettu kalenterivuosiokhtainen painotettu VAR-arvo, jossa on huomioitu markkinoiden likviditeetti, mutta jätetty huomiomatta vuosien välinen korrelaatio, oli 463 miljoonaa euroa. Positio sisältää sekä hyödykejohdannaiset että fyysiset toimitussopimukset ja se kattaa seuraavat kolme vuotta.

4.1.2 Sähkön hinta- ja volyymiriskit

Sähkön hinta- ja volyymiriski Pohjoismaissa on suurin hyödykemarkkinariski Fortumille. Riski aiheutuu sähkön tuotannosta (vesivoima- ja ydinvoima), jota suojataan sähköjohdannaisilla pääasiassa hyödykepörsseissä kuten Nasdaq Commodities tai European Energy Exchange sekä käymällä kauppaa suoraan energia- ja rahoitusmarkkinoilla aktiivisesti toimivien osapuolten kanssa. Suojaustoiminnan päätavoite on vähentää sähkön hintavolatiliteetin vaikutusta tulokseen ja parantaa tuloksen ennakoitavuutta. Generation-segmentillä ja Uniperilla on erilliset suojausstrategiat, jotka kattavat useita vuosia lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Näitä suojausstrategioita toimeenpannaan hyväksytyjen mandaattien puitteissa ja niitä arvioidaan jatkuvasti niin sähkön, kuin muiden hyödykehintojen, vesitilanteen ja muiden oleellisten parametrien muuttuessa.

Generation-segmentin sähkön myynnin suojaus tehdään euroissa Pohjoismaisella tasolla käsittäen sekä Suomen että Ruotsin. Näiden suojausten valuuttakomponenttia ei tällä hetkellä suojata Ruotsissa. Generation-segmentin herkkyys Pohjoismaissa sähkön markkinahinnalle määräytyy tietyn ajanjakson suojausasteen mukaan. Suojaustaso 31.12.2020 oli noin 75 % Generation-segmentin ennustetusta pohjoismaisesta sähkön myyntivolyyymistä kalenterivuodelle 2021 hinnalla 33 EUR/MWh ja noin 50 % kalenterivuodelle 2022 hinnalla 31 EUR/MWh.

Uniper-segmentin sähkön myynnin suojaus toteutetaan ainoastaan Ruotsissa, koska segmentillä ei ole muissa Pohjoismaissa sähköntuotantoa. Näiden suojausten valuuttakomponenttia Ruotsin yhtiössä suojataan perustuen erilliseen suojausstrategiaan. Uniper-segmentin herkkyys Pohjoismaissa sähkön markkinahinnalle määräytyy tietyn ajanjakson suojausasteen mukaan. Uniper-segmentin Pohjoismaisen tuotannon suojausaste 31.12.2020 oli noin 90 % suojaushinnalla 27 EUR/MWh vuodelle 2021 ja noin 65 % suojaushinnalla 24 EUR/MWh vuodelle 2022.

Russia-segmentissä sähkön hinta muodostaa pääosan markkinariskistä. Sähkön hinta korreloi merkittävästi kaasun hinnan kanssa. Sähkön hintariski suojataan osittain kiinteähintaisilla kahdenvälisillä sopimuksilla, mutta suurin osa sähkön myynnistä altistuu spot-hintariskille. Russia-segmentissä ei ole käytössä johdannaisia.

4.1.3 Sähköjohdannaiset

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin sähköjohdannaiset, joita käytetään sähkön hintariskin suojaamiseen ja joihin sovelletaan suojauslaskentaa. Käyvät arvot edustavat taseeseen kirjattuja arvoja. Katso myös ▶ **liitetieto 14** Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain, johdannaisten laskentaperiaatteet, sekä ▶ **liitetieto 15** Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon, käyvän arvon määrittäminen.

Sähköjohdannaiset instrumenteittain 2020

	Määrä, TWh				Käypä arvo, milj. euroa		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Sähköjohdannaiset	28	28	1	58	237	410	-173
Netotukset sähköpörssiä vastaan ¹⁾					-89	-89	-
Yhteensä					148	321	-173

Sähköjohdannaiset instrumenteittain 2019 ²⁾

	Määrä, TWh				Käypä arvo, milj. euroa		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Sähköjohdannaiset	29	20		49	110	181	-71
Netotukset sähköpörssiä vastaan ¹⁾					-67	-67	-
Yhteensä					43	115	-71

- 1) Kun sähköpörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissopimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.
- 2) Taulukkoa on muutettu aiemmin julkaistusta siten, että taulukossa esitetään pelkästään sähköjohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa. Aiemmin julkaistussa taulukossa esitetään myös sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

4.2 Rahoitus ja likviditeetin hallinta

Fortum hallitsee likviditeetti- ja jälleenerahoitusriskejä kassavaroilla ja yhteistyöpankkien kanssa tehtyjen valmiusluottosopimusten avulla. Lainojen maturiteettia seurataan jatkuvasti, jotta varmistutaan konsernin riittävästä rahavaroista investointeihin, lainojen takaisinmaksuihin ja hyödykemarkkinakaupankäynnin vakuuksiin. Uniper hoitaa oman rahoitustoimintansa itsenäisesti, ja sen vastuulla on Uniperin likviditeetti- ja jälleenerahoitusriskit. Uniperin konsernitilit eivät ole yhdistetty emoyhtiön Fortum Oyj:n konsernitileihin eikä yhtiöiden välillä ole sisäisiä rahoitusjärjestelyjä 31.12.2020.

Fortumin liiketoiminta on pääomavaltaista, ja konsernilla on hajautettu luottosalkku, joka koostuu pääosin pitkäaikaisesta euromääräisestä rahoituksesta. Pitkäaikainen rahoitus koostuu suurimmaksi osaksi joukkovelkakirjalainoista, joita on laskettu liikkeelle Fortum Oyj:n EMTN-ohjelman (Euro Medium Term Note programme) puitteissa sekä erilaisista kahdenkeskisistä ja syndikoiduista rahoitusjärjestelyistä usean eri rahoituslaitoksen kanssa.

Fortumissa rahoitusta on pääasiassa nostettu emoyhtiötasolla ja sitä on jaettu erilaisten sisäisten rahoitusjärjestelyjen kautta konserniyhtiöille. Esimerkiksi PAO Fortumin liiketoiminta on rahoitettu pääosin omalla pääomalla ja konsernin sisäisillä pitkäaikaisilla ruplamääräisillä lainoilla. Sisäiset ruplamääräiset lainasaamiset on suojattu ulkoisilla johdannaissopimuksilla pienentäen konsernin sisäisen lainanantajan valuuttariskiä.

Ulkoisesta lainasta 31.12.2020 oli 85 % (2019: 89 %) emoyhtiö Fortum Oyj:n nostamaa, ja loput 6 % Uniperin sekä 9 % muiden tytäryhtiöiden nostamaa. Uniper SE järjestää Uniperin yhtiöiden rahoituksen.

Vuonna 2020 Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Fortumin rahoitusnettovelka 31.12.2020 oli yhteensä 7 023 miljoonaa euroa ja oikaistu nettovelka oli 9 784 miljoonaa euroa. Aiemmin käytetty korollinen nettovelka 5 260 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopussa sisälsi korolliset velat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat.

Vuoden 2020 lopussa 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyviä lainoja oli yhteensä 1 717 miljoonaa euroa (2019: 551), likvidit varat olivat 2 308 miljoonaa euroa (2019: 1 433). Uniperin osuus likvideistä varoista on yhteensä 289 miljoonaa euroa. Venäjän yhtiöiden rahaa pankkitileillä ja talletuksina on 244 miljoonaa euroa (2019: 201).

Lainojen erääntyminen

milj. euroa	2020
2021	1 717
2022	3 055
2023	1 120
2024	320
2025	20
2026 ja myöhemmin	3 375
Yhteensä	9 607

Katso lisätietoa ▶ **liitetieto 26** Korolliset velat.

Likvidit varat sekä tärkeimmät luottolimiitit ja luotto-ohjelmat 2020

milj. euroa	Koko- nais- määrä	Nostettu määrä	Jäljellä
Likvidit varat			
Fortum Oyj			2 019
Uniper			289
Yhteensä			2 308
joista Venäjällä			244
Luottolimiitit			
Fortum Oyj, 1 750 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	1 750	-	1 750
Fortum Oyj, 1 450 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti ¹⁾	1 450	-	1 450
Uniper, 1 800 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	1 800	-	1 800
Fortum Oyj, luotolliset tilit	100	-	100
Yhteensä	5 100	-	5 100
Luottolimiitit (ei sitoumuksia)			
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 1 000 milj. euroa	1 000	120	880
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 10 000 milj. SEK	997	75	921
Uniper, yritystodistusohjelma 1 800 milj. euroa	1 800	65	1 735
Fortum Oyj, EMTN-ohjelma 8 000 milj. euroa	8 000	4 195	3 805
Uniper, velan liikkeeseenlaskuohjelma 2 000 milj. euroa	2 000	-	2 000
Yhteensä	13 797	4 455	9 341

Likvidit varat sekä tärkeimmät luottolimiitit ja luotto-ohjelmat 2019

milj. euroa	Koko- nais- määrä	Nostettu määrä	Jäljellä
Likvidit varat			
Rahat ja pankkisaamiset			1 357
Talletukset ja arvopaperit yli kolme kuukautta			76
Yhteensä			1 433
joista Venäjällä (PAO Fortum)			201
Luottolimiitit			
1 750 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	1 750	-	1 750
8 300 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti ¹⁾	8 300	-	8 300
Luotolliset tilit	50	-	50
Yhteensä	10 100	-	10 100
Luottolimiitit (ei sitoumuksia)			
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 1 000 milj. euroa	1 000	10	990
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 10 000 milj. SEK	957	-	957
Fortum Oyj, EMTN-ohjelma 8 000 milj. euroa	8 000	4 196	3 804
Yhteensä	9 957	4 206	5 751

1) Vuonna 2019 Fortum allekirjoitti 8,3 miljardin euron luottolimiitit, 8.10.2019 julkistettua Uniper osakkeiden ostoa varten ja likviditeettitarpeisiin. Vuoden lopussa 2020 Fortumilla oli 2,0 miljardia euroa nostettua lainaa tästä luottolimiitistä ja 1,45 miljardia euroa käytettävissä. Loput luottolimiitit (4,85 miljardia euroa) oli joko ennakkoon maksettu tai peruutettu vuoden 2020 aikana. Lisätiedot, katso ▶ [liitetieto 23](#) Likvidit varat ja ▶ [liitetieto 26](#) Korolliset velat.

Korollisten lainojen ja johdannaisvelkojen erääntyminen

milj. euroa	2020				2019			
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Korolliset lainat	1 856	4 912	3 711	10 479	661	3 207	3 333	7 201
Hyödykejohdannaiset	8 523	3 715	37	12 275	1 146	206	0	1 352
Korko- ja valuuttajohdannaiset	181	82	37	300	53	53	21	127
Korollisten lainojen ja johdannaisten ulosmenevä kassavirta	10 560	8 709	3 785	23 053	1 860	3 466	3 354	8 680

Korolliset lainat ovat diskonttaamattomia kassavirtoja sisältäen tulevat koronmaksut ja lyhennykset. Rahana tai muulla rahoitusinstrumentilla toteutettavat johdannaissopimukset ovat johdannaisvelkojen käypiä arvoja ennen varojen ja velkojen netotusta taseessa. Fyysisesti toteutettavat hyödykkeiden ostosopimukset, jotka ovat IFRS 9:n piirissä ("oman käytön poikkeus ei sovellu"), on esitetty sopimuksen mukaisten toteutushintojen mukaan.

4.3 Korkoriski ja valuuttariski

4.3.1 Korkoriskit

Fortumin velkasalkku koostuu eripituisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista veloista ja johdannaisista. Fortum altistuu kassavirtariskille korkojen muuttuessa pääosin sen korollisten velkojen ja johdannaisten kautta kiinteiden ja vaihtuvien korkojen suhteen perusteella. Lisäksi korkotason muutoksilla voi olla vaikutusta diskonttauskorkoihin, joita käytetään erilaisten varausten kuten eläkevarausten ja käyttöomaisuushyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvään velvoitteiden nykyarvojen määrittämiseen, jolloin korollinen velka ja muut rahoituserät – netto muuttuu ilman rahavirtavaikutusta.

Fortum hallinnoi korkoriskiä seuraamalla lainasalkun duraatiota (pois lukien vuokrasopimusvelat ja varaukset) ja korkojen muutoksien vaikutusta kassavirtariskilimiittiin tekemällä erilaisia rahoitussopimuksia sekä korkojohdannaissopimuksia, kuten koronvaihtosopimuksia. Fortum arvioi ja kehittää koronhallintastrategiaansa löytääkseen optimaalisen suhteen riskien ja rahoituskustannusten välillä.

Vuoden 2020 lopussa Fortumin velkasalkun (johdannaiset mukaan lukien) keskimääräinen duraatio oli 2,0 vuotta (2019: 2,6). Noin 76 % (2019: 65 %) velkasalkusta oli vaihtuvakorkoisia tai seuraavien 12 kuukauden aikana jälleenrahoitettavia kiinteäkorkoisia lainoja. Virtariski, joka lasketaan perusversion nettokorkokuluennusteen ja ääritapausennusteen erotuksena Fortumin nettovelkasalkulle seuraavan 12 kuukauden aikana, oli 16 miljoonaa euroa (2019: 10).

Lainasalkun keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä sisältäen johdannaiset rahoituskuluissa oli 1,5 % (2019: 2,3 %). Osa ulkoisista lainoista, 634 miljoonaa euroa (2019: 787), on vaihdettu johdannaissopimuksilla Venäjän ruplamääräisiksi. Näiden lainojen keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä oli 6,2 % sisältäen Venäjän ruplasuojauksen kulut (2019: 7,8 %). Euromääräisten lainojen keskimääräinen korkokorko 31.12.2020 oli 0,9 % (2019: 0,9 %).

4.3.2 Valuuttariskit

Fortumin politiikkana on suojata huomattavat transaktioriskit paikallisella tasolla jokaisen yhtiön raportointivaluutassa, jotta välttyttäisiin tuloslaskelman kurssieroilta. Poikkeuksen muodostaa Generation-segmentin sähkön myynnin suojaus Ruotsissa, jossa valuuttakomponenttia ei tällä hetkellä suojata. Fortumin rahoitustoiminto ja Uniperin rahoitustoiminto hallinnoivat omia riskejään keskitetysti sekä sisäisillä että ulkoisilla valuuttakaupoilla, joilla pienennetään valuuttariskiä. Johdannaista käytetään suojaamaan olemassa olevaa valuuttariskiä, ei kaupankäyntitarkoitukseen.

Fortumin transaktiopoistio, lukuun ottamatta Uniperia

milj. euroa	2020			2019		
	Netto-positio	Suojaus	Avoin	Netto-positio	Suojaus	Avoin
RUB	455	-455	0	570	-570	-
SEK	1 825	-1 825	1	1 439	-1 440	-1
PLN	417	-416	2	439	-439	1
NOK	84	-82	2	245	-244	-
INR	86	-86	0	132	-132	-
USD	-87	89	1	-147	147	-
Muut	-4	4	0	-4	5	1
Yhteensä	2 777	-2 771	6	2 674	-2 673	1

Fortumilla on rahavirtoja, saamisia ja velkoja muissa valuutoissa kuin euroissa, ja siksi yhtiö altistuu valuuttakurssien vaihteluille. Valuuttariskit jaetaan transaktioriskeihin (valuuttariskit, jotka liittyvät sellaisiin kassavirtoihin ja tase-eriin, joiden tuottoon tai kassavirtaan valuuttakurssin muutos vaikuttaa) sekä translaatoriskeihin (valuuttariski, joka syntyy, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tulos- ja tase- eriä yhdistetään konsernitasolla).

Transaktioriski syntyy pääasiassa fyysisten hyödykkeiden kaupankäynnistä ja niihin liittyvistä hyödykejohdannaisista, olemassa olevista ja uusista investoinneista, ulkoisesta ja sisäisestä rahoituksesta sekä konsernin sisäisistä osakaslainoista. Sovitut kassavirtaerät suojataan, jotta vältetään tulevien kassavirtojen vaihteluilta. Suojaukseen käytetään yleensä valuuttajohdannaista, jotka kohdistetaan alla olevan kassavirran eräpäivän mukaan. Fortumilla on sekä valuuttariskin kassavirtasuojauksia, joihin sovelletaan IFRS:n mukaista suojauslaskentaa, että valuuttariskin suojauksia, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Ne valuuttariskin liittyvät kassavirran suojaukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, suojaavat pääasiassa hyödykejohdannaisista ja aiheuttavat liikevoiton volatilitteettia. Kassavirran suojauksissa ei ole ollut olennaista tehottomuutta tilikauden aikana.

Fortumin, lukuun ottamatta Uniper, yhden päivän Value-at-Risk (VAR) 99 %:n luotettavuustasolla laskettuna lainoista, saatavista ja johdannaisista oli raportointipäivänä 31.12.2020 1,4 miljoonan euron (2019: 2,2) vaikutus tuloslaskelmaan ja 2,4 miljoonan euron (2019: 1,5) vaikutus omaan pääomaan. Tuloslaskelmaherkkyys johtuu pääasiassa SEK ja NOK valuuttamääräisistä eristä ja oman pääoman herkkyyteen vaikuttaa pääasiassa RUB, SEK ja PLN. Uniperin yhden päivän Value-at-Risk (VAR) 99%:n luotettavuustasolla laskettuna valuuttamääräisistä talletuksista, lainoista ja johdannaisista oli 18,4 miljoonaa euroa ja johtui pääasiallisesti valuutoista GBP, USD ja SEK.

Translaatoriski syntyy pääosin nettoinvestoinneista ulkomaisiin tytäri- ja osakkuusyhtiöihin. Translaatiopoistiot Fortumissa eivät ole tyypillisesti suojattuja, koska pääosan omaisuudesta katsotaan olevan pitkäaikaista strategista omistusta. Fortumissa tämä muodostuu suurimmaksi osaksi yhtiöistä Ruotsissa, Venäjällä, ja Isov-Britanniassa, joiden kotivaluutta ei ole euro.

Konsernitilinpäätöksessä kurssierot, jotka syntyvät ulkomaisiin yrityksiin tehtyjen nettosijoitusten muuntamisesta, kirjataan omaan pääomaan. Pääasiassa Venäjän ruplasta ja Ruotsin kruunusta johtuva muuntoeron nettomuutos vuonna 2020 vaikutti konsernin emoyhtiön omistajille kuuluvaan omaan pääomaan -492 miljoonaa euroa (2019: 253). Osa tästä translaatiopositioista on suojattu ja suojausten nimellisarvo oli -238 miljoonaa euroa vuonna 2020 (2019: -365). Valuuttasuojauksen tulos oli 53 miljoonaa euroa vuonna 2020 (2019: -14). Ulkomaisten nettoinvestointien suojauksissa ei ole ollut olennaista tehottomuutta tilikauden aikana.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain 2020

milj. euroa	Nimellismäärä				Käypä arvo		
	Erääntymisprofiili				Positiivinen	Negatiivinen	Netto
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä			
Sovelletaan suojauslaskentaa							
Valuuttajohdannaiset	304	88	-	392	4	5	-1
Koronvaihtosopimukset	825	1 875	1 675	4 375	154	61	93
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	14	261	-	275	38	3	35
Ei sovelleta suojauslaskentaa							
Valuuttajohdannaiset	7 991	1 743	-	9 734	135	228	-93
Koronvaihtosopimukset	-	20	-	20	-	0	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	24	-	24	-	1	-1
Yhteensä	9 134	4 010	1 675	14 819	331	299	32
Pitkäaikaisia					216	118	98
Lyhytaikaisia					115	181	-66

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain 2019

milj. euroa	Nimellismäärä				Käypä arvo		
	Erääntymisprofiili				Positiivinen	Negatiivinen	Netto
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä			
Sovelletaan suojauslaskentaa							
Valuuttajohdannaiset	280	97	-	376	3	5	-2
Koronvaihtosopimukset	-	2 696	1 525	4 221	153	53	100
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	104	263	-	367	8	17	-9
Ei sovelleta suojauslaskentaa							
Valuuttajohdannaiset	3 645	263	-	3 908	9	52	-43
Koronvaihtosopimukset	-	19	-	19	-	-	-
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	4 029	3 337	1 525	8 891	172	127	45
Pitkäaikaisia					156	74	82
Lyhytaikaisia					16	53	-37

4.4 Luottoriskit

Kaikkien vastapuolien kanssa tehdyt sopimukset altistavat Fortumin vastapuoliriskille.

Johdannaissopimuksiin liittyvät luottoriskit ovat usein volatiileja, ja sisältävät niin korvaamis- kuin selvitysriskin. Johdannaiset, joilla käydään kauppaa pörseissä, selvitetään keskusselvitysosapuolten (central clearing parties, CCPs) tai selvityspankkien kanssa. Kahdenväliset johdannaiset tehdään suoraan erilaisten vastapuolien kanssa, jotka ovat aktiivisia osapuolia rahoitus- ja energiamarkkinoilla. Tällaisia ovat energian tukku- ja vähittäismyyjät, yleishyödylliset palveluyhtiöt, energian tuotantoyhtiöt, kaupankäyntiyhtiöt, teolliset energian loppukäyttäjät ja rahoituslaitokset.

Valuutta- ja korkojohdannaisten vastapuolet on rajattu hyvän luottoluokituksen (investment grade) saaneisiin pankkeihin ja rahoituslaitoksiin. Vastapuolista valtaosan kanssa on voimassa ISDA-sopimukset, johon sisältyy netotuslausekkeet ja joissain tapauksissa Credit Support Annex -sopimus. Hyödykejohdannaisten osalta kauppaa käydään pääosin sellaisten vastapuolien kanssa, joilla on hyvä luottoluokitus (investment grade) tai vastaava luottokelpoisuus. Vastapuolista valtaosan kanssa on voimassa puitesopimukset, kuten ISDA, FEMA ja EFET, joissa on netotuslausekkeet.

Rahoituksen ja maksuvalmiuden hallinnan tarpeista johtuen, Fortumilla on useaan pankkiin tai rahoituslaitokseen kohdistuva luotto- ja vastapuoliriski pankkitalletusten ja yritystodistusten muodossa erityisesti pohjoismaisilla markkinoilla. Suurin osa luottoriskeistä kohdistuu Fortumin yhteistyöpankkeihin, jotka ovat erittäin luottokelpoisia instituutioita. Kaikki sijoitukset yritystodistuksiin on solmittu hyvän luottoluokituksen saaneiden vastapuolten kanssa 31.12.2020.

Luottoriskiä sisältyy myös Venäjän rahoituslaitoksiin, joihin Fortum tekee talletuksia, sekä pankkien antamiin toimittaja- ja sopimusvastapuolivakuuksiin. Venäjän talletukset on keskitetty luottokelpoisimmille, valtion omistamille tai kontrolloimille pankeille. Pankki- ja rahoituslaitosten luottokelpoisuutta seurataan siten että riskiä pienentäviä toimenpiteitä voidaan tehdä, jos pankkien luottoluokitukset ja taloudellinen tilanne muuttuvat.

Asiakkaisiin liittyvä luottoriski on jakautunut laajasti teollisiin vastapuoliin, energiayhtiöihin, valtiollisiin ja kunnallisiin toimijoihin, yleishyödyllisiin palveluyhtiöihin, pienyrityksiin, taloyhtiöihin ja yksityishenkilöihin eri maantieteellisillä alueilla. Pääosa vastapuoliriskipositivista on myyntisaamisissa sähkön, kaasun ja lämmön myynnistä Pohjoismaissa, Keski-Euroopassa ja Venäjällä. Sähkö- ja lämpöasiakkaiden luottotappioriski on suurempi Venäjällä kuin Pohjoismaissa ja Keski-Euroopassa.

4.4.1 Rahoitusvarojen luottoriskin arviointi

Fortum kirjaa odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista jokaisena raportointipäivänä. Luottotappiomallia sovelletaan rahoitusvaroihin kuten myyntisaamisiin, pankkitalletuksiin, yritystodistuksiin, lainasaamisiin ja muihin korollisiin saamisiin. Lisätietoja myyntisaamisten odotettavissa olevista luottotappioista, katso [liitetieto 22](#) Myyntisaamiset ja muut saamiset.

Arvonalentumistappio kirjataan yksittäisen sopimuksen tasolla talletuksista, yritystodistuksista, lainasaamisista sekä muista korollisista saamisista. Arvonalentumistappiota ei kirjata pankkeihin talletettuihin käteisvaroihin, koska luottoriski on epäolennainen alhaisen maksukyvyttömyysriskin takia. Tämän mallin mukaisesti odotettavissa olevat luottotappiot perustuvat yksittäisen vastapuolen maksukyvyttömyysriskin arviointiin. Maksukyvyttömyysriski arvioidaan jokaisena raportointipäivänä luottoluokituksen perusteella sen määrittämiseksi, onko luottoriski merkittävästi kasvanut. Aina kun mahdollista, maksukyvyttömyysriskiä arvioidaan saatavilla olevan markkinainformaation perusteella (likvidit CDS-luottoriskinvaihtosopimukset tai likvidit velkainstrumentit), millä pyritään varmistamaan, että maksukyvyttömyysriskiä arvioidaan ennakoivasti. Jos markkinainformaatiota ei ole saatavilla, käytetään sisäisiä luottoluokituksia. Vakuudet ja muut luottoriskiä vähentävät seikat (esim. maksukyvyttömyysvakuutus) otetaan huomioon, kun määritetään odotettavissa olevien luottotappioiden tappio-osuus maksukyvyttömyystilanteessa.

Rahoitusvaroilla, joilla on hyvä luottoluokitus (investment grade) arvioidaan olevan alhainen luottoriski. Luottoluokituksen muutos hyvästä luottoluokituksesta (investment grade) alhaisempaan luottoluokituksen (non-investment grade) merkitsee luottoriskin merkittävää kasvua. Jos rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjauksen jälkeen, luottotappiovarauksen osuus on 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden määrä. Jos rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, luottotappiovaraus vastaa odotettavissa olevaa luottotappiota luoton koko elinkaaren osalta. Luottoriski ei ole merkittävästi noussut vuoden 2020 aikana.

Korollisten saamisten luottotappiovaraus oli yhteensä 7 miljoonaa euroa 31.12.2020 (2019: 1). Korolliset saatavat mukaan lukien pankkitalletukset ja taseen saamisina esitetyt johdannaisinstrumentit on esitetty vastapuolittain alla olevassa taulukossa.

Kaikilla valuutta- ja korkojohdannaisvastapuolilla ja pääosalla pankkitalletusvastapuolista on ulkopuolisten luottoluokittajien Standard & Poor'sin, Fitchin ja/tai Moody'sin luokitus. Vastapuolille, joilla on luottoluokituksia useammalta luottoluokittajalta, luokitus tehdään heikomman luokituksen mukaan.

Hyödykejohdannais- ja yritystodistusmarkkinoilla on paljon vastapuolia, joilla ei ole Standard & Poor'sin, Fitchin tai Moody'sin luokitusta. Näille vastapuolille Fortum antaa oman sisäisen luokituksen. Sisäinen luokitus, joka vastaa hyvää luottokelpoisuutta (investment grade) on määritelty samoin perustein kuin Standard & Poor'sin, Fitchin ja/tai Moody'sin luokitus arvioimaan taloudellisia tunnuslukuja tai historiallista maksukyvyttömyysriskiä.

Rahoitusvarojen luottoriskin arviointi

milj. euroa	2020		2019	
	Tasearvo	erääntynyt josta	Tasearvo	erääntynyt josta
Saamiset yhtiöiltä, joilla hyvä luottokelpoisuus (investment grade) tai vastaava luottokelpoisuus				
Pankkitalletukset ja yritystodistukset	2 107	-	1 255	-
Korko- ja valuuttajohdannaisten käyvät arvot	331	-	172	-
Johdannaisten käyvät arvot energiapörsseistä	3 795	-	58	-
Hyödykejohdannaisten käyvät arvot	5 638	-	40	-
Lainasaamiset ja muut korolliset saamiset	995	-	-	-
Vuokrasaamiset	196	-	-	-
Saamiset yhteensä yhtiöiltä, joilla hyvä luottokelpoisuus (investment grade) tai vastaava luottokelpoisuus	13 062	-	1 525	-
Saamiset yhtiöiltä, joilla alhainen luottoluokitus (non-investment grade) tai vastaava luottoluokitus				
Pankkitalletukset ja yritystodistukset	94	-	60	-
Hyödykejohdannaisten käyvät arvot	711	-	39	-
Lainasaamiset ja muut korolliset saamiset	58	-	6	-
Saaminen SIBURilta, joka liittyy myytyihin OOO Tobolsk CHP:n osakkeisiin	23	-	57	-
Saamiset yhteensä yhtiöiltä, joilla alhainen luottoluokitus (non-investment grade) tai vastaava luottoluokitus	886	-	162	-
Muut saamiset ¹⁾				
Saamiset osakkuusyhtiöiltä ja yhteisyrityksiltä	1 150	-	625	-
Pantatut rahavarat pääasiallisesti hyödykejohdannaiskaupan vakuutena energiapörsseille	48	-	65	-
Rahavarat muilla tileillä	107	-	118	-
Muut saamiset yhteensä	1 305	-	808	-
Yhteensä	15 253	-	2 495	-

1) Muut saamiset sisältää rahoitusvaroja, joita ei ole jaettu hyvään luottoluokitukseen ja alhaiseen luottoluokitukseen tai vastaaviin luokkiin.

Netotussopimukset rahoitusvaroille ja -veloille:

Alla oleva taulukko esittää sekä netotetut rahoitusinstrumentit että rahoitusinstrumentit ja vastaavat sopimukset, jotka ovat ehdollisten netotussopimusten piirissä, mutta joita ei ole netotettu. Sarakkeessa 'nettomäärä' esitetään vaikutus konsernin taseessa, jos kaikki netotusoikeudet käytettäisiin.

Netotussopimukset rahoitusvaroille ja -veloille 2020

milj. euroa	Bruttomäärä, joka on		Netto- määrä taseessa ¹⁾	Ehdollisesti netotettava määrä (netotus- sopimukset)	Saatu / annettu rahoitus- vakuus	Netto- määrä
	Brutto- määrä	netotettu taseessa ¹⁾				
Rahoitusvarat						
Korko- ja valuuttajohdannaiset	331	0	331	87	109	135
Hyödykejohdannaiset	10 939	793	10 146	5 290	-100	4 956
Myyntisaamiset	7 115	0	7 115	3 692	0	3 424
Yhteensä	18 386	793	17 593	9 069	9	8 515
Rahoitusvelat						
Korko- ja valuuttajohdannaiset	299	0	299	87	3	209
Hyödykejohdannaiset	11 088	793	10 295	5 290	151	4 854
Ostovelat	7 126	0	7 126	3 692	0	3 434
Yhteensä	18 513	793	17 720	9 069	154	8 497

1) Fortum lukuun ottamatta Uniperia netottaa saamiset ja velat sähkö- ja muista hyödykejohdannaisista, kun hyödykepörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissopimuksilla on samanaikainen toimitus.

Netotussopimukset rahoitusvaroille ja -veloille 2019

milj. euroa	Bruttomäärä, joka on		Netto- määrä taseessa ¹⁾	Ehdollisesti netotettava määrä (netotus- sopimukset)	Saatu / annettu rahoitus- vakuus	Netto- määrä
	Bruttomäärä	taseessa ¹⁾				
Rahoitusvarat						
Korko- ja valuuttajohdannaiset	172	0	172	76	65	31
Hyödykejohdannaiset	817	679	139	61	0	78
Myyntisaamiset	736	0	736	0	0	736
Yhteensä	1 725	679	1 046	137	65	844
Rahoitusvelat						
Korko- ja valuuttajohdannaiset	127	0	127	76	4	47
Hyödykejohdannaiset	941	679	262	61	0	201
Ostovelat	316	0	316	0	0	316
Yhteensä	1 383	679	705	137	4	564

1) Fortum lukuun ottamatta Uniperia netottaa saamiset ja velat sähkö- ja muista hyödykejohdannaisista, kun hyödykepörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissopimuksilla on samanaikainen toimitus.

5 Pääomariskien hallinta

Fortum päivitti strategiansa koko konsernille vuonna 2020. Päivitetty strategia tähtää energiamurroksen vauhdittamiseen sekä kestäväan tuloskehitykseen. Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti Fortum aikoo olla kaikessa toiminnassaan hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi konserni asettaa vaativat välitavoitteet. Päivitetty strategia rakentuu neljälle prioriteetille:

- 'Muutamme oman toimintamme hiilineutraaliksi'
- 'Kasvamme päästöttömässä sähköntuotannossa'
- 'Hyödynnämme vahvaa asemaamme kaasussa jotta mahdollistamme energiamurroksen' ja
- 'Rakennamme kumppanuuksia teollisuus- ja infra-asiakkaiden kanssa'

Fortumin hiilivoimakapasiteetti puolitetaan vuoden 2025 loppuun mennessä noin 5 gigawattiin (GW). Vähennystoimenpiteisiin sisältyvät mm. Uniperin vuonna 2020 ilmoittamat kivihiihivoimaloiden sulkemiset Saksassa: 0,9 GW vuoden 2020 lopussa, 1,5 GW vuoden 2022 loppuun mennessä ja 0,5 GW vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi Isossa-Britanniassa suljetaan 2 GW Uniperin hiilivoimaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tavoite sisältää myös Fortumin aiemmin ilmoittaman sitoumuksen lopettaa hiilen käyttö Espoossa vuoteen 2025 mennessä.

Aiomme kasvattaa maatuuli- ja aurinkovoimatuotantoamme pääasiassa Euroopassa ja kehittää niistä merkittävän tulonlähteen. Tavoitteenamme on rakentaa 1,5-2 GW uutta kapasiteettia vuoteen 2025 mennessä. Voimalaitokset rakennetaan osittain omaan taseeseen ja osittain "rakenna–käytä–myy" -liiketoimintamallia (Build, Operate, Transfer, ns. BOT-malli) hyödyntäen.

Lisäksi siirrymme Venäjällä asteittain uusiutuvaan energiaan ja vähennämme ajan myötä fossiilisen energian painoa portfoliossamme.

Konsernistrategian työstämisen rinnalla Fortum ja Uniper ovat kartoittaneet yhteistyömahdollisuuksia ja niistä saavutettavia hyötyjä. Positiivisen kassavaikutuksen arvioidaan nousevan konsernitasolla noin 100 miljoonaa euroon vuodessa. Tästä yli 50 miljoonaa euroa vuodessa arvioidaan saavutettavan vuoden 2023 loppuun mennessä ja täysimääräiset, vuositasolla noin 100 miljoonan euron hyödyt vuonna 2025. Yhteistyöllä luodaan arvoa molemmille yhtiöille ja niiden osakkeenomistajille.

Taloudelliset tavoitteet, osinkopolitiikka ja investoinnit vuonna 2021

Uniperin yhdistelyn jälkeen Fortumin liiketoimintaprofiili on muuttunut. Tämän vuoksi Fortumin hallitus päätti toukokuussa 2020 poistaa vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien seuraavat taloudelliset tavoitteet: sijoitetun pääoman tuotto (ROCE) vähintään 10 % ja vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate noin 2,5.

Fortum päivitti joulukuussa 2020 taloudelliset tavoitteensa ja osinkopolitiikkansa. Luottoluokituksen säilyttäminen vähintään tasolla "BBB investment grade" on meille edelleen keskeistä. Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde alle 2x, määritelty vaihtoehtoiseksi tunnusluvuksi
- Uusien investointien vähimmäistuottovaatimus on pääomakustannusten painotettu keskiarvo (WACC) ja vähintään
 - +100 korkopistettä 'vihreissä' investoinneissa
 - +200 korkopistettä muissa investoinneissa

Fortumin päivitetty osinkopolitiikka on "maksaa vakaata, kestävää ja ajan myötä kasvavaa osinkoa". Fortumin hallituksella on tarkoitus ehdottaa 1,12 euron osinkoa/osake vuodelta 2020, ja hallituksen tavoitteena on kasvattaa osinkoa tulevaisuudessa.

Fortum-konsernin (sis. Uniper) investointien ilman yritysostoja arvioidaan olevan noin 1 400 miljoonaa euroa vuonna 2021. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit, joiden arvioidaan olevan noin 700 miljoonaa euroa.

Standard & Poor's on antanut Fortumille pitkäaikaiseksi luottoluokitukseksi BBB negatiivisin näkymin. Fitch on antanut Fortumille pitkäaikaiseksi luottoluokitukseksi BBB negatiivisin näkymin.

Standard & Poor's on antanut Uniperille pitkäaikaiseksi luottoluokitukseksi BBB negatiivisin näkymin.

Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate -tunnusluku

milj. euroa	Liite	2020
+ Korollinen vieras pääoma		10 662
- Likvidit varat		2 308
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		98
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		432
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		530
- Vakuussaaminen		1 132
+ Vakuusvelka		331
+ Nettovakuusvelka		-801
Rahoitusnettovelka	26	7 023
Liikevoitto		1 599
+ Poistot		-1 090
Käyttökate		2 689
- Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		-255
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		2,9

Katso ▶ **Tunnuslukujen laskentakaavat.**

Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, ja sitä käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA). Vertailukelpoinen käyttökate vuonna 2020 sisältää Uniperin vaikutuksen ajalta 1.4. – 31.12.2020, sillä Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

6 Segmenttiraportointi

MERKITTÄVÄT LAADINTAPERIAATTEET

MYYNTITUOTTOJEN MÄÄRITTÄMINEN

Fortumin liiketoiminta koostuu kaasun, sähkön, kaukolämmön ja -kylmän myynnistä sekä maailmanlaajuisesta energiakaupankäynnistä ja energiatuotannon optimoinnista ja jätteen käsittelyn myynnistä. Liikevaihto voidaan jakaa viiteen tulonmuodostusprosessiin: kaasun myyntiin, sähkön myyntiin tukkumarkkinoille, sähkön myyntiin vähittäisasiakkaille, lämmönmyyntiin ja jätteen käsittelyn myyntiin.

Liikevaihto kirjataan, kun (tai sitä mukaa kun) tavarat luovutetaan tai palvelut suoritetaan, ts. kun suoritevelvoite täytetään ja asiakas saa määräysvallan kyseisen suoritevelvoitteen alla olevaan tavaraan tai palveluun. Liikevaihto tuloutetaan sillä hinnalla, johon Fortum odottaa olevansa oikeutettu ja esitetään vähennettynä nettohyvityksillä, alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonlisäveroilla ja valmisteveroilla, mukaan lukien sähkövero. Liikevaihto sisältää myös saksalaisen uusiutuvan energian lain (Renewable Energy Sources Act) määräämän lisämaksun Uniper-segmentissä. Liikevaihto sisältää fyysisesti toteutettujen sopimusten vaikutukset, joihin IFRS 9 -standardin mukainen oman käytön poikkeus ei sovellu. Katso ▶ **liitetieto 7** Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Eri tulonmuodostusprosesseja koskevat laadintaperiaatteet on esitetty alla.

SÄHKÖN MYynti TUKKUMARKKINOILLE JA KAHDENVÄLISTEN SOPIMUSTEN KAUTTA

Fyysisen sähkön myynti tukkumarkkinoille tehdään spot-hinnalla eikä se siten sisällä muuttuvia elementtejä. Sähkön myynti tuloutetaan toimitushetkellä tukkumarkkinalla määrittävään hintaan. Fortum myy sähköä myös teollisuusasiakkaille ja kunnille kahdenvälisillä sopimuksilla. Nämä sopimukset voivat sisältää kiinteähintaisia komponentteja, jotka tuloutetaan asiakkaan todellisen kulutuksen mukaisesti, kun suoritevelvoitteen luonteena on toimittaa sähköä sähköntoimitusvalmiuden sijaan. Fortumin toimiessa agenttina sähkönmyynnissä tarjoamalla pääsyn Nord Pool -kaupankäyntijärjestelmään, esitetään Fortumin ja asiakkaan väliset kaupat nettoperusteisesti ja ainoastaan palvelumaksu kirjataan liikevaihtoon.

SÄHKÖN MYynti VÄHITTÄIASIAKKAILLE

Fortumin sähkön myyntisopimus kuluttaja- ja yritysasiakkaiden kanssa kattaa sähkön myynnin, kun taas sähkön siirto tapahtuu paikallisen verkkoyhtiön toimesta. Fortumilla on yksi suoritevelvoite, eli valmius toimittaa sähköä asiakkaalle. Myyntihinta sisältää usein sekä kiinteän että muuttuvan osan, joka muodostuu toimitetun sähkömäärän perusteella. Koska Fortumin lupaus on valmius toimittaa sähköä asiakkaalle, kiinteä ja muuttuva maksu kohdistetaan ja tuloutetaan asiakkaalta veloittavissa olevien maksujen perusteella. Jos etäluettavaa mittaria ei ole käytössä, viimeisimmän mittarinluennan ja kuun lopun välinen kulutus arvioidaan.

LÄMMÖNMYynti

Monilla alueilla kaukolämpösopimus kattaa sekä lämmön jakelun että myynnin. Vaikka lämpö joillakin alueilla ostetaan kolmannelta osapuolelta, Fortum vastaa lämmön toimittamisesta kokonaisuudessaan ja toimii siten päämiehenä myös lämmön myynnin osalta. Fortumilla on yksi suoritevelvoite, eli valmius toimittaa lämpöä asiakkaalle. Lämmön hinta sisältää usein sekä kiinteän että muuttuvan maksun, joka määrittyy toimitetun lämpövolyymien perusteella. Koska Fortumin lupaus on valmius toimittaa lämpöä asiakkaalle, kiinteä ja muuttuva maksu kohdistetaan ja tuloutetaan asiakkaalta veloittavissa olevien maksujen perusteella. Venäjällä, Baltiassa ja Puolassa on lisäksi alueita, joissa Fortum vastaa ainoastaan lämmöntuotannosta ja lämmön jakelu on puolestaan jonkin kolmannen osapuolen vastuulla. Näissä tapauksissa Fortumin

suoritevelvoite on lämmön tuotanto ja liikevaihto tuloutetaan asiakkaalta laskutettavissa olevien myyntivolyymien perusteella.

KAASUNMYynti

Liikevaihto muodostuu kaasunmyynnistä kauppamarkkinoilla sekä myynnistä teollisuusasiakkaille ja jälleenmyyjille. Liikevaihto sisältää fyysiseen toimitukseen liittyviä suojauksia, jotka tuloutetaan luovutuksen yhteydessä, kun määräysvalta siirtyy asiakkaalle. Kaasunmyynti sisältää myös kaasun kuljetuksesta saatavat tuotot. Sopimukset sisältävät yleensä yhden suoritevelvoitteen, jolle koko kauppahinta kirjataan.

Fyysisesti toteutettujen liiketoimien, joihin sovelletaan IFRS 15 -standardia, liikevaihto tuloutetaan sopimushintojen perusteella. Sopimushinnat heijastavat liiketoimien taloudellista luonnetta ja sopimukseen perustuvan vastikkeen määrää. Mikäli IFRS 15 -standardi edellyttää toisenlaista menetelmää, esimerkiksi kun muuttuviin vastikkeisiin voidaan soveltaa rajoituksia, sopimushintoja tarkistetaan vastaavasti.

Kaasusopimukset sisältävät myös kiinteitä komponentteja, jotka tuloutetaan asiakkaan todellisen kulutuksen perusteella, kun suoritevelvoitteen luonteena on toimittaa kaasua kaasuntoimitusvalmiuden sijaan.

JÄTTEIDEN KÄSITTELYN MYynti

Jätteen käsittelymyynnin merkittävin osa muodostuu jätteen vastaanottomaksuista. Maksu määrittyy yleensä vastaanotetun jätemäärän perusteella, eikä hintaan sisälly muuttuvia elementtejä. Fortumin velvollisuus on käsitellä jäte ja tämä suoritevelvoite täyttyy, kun jäte on käsitelty. Jätteen kuljetus muodostaa toisen suoritevelvoitteen, jonka hinta määritetään erikseen asiakassopimuksessa ja se vastaa sitä hintaa, joka palveluista erikseen veloittaisiin. Kuljetuspalveluiden myynti tuloutetaan, kun jäte on kuljetettu.

Jätteen käsittelyn myynti sisältää lisäksi erilaisia kaatopaikka- ja maanrakennusprojekteja, jotka toteutetaan useimmiten asiakkaan omistamalla maa-alueella. Asiakkaalta veloittettava hinta laskutetaan asiakkaan kanssa sovitun maksuaikataulun mukaan. Asiakas saa ja kuluttaa rakennusprojektista saatavan hyödyn samanaikaisesti, kun rakennusprojekti etenee ja projektit tuloutetaan siten ajan kuluessa. Rakennusprojektin täyttämistä voidaan mitata parhaiten syntyneiden kulujen tai rakennetun maa-alueen perusteella.

NETOTUS JA SEGMENTTIEN VÄLISET TAPAHTUMAT

Generation- ja City Solutions -segmentit myyvät kaiken tuottamansa sähkön Nord Pool -sähköpörssiin ja Consumer Solutions -segmentti ostaa kaiken sähkönsä Nord Pool -sähköpörssistä. Näiden segmenttien myyntien eliminoinnit sisältävät ostot ja myynnit Nord Poolissa, jotka netotetaan konsernitasolla tuntiperusteisiin myynteihin ja ostoihin perustuen. Ne esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja. Konsernin sisäiset toimitukset vaikuttavat eri liiketoimintasegmenttien välisiin myynteihin, kuluihin ja tuloksiin, jotka eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Sisäiset tapahtumat ovat markkinaperusteisia.

Fortum odottaa saavansa 922 miljoonaa euroa (2019: 15) tuloja täyttämättä olevista suoritevelvoitteista, jotka liittyvät enimmäkseen kaasu- ja kahdenvälisiin sähkösopimuksiin. Tästä summasta 234 miljoonaa euroa koskee vuotta 2021 (2019: 14 miljoonaa euroa koski vuotta 2020) ja 688 miljoonaa euroa koskee vuoden 2021 jälkeisiä vuosia (2019: 1 miljoonaa euroa vuoden 2020 jälkeisiä vuosia).

6.1 Liiketoimintarakenne

Fortumin raportoitavat segmentit ovat Generation, Russia, City Solutions, Consumer Solutions ja Uniper. Muut toiminnot sisältää konsernitoiminnot, T&K-toiminnot ja teknologian kehitysprojektit.

Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja tästä johtuen Fortum on muuttanut raportoitavia segmenttejään raportoiden Uniperin erillisenä segmenttinä.

Fortumin ensimmäisen neljänneksen Muiden toimintojen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020, koska Fortum oli käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä ja sisällyttänyt Uniperin tuloksen kolmen kuukauden viiveellä. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 18** Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös OKG AB:n, ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen lukuihin tehdyt oikaisut. Katso myös ▶ **liitetieto 1.7** Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitalinpäätökseen.

Kuvaus konsernin raportoitavista segmenteistä:

Konserni					
Raportoitavat segmentit	Generation 	Russia 	City Solutions 	Consumer Solutions 	Uniper
	Generation-segmentti vastaa Fortumin sähköntuotannosta Pohjoismaissa. Siihen kuuluvat ydinvoima-, vesivoima-, tuulivoima- ja lämpövoimatuotanto sekä sähkön-tuotannon optimointi ja sähkökauppa, markkina-analyysi sekä ydinvoiman asiantuntijapalvelut globaalisti. Segmentti ei sisällä Uniperin vesivoiman ja ydinvoiman tuotantoa eikä kaupankäyntitoimintaa Pohjoismaissa. Segmentti sisältää Generationin suhteellisen osuuden OKG:stä 31.3.2020 alkaen.	Russia-segmentti koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Segmentti sisältää myös Fortumin yhteisyritykset noin 2 GW:n uusiutuvan sähköntuotannon rakentamiseen ja sähkön- ja lämmön-myyntiin, sekä yli 29 %:n omistusosuuden osakkuusyhtiö TGC 1:ssä. Yhteisyritykset ja osakkuusyhtiö yhdistellään pääoma-osuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Uniperin Unipro-tytäryhtiötä Venäjällä.	City Solutions -segmentti vastaa kestävästä kaupunkiratkaisuista. Segmenttiin kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, jätteen energia-hyötykäyttö ja muut kiertotalouden ratkaisut sekä aurinkovoiman tuotanto, palvelut ja uuden biomassapohjaisen liiketoiminnan kehittäminen. Segmentillä on liiketoimintaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Puolassa ja Intiassa. Segmenttiin kuuluu myös Fortumin 50 %:n omistusosuus Stockholm Exergistä, joka on yhteisyritys ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Fortumin Uniper-tytäryhtiön toimintoja.	Consumer Solutions -segmentti kattaa sähkö- ja kaasutuotteiden vähittäismyynnin Pohjoismaissa, Puolassa ja Espanjassa, mukaan lukien asiakaspalvelun ja laskutuksen. Fortum on Pohjoismaiden suurin sähkön vähittäismyyjä, ja yhtiöllä on noin 2,4 miljoonaa asiakasta ja useita eri tuotemerkkejä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa ja Espanjassa. Consumer Solutions tarjoaa sähkötuotteita ja niihin liittyviä palveluja sekä uusia digitaalisia kuluttajaratkaisuja.	Uniper-segmentti sisältää Fortumin enemmistöomistuksen Uniperissa, Fortumin tytäryhtiössä. Uniper on johtava kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Sen liiketoimintaa ovat varma energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut. Sen päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailman-laajuinen energiakaupankäynti ja energia-tuotannon optimointi, joista Uniper raportoi tilinpäätöksissään kolmella liiketoiminta-alueella: European Generation, Global Commodities ja Russian Power Generation. Segmentti sisältää Uniperin suhteellisen osuuden OKG:stä.

6.2 Segmenttirakenne

Fortum esittää segmenttiedot tavalla, joka on yhtenevä Fortumin hallitukselle ja toimitusjohtajan vetämälle johtoryhmälle tapahtuvan sisäisen raportoinnin kanssa. Fortumin segmentit muodostuvat liiketoiminta-alueittain määritellyistä segmenteistä sekä yhdestä maantieteellisen alueen perusteella määritellystä segmentistä ja yhdestä erillisestä listatusta alakonsernista. Fortumin raportoitavat segmentit ovat Generation, Russia, City Solutions, Consumer Solutions ja Uniper.

6.3 Segmenttitietojen määritelmä

Fortumin segmenttiedoissa esitetään taloudelliset tunnusluvut, joita käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa, ennustamisessa, johdon tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa konsernin suoritusjohtamisprosessissa. Lisätietoja ▶ **liitetiedossa 1.4** Tuloksellisuuden esittäminen.

Segmenttiraportoinnissa on käytetty samoja laadintaperiaatteita kuin Fortum-konsernissa.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

6.4 Segmenttitiedot

Konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Uniper ²⁾		Muut toiminnot ²⁾		Yhteensä	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Sähkönmyynti ³⁾		1 878	2 006	791	924	121	153	1 057	1 630	16 994	-	0	-	20 841	4 714
Lämmönmyynti		-	-	134	145	516	615	-	-	191	-	-	-	841	760
Kaasunmyynti		84	91	-	-	1	3	139	132	22 176	-	-	-	22 400	226
Jätteen käsittelyn myynti		-	-	-	-	252	250	-	-	-	-	-	-	252	250
Muut myynnit		44	44	4	2	185	178	70	74	5 154	-	140	115	5 598	413
Liikevaihto		2 006	2 141	929	1 071	1 075	1 200	1 267	1 835	44 514	-	140	115	49 931	6 363
Eliminoinnit		-421	-259	-2	-	-64	-45	-2	3	0	-	-110	-86	-598	-387
Nord Pool netotus ⁴⁾														-317	-529
IS Ulkoinen liikevaihto		1 585	1 883	927	1 071	1 012	1 155	1 264	1 839	44 514	-	30	29	49 015	5 447
Vertailukelpoinen käyttökate		886	939	394	469	239	308	153	141	856	-	-94	-91	2 434	1 766
IS Poistot		-164	-145	-143	-153	-191	-188	-63	-62	-494	-	-35	-28	-1 090	-575
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		722	794	251	316	47	120	90	79	363	-	-129	-118	1 344	1 191
Arvon alentumiset ja peruutukset	7	2	-3	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-6	2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	7	0	3	1	1	723	5	0	-	-13	-	53	-2	765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	7	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-222	-	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	7	-12	-15	0	-	5	2	39	-59	-706	-	-	-	-675	-72
Muut		0	-	-	-	-	-	-	-	386	-	-	-	386	-
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ⁵⁾	7	-11	-14	1	1	728	7	39	-59	-333	-	-169	-8	255	-72
IS Liikevoitto		711	780	252	317	775	127	129	20	29	-	-298	-126	1 599	1 118
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	18, 28	29	10	47	59	57	37	-	-	54	-	470	638	656	744
IS Rahoitustuotot ja -kulut														-56	-134
IS Tuloverot														-344	-221
IS Tilikauden voitto														1 855	1 507

- 1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta.
- 2) Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Fortumin ensimmäisen neljänneksen osuus Uniperin tuloksesta raportoidaan Muut toiminnot -segmentin osuudessa osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. Katso ► [liitetieto 1](#).
- 3) Fortumin sähkönmyynti, ilman Uniperia, sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, jotka on luokiteltu operatiivisiksi suojausinstrumentteiksi, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa.
- 4) Tuntiperusteiset Nord Pool -myynnit ja -ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.
- 5) Ydinjätehuolto-rahastoon liittyvät maksut ja palautukset on 2020 uudelleenluokiteltu Liiketoiminnan rahavirrasta Investointien rahavirtaan. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ► [liitetieto 1.7](#) Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Segmenttien varat ja velat

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Korottomat varat		5 780	5 461	2 020	2 637	3 512	3 780	780	939	20 646	-	270	237	33 009	13 054
BS Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	18, 28	961	838	577	681	612	584	-	-	729	-	33	4 331	2 912	6 435
Eliminoinnit														-57	-107
Segmenttien varat yhteensä		6 742	6 299	2 597	3 319	4 123	4 364	780	939	21 375	-	303	4 568	35 863	19 381
Korolliset saamiset	20													3 000	1 035
BS Laskennalliset verosaamiset	27													1 089	77
Muut varat														15 550	1 437
BS Likvidit varat	23													2 308	1 435
Varat yhteensä														57 810	23 364
Segmenttien velat		508	279	166	107	445	419	215	302	13 943	-	167	168	15 443	1 274
Eliminoinnit														-57	-107
Segmenttien velat yhteensä														15 386	1 168
BS Laskennalliset verovelat	27													952	885
Muu vieras pääoma														15 233	1 382
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma														31 570	3 435
Korollinen vieras pääoma	26													10 662	6 694
BS Oma pääoma														15 577	13 235
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä														57 810	23 364

Segmenttien varat ja velat sisälsivät myytävänä olevat omaisuuserät 31.12.2019. Katso lisätietoja ► [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Bruttoinvestoinnit/-divestoinnit

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	18, 3	70	13	48	66	114	9	0	-	3	-	3 572	18	3 807	106
Investoinnit käyttöomaisuuteen	16, 17	158	247	43	67	219	314	57	55	624	-	34	30	1 135	713
Osakkeiden bruttodivestoinnit	3	171	12	0	-	895	2	10	-	69	-	81	16	1 226	30

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sekä Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper ³⁾	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Vertailukelpoinen liikevoitto		722	794	251	316	47	120	90	79	363	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	18	29	10	47	59	57	37	-	-	54	-
Oikaisu erään Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta ¹⁾		-45	-13	-	-	-	22	-	-	-	-
Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		706	791	298	375	104	179	90	79	417	-
Segmenttien varat tilikauden lopussa		6 742	6 299	2 597	3 319	4 123	4 364	780	939	21 375	-
Segmenttien velat tilikauden lopussa		508	279	166	107	445	419	215	302	13 943	-
Vertailukelpoinen sidottu pääoma		6 234	6 019	2 431	3 212	3 679	3 945	565	637	7 432	-
Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin²⁾		6 006	5 959	2 693	3 048	3 679	3 865	569	595	N/A	-
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		11,8	13,3	11,1	12,3	2,8	4,6	15,9	13,3	N/A	-

 1) Katso ▶ **Tunnuksien** laskentakaavat.

2) Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttäen vuoden alun ja jokaisen vuosineljänneksen lopun arvoja.

3) Uniper-segmentti hankittiin 31.3.2020. Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin ja Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto tullaan esittämään Uniper-segmentissä, kun tiedot 12 kuukauden ajalta ovat saatavilla.

 Segmenttien varat ja velat sisälsivät myytävänä olevat omaisuuserät 31.12.2019. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 3** Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Henkilöstö

	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	1 143	1 109	2 935	2 955	2 093	1 970	1 048	1 327	11 751	-	963	830	19 933	8 191
Henkilöstö keskimäärin	1 163	1 122	2 969	2 942	2 051	1 979	1 216	1 379	11 629	-	959	825	19 988	8 248

6.5 Konserninlaajuiset tiedot

Konsernin toimintasegmentit toimivat pääasiassa Pohjoismaissa, Saksassa, Isossa-Britanniassa, Venäjällä, Alankomaissa ja Itämeren alueilla.

Konsernin kotivaltio on Suomi.

Alla on esitetty myyntituotot kohdemaittain asiakkaiden sijainnin mukaan. Varat, investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin ja henkilöstö on ilmoitettu niiden sijainnin mukaan. Osuuksia osakkuus- ja yhteisyrityksiin ei ole jaettu maittain, koska kyseessä olevilla yhtiöillä voi olla liiketoimintaa usealla maantieteellisellä alueella.

Koska konsernin asiakkaiden lukumäärä on suuri ja liiketoiminta-alueet erilaiset, konsernilla ei ole sellaisia yksittäisiä asiakkaita, joiden merkitys olisi olennainen Fortumin koko liiketoiminnan kannalta.

Liikevaihto maantieteellisin alueittain asiakkaiden sijainnin mukaan

milj. euroa	2020	2019
Pohjoismaat	4 754	3 740
Saksa	12 223	52
Iso-Britannia	9 618	26
Muu keskinen Länsi-Eurooppa	17 790	51
Venäjä	1 610	1 071
Muut	3 021	506
IS Yhteensä	49 015	5 447

Pohjoismaista sähköntuotantoa ei ole jaettu esitettäväksi kohdemaittain, sillä pohjoismainen sähköntuotanto myydään pääsääntöisesti Nord Pool -sähköpörssiin.

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin maittain

milj. euroa	2020	2019
Suomi	160	199
Saksa	279	0
Venäjä	158	67
Ruotsi	186	114
Iso-Britannia	89	11
Norja	71	115
Muut	191	207
Yhteensä	1 135	713

Pitkäaikaiset varat maittain

milj. euroa	2020	2019
Suomi	3 136	3 150
Saksa	5 190	4 302
Venäjä	4 291	3 108
Ruotsi	8 003	4 508
Iso-Britannia	833	11
Muut ja eliminoinnit	3 633	2 621
Yhteensä	25 086	17 700

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, käyttöoikeusomaisuuden ja osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Henkilöstön lukumäärä maittain 31.12.

	2020	2019
Suomi	2 370	2 234
Saksa	4 947	68
Venäjä	7 466	2 955
Ruotsi	1 752	985
Iso-Britannia	1 047	75
Muut	2 351	1 874
Yhteensä	19 933	8 191

7 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	2020	2019
Arvonalentumiset ja peruutukset	2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	-675	-72
Muut	386	-
IS Yhteensä ¹⁾	255	-72

1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on 2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ▶ **liitetieto 1.7** Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

Fortum käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja (APM) taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, segmenttien ja konsernin tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia. Liiketoimintojen tulosta ei voi vertailla eri raportointikausien välillä huomioimatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja siksi nämä erät eivät sisälly vertailukelpoiseen liikevoittoon eivätkä vertailukelpoiseen käyttökatteeseen (EBITDA). Katso lisätietoja muutoksista vuoden 2020 aikana ▶ **liitetiedossa 1.4** Tuloksellisuuden esittäminen. Tunnuslukujen määritelmät on esitetty ▶ **Tunnuslukujen laskentakaavat** -osiossa.

Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät

Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisältää myyntivoittoja ja hankintoihin liittyviä transaktiokuluja, jotka luokitellaan vastaavasti muista tuotoista ja kuluista vertailukelpoisuutta vaikuttaviin eriin.

Vuoden 2020 myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisältää 72 miljoonan euron myyntivoiton Fortum Recharge AS:n myynnistä, 431 miljoonan euron myyntivoiton Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä ja 291 miljoonan euron myyntivoiton Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä, sekä 20 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta aiheutuneita kuluja. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 3** Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistämiseen kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan, jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Tästä uudelleenluokittelusta johtuen Fortum kirjasi -222 miljoonan euron kertaluontoisen erän konsernin tuloslaskelmaan, kun Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020. Tämä edusti Fortumin osuutta Uniperin laajan tuloksen eristä siltä ajanjaksolta, jolloin Uniper oli osakkuusyhtiö ja aiheutui pääasiassa Uniperin kirjaamista muuntoeroista. Kirjauksella ei ollut vaikutusta konsernin kassavirtaan eikä omaan pääomaan. Fortumin osuus niistä Uniperin laajan tuloksen eristä, joita ei kierrätetä tuloslaskelmaan, -84 miljoonaa euroa, on uudelleenluokiteltu oman pääoman sisällä kertyneisiin voittovaroihin. Katso myös Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.

Johdannaisten käyvän arvon muutokset

Realisoitumaton käyvän arvon muutos tulevaisuuden kassavirtoja suojaavista johdannaisista, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, ja fyysistä sopimuksista, joita käsitellään johdannaisina, esitetään vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä, katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 14** Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain.

Johdannaisina käsiteltyjen fyysisten sopimusten selvityksen tulosvaikutukset oikaistaan joko liikevaihtoon tai materiaaleihin ja palveluihin heijastamaan sopimuksellista hintaa vastakohtana sopimusten esittämisenä markkinahintaisina ("sopimushintaoikaisu").

Oikaisut tarvitaan parantamaan taloudellisen suorituskyvyn ymmärtämistä, kun periodeja verrataan toisiinsa.

Muut

Erä Muut sisältää uudelleenjärjestelykuluja, joidenkin varausten muutoksia ja lyhytaikaisten varojen väliaikaisten vähennysten palautuksia.

Liikevoiton täsmäytys vertailukelpoiseen liikevoittoon, 2020

milj. euroa	Oikaise- maton	Arvon- alentumiset Myyntivoitot ja ja saman- kaltaiset erät		Tulevaisuuden Yritys- hankinnan kirjan- johdannaisten pidollinen käyvän arvon vaikutus muutokset		Muut	Raportoitu
		peruutukset	erät	vaikutus	muutokset		
Liikevaihto	42 517				6 499		49 015
Muut tuotot	10 517	0	-784		-4 679	-252	4 802
Materiaalit ja palvelut	-38 286				-5 805	-208	-44 298
Henkilöstökulut	-1 206					11	-1 195
Poistot	-1 092	-1				3	-1 090
Muut kulut	-10 851		20	222	4 659	60	-5 890
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	-	-2	-765	222	675	-386	1 344
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-	2	765	-222	-675	386	255
IS Liikevoitto	1 599						1 599

Liikevoiton täsmäytys vertailukelpoiseen liikevoittoon, 2019

milj. euroa	Oikaise- maton	Arvon- alentumiset Myyntivoitot ja ja saman- kaltaiset erät		Tulevaisuuden Yritys- hankinnan kirjan- johdannaisten pidollinen käyvän arvon vaikutus muutokset		Muut	Raportoitu
		peruutukset	erät	vaikutus	muutokset		
Liikevaihto	5 418				29		5 447
Muut tuotot	122		-12		0		110
Materiaalit ja palvelut	-2 764				43		-2 721
Henkilöstökulut	-480						-480
Poistot	-583	8					-575
Muut kulut	-596						-591
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	-	8	-7	-	72	-	1 191
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-	-8	7		-72		-72
IS Liikevoitto	1 118						1 118

8 Muut tuotot ja muut kulut

LAADINTAPERIAATTEET

Uniper-segmentissä realisoituneet voitot ja tappiot suojauslaskennan ulkopuolelle jäävistä hyödyke johdannaisista esitetään bruttona muissa tuotoissa ja kuluissa. Nämä sisältävät voittoja ja tappiota taloudellisesti suojaavista johdannaisinstrumenteista, joihin ei sovelleta IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, sekä rajoitetussa määrin trading-toiminnan puitteissa tehdyistä transaktioista.

Voitot ja tappiot valuuttakurssieroista, jotka raportoidaan muissa tuotoissa ja kuluissa, sisältävät pääasiassa realisoituneita ja realisoitumattomia voittoja ja tappioita vieraan valuutan määraisten saamisten ja velkojen kurssauksesta Uniper-segmentissä.

8.1 Muut tuotot

milj. euroa	2020	2019
Realisoituneet voitot suojauslaskennan ulkopuolelle jäävistä johdannaisista	3 989	-
Voitot valuuttakurssieroista	636	-
Muut	177	110
IS Yhteensä	4 802	110

8.2 Muut kulut

milj. euroa	2020	2019
Realisoituneet tappiot suojauslaskennan ulkopuolelle jäävistä johdannaisista	4 339	-
Tappiot valuuttakurssieroista	521	-
Tietotekniikka ja -liikennekulut	248	94
Muut	781	497
IS Yhteensä	5 890	591

Suurimmat Muut kulut -ryhmään kirjatut erät olivat voima- ja lämpölaitosten ulkoisia käyttö- ja kunnossapitokuluja, kiinteistöihin liittyviä kuluja ja muita operatiivisia kuluja.

Tilintarkastajan palkkiot

milj. euroa	2020	2019
Deloitte		
Tilintarkastuspalkkiot	2,6	2,3
Palkkiot muista tilintarkastukseen liittyvistä toimeksiannoista	0,3	0,3
Palkkiot veropalveluista	0,2	-
Muut palkkiot	0,2	0,8
Yhteensä	3,3	3,4
PwC		
Tilintarkastuspalkkiot	11,3	-
Palkkiot muista tilintarkastukseen liittyvistä toimeksiannoista	0,5	-
Palkkiot veropalveluista	0,1	-
Muut palkkiot	1,2	-
Yhteensä ¹⁾	13,1	-

1) PwC:n palkkiot on esitetty Uniperin yhdistämisen tytäryhtiönä 31.3.2020 jälkeiseltä ajalta.

Deloitte Oy on nimitetty tilintarkastajaksi tilikaudella 2021 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tilintarkastuspalkkiot sisältävät palkkiot konsernitilinpäätöksen tarkastamisesta, osavuositarkastusten läpikäynneistä sekä emoyhtiön ja sen tytäryritysten tarkastamisesta. Tilintarkastukseen liittyvät toimeksiannot sisältävät kestävän kehityksen raportoinnin varmennuksen sekä muita varmennuspalveluita ja vastaavia tilintarkastukseen liittyviä palveluita. Palkkiot veropalveluista sisältävät veroneuvonnasta veloitetut palkkiot. Muut palkkiot -ryhmä sisältää neuvonantopalkkioita.

PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft ("PwC Saksa") on konsernin tytäryhtiön, Uniper SE:n, nimitetty tilintarkastaja.

9 Materiaalit ja palvelut

milj. euroa	2020	2019
Ostot	43 377	2 569
Sähkön siirtokulut	532	42
Ulkopuoliset palvelut	389	110
IS Yhteensä	44 298	2 721

Ostot koostuvat pääosin hiili-, kaasu- ja ydinpolttoainehankinnoista.

Ostot sisältävät ostoja osakkuus- ja yhteisyrityksiltä 624 miljoonaa euroa (2019: 259) koostuen ydin- ja vesivoimalla tuotetun sähkön hankinnasta omakustannushintaan (sisältäen korkokulut ja tuotantoverot) sekä höyryn hankinnasta. Katso ▶ **liitetieto 37** Lähipiiritapahtumat.

10 Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot

milj. euroa	2020	2019
Palkat ja palkkiot	913	351
Eläkkeet		
Maksupohjaiset järjestelyt	51	38
Etuuspohjaiset järjestelyt	64	5
Sosiaalikulut	133	51
Osakeperusteiset kannustimet	9	12
Muut henkilöstökulut	26	23
IS Yhteensä	1 195	480

Fortumin työntekijöille tarjoamat kokonaispalkkiot muodostuvat palkoista, luontoiseduista, lyhyen aikavälin kannustimista, henkilöstörahostolle maksetusta voittopalkkiosta Suomessa sekä pitkän aikavälin osakepohjaisista kannustimista.

Tarkempia tietoja Fortumin eläkevastuista ▶ **liitetiedossa 30** Eläkevelvoitteet.

10.1 Lyhyen aikavälin kannustimet

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän tarkoituksena on tukea yhtiön taloudellisten ja muiden keskeisten vuositason tavoitteiden toteuttamista. Pääperiaatteena on, että kaikki työntekijät ovat mukana kannustinjärjestelmässä tai vaihtoehtoisesti liiketoimintokohtaisen tai vastaavan paikallisen palkkiojärjestelmän piirissä.

Hallitus määrittää johtoryhmän tulostavoitteiden tason ja määrätymisperusteet. Palkkioiden määrä riippuu konsernin taloudellisen tuloksen, divisioonakohtaisten ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tulospalkkiotavoite on 20 % ja enimmäistaso 40 % vuosipalkasta. Yhtiön hallitus arvioi säännöllisesti toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten suoriutumista.

Muun henkilöstön palkitseminen muodostuu konsernin, divisioonan tai toiminnon ja henkilökohtaisten tai tiimin tavoitteiden yhdistelmästä. Tavoitteet sovitaan alkuvuodesta käytävissä kehityskeskusteluissa. Lyhyen aikavälin kannustinohjelmien palkkiot maksetaan rahana.

10.2 Pitkän aikavälin osakeperusteiset kannustimet

Fortumin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän tarkoituksena on tukea konsernin pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista kestävästi, yhdenmukaistaa johdon ja omistajien edut sekä auttaa sitouttamaan avainhenkilöt ja pitämään heidät yhtiön palveluksessa.

Fortumin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä tarjoaa osallistujilleen mahdollisuuden ansaita yhtiön osakkeita. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän mukaisesti hallitus päättää vuosittain uuden pitkän aikavälin kannustinohjelman aloittamisesta. Hallitus hyväksyy Fortumin johtoryhmän jäsenet, joilla on oikeus osallistua vuosittain alkavaan pitkän aikavälin kannustinohjelmaan. Fortumin hallitus on valtuuttanut toimitusjohtajan päättämään kannustinohjelman osallistujista ja mahdollisista enimmäispalkkioista muiden paitsi Fortumin johtoryhmän jäsenten osalta hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Osallistujat eivät voi samanaikaisesti olla Fortumin Henkilöstörahaston jäseniä.

Kukin kannustinohjelma alkaa kolmen kalenterivuoden ansaintajaksolla, jonka aikana osallistujat voivat ansaita osakeoikeuksia, jos hallituksen asettamat tavoitteet täyttyvät. Osakkeita ei jaeta, jos vähimmäistavoitteet eivät täyty. Muuttuvien palkkioiden yhteenlaskettu kokonaissumma ei saa ylittää 120 %:a saajan vuosipalkasta kalenterivuoden aikana, vaikka suoritus olisi ollut erityisen hyvä ja hallituksen hyväksymät tavoitteet saavutettu. Kun ansaintajakso on päättynyt ja asiaan kuuluvat verot ja muut työsuhteeseen liittyvät kulut on vähennetty, osallistujat saavat nettomäärän osakkeina.

Vuosina 2015–2016 alkaneiden ohjelmien osalta johtoryhmän jäsenille kannustinohjelmista jaettuja osakkeita koskee kolmen vuoden rajoitusjakso. Hallituksen päätöksellä rajoitusjakso voidaan lyhentää yhteen vuoteen niillä johtoryhmän jäsenillä, joiden yhteenlaskettu Fortumin osakkeiden omistus on suurempi tai yhtä suuri kuin heidän vuosipalkkansa. Jos osakkeiden arvo laskee tai nousee rajoitus- tai säilytysjakson aikana, kantavat osallistujat itse mahdollisen tappion tai voiton. Vuonna 2017 tai sen jälkeen alkavissa pitkän aikavälin kannustinohjelmista ei ole lainkaan rajoitusjaksoa. Fortumin johtoryhmän jäsenten yhteenlaskettu Fortumin osakkeiden omistus on oltava suurempi tai yhtä suuri kuin heidän vuosipalkkansa. Niiden johtoryhmän jäsenten, joiden yhteenlaskettu Fortumin osakkeiden omistus ei vielä ole osakkeenomistusvaatimuksen mukainen, on säilytettävä vähintään 50 % saamistaan osakkeista, kunnes vaadittu osakeomistuksen taso on saavutettu.

Hallitus päätti joulukuussa 2019 perustaa rajoitetun osakeohjelman (Restricted Share -ohjelma, RS) täydentämään LTI-ohjelmaa. RS-ohjelma noudattaa yleisen LTI-ohjelman pääehtoja sillä poikkeuksella, että allokoitujen osakkeiden toimitetaan kolmivuotisen RS-jakson jälkeen ilman erillisiä suorituskriteereitä edellyttäen, että henkilön työsuhteet jatkuvat. RS-ohjelma on suunnattu hallituksen määrittelemiin erityistarkoituksiin, kuten henkilöstön sitouttamiseen.

Fortumin hallituksella on oikeus muuttaa kannustinohjelman tavoitteet, päättää poiketa tavoitteiden mukaisesta maksusta tai keskeyttää menossa oleva kannustinohjelma.

Osakepalkkiojärjestelmän mukaiset osakeohjelmat luokitellaan osittain osakkeina ja osittain rahana maksettaviin. Se osuus etuudesta, jonka osallistuja saa osakkeina, kirjataan osakkeina maksettavaksi. Niiden osallistujien kohdalla, jotka saavat vain rahamaksun, etuus kirjataan kokonaisuudessaan rahana maksettavana järjestelyynä. Palkkio kirjataan kuluksi ansaintajakson aikana ja vastaava lisäys merkitään velkoihin ja omaan pääomaan sikäli, kun kyseessä on osakkeina maksettava etuus. Järjestelyyn liittyvistä henkilöstösivukuluista kirjataan varaus. Osakepalkkiovelvoite sosiaalikuluihin oli vuoden 2020 lopussa 12 miljoonaa euroa (2019: 14), sisältäen omaan pääomaan kirjatun 8 miljoonan euron erän (2019: 7).

Vuoden 2020 lopussa noin 160 avainhenkilöä on mukana ainakin yhdessä meneillään olevasta vuosittaisesta osakeohjelmasta.

Uniperilla on aikaisemmin ollut oma pitkän aikavälin osakeperusteinen kannustinohjelma. Vuoden 2020 lopussa Uniperilla ei kuitenkaan ollut ohjelmia meneillään.

Myönnetyt osakkeet

Alla olevassa taulukossa on esitetty muutokset pitkän aikavälin kannustinohjelmien osakemäärissä (vuonna 2017 alkaneesta ohjelmasta lähtien):

	2020	2019
1.1.	1 717 656	1 116 663
Myönnetyt	630 475	608 051
Lunastetut	-434 607	-
Toteutumattomat tai menetetyt	-310 378	-7 058
31.12.	1 603 146	1 717 656

Vuoden 2020 lopussa ennen vuotta 2017 alkaneista ohjelmista rajoitusjakson alaisena oli 64 465 osaketta.

10.3 Henkilöstön osakesäästöohjelma

Fortumin henkilöstön osakesäästöohjelma käynnistettiin vuonna 2020. Ohjelman tarkoituksena on kannustaa työntekijöitä Fortumin osakkeenomistajiksi ja vahvistaa heidän sitoutumistaan omistaja-arvon kasvattamiseen.

Osakesäästöohjelma koostuu vuosittain alkavista säästökausista, joiden aikana henkilöstöllä on mahdollisuus säästää osa palkastaan Fortumin osakkeiden ostamiseksi.

Kannustimena Fortum tarjoaa 1.1.2020 alkaneeseen säästökauteen osallistuneille bruttona yhden lisäosakkeen kahta säästöillä hankittua osaketta kohti noin kolmen vuoden kuluttua säästökauden alkamisesta. Lisäosakkeiden saamisen edellytyksenä on, että osallistuja pitää osakkeet omistusjakson loppuun saakka ja että hänen työsuhteensa ei ole päättynyt ennen omistusjakson päättymistä.

Kukin ohjelma koostuu yhden vuoden säästökaudesta ja sen lisäksi kahden vuoden omistusjaksosta. Osakkeet ostetaan kvartaaleittain kertyneillä säästöillä markkinahintaan Fortumin osavuositarkastusten julkistamisen jälkeen. Ohjelma luokitellaan osakkeina maksettavaksi järjestelyksi ja lisäosakkeet kirjataan kuluksi ansaintajakson ajalle.

10.4 Uniperin hallintoneuvoston virtuaaliset osakkeet

Uniper SE:n hallintoneuvoston palkkioista 20 % on muuttuvaa palkkiota. Muuttuvana palkkiona myönnetään oikeus maksuun tulevaisuudessa virtuaalisten osakkeiden muodossa. Virtuaalisia osakkeita käytetään ainoastaan laskennallisiin tarkoituksiin, eivätkä ne myönnä niiden saajalle osakkeenomistajan oikeuksia kuten äänioikeutta tai oikeutta osinkoihin. Virtuaalisten osakkeiden lukumäärä määritetään tammikuussa jakamalla edellisen vuoden muuttuvat palkkiot Uniper SE:n osakkeen volyympainotetulla keskikurssilla viimeiseltä 60 päiväältä ennen kuluvan tilikauden tammikuun ensimmäistä päivää. Neljän kalenterivuoden kuluttua virtuaalisten osakkeiden määrä kerrotaan Uniper SE:n keskikurssilla viimeisten 60 päivän aikana ennen neljännen kalenterivuoden tammikuun ensimmäistä päivää, ja tähän lisätään osakkeenomistajille maksetut osingot osaketta kohti viimeisen neljän vuoden aikana. Muuttuva palkkio maksetaan kuukauden kuluessa siitä, kun neljän vuoden ansaintajakso on päättynyt, ja palkkio on rajoitettu enimmillään 200 %:n allokoitusta määrästä. Osakepalkkio maksetaan rahana.

10.5 Fortumin henkilöstörahasto

Fortumin henkilöstörahasto, joka koskee vain Suomessa työskentelevää henkilöstöä, on toiminut vuodesta 2000 alkaen. Fortumin hallitus määrittelee vuosittain rahastoon maksettavan voittopalkkioerän määräytymisperusteet. Henkilöstörahaston jäseniä ovat sekä vakituksessa että määräaikaisessa työsuhteessa olevat konsernin työntekijät.

Konsernin rahastoon maksamat voittopalkkioerät jaetaan rahaston jäsenille tasasuuruusina. Kunkin työntekijän rahasto-osuudet on jaettu sidottuun osaan ja nostettavissa olevaan osaan. Työntekijä voi vuosittain siirtää sidotusta osasta nostettavaksi enintään 15 % pääomasta vastaavan määrän.

Rahaston edellinen tilivuosi päättyi 30.4.2020, ja rahastossa oli tällöin 2 379 jäsentä (2019: 2 280). Huhtikuun 2020 lopussa Fortum maksoi vuoden 2019 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon 1,7 miljoonan euron (2019: 2,4) vuotuisen voittopalkkioerän. Rahaston jäsenten rahasto-osuuksien yhteenlaskettu määrä oli 18 miljoonaa euroa (2019: 20).

Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkio kirjautuu kuluksi saatua työsuoritusta vastaavasti.

10.6 Toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän palkitseminen

Konsernin johtoryhmään kuuluu yhdeksän jäsentä, mukaan lukien toimitusjohtaja. Seuraava taulukko esittää toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän palkkiot kunkin toimikauden ajalta. Alla esitetyt palkkiot ovat suoriteperusteisia.

Johdon palkitseminen

	2020			2019	
	Markus Rauramo, toimitusjohtaja 1.7.2020 alkaen ²⁾	Pekka Lundmark, toimitusjohtaja 1.7.2020 saakka	Muut johtoryhmän jäsenet ²⁾	Pekka Lundmark, toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet
Tuhatta euroa					
Palkat ja luontoisedut	808	521	3 195	1 057	3 382
Tulospalkkiot ¹⁾	82	-	472	200	661
Osakeperusteiset kannustimet ¹⁾	249	94	2 553	898	3 506
Eläke-etuudet (lakisääteiset)	140	82	599	207	748
Eläke-etuudet (vapaaehtoiset)	158	132	593	265	647
Sosiaalikulut	31	18	279	39	344
Yhteensä	1 467	848	7 691	2 666	9 287

1) Kirjattu arviomääräisinä.

2) Taulukossa esitettyjen palkkioiden lisäksi arvioidut palkkiot Uniperin hallintoneuvoston jäsenyydestä toimitusjohtaja Markus Rauramolle olivat 101 tuhatta euroa ja muille johtoryhmän jäsenille 181 tuhatta euroa. Tämä palkkio on ajalta, jolloin Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä.

Vuosimaksu toimitusjohtaja Markus Rauramon lisäeläkejärjestelystä on 20 % kiinteästä vuosipalkasta. Kiinteä vuosipalkka koostuu peruspalkasta ja luontoiseduista. Toimitusjohtajan eläkeikä perustuu Työntekijän eläkelakiin. Mikäli toimitusjohtaja irtisanotaan ennen eläkeikää, on hän oikeutettu siihen mennessä eläkerahastoon maksettuihin varoihin. Vuosimaksu entisen toimitusjohtajan Pekka Lundmarkin lisäeläkejärjestelystä oli 25 % vuosipalkasta. Vuosipalkka koostui peruspalkasta ja luontoiseduista.

Konsernin muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 62–65 vuotta. Konsernipolitiikan mukaan kaikki uudet lisäeläkejärjestelyt ovat maksuperusteisia. Johtoryhmän jäsenille, joille on myönnetty maksuperusteinen lisäeläkejärjestely vuosimaksu voi olla korkeintaan 25 % vuosipalkasta. Jäsenillä, jotka ovat liittyneet johtoryhmään vuoden 2016 jälkeen sekä jäsenillä, joilla vuosimaksu oli aikaisemmin alle 20 % vuosipalkasta, vuosimaksu on 20 % vuosipalkasta 1.1.2017 jälkeen. Suomalaiset johtoryhmän jäsenet, jotka ovat tulleet yhtiön palvelukseen ennen vuotta 2009, ovat oikeutettuja etuusperusteiseen lisäeläkejärjestelyyn. Tällöin eläkkeen tavoitetaso on korkeintaan 60–66 % eläkepalkasta, ja eläkkeen vakuuttaa ja maksaa joko vakuutusyhtiö tai Fortumin eläkesäätiö.

Johtoryhmän etuusperusteisten eläkejärjestelyjen osalta taseeseen on kirjattu 1 283 tuhannen euron velka (2019: 824). Toimitusjohtajan lisäeläkejärjestelmä on maksupohjainen järjestelmä, joten siitä ei ole kirjattua eläkevelkaa taseessa.

Mikäli Fortum irtisanoo toimitusjohtajan, tämä on oikeutettu irtisanomisajan palkkaan (6 kuukautta) sekä irtisanomiskorvaukseen, joka vastaa 6 kuukauden palkkaa. Muilla johtoryhmän jäsenillä irtisanomisaika on 6 kuukautta riippumatta siitä, kumpi osapuoli irtisanoo sopimuksen. Fortumin irtisanoessa sopimuksen, jäsenet ovat oikeutettuja irtisanomisajan palkkaan ja irtisanomiskorvaukseen, joka vastaa 6 kuukauden palkkaa, lukuun ottamatta yhtä jäsentä, joka on oikeutettu 18 kuukauden palkkaa vastaavaan irtisanomiskorvaukseen Fortumin irtisanoessa tämän sopimuksen.

Johdolle toimitetut osakkeet (kpl)

Alla oleva taulukko esittää osakepalkkiojärjestelmien myötä toimitusjohtajalle ja muille Fortumin johtoryhmän jäsenille vuosina 2020 ja 2019 toimitetut osakkeet. Johtoryhmän jäsenten, joiden yhteenlaskettu Fortumin osakkeiden omistus ei vielä ole osakkeenomistusvaatimuksen mukainen, on kuitenkin säilytettävä vähintään 50 % saamistaan osakkeista, kunnes vaadittu osakeomistuksen taso on saavutettu.

	2020 ²⁾	2019 ³⁾
Johtoryhmän jäsenet 31.12.2020		
Markus Rauramo, toimitusjohtaja 1.7.2020 alkaen	12 273	11 137
Arun Aggarwal	4 012	-
Alexander Chuvaev ¹⁾	36 417	33 522
Per Langer	5 656	5 057
Risto Penttinen	6 612	6 232
Arto Rätty	5 392	4 931
Mikael Rönnblad	6 787	3 435
Sirpa-Helena Sormunen	6 230	6 012
Tiina Tuomela	7 239	7 206
Entiset johtoryhmän jäsenet		
Pekka Lundmark (toimitusjohtaja 1.7.2020 saakka)	28 527	25 765
Yhteensä	119 145	103 297

1) Arvioon perustuva osakemäärä verojen ja veroluonteisten vähennysten jälkeen. Osakeoikeudet maksetaan osakkeiden sijaan rahana paikallisesta lainsäädännöstä johtuen.

2) Osakkeet toimitettiin ohjelman 2017–2019 perusteella.

3) Osakkeet toimitettiin ohjelman 2016–2021 perusteella.

10.7 Johdon omistamat osakkeet

Fortum Oyj:n hallituksen jäsenet omistivat 31.12.2020 yhteensä 9 540 (2019: 8 540) osaketta, eli 0,00 % (2019: 0,00 %) yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Hallituksen jäsenten omistamat osakkeet (kpl)

	2020	2019
Hallituksen jäsenet 31.12.2020		
Matti Lievonen, puheenjohtaja	4 500	1 500
Veli-Matti Reinikkala, varapuheenjohtaja	5 000	3 000
Eva Hamilton	40	40
Essimari Kairisto	-	-
Klaus-Dieter Maubach	-	-
Anja McAlister	-	-
Teppo Paavola	-	N/A
Philipp Rösler	-	-
Annette Stube	-	N/A
Entiset hallituksen jäsenet		
Kim Ignatius	N/A	4 000
Yhteensä	9 540	8 540

Toimitusjohtaja ja muut Fortumin johtoryhmän jäsenet omistivat yhteensä 281 308 (2019: 263 002) osaketta, eli noin 0,03 % (2019: 0,03 %) yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Fortumin johtoryhmän omistamat osakkeet (kpl)

	2020	2019
Johtoryhmän jäsenet 31.12.2020		
Markus Rauramo	72 949	45 272
Arun Aggarwal	4 461	-
Alexander Chuvaev	54 602	22 053
Per Langer	44 155	38 248
Risto Penttinen	30 559	18 587
Arto Rätty	10 592	4 931
Mikael Rönnblad	10 356	3 435
Sirpa-Helena Sormunen	21 195	12 668
Tiina Tuomela	32 439	24 877
Entiset johtoryhmän jäsenet		
Pekka Lundmark	N/A	92 931
Yhteensä	281 308	263 002

10.8 Hallituksen jäsenten palkkiot

Hallitukseen kuuluu viidestä kymmeneen jäsentä. Yhtiökokous valitsee jäsenet yhden vuoden mittaiseksi toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavaan ensimmäiseen varsinaiseen yhtiökokoukseen. Vuoden 2020 lopussa hallitukseen kuului yhdeksän jäsentä.

Varsinainen yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten vuosipalkkiot. Hallituksen jäsenille ei tarjota pitkän aikavälin kannustinohjelmia eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinohjelmiin. Fortumilla ei myöskään ole heitä koskevaa eläkejärjestelmää. Lakisääteisiä sivukuluja 6 tuhatta euroa (2019: 11) on maksettu hallituksen palkkioista kulloinkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Hallituksen palkkiot

Tuhatta euroa	2020	2019
Puheenjohtaja	77,2	75,0
Varapuheenjohtaja	57,5	57,0
Tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtaja ¹⁾	57,5	57,0
Jäsenet	40,4	40,0

1) Jos ei ole samanaikaisesti puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

Kullekin hallituksen jäsenelle maksetaan kiinteä vuosipalkkio ja osallistumisperusteinen kokouspalkkio.

Kokouspalkkio, 600 euroa, maksetaan niin hallituksen kuin valiokuntienkin kokouksista. Suomen ulkopuolella Euroopassa asuvan jäsenen kokouspalkkio on 1 200 euroa ja Euroopan ulkopuolella asuvan 1 800 euroa. Hallituksen ja valiokuntien puhelinkokouksista maksetaan kaikille jäsenille 600 euron kokouspalkkio. Ilman erillistä kokousta tehdyistä päätöksistä ei makseta palkkiota.

Hallituksen jäsenten matkakulut hyvitetään yhtiön matkustussääntöjen mukaisesti.

Hallituksen kokonaispalkkiot

Tuhatta euroa	2020	2019
Hallituksen jäsenet 31.12.2020		
Matti Lievonen, puheenjohtaja	101	89
Veli-Matti Reinikkala, varapuheenjohtaja 23.4.2020 alkaen	77	58
Eva Hamilton	55	54
Essimari Kairisto, Tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtaja 23.4.2020 alkaen	72	56
Klaus-Dieter Maubach, varapuheenjohtaja 23.4.2020 saakka ¹⁾	65	71
Anja McAlister	57	59
Teppo Paavola (hallituksen jäsen 23.4.2020 alkaen)	45	N/A
Philipp Rösler (hallituksen jäsen 26.3.2019 alkaen)	57	44
Annette Stube (hallituksen jäsen 23.4.2020 alkaen)	42	N/A
Entiset hallituksen jäsenet		
Heinz-Werner Binzel (hallituksen jäsen 26.3.2019 saakka)	N/A	12
Kim Ignatius (Tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtaja 23.4.2020 saakka)	21	67
Marco Ryan (hallituksen jäsen 26.3.–1.8.2019)	N/A	19
Yhteensä	593	529

1) Yllä esitetyn taulukon palkkioiden lisäksi arvioidut palkkiot Uniper SE:n hallintoneuvoston jäsenyydestä Klaus-Dieter Maubachille olivat 157 tuhatta. Tämä palkkio on ajalta, jolloin Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä.

11 Rahoituskulut – netto

milj. euroa	Liite	2020	2019
Korkokulut			
Lainat		-186	-171
Vuokrasopimusvelkojen korot ja muut korkokulut		-12	-4
Aktivoidut korkokulut	17	27	9
Yhteensä		-170	-167
Korkotuotot			
Lainasaamiset ja talletukset		96	25
Vuokrasopimussaamisten korot ja muut korkotuotot		16	3
Yhteensä		111	28
Muut rahoituskulut - netto			
Ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjäterahastoon liittyvä oikaisu ja diskonttauksen purkaminen ¹⁾	28, 29, 30	-26	-4
Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutos, luottotappiot ja arvonalentumisen peruutukset	20	29	8
Muut rahoituskulut ja -tuotot		0	1
Yhteensä		3	5
IS Rahoituskulut - netto		-56	-134

1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on 2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ► [liitetieto 1.7](#) Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

Lainojen korkokulut olivat yhteensä 186 miljoonaa euroa (2019: 171) sisältäen velan korkoja 160 miljoonaa euroa (2019: 134) ja 26 miljoonaa euroa (2019: 37) korkokuluja lainasalkkua suojaavista johdannaisista.

Vuokrasopimusvelkojen korkokulut olivat 9 miljoonaa euroa (2019: 3).

Korkotuotot olivat yhteensä 111 miljoonaa euroa (2019: 28) sisältäen osakaslainasaamisten ja muiden lainasaamisten korkoja 88 miljoonaa euroa (2019: 12) ja 8 miljoonaa euroa (2019: 11) talletusten korkotuottoa. Vuokrasopimussaamisten korkotulot olivat 12 miljoonaa euroa (2019: 0).

Ydinjätehuoltorahastojen tuotot sisältävät ydinjätehuoltorahastoon liittyvän oikaisun, korkotuloja Suomen ydinjätehuoltorahastolta ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastolta markkina-arvojen muutoksia. Diskonttausten purkaminen liittyy ydinjätehuoltorahaston, eläkerahaston ja muiden rahastojen purkuun. Katso lisätietoja ► [liitetiedossa 28](#) Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Korko- ja valuuttajohdannaiset rahoituskuluissa (netto)

milj. euroa	2020	2019
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		
Lainojen korkokulut	24	20
Johdannaisten valuuttakurssierot	52	30
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutokset - korkoero ¹⁾	-2	25
Korkojohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	74	75
Valuuttajohdannaiset		
Lainojen korkokulut	-50	-57
Johdannaisten valuuttakurssierot	61	-120
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutokset - korkoero	0	-1
Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	11	-178
Yhteensä	85	-103

1) Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutoksista johtuviin voittoihin ja tappioihin sisältyvät käypien arvojen muutokset niistä koronvaihtosopimuksista, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, määrältään 0 miljoonaa euroa (2019: -2) ja käyvän arvon suojauksesta syntyneitä suojausinstrumenttien käypien arvojen muutoksia -2 miljoonaa euroa (2019: 27).

12 Tuloverot

12.1 Tulos ennen veroja

milj. euroa	2020	2019
Suomalaiset yhtiöt	1 088	303
Saksalaiset yhtiöt ¹⁾	269	592
Venäläiset yhtiöt	403	312
Ruotsalaiset yhtiöt	-65	383
Muut yhtiöt	504	138
IS Yhteensä	2 199	1 728

1) Sisältää 469 miljoonan euron (2019: 632) osuuden osakkuusyhtiöiden tuloksesta liittyen Uniperiin ja -222 miljoonaa euroa (2019: 0) liittyen yrityshankinnan kirjanpidolliseen vaikutukseen.

Maakohtainen erittely tuloksesta ennen veroja esittää kunkin maan osuuden Fortum-konsernin Kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) ja siten konsernitalinpäätöksen mukaisesta tuloksesta ennen veroja. Kunkin maan tulos sisältää siten esimerkiksi osuuden osakkuusyritysten tuloksesta sekä ydinvoimatuotantoon liittyvät varaukset, jotka eivät sisälly paikallisten tytäryritysten verotettavaan tuloon.

12.2 Tuloverojen merkittävimmät osatekijät maittain

milj. euroa	2020	2019
Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero		
Suomalaiset yhtiöt	-35	-40
Saksalaiset yhtiöt	-81	-2
Venäläiset yhtiöt	-84	-51
Ruotsalaiset yhtiöt	30	-79
Muut yhtiöt	-52	-61
Yhteensä	-222	-233
Laskennalliset verot		
Suomalaiset yhtiöt	-32	-15
Saksalaiset yhtiöt	-23	-
Venäläiset yhtiöt	-12	-6
Ruotsalaiset yhtiöt	-81	6
Muut yhtiöt	25	30
Yhteensä	-123	15
Edellisten tilikausien verojen oikaisut		
Suomalaiset yhtiöt	1	-2
Saksalaiset yhtiöt	1	-
Venäläiset yhtiöt	-	-
Ruotsalaiset yhtiöt	-1	-
Muut yhtiöt	1	-1
Yhteensä	2	-3
IS Tuloverot	-344	-221

12.3 Tuloverokanta

Konsernin tuloksesta ennen veroja laskettu vero eroaa Suomen nimellisen verokannan mukaan lasketusta verosta seuraavasti:

milj. euroa	2020	%	2019	%
Tulos ennen veroja	2 199		1 728	
Vero laskettuna Suomen nimellisellä verokannalla	-440	20,0	-346	20,0
Suomen ja ulkomaisten verokantojen ja -säännösten erot	-52	2,4	-62	3,6
Muutokset verokannoissa	4	-0,2	-3	0,2
Verovapaat myyntivoitot	167	-7,6	2	-0,1
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	-70	3,2	-	
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	24	-1,1	-8	0,4
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	189	-8,6	220	-12,7
Osingonjakoon liittyvät verot	-24	1,1	-17	1,0
Laskennallisten verosaamisten muutoksen ja kirjaamatta jättämisen vaikutukset	-129	5,9	-3	0,3
Muut erät	-16	0,7	-1	-0,1
Edellisiin tilikausiin perustuva verojen korjaus	3	-0,1	-3	0,2
IS Tuloverot	-344	15,7	-221	12,8

Tärkeimmät verotuksen tunnusluvut:

- Painotettu keskimääräinen tuloverokanta vuodelle 2020 on 22,1 % (2019: 23,6 %)
- Tuloslaskelman efektiivinen tuloverokanta vuodelle 2020 on 15,7 % (2018: 12,8 %)
- Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta (ilman osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, verovapaita myyntivoittoja, verokantojen muutoksia sekä muita merkittäviä kertaluontoisia tuloveroeriä) vuodelle 2020 on 23,8 % (2019: 22,0 %).

Katso ▶ [Tunnuksien laskentakaavat](#)

Pääasialliset efektiiviseen tuloverokantaan vaikuttavat tekijät ovat:

- Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta 2020 alensi efektiivistä tuloverokantaa 8,6 %:lla (2019: -12,7 %); merkittävimpana eränä oli Uniperin osuus 469 miljoonaa euroa (2019: 632).
- Tämä osuus tuloksesta vaikutti huomattavasti myös Suomen ja ulkomaisten verokantojen ja -säännösten eroihin kasvattaen efektiivistä tuloverokantaa 2,4 % (2019: 3,6 %).
- Verovapaa myyntivoitto liittyy pääosin kaukolämpöliiketoiminnan myynteihin Joensuussa ja Järvenpäässä.
- Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus liittyy verottomaan, kertaluontoiseen vaikutukseen Uniperin yhdistelystä tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Katso ► **liitetieto 7** Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.
- Verovaikutus laskennallisten verosaamisten kirjaamatta jättämisestä on Fortumin laadintaperiaatteiden mukainen.

Vuoden 2020 aikana Fortumilla on ollut käynnissä verotarkastuksia. Liittyen aikaisempiin tarkastuksiin Fortum on saanut veronoikaisupäätökset Belgiassa koskien vuosia 2008–2012. Fortum on valittanut saamistaan päätöksistä edellisinä vuosina. Lainopillisiin arvioihin perustuen Fortum ei ole kirjannut varauksia tilinpäätökseen Belgian 2008–2012 verotarkastuksiin liittyen, joten aiempien vuosien aikana lisäveroina maksetut yhteensä 114 miljoonaa euroa on kirjattu tuloverosaamiseksi.

Lisätietoa käynnissä olevista verovalituksista, katso ► **liitetieto 36** Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

Vuoden 2020 aikana ensisijaisesti yhtiöt Belgiassa, Irlannissa ja Venäjällä ovat käyttäneet osan laskennallisiin verosaamisiin sisältyvistä vahvistetuista tappioista.

13 Osakekohtainen tulos ja osinko

LAADINTAPERIAATTEET

OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva voitto liikkeeseen laskettujen kantaosakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla, josta on vähennetty konsernin hankkimat ja omistuksessaan pitämät omat osakkeet.

OSINKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata velaksi tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat hyväksyneet sen yhtiökokouksessa.

13.1 Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos

	2020	2019
IS Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	1 823	1 482
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	888 294	888 294
Osakekohtainen tulos (euroa)	2,05	1,67

Laimennetut osakekohtaiset tulokset ovat samat kuin osakekohtaiset tulokset yllä, koska Fortumilla ei tällä hetkellä ole ulkona olevia laimentavia instrumentteja.

13.2 Osakekohtainen osinko

Suunnitellulle yhtiökokoukselle 28.4.2021 on ehdotettu jaettavaksi vuodelta 2020 osinkoa 1,12 euroa osakkeelta, yhteensä 995 miljoonaa euroa, mikä perustuu 11.3.2021 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

Vuoden 2019 osingonjaosta, 1,10 euroa osaketta kohti, yhteensä 977 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 23.4.2020. Osinko maksettiin 5.5.2020.

Vuoden 2018 osingonjaosta, 1,10 euroa osaketta kohti, yhteensä 977 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 26.3.2019. Osinko maksettiin 4.4.2019.

14 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain

LAADINTAPERIAATTEET

RAHOITUSVARAT

Konserni luokittelee rahoitusvaransa seuraaviin IFRS 9:n mukaisiin luokkiin: rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenuon, rahoitusvarat käypään arvoon tulosvaikutteisesti sekä rahoitusvarat käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Luokittelu tehdään rahoitusvarojen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja se riippuu sopimukseen perustuvien rahavirtojen luonteesta sekä konsernin rahoitusvarojen hallinnoinnissa sovellettavasta liiketoimintamallista.

Rahoitusvaroihin kuuluvan instrumentin arvostaminen jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta edellyttää sopimusperusteisten rahavirtojen koostumista pelkästään korosta ja pääoman takaisinmaksusta (ns. SPPI-kriteeri). SPPI-kriteerin täyttymistä arvioidaan rahoitusinstrumenttikohteisesti. Jos SPPI-kriteeri ei täyty, rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvarat esitetään lyhytaikaisina varoina, jos niiden maturiteetti on lyhempi kuin 12 kuukautta, sijoituksesta aiotaan luopua 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä tai niitä pidetään kaupankäyntitarkoituksessa. Muussa tapauksessa erä esitetään pitkäaikaisina varoina.

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENUON KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Konserni arvostaa rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenuon, jos rahoitusomaisuutta pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on sopimukseen perustuvien kiinteiden tai ennalta määritettyjen rahavirtojen kerääminen. Rahavirrat muodostuvat pääomasta ja jäljellä olevan pääoman korosta, ja ne syntyvät, kun konserni antaa lainaa tai toimittaa tuotteita ja palveluja suoraan velalliselle. Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvarat sisältävät johdannaisia lukuun ottamatta kaikki rahoitusvarat, joiden rahavirrat perustuvat kiinteisiin tai ennalta määritettyihin maksuihin, ja joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa.

Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavien rahoitusvarojen arvosta vähennetään mahdolliset arvonalentumistappiot käyttäen odotettuun luottotappioon perustuvaa arvostusmallia. Taseesta pois kirjaamisesta aiheutuvat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät; lyhytaikaiset kaupankäyntitarkoituksessa olevat rahoitusvarat; rahoitusvarat, jotka ovat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti; sekä rahoitusvarat, jotka ovat IFRS 9:n mukaan pakotetusti arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Johdannaiset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa oleviksi, ellei niitä määritellä tehokkaiksi suojausinstrumenteiksi.

Voitot ja tappiot, jotka johtuvat käyvän arvon muutoksista, sisältyvät sen kauden tuloslaskelmaan, jonka aikana ne syntyvät.

KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatusta muista oman pääoman ehtoista sijoituksista ei kirjata luottotappiovarauksia, ja kertyneitä käyvän arvon muutoksia ei kirjata tuloslaskelmaan kun rahoitusvara kirjataan pois taseesta. Saadut osingot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat sijoitukset koostuvat pääosin Uniperin hankinnan myötä tulleista oman pääoman ehtoista sijoituksista, jotka konserni on peruuttamattomasti valinnut kirjata käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

TASEESTA POIS KIRJAAMINEN

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet niiden kassavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun konserni on siirtänyt olennaisilta osin omistamiseen liittyvät riskit ja edut.

ARVONALENTUMINEN

Konserni kirjaa jaksotettuun hankintamenuon arvostettavien rahoitusvarojen osalta luottotappiovarauksen perustuen odotettuun luottotappioon IFRS 9:n mukaan. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 4.4.1** Rahoitusvarojen luottoriskin arviointi ja ▶ **liitetiedossa 22** Myyntisaamiset ja muut saamiset.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ei kirjata odotettuun luottotappioon perustuvaa luottotappiovarausta. Rahoitusvarat kirjataan kokonaan alas, kun konserni ei voi kohtuudella odottaa saavansa sopimukseen perustuvia rahavirtoja.

RAHOITUSVELAT

Kaikki rahoitusvelat merkitään alun perin käypään arvoon. Lainojen sekä osto- ja muiden velkojen osalta vähennetään transaktiomenot. Myöhemmillä kausilla kaikki rahoitusvelat lukuun ottamatta johdannaisia sekä rahoitusvelkoja, jotka konserni on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti valinnut kirjata käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan jaksotettuun hankintamenuon; maksetun rahamäärän (josta transaktiomenot vähennetty) ja lunastusarvon välinen erotus kirjataan korkokuluksi kyseisen lainan laina-ajalle käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Konsernin johdannaiset, joita ei ole määritetty suojausinstrumenteiksi, arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Efektiivisen koron menetelmällä laskettu korko sekä rahoitusveloista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Konsernin rahoitusvelkoihin sisältyvät osto- ja muut velat, lainat ja johdannaissopimukset. Sellaiset lainat tai niiden osa, jotka ovat käyvän arvon suojauksen kohde-etuutena, arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun konserni on täyttänyt sopimusveloitteensa.

JOHDANNAISINSTRUMENTTEIHIN JA SUOJAUSTOIMENPITEISIIN LIITTYVÄT LASKENTAPERIAATTEET

Konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvat hyödykkeiden myynti- ja osto. Liiketoimet, jotka on solmittu ja jotka pidetään edelleen voimassa tarkoituksena vastaanottaa tai toimittaa kohteena oleva hyödyke konsernin osto-, myynti- ja käyttötarpeiden mukaisesti (oman käytön poikkeus), eivät kuulu IFRS 9:n soveltamisalaan. Fyysiset sopimukset muiden kuin rahoituserien ostamiseksi ja myymiseksi, jotka arvostetaan käypään arvoon käyvän arvon optiolla kumoamaan arvostuksesta johtuvaa tuloslaskelmaeroa, tai jotka eivät täytä oman käytön poikkeuksen kriteerejä, tai joille ei voida soveltaa suojauslaskentaa, arvostetaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jolloin johdannaissopimus tehdään, ja arvostetaan aina jatkossa tilinpäätöshetken käypään arvoon. Alkuperäisestä käypään arvoon arvoituksesta syntyvät voitot ja tappiot ("ensimmäisen päivän" voitot ja tappiot) eliminoidaan vastaavaa johdannaissaamista tai -velkaa vastaan, jos johdannaisten alkuperäinen käypä arvo on määritetty käyttäen arvostusmenetelmiä, jotka sisältävät syöttötietoja jotka eivät ole havainnoitavissa toimivilta markkinoilta. Johdannaisten, joiden alkuperäinen käypä arvo perustuu vastaavanlaisten sopimusten markkinanoteerauksiin toimivilla markkinoilla tai arvostusmenetelmiin, jotka sisältävät vain toimivilta markkinoilta havainnoitavissa olevia syöttötietoja, kirjataan samalla tavalla kuin myöhemmästä käypään arvoon arvostuksesta syntyvät voitot ja tappiot.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Myöhemmästä arvostuserosta syntyvän voiton tai tappion kirjaamistapa riippuu siitä, onko johdannainen määritetty suojauslaskennassa hyväksyttäväksi suojausinstrumentiksi, ja jos on, suojatun kohteen luonteesta. Konserni määrittää tietyt johdannaiset joko: (1) erittäin todennäköisten ennakoitujen liiketoimien suojausiksi (kassavirran suojaus); (2) taseeseen merkittyjen varojen tai velkojen tai taseeseen merkitsemättömien kiinteäehtoisten sitoumusten käypien arvojen suojausiksi (käyvän arvon suojaus); tai (3) ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojausiksi.

Konserni dokumentoi liiketoimen syntymisajankohtana suojausinstrumenttien ja suojattujen kohteiden välisen suhteen, sen muodostuvatko suojatut kohteet erillisistä riskikomponenteista tai riskikomponenttien yhdistelmästä, sekä riskienhallinnan tavoitteensa ja erilaisiin suojauksiin ryhtymisen strategiansa. Konserni dokumentoi myös arvionsa siitä, täyttävätkö suojausliiketoimissa käytettävät johdannaiset suojauksen tehokkuudelle asetetut vaatimukset: (1) suojaavan instrumentin ja suojatun kohteen välillä on taloudellinen suhde, (2) luottoriskin vaikutus ei dominoi tästä taloudellisesta suhteesta aiheutuvia arvonmuutoksia, (3) suojausaste on sama kuin mitä käytetään riskien hallinnassa. Konserni dokumentoi myös sekä suojausta aloitettaessa, että sen jälkeen arvionsa siitä, ovatko suojausliiketoimissa käytettävät johdannaiset prospektiivisesti erittäin tehokkaita kumoamaan suojattavien kohteiden käypien arvojen tai kassavirtojen muutokset. Suojauslaskenta lopetetaan siinä tapauksessa, kun suojaussuhde ei täytä suojauksen tehokkuuden vaatimuksia.

KASSAVIRRAN SUOJAUS

Kassavirtojen suojausiksi määritettyjen ja kassavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokas osuus merkitään omaan pääomaan. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet käypien arvojen muutokset merkitään tuloslaskelmaan sillä kaudella, jolloin suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon (esimerkiksi silloin, kun ennakoitu suojattu myyntitapahtuma toteutuu). Kuitenkin silloin, kun suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuulumattoman omaisuuserän tai velan kirjaamiseen (esimerkiksi vaihto-omaisuus), omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot siirretään omasta pääomasta ja sisällytetään kyseisen omaisuuserän tai velan alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Kun suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, kyseisellä hetkellä omassa pääomassa oleva kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti, kun myös ennakoitu liiketoimi toteutuu ja merkitään tuloslaskelmaan. Kun ennakoitun liiketoimen ei enää odoteta tapahtuvan, omassa pääomassa oleva kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Fortum suojaa altistumisensa hyödykkeiden markkinariskille ja soveltaa suojauslaskentaa riskikomponentteittain. Pohjoismaisessa suojauslaskennassa sovellettava sähkön hintariski, joka liittyy pohjoismaiseen aluehintaaseen sähkön toimitukseen, jaetaan kolmeen riskikomponenttiin: (1) systeemihintariskiin, (2) aluehintaeroriskiin (EPAD) sekä (3) valuuttariskiin. Jokaiselle edellä mainituista riskikomponenteille on yleisesti saatavilla niille nimenomaisesti kohdennettuja johdannaissopimuksia, jotka ovat kyseisen riskikomponentin erittäin tehokkaita suojausiksi.

KÄYVÄN ARVON SUOJAUKSET

Käyvän arvon suojausiksi määritettyjen ja nämä ehdot täyttävien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelmaan, samoin ne suojatun omaisuuserän tai velan käyvän arvon muutokset, jotka ovat kohdistettavissa suojatulle riskille.

Jos suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, suojattavan kohteen kirjanpitoarvoa oikaistaan efektiivisen koron menetelmällä tulosvaikutteisesti suojauskohteen juoksuajalle.

ULKOMAISIIIN YKSIKÖIHIN TEHTYJEN NETTOSIJOITUSTEN SUOJAUS

Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojaukset käsitellään kirjanpidossa kassavirran suojausten tavoin. Se osa suojausinstrumentin voitosta tai tappiosta, joka liittyy suojauksen tehokkaaseen osuuteen, merkitään omaan pääomaan. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan.

JOHDANNAISET, JOTKA EIVÄT TÄYTÄ SUOJAUSLASKENNAN SOVELTAMISEDELITYKSIÄ

Tietyt johdannaisinstrumentit eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Tällaisten hyödykejohdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin. Vastaavat käypien arvojen muutokset valuutta- ja korkojohdannaisista kirjataan rahoituskulut - nettoon.

Rahoitusvarat ja -velat on alla olevassa taulukossa jaettu IFRS 9:n mukaisesti kategorioihin. Kategoriat on edelleen jaettu luokkiin, joiden perusteella rahoitusvarat ja -velat arvostetaan. Lisätietoja on liitetiedoissa, joihin taulukossa viitataan.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Rahoitusvarat luokittain 2020

milj. euroa	Liite	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat			Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Vuokrasopimus-saamiset	Rahoitusvarat yhteensä
			Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa	Muut rahoitusvarat	Nettosijoituksen ja rahavirran suojaus	Muut sijoitukset		
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat									
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	19	291			70		118		479
Johdannaisinstrumentit									
Hyödykejohdannaiset				2 707		23			2 730
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4		134	46		36			216
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	20	2 106			116			181	2 402
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat									
Johdannaisinstrumentit									
Hyödykejohdannaiset				7 292		125			7 416
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4		20	89		6			115
Myyntisaamiset	22	7 115							7 115
Muut saamiset	22	1 728			62				1 790
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	20	145			437			16	598
Likvidit varat	23	2 262			46				2 308
Yhteensä		13 646	154	10 133	732	190	118	196	25 170

Rahoitusvarat luokittain 2019

milj. euroa	Liite	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat			Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Rahoitusvarat yhteensä
			Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa	Muut sijoitukset	Nettosijoituksen ja rahavirran suojaus		
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat								
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	19	75			75			151
Johdannaisinstrumentit								
Hyödykejohdannaiset				22		1		23
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4		153	2		1		156
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	20	628			23			651
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat								
Johdannaisinstrumentit								
Hyödykejohdannaiset				74		42		116
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4			7		9		16
Myyntisaamiset	22	736						736
Muut saamiset ¹⁾	22	263						263
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	20	69			315			384
Likvidit rahat	23	1 433						1 433
Yhteensä		3 204	153	105	413	53		3 928

1) Taulukko on muutettu aiemmin julkaistusta lisäämällä Muut saamiset.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Rahoitusvelat luokittain 2020

milj. euroa	Liite	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat			Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Vuokrasopimus-velat	Rahoitusvelat yhteensä
			Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa	Muut rahoitusvelat			
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat								
Korolliset velat	26	5 746	2 145 ¹⁾				894	8 785
Johdannaisinstrumentit								
Hyödykejohdannaiset				2 462		77		2 539
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4		25	63		30		118
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat								
Korolliset velat	26	1 284			432		161	1 877
Johdannaisinstrumentit								
Hyödykejohdannaiset				7 512		244		7 756
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4		10	167		4		181
Ostovelat	32	7 126						7 126
Muut velat	32	972						972
Yhteensä		15 128	2 180	10 203	432	356	1 055	29 354

1) Osuus joukkovelkakirjalainasta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Rahoitusvelat luokittain 2019

milj. euroa	Liite	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat			Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Vuokrasopimus-velat	Rahoitusvelat yhteensä
			Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa	Muut rahoitusvelat			
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat								
Korolliset velat	26	3 736	2 293 ¹⁾				89	6 118
Johdannaisinstrumentit								
Hyödykejohdannaiset				33		30		63
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4		25	3		47		75
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat								
Korolliset velat	26	270			281		19	570
Johdannaisinstrumentit								
Hyödykejohdannaiset				114		85		199
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4			49		4		53
Ostovelat	32	316						316
Muut velat	32	168						168
Yhteensä		4 490	2 318	199	281	166	108	7 562

1) Osuus joukkovelkakirjalainasta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

15 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon

LAADINTAPERIAATTEET

Käypiin arvoihin arvostetut rahoitusvarat ja -velat esitetään käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti käyttäen Tasoja 1, 2 ja 3, jotka kuvaavat käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä käypien arvojen määrittämisessä.

TASON 1 MUKAINEN KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITTÄMISHIERARKIA

Tasoon 1 luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän oikaisemattomiin markkinanoteerauksiin toimivilla markkinoilla. Taso 1 sisältää esimerkiksi hyödykejohdannaisia, joilla käydään kauppaa toimivilla markkinoilla.

TASON 2 MUKAINEN KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITTÄMISHIERARKIA

Tasoon 2 luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän havainnoitavissa oleviin syöttötietoihin, jotka ovat muita kuin markkinanoteerauksia.

Tasoon 2 luokiteltujen rahoitusinstrumenttien, joilla käydään kauppaa toimivilla markkinoilla, käypien arvojen laskennassa on käytetty hintoja, jotka ovat johdettu tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksista. Olemassa olevia arvostusmenetelmiä, kuten arvioituja diskontattuja kassavirtoja, käytetään määrittäessä korko- ja valuuttainstrumenttien käypiä arvoja. Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvioitujen vastaisten kassavirtojen nykyarvona. Valuuttatermiinisopimusten käypä arvo määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän termiinikurssia. Optioiden käyvät arvot määritetään optioiden arvostusmallien avulla. Rahoitusvelkojen käypä arvo arvioidaan diskonttaamalla vastaiset sopimusperusteiset kassavirrat vastaavalla markkinakorkokannalla, jolla konserni saisi samantyyppisen velkainstrumentin. Vastapuoliriski on otettu huomioon määriteltäessä käypää arvoa. Luottoriskin määrittäminen pohjautuu kahdenvälisen transaktioiden salkkukohtaiseen arvostukseen, joka ottaa huomioon Fortumin oman luottoriskin (velan arvonoinaisu, debt value adjustment) sekä vastapuolen vastaavan luottoriskin (vastuun arvonoinaisu, credit value adjustment).

Konsernin laskelmat perustuvat kunakin tilinpäätöspäivänä vallinneeseen markkinatilanteeseen. Fortumissa käytetyt rahoitusinstrumentit ovat standardoituja tuotteita, jotka joko selvitetään pörssien kautta tai joilla on vakiintuneet toimivat markkinat. Hyödykejohdannaisten luottoriskiä pienennetään selvittämällä kaupat pörssiä tai käymällä kauppaa luottokelpoisten vastapuolten kanssa, tai vaatimalla luottokelpoisia takauksia. Rahoitusjohdannaiset tehdään luottokelpoisten rahoituslaitosten kanssa.

TASON 3 MUKAINEN KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITTÄMISHIERARKIA

Tasoon 3 luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei havainnoitavissa olevat tiedot).

Taso 3 on sisältää pääsääntöisesti investoinnit listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, jotka on luokiteltu muihin sijoituksiin ja joiden käypää arvoa ei pystytä määrittämään luotettavasti ja johdannaisinstrumentit, joiden käypä arvo on määritetty käyttäen arvostusmenetelmiä, jotka sisältävät ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tason 3 syöttötiedot liittyen osakeinvestointeihin on määritetty ottaen huomioon talouden kehitysnäkymät sekä saatavissa olevat toimiala- sekä yhtiökohtaiset tiedot. Käyvät arvot on oikaistu vastapuoliriskillä.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Rahoitusvarat

milj. euroa	Liite	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaisissa varoissa											
Muut sijoitukset	19	75	0	43		70	75			188	75
Johdannaisinstrumentit											
Hyödykejohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa	4			52	9			-29	-8	23	1
Ei sovelleta suojauslaskentaa		1 030	10	1 563	27	138		-24	-16	2 707	21
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4										
Sovelletaan suojauslaskentaa				170	154					170	154
Ei sovelleta suojauslaskentaa				46	2					46	2
Korolliset saamiset		98				17	23			116	23
Lyhytaikaisissa varoissa											
Johdannaisinstrumentit											
Hyödykejohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa	4			185	101			-60	-59	125	42
Ei sovelleta suojauslaskentaa		2 851	315	5 090	306	6		-655	-547	7 292	74
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4										
Sovelletaan suojauslaskentaa				26	9					26	9
Ei sovelleta suojauslaskentaa				89	7					89	7
Muut saamiset				62						62	
Korolliset saamiset		432	281	46		5	34			483	315
Yhteensä		4 486	606	7 372	615	237	132	-768	-630	11 326	724

1) Kun Fortumissa, lukuun ottamatta Uniperia, sähkö- ja muiden hyödykepörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissojimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Rahoitusvelat

milj. euroa	Liite	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ²⁾		Yhteensä	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaisissa varoissa											
Korolliset velat ¹⁾	26			2 145	2 293					2 145	2 293
Johdannaisinstrumentit											
Hyödykejohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa	4			106	38			-29	-8	77	30
Ei sovelleta suojauslaskentaa		634	11	1 598	37	254		-24	-16	2 462	32
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4										
Sovelletaan suojauslaskentaa				56	72					56	72
Ei sovelleta suojauslaskentaa				63	3					63	3
Lyhytaikaisissa veloissa											
Korolliset velat	26			497	281					497	281
Johdannaisinstrumentit											
Hyödykejohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa	4			304	143			-60	-59	244	84
Ei sovelleta suojauslaskentaa		2 545	334	5 612	328	10		-655	-547	7 512	115
Korko- ja valuuttajohdannaiset	4										
Sovelletaan suojauslaskentaa				14	4					14	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa				167	49					167	49
Yhteensä		3 179	345	10 561	3 248	264	-	-768	-630	13 236	2 963

1) Osuus joukkovelkakirjalainoista, joihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

2) Kun Fortumissa, lukuun ottamatta Uniperia, sähkö- ja muiden hyödykepörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaispimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

Korko- ja valuuttajohdannaisten käypä arvo on nettona 32 miljoonaa euroa, josta varoja 331 miljoonaa euroa ja velkoja 299 miljoonaa euroa. Fortumilla on käteisvakuuksia perustuen vakuussopimukseen, joita Fortumilla on joidenkin vastapuolten kanssa. Vuoden 2020 lopussa Fortum oli saanut 144 miljoonaa euroa näistä vakuussopimuksista. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Uniperin ensikonsolidoinnin vaikutus rahoitusvaroihin Käypien arvojen hierarkiatasot-taulukossa 31.3.2020 oli 22 210 miljoonaa euroa (Taso 1: 7 354 miljoonaa euroa, Taso 2: 14 758 miljoonaa euroa ja Taso 3: 98 miljoonaa euroa) ja rahoitusvelkoihin 21 129 miljoonaa euroa (Taso 1: 7 248 miljoonaa euroa, Taso 2: 13 476 miljoonaa euroa, Taso 3: 405 miljoonaa euroa) johtuen pääsääntöisesti hyödykejohdannaisista. Uniperin vaikutuksista laskentaperiaatteisiin katso lisätietoja ► **liitetiedossa 1** Merkittävät laadintaperiaatteet ja Uniperin yhdistelyn vaikutuksista katso lisätietoja ► **liitetiedossa 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Vuoden 2020 aikana ei ollut siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä, eikä siirtoja tasoon 3 tai tasosta 3.

Muutokset käypien arvojen hierarkiatasossa 3

milj. euroa	1.1.2020	Tytäryhtiöiden		Ostot	Selvitykset	Voitot / tappiot		31.12.2020
		hankinta				tuloslaskelmassa	laajassa tuloksessa	
Taseessa, netto								
Muut sijoitukset	75	8		38			-51	70
Hyödykejohdannaiset, käyvät arvot				111	-15	178		382
Hyödykejohdannaiset, ensimmäisen päivän voitot ja tappiot				-85		7		-501
Korolliset saamiset	57				-26	-9		22
Yhteensä taseessa, netto	132	-307		64	-41	176	-51	-27

16 Aineettomat hyödykkeet

16.1 Aineettomat hyödykkeet

LAADINTAPERIAATTEET

Aineettomat hyödykkeet, paitsi liikearvo, arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja kertyneillä arvonalentumistappioilla. Ne poistetaan tasapoistoina arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

LIKEARVO

Liikearvo on se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankitun tytäryhtiön, osakkuusyrityksen tai yhteisyrityksen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta hankintahetkellä. Tytäryhtiöiden hankinnoista syntynyt liikearvo sisältyy aineettomiin hyödykkeisiin ja testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Osakkuusyritysten ja yhteisyritysten hankinnoista syntynyt liikearvo sisältyy sijoituksen tasearvoon ja nämä liikearvot testataan arvonalentumisen varalta ao. kokonaisuuden osana. Liikearvo on merkitty taseeseen hankintameno kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta. Tytäryhtiön tai osakkuusyrityksen luovutuksen yhteydessä syntyneet voitot ja tappiot sisältävät myydyin yhtiön liikearvon kirjanpitoarvon.

SOPIMUKSIIN PERUSTUVAT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Suurin osa sopimuksiin perustuvista aineettomista hyödykkeistä liittyy toimilupiin Saksassa. Toimiluvat arvostetaan jaksotettuun hankintameno. Jäljellä oleva taloudellinen vaikutusaika on noin 30 vuotta.

PÄÄSTÖOIKEUDET

Aineettomissa hyödykkeissä esitetään CO₂-päästöoikeudet, jotka käytetään sähkön- ja lämmöntuotannossa syntyneiden päästöjen kattamiseen. Ilmaiseksi saadut päästöoikeudet kirjataan nimellisarvoonsa. Ostetut päästöoikeudet, jotka täyttävät IFRS 9:n ”oman käytön” -kriteeristön, kirjataan sopimukselliseen hankintahintaan. Ostetut päästöoikeudet, jotka eivät täytä ”oman käytön” -kriteeristöä ja siten käsitellään johdannaisina, kirjataan toimitushetkellä vallinneeseen markkinahintaan.

CO₂-päästökustannus katetaan palauttamalla päästöoikeuksia. Tämä velvoite esitetään Muussa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa. Jos konsernilla on riittävästi päästöoikeuksia kattamaan palautusveloitteet, varaus kirjataan ko. päästöoikeuksia vastaavalla kirjanpitoarvolla. Jos päästöoikeuksia ei ole riittävästi kattamaan palautusvelvollisuutta, arvostetaan puuttuvat päästöoikeudet markkina-arvoon.

Päästökustannuskulu kirjataan tuloslaskelmaan materiaalit ja palvelut -ryhmään.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan kuluksi, kun ne syntyvät, ja ne sisältyvät konsernin tuloslaskelman muihin kuluihin. Mikäli kehittämismenon odotetaan kerryttävän tuloja tulevaisuudessa, kyseiset menot aktivoidaan aineettomiksi hyödykkeiksi ja kirjataan poistoina kuluksi tulovirtojen kertymisen aikana.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: HANKITUT AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET – KÄYVÄT ARVOT JA POISTOAJAT

Yrityshankintatilanteissa ostettu aineeton ja aineellinen omaisuus arvostetaan käypään arvoon ja sen taloudellinen vaikutusaika määritetään. Yhtiön johto uskoo, että arvioidut käyvät arvot ja taloudellinen vaikutusaika sekä taustalla olevat oletukset ovat asianmukaisia. Eriävät arviot ja vaikutusajat voisivat vaikuttaa merkittävästi raportoituihin lukuihin.

Konsernin aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja osakkuus- ja yhteisyritysten arvot ovat merkittäviä. Nämä kirjanpitoarvot testataan arvonalentumisten varalta laadintaperiaatteiden mukaisesti.

Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	Liikearvo		Sopimuksiin perustuvat		Muut		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Hankintameno 1.1.	612	588	-	-	954	869	1 566	1 457
Kurssierot ja muut oikaisut	-58	24	-	-	-54	-	-112	24
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	515	-	1 349	-	773	12	2 637	12
Investoinnit	-	-	-	-	124	75	124	75
Päästöoikeuksien muutos	-	-	-	-	257	14	257	14
Vähennykset	-	-	-	-	-14	-43	-14	-43
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-	-	-	-	-4	-	-4	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin ¹⁾	-	-	-22	-	-	-12	-22	-12
Uudelleenryhmittelyt	-	-	-	-	15	40	15	40
Hankintameno 31.12.	1 069	612	1 328	-	2 050	954	4 447	1 566
Kertyneet poistot 1.1.	-	-	-	-	422	370	422	370
Kurssierot ja muut oikaisut	-	-	-1	-	-15	-1	-16	-1
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	-	-	809	-	324	-	1 134	-
Vähennykset	-	-	-	-	-14	-43	-14	-43
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-	-	-	-	-3	-	-3	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin ¹⁾	-	-	-22	-	-	-1	-22	-1
Uudelleenryhmittelyt	-	-	-8	-	1	14	-7	14
Tilikauden poistot	-	-	15	-	130	84	145	84
Kertyneet poistot 31.12.	-	-	794	-	846	422	1 640	422
BS Tasearvo 31.12.	1 069	612	534	-	1 205	531	2 808	1 143

1) Katso lisätietoja ▶ liitetiedossa 3 Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Liikearvo sisälsi 515 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta 31.3.2020 ja se ei sisältänyt Uniperin taseessa 31.3.2020 olevaa liikearvoa 1 779 miljoonaa euroa, jonka ei katsota olevan IFRS-standardien mukainen yksilöitävissä oleva omaisuuserä. Muut aineettomat hyödykkeet sisälsi 980 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta 31.3.2020. Katso ► **liitetieto 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Liikearvo rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmittäin

Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, jotka hyötyvät synergiaeduista, joita liiketoimintojen yhdistämisessä saatiin.

milj. euroa	2020	2019
Uniper	515	-
Consumer Solutions	214	228
City Solutions	205	208
Russia	134	176
Yhteensä	1 069	612

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet sisältää 540 miljoonaa euroa päästöoikeuksia (2019: 36), asiakassopimuksia, ohjelmistoja ja ohjelmistolisenssejä.

16.2 Arvonalentumistestaus

Uniper-segmentti ei ollut osana liikearvon vuosittaista arvonalentumistestausta 31.12.2020, koska hankintamenolaskelma on vielä kesken. Yksilöityjen varojen ja velkojen määrä kuten myös liikearvon määrä, on edelleen keskeneräinen 31.12.2020 (katso ► **liitetieto 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät). Arvonalentumisesta ei ole kuitenkaan ollut viitteitä. Viitteitä Uniper-segmentin arvonalentumisesta tarkastellaan säännöllisesti, ja arvonalentumistestaus suoritetaan vuoden 2021 osalta.

LAADINTAPERIAATTEET

Liikearvon, muiden aineettomien hyödykkeiden, käyttöomaisuuden, käyttöoikeusomaisuuserien ja rahoitusvaroihin kuulumattomien sijoitusten kirjanpitoarvoa tarkastellaan säännöllisesti mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Viitteitä mahdolliseen arvonalentumiseen tulee tarkastella erikseen divisioonakohtaisesti, koska ne vaihtelevat liiketoiminta-alueittain. Mahdollisia tarkasteltavia riskejä ovat mm. sähkön ja polttoaineiden hinnan muutokset, muutokset sääntelyssä tai poliittiset päätökset liittyen energiaveroihin ja hintasäännöksiin, sekä rajoitukset omaisuuserien käyttöikiin.

Mikäli viitteitä arvonalentumisesta on, omaisuuserän arvo on testattava. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Lisäksi liikearvo ja aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ja joista ei tehdä poistoja, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestaus suoritetaan myös, mikäli arvonalentumisesta ei olisi viitteitä. Arvonalentumistestaus dokumentoidaan vuosittain konsernin pitkän aikavälin ennusteprosessin yhteydessä.

Vuosittainen arvonalentumistestaus suoritetaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla. Fortum määrittelee rahavirtaa tuottavan yksikön pienimmäksi omaisuuserien ryhmäksi, joka tuottaa riippumattomia rahavirtoja.

Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavalle yksikölle tai yksiköiden ryhmille, jotka hyötyvät synergiaeduista, joita liiketoimintojen yhdistämisessä saatiin.

Fortum määrittää rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät käyttöarvometodilla. Käyttöarvo määritetään diskonttaamalla kyseisen omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön arvioidut tulevat nettorahavirrat nykyarvoon. Testattavat nettovarat sisältävät paitsi liikearvon myös hankinnasta aiheutuvat käyvän arvon kohdistukset

Rahoitusvaroihin kuulumattomia omaisuuseriä, lukuun ottamatta liikearvoa, josta on kirjattu arvonalentumistappio, tarkastellaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen peruutuksen varalta.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: ARVONALENTUMISTESTAUKSESSA KÄYTETYT OLETUKSET

Arvonalentumistestaus perustuu tulevaisuuden rahavirtoihin ja vaatii johdolta oletusten ja ennusteiden tekemistä, kuten alla kuvataan tarkemmin.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Nämä laskelmat perustuvat viimeisimmän hyväksytyin pitkän aikavälin diskontattuihin, paikallisen valuutan määräisiin kassavirtaennusteisiin, joiden laatiminen edellyttää johdolta arvioita tulevaisuuden rahavirroista. Nämä ennusteet kattavat 6 vuoden ajanjakson. Viittä vuotta pidempi ajanjakso on perusteltavissa sillä, että konsernilla on käytössä merkittävä määrä pitkäaikaisia hyödykkeitä, kuten voimalaitoksia, joiden taloudellinen vaikutusaika ylittää 20 vuotta. Ennusteen jälkeinen ajanjakso on määritetty ekstrapoloimalla ennusteet pitämällä kasvuennusteen samana tai laskien sitä.

Kassavirtaennusteiden ajanjakso on suhteutettu testattavien omaisuuserien taloudelliseen vaikutusaikaan. Kasvuennuste, jota käytetään ekstrapoloimaan budjetteihin perustuvat ennakoituvat rahavirrat omaisuuserien

taloudellisen pitoajan loppuun, on linjassa inflaatioennusteiden kanssa. Tulevista investoinneista, kuten rakennettavista tuotantolaitoksista aiheutuvat rahavirrat poistetaan näistä laskelmista, jollei laitosten rakentamista ole jo aloitettu. Venäjällä vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan käyttöönotosta lähtien.

Diskonttauskorot kuvastavat tarkasteluhetken näkemystä rahan aika-arvosta ja erityisriskeistä, jotka liittyvät testauksen kohteena olevaan rahavirtaa tuottavaan yksikköön, ja joita ei ole jo otettu huomioon oikaisemalla rahavirtaennusteita.

Näiden ennusteiden laatiminen edellyttää johdolta arvioita tulevaisuuden rahavirroista. Arvioiden luonne vaihtelee riippuen siitä, mihin liiketoimintaan testattavat hyödykkeet kuuluvat.

Arvon alentumistestauksessa käytetyt keskeiset oletukset sekä perusteet kunkin oletuksen arvon määrittämiselle on listattu alla olevassa taulukossa. Oletukset perustuvat sisäisiin ja ulkoisiin tietoihin, ja ne ovat soveltuvin osin yhteneviä havainnoitavissa olevan markkinatiedon kanssa.

Keskeiset oletukset	Perusteet oletusten arvon määrittämiselle
Sähkömarkkinoiden kehitys, kierrätys- ja jätemarkkinoiden kehitys	Markkinoiden analysointi ja tulevaisuuden ennustaminen
Markkinamekanismi ja niitä koskeva sääntely	Nykyinen mekanismi ja ennusteet (esimerkiksi CSA-kapasiteettimaksut Venäjällä)
Voimalaitosten ja jätteenkäsittelylaitosten käyttöaste	Toteutunut käyttöaste, tekninen arviointi ja ennustettu markkinakehitys
Arvioidut kunnossapitoinvestoinnit	Toteutunut käyttöaste, tekninen arviointi ja suunnitellut kunnossapitotyöt
Diskonttauskorko	Pääosin markkinainformaatio

Vuosittainen arvonalentumistestaus

Liikearvon arvonalentumistestaus suoritettiin 31.12.2020. Alla oleva taulukko sisältää käytetyt pitkän aikavälin diskonttauskorot rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla:

Diskonttauskorko %	2020	2019
Consumer Solutions ¹⁾	5,1–6,3	5,2–7,0
City Solutions	4,8	7,3
Russia	11,8	11,4

1) Diskonttauskorkoon vaikuttaa sijainti ja liiketoiminnan tyyppi.

Muutos diskonttauskoroissa johtuu korkotason laskusta sekä diskonttauskoron komponenttien tarkemmasta määrittämisestä asianomaisille liiketoiminnoille.

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2020 kerrytettävissä olevien rahamäärien todettiin ylittävän omaisuuserien kirjanpitoarvot ja siten tarvetta arvonalentumisille ei ollut.

Arvon alentumistestauksen yhteydessä konserni on analysoinut testauksen tulosten herkkyyttä keskeisten oletusten muutoksille. Tässä tarkastelussa on huomioitu myös seurannaisvaikutukset yhden oletuksen muutoksen vaikutuksista muihin muuttujiin. Testaustulokset ovat herkimpiä muutoksille käyttökate-ennusteissa (EBITDA-ennuste) ja diskonttokoroissa.

Johdon arvion mukaan mikään jokseenkin mahdollinen muutos diskonttokorossa tai tuottotasossa ei aiheuttaisi sitä, että testattavien omaisuuserien kirjanpitoarvot ylittäisivät kerrytettävissä olevat rahamäärät missään testatuista yksiköistä.

17 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät

LAADINTAPERIAATTEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet koostuvat pääasiassa sähkön- ja lämmöntuotantoon käytettävistä rakennuksista ja koneista, vesiputousoikeuksista sekä muista rakennuksista ja koneista.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on merkitty konsernitaseeseen alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla kertyneillä arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta, sekä aktivoidut vieraan pääoman menot. Lisäksi aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno sisältää arvioidut menot hyödykkeen purkamisesta, siirtämisestä ja alkuperäiseen tilaan palauttamisesta, kun on olemassa kolmanteen osapuoleen kohdistuva sopimukseen perustuva velvoite tai kun on olemassa oikeudellinen velvoite.

Uuden tytäryrityksen hankinnan yhteydessä hankitut omaisuuserät merkitään taseeseen niiden hankinta-ajankohdan käypään arvoon.

Katso lisätietoja ► **liitetiedossa 29** Muut varaukset hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvistä velvoitteista. Katso lisätietoja ydinjätelaitosten käytöstäpoistovarauksista ► **liitetiedossa 28** Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat. Katso lisätietoja käyttöoikeusomaisuuseristä ► **liitetiedossa 33** Vuokrasopimukset.

Maa- ja vesialueista sekä vesiputousoikeuksista ei tehdä poistoja, koska niiden taloudellista vaikutusaikaa ei voida määrittää. Poistot muista omaisuuseristä lasketaan tasapoistoina kirjaamalla hankintamenot kuluksi arvioitujen taloudellisten vaikutusaikojen kuluessa seuraavasti:

- Rakennukset ja rakennelmat: 10–50 vuotta
- Koneet ja kalusto: 3–65 vuotta

Myöhemmin syntyvät menot sisältyvät kyseisen hyödykkeen kirjanpitoarvoon tai ne on soveltuvin osin kirjattu taseeseen erillisenä omaisuuseränä vain silloin, kun on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja että hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Kaikki muut korjaus- ja ylläpitokulut kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat arvioidaan ja oikaistaan tarvittaessa jokaisena tilinpäätöspäivänä. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on sen arvioitua kerrytettävissä olevaa rahamäärää suurempi, kyseisen omaisuuserän kirjanpitoarvoa alennetaan välittömästi siten, että se vastaa kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Katso lisätietoja arvonalentumistestauksesta ► **liitetiedossa 16** Aineettomat hyödykkeet.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset merkitään kirjanpitoon niiden käypään arvoon silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan ja että konserni täyttää niiden saamiseen liittyvät ehdot. Menoihin liittyvät avustukset merkitään joko tuloennakoiksi taseeseen ja kirjataan tuloslaskelmaan samalle kaudelle, jolloin niihin liittyvät menot kirjataan tai vähennetään asianomaisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenosta.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Vieraan pääoman menot, jotka välittömästi johtuvat ehdot täyttävän omaisuuserän rakentamisesta, kirjataan taseeseen osaksi kyseisen omaisuuserän hankintamenoa, kunnes omaisuuserä on valmis sille aiottua käyttötarkoitusta tai myyntiä varten. Ehdot täyttää sellainen omaisuuserä, jonka saattaminen valmiiksi sille aiottua käyttötarkoitusta tai myyntiä varten vaatii välttämättä huomattavan pitkän ajan.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

milj. euroa	Maa- ja vesialueet		Rakennukset ja rakennelmat		Koneet, kalusto ja muut		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Hankintameno 1.1.	2 578	2 617	4 103	3 908	8 667	8 162	419	631	15 768	15 319
Kurssierot ja muut oikaisut	219	-55	-259	114	-213	252	-41	6	-294	317
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	1 636	-	6 414	1	22 825	8	3 088	4	33 963	12
Investoinnit ¹⁾	6	12	35	8	335	184	668	435	1 045	638
Käyttöoikeusomaisuuserien lisäykset	-	8	97	27	57	4	-	-	154	38
Käyttöoikeusomaisuuserien vähennykset	-	-4	-60	-2	-29	-1	-	-	-90	-7
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	-	-	-	-	172	-14	-	-	172	-14
Vähennykset	-1	-1	-51	-29	-191	-89	-23	-	-267	-118
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-1	-4	-89	-22	-117	-2	-2	-	-209	-27
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin ²⁾	-3	-6	-126	-	-1 375	-264	-	-30	-1 504	-371
Uudelleenryhmittelyt	4	11	336	170	2 154	428	-2 507	-627	-14	-18
Hankintameno 31.12.	4 436	2 578	10 400	4 103	32 285	8 667	1 602	419	48 723	15 768
Kertyneet poistot 1.1.	1	-	1 765	1 678	3 877	3 562	-	-	5 644	5 241
Kurssierot ja muut oikaisut	7	-	-68	28	110	82	12	-	61	111
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	265	-	4 124	-	18 679	-	1 263	-	24 331	-
Vähennykset	-1	-	-48	-27	-179	-57	-8	-	-236	-84
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-	-	-39	-18	-53	-1	-	-	-92	-19
Käyttöoikeusomaisuuserien vähennykset	-	-	-3	-	-29	-	-	-	-32	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin ²⁾	-	-	-118	-27	-1 156	-66	-	-	-1 274	-93
Tilikauden poistot	7	2	164	130	774	359	1	-	946	491
Uudelleenryhmittelyt	-	-	160	-	959	-3	-1 111	-	8	-3
Kertyneet poistot 31.12.	280	1	5 936	1 765	22 983	3 877	157	-	29 357	5 644
BS Tasearvo 31.12.	4 156	2 577	4 464	2 339	9 302	4 790	1 445	419	19 367	10 123

1) Sisältää 39 miljoonaa euroa muita käytöstäpoistamiskuluja.

2) Katso lisätietoja ▶ liitetiedossa 3 Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät 31.3.2020 sisälsivät 9 268 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta, liittyen pääasiallisesti koneisiin ja kalustoon sekä rakennuksiin ja rakennelmiin. Uniperin hankinnasta tulleet erät sisälsivät myös 645 miljoonaa käyttöoikeusomaisuuseriä. Katso ▶ **liitetieto 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä on pantattu kiinteistökiinnityksin 380 miljoonan euron arvosta (2019: 139). Katso ▶ **liitetieto 35** Pantatut varat ja vastuut.

Vuonna 2020 taseeseen aktivoitiin vieraan pääoman menoja 27 miljoonaa euroa (2019: 9). Käytetty korkokanta vaihteli välillä 2–5 % (2019: 2–7 %). Rahoitusvelkojen, mukaan lukien vuokrasopimusvelkojen, korkoihin perustuvaa yhdenmukaistettua korkokantaa saatetaan käyttää konsernin rahoittamien omaisuuserien rakentamiseen liittyvissä tapauksissa.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät käyttöoikeusomaisuuserät vuokrasopimuksista, joissa Fortum on vuokralle ottaja. Katso ▶ **liitetieto 33** Vuokrasopimukset.

18 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

LAADINTAPERIAATTEET

Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin ja yhteisessä määräysvallassa oleviin yrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuus- tai yhteisyritykseen tehdyn sijoituksen yhteydessä hankitut varat ja vastuulle otetut velat arvostetaan alun perin niiden hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Se määrä, jolla sijoituksen hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernin osuus sen osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista verojen jälkeen kirjataan tuloslaskelmaan vähennettynä kuluilla, jotka syntyvät varojen ja velkojen käypien arvojen oikaisuista. Sijoituksen kirjanpitoarvoa oikaistaan hankinnan jälkeisillä oman pääoman muutoksilla. Konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä oman pääoman oikaisuista, joita ei ole kirjattu osakkuus- tai yhteisyritysten tuloslaskelmaan, kirjataan suoraan konsernin omaan pääomaan ja sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuksi.

Kun konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen sijoitus osakkuus- tai yhteisyritykseen, muut vakuudettomat saamiset mukaan lukien, konserni ei kirjaa sijoitusta suurempaa tappiota, ellei konsernilla ole näihin liittyviä velvoitteita tai ellei se ole suorittanut maksuja osakkuus- tai yhteisyrityksen puolesta.

Konsernin ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välisistä liiketoimista syntyneet olennaiset realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernin omistusosuuden mukaisesti. Myös olennaiset realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma anna näyttöä siitä, että siirretyn omaisuuserän arvo on alentunut. Osakkuus- tai yhteisyritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Jos tietoja ei ole saatavilla, osuus eräiden osakkuus- tai yhteisyritysten voitosta on sisällytetty konsernitilinpäätökseen perustuen viimeisimpiin saatavilla oleviin tietoihin.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT

Johto käyttää harkintaa arvioidessaan Fortumin omistuksien luonnetta ja yhteisjärjestelyjen luokittelua. Luokittelun määrittelemisessä tarkastellaan erityisesti sovittua päätöksentekomekanismia ja juridista rakennetta sekä järjestelyjen rahoitusta.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kirjanpitoarvojen arvonalennustestaus edellyttää johdon harkintaa. Lisätietoja ▶ **liitetiedossa 16** Aineettomat hyödykkeet.

18.1 Merkittävimmät osakkuus- ja yhteisyritykset

	Forsmarks Kraftgrupp AB	Kemijoki Oy	TGC-1	TVO Oyj	Stockholm Exergi AB
Sijoituksen luonne	Yhteis- omistettu ydinvoima- yhtiö	Yhteis- omistettu vesivoima- yhtiö	Energiayhtiö (listattu)	Yhteis- omistettu ydinvoima- yhtiö	Sähkön- ja lämmön- tuotantoyhtiö
Luokittelu	Osakkuus- yritys	Osakkuus- yritys	Osakkuus- yritys	Yhteis- yritys	Yhteis- yritys
Segmentti	Generation	Generation	Russia	Generation	City Solutions
Kotipaikka	Ruotsi	Suomi	Venäjä	Suomi	Ruotsi
Osallistumisosuus, % ¹⁾	34	58	30	26	50
Äänimäärä, %	34	28	30	26	50

1) Kemijoki Oy:ssä ja TVO:lla on erilaisia osakesarjoja. Osakesarjoille kohdistuva oman pääoman määrä vaikuttaa Fortumin osallistumisosuuteen yhtiöissä. Vuonna 2019 osallistumisosuus Kemijoki Oy:ssä oli 58 % ja TVO:ssa 28 %.

Omistus Uniperissa ja OKG:ssä

Fortum yhdisteli Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020, joten Uniper SE ei sisälly enää osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä Fortumin taseessa. Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistelty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Katso myös ► **liitetieto 1.7** Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

Osakeomistukset energiatuotantoyhtiöissä

Voimalaitoksia rakennetaan usein yhdessä muiden energiantuottajien kanssa. Yhteisissä järjestelyissä jokainen omistaja on oikeutettu osuuteen tuotetusta sähköstä joko omistamiensa osakkeiden tai muun sopimuksen mukaisesti ja toisaalta jokainen omistaja vastaa yhtäläisellä osuudellaan kustannuksista. Tuotantoyhtiöt eivät tee taloudellista tulosta, sillä omistajat ostavat sähkötuotannon hinnalla, joka vastaa tuotannon kustannuksia mukaan lukien korkokulut ja tuotannolliset verot. Koska yhtiöt eivät paikallisten kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti tuota taloudellista tulosta, konsernin kirjaama tulosvaikutus yhtiöistä koostuu pääasiassa IFRS-oikaisusta (esimerkiksi ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjanpito) ja poistojen kirjaamisesta alkuperäisistä kauppahinnan kohdistuksista konsernin taseella.

Fortumilla on merkittäviä osakeomistuksia sellaisissa energiatuotantoyhtiöissä (pääasiassa ydinvoima ja vesivoima), jotka konsolidoidaan pääomaosuusmenetelmää käyttäen konserniin joko osakkuusyhtiönä (Forsmarks Kraftgrupp AB ja Kemijoki Oy) tai yhteisyrityksenä (Teollisuuden Voima Oyj (TVO)).

Ruotsissa osuus ydinvoimalaitoksessa on 34,0 % Forsmarks Kraftsgrupp AB:n osakkeista ja Fortumin tytäryhtiöiden määräysvallattomien omistajien osuus huomioiden omistusosuus on 29,7 %. Tämä osuus vastaa sitä osaa sähköntuotannosta, jonka Fortum voi myydä markkinoilla. Vähemmistön osuus ostetusta sähköstä laskutetaan vähemmistöosakkailta näiden omistusosuuksien suhteessa ja käsitellään läpikulkueränä.

Suomessa Fortumilla on omistusosuus ydinvoimaa tuottavassa TVO:ssa. Yhtiöllä on kaksi osakesarjaa, jotka oikeuttavat osakkeenomistajat TVO:n eri voimalaitoksilla tuotettuun sähköön. A-sarjan osakkeet oikeuttavat Olkiluoto 1 ja 2 -voimalaitosten ydinvoimalla tuottamaan sähköön. Fortum omistaa 26,6 % näistä osakkeista. B-sarjan osakkeet oikeuttavat rakenteilla olevan uuden ydinvoimalaitoksen, Olkiluoto 3:n, tulevaisuudessa tuottamaan sähköön. B-sarjan osakkeista Fortum omistaa 25 %. Meri-Porin lauhdevoimalan tuottamaan sähköön oikeuttaneet C-sarjan osakkeet mitätöitiin vuonna 2020, koska Fortum osti 1.1.2019 loput näistä osakkeista.

Katso myös ► **liitetieto 28** Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Merkittävin vesivoimaomistus on 63,8 %:n vesivoimaosakkeiden ja 26,7 %:n rahaosakkeiden omistus Kemijoki Oy:ssä. Vesivoimaosakkeet oikeuttavat omistusosuuden mukaiseen tuottoon yhtiön vesivoimatuotannosta.

Omistukset muissa merkittävässä osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Fortum omistaa myös osakkeita muissa listatuissa yhtiöissä kuten Territorial Generating Company 1:ssä (TGC-1). TGC-1 käsitellään osakkuusyhtiönä perustuen Fortumin hallituspaikkoihin. Osuus osakkuusyritystuloksesta TGC-1:ssä perustuu edellisen vuosineljänneksen tietoihin, sillä uudempiä tietoja ei yleensä ole saatavilla.

Fortumilla on Ruotsissa 50 %:n omistusosuus Stockholm Exergi AB (publ):ssa, jonka Fortum omistaa yhdessä Tukholman kaupungin omistaman Stockholms Stadshus AB:n kanssa. Stockholm Exergi tuottaa kaukolämpöä, -kylmää sekä sähköä ja toimittaa lämpöä ja kaukokylmää asiakkailleen Tukholman alueella.

Yhteenveto merkittävimpien osakkuusyritysten taloudellisista tiedoista 2020

milj. euroa	Forsmarks		TGC-1-
	Kraftgrupp AB	Kemijoki Oy	konserni
Tase	31.12.2019	31.12.2019	30.9.2020
Pitkäaikaiset varat	2 641	480	1 699
Lyhytaikaiset varat	423	6	211
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 889	316	238
Lyhytaikainen vieras pääoma	141	118	1 725
Oma pääoma	34	52	1 498
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	34	52	1 379
Määräysvallattomat omistajat	-	-	120
	1.1.-31.12.	1.1.-31.12.	1.10.2019-
	2019	2019	30.9.2020
Laaja tuloslaskelma			
Liikevaihto	543	53	1 077
Tulos	-	1	42
Emoyhtiön omistajille	-	1	50
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-8
Laaja tulos yhteensä	-	1	40
Emoyhtiön omistajille	-	1	48
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-8
Täsmäytys kirjanpitoarvoon Fortum-konsernissa			
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta 1.1.	8	30	523
Muutos osuuksissa osakkuusyrityksen tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä	-	-	25
Saadut osingot	-	-	-14
Muuntoerot ja muut oikaisut	3	-	-124
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta 31.12.	12	30	409
Hankintojen käypään arvoon arvostaminen ja erilaiset laadintaperiaatteet ¹⁾	444	151	-5
Kirjanpitoarvo 31.12.	456	181	404
Listattujen yhtiöiden markkina-arvo ²⁾			141

1) Erilaiset laadintaperiaatteet sisältävät pääosin IFRS-oikaisuja ydinvoimaan liittyviin varoihin ja velkoihin, aktivoituja vieraan pääoman eriä sekä hankintoihin liittyviä käyvän arvon oikaisuja. Fortum kirjaa osuutensa ydinvoimaliiketoimintaa harjoittavien osakkuusyritysten ydinvoimaan liittyvistä varoista ja veloista pääomaosuusmenetelmällä. Laskentaperusteet ovat samat kuin Loviisan voimalaitokselle, lisätietoja ▶ [liitetiedossa 28](#) Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

2) Markkina-arvoon vaikuttaa TGC-1:n vapaasti vaihdettavissa olevien osakkeiden rajallinen määrä.

Yhteenveto merkittävimpien osakkuusyritysten taloudellisista tiedoista 2019

milj. euroa	Forsmarks		Uniper SE	TGC-1-
	OKG AB	Kraftgrupp AB	-konserni	konserni
Tase	31.12.2018	31.12.2018	30.9.2019	30.9.2019
Pitkäaikaiset varat	683	2 473	474	2 162
Lyhytaikaiset varat	230	388	4	312
Pitkäaikainen vieras pääoma	827	2 704	295	395
Lyhytaikainen vieras pääoma	73	124	131	152
Oma pääoma	13	33	52	1 926
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	13	33	52	1 775
Määräysvallattomat omistajat	-	-	-	152
	1.1.-31.12.	1.1.-31.12.	1.1.-31.12.	1.10.2018-
	2018	2018	2018	30.9.2019
Laaja tuloslaskelma				
Liikevaihto	289	536	48	1 357
Tulos	1	-1	-5	176
Emoyhtiön omistajille	1	-1	-5	173
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-	3
Laaja tulos yhteensä	1	-1	-5	178
Emoyhtiön omistajille	1	-1	-5	175
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-	3
Täsmäytys kirjanpitoarvoon Fortum-konsernissa				
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta 1.1.	6	9	33	421
Muutos osuuksissa osakkuusyrityksen tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä	-	-	-3	54
Saadut osingot	-	-	-	-10
Muuntoerot ja muut oikaisut	-	-	-	56
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta 31.12.	6	8	30	523
Hankintojen käypään arvoon arvostaminen ja erilaiset laadintaperiaatteet	-6	77	153	-1 514
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	86	182	505
Listattujen yhtiöiden markkina-arvo			5 399	209

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Yhteenveto merkittävimpien yhteisyritysten taloudellisista tiedoista

milj. euroa	2020		2019	
	TVO Oyj -konserni 31.12.2020	Stockholm Exergi AB -konserni 31.12.2020	TVO Oyj -konserni 30.9.2019	Stockholm Exergi AB -konserni 31.12.2019
Tase				
Pitkäaikaiset varat	7 691	2 663	7 200	2 541
Lyhytaikaiset varat	490	274	669	305
josta rahat ja pankkisaamiset	161	1	203	-
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 599	1 461	5 466	1 356
josta korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	4 569	1 023	4 472	983
Lyhytaikainen vieras pääoma	539	316	636	365
josta lyhytaikaiset rahoitusvelat	429	173	514	223
Oma pääoma	2 043	1 161	1 767	1 126
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	2 043	1 160	1 767	1 125
Määräysvallattomat omistajat	-	1	-	1
Laaja tuloslaskelma	1.1.2020-31.12.2020	1.1.2020-31.12.2020	1.10.2018-30.9.2019	1.1.2019-31.12.2019
Liikevaihto	275	589	287	658
Poistot ja arvonalentumiset	-45	-144	-46	-199
Korkotuotot	12	-	13	-
Korkokulut	-40	-18	-36	-18
Tuloverot	-	-22	-	-11
Tulos	-	84	29	41
Muut laajan tuloksen erät	-22	-14	-18	-17
Laaja tulos yhteensä	-22	70	10	24
Emoyhtiön omistajille	-22	70	10	24
Täsmäytys kirjanpitoarvoon Fortum-konsernissa				
Konsernin osuus yhteisyrityksen omasta pääomasta 1.1.	462	563	448	602
Muutos osuiksissa osakkuusyhtiön tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä	-	35	1	12
Saadut osingot	-	-41	-	-40
Hankinnat	63	-	-	-
Muuntoerot ja muut oikaisut	-6	24	2	-11
Konsernin osuus yhteisyrityksen omasta pääomasta 31.12.	518	580	451	563
Hankintojen käypään arvoon arvostaminen ja erilaiset laadintaperiaatteet ¹⁾	3	-61	-9	-63
Kirjanpitoarvo 31.12.	521	519	442	500

1) Erilaiset laadintaperiaatteet sisältävät pääosin IFRS-oikaisuja ydinvoimaan liittyviin varoihin ja velkoihin sekä aktivoituja vieraan pääoman eriä. Fortum kirjaa osuutensa ydinvoimaliiketoimintaa harjoittavien osakkuusyhtiöiden ydinvoimaan liittyvistä varoista ja veloista pääomaosuusmenetelmällä. Laskentaperusteet ovat samat kuin Loviisan voimalaitokselle, lisätietoja ▶ [liitetiedossa 28](#) Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

18.2 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä taseessa

milj. euroa	2020	2019
Merkittävimmät osakkuusyrietykset	1 041	5 079
Merkittävimmät yhteisyritykset	1 039	942
Muut osakkuusyrietykset	474	65
Muut yhteisyritykset	358	348
BS Yhteensä	2 912	6 435

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä sisältävät 750 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä tulleita osuuksia. Katso ► **liitetieto 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Muutokset osuuksissa tilikauden aikana

milj. euroa	2020		2019	
	Osakkuus-yritykset	Yhteis-yritykset	Osakkuus-yritykset	Yhteis-yritykset
1.1.	5 144	1 290	4 709	1 268
Yrityshankinnat	742	9	-	-
Hankinnat	3	116	-	75
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	559	97	696	48
Saadut osingot	-61	-56	-176	-63
Myynnit ja pääoman palautukset	-26	-22	-	-27
Uudelleenryhmittelyt	-4 666	3	-12	-4
Osakkuus- ja yhteisyritysten muut laajan tuloksen erät	-174	-8	-130	-8
Muuntoerot ja muut oikaisut	-14	-25	58	1
31.12.	1 508	1 404	5 144	1 290

Yrityshankinnat ja uudelleenryhmittelyt liittyvät pääasiassa Uniperin yhdistelyyn tytäryhtiönä 31.3.2020.

Vuoden 2020 aikana Fortum sai osakkuus- ja yhteisyrityksiltään osinkoa 116 miljoonaa euroa (2019: 239), josta Stockholm Exergiltä saatu osinko oli 41 miljoonaa euroa (2019: 40). Vuonna 2019 Uniper SE:ltä saatu osinko oli 165 miljoonaa euroa.

Lisätietoa osakkuusyrietysten hankinnoista ja myynneistä ► **liitetiedossa 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	2020	2019
Merkittävimmät osakkuusyrietykset		
Forsmarks Kraftgrupp AB	46	-3
Kemijoki Oy	-1	-5
TGC-1	24	54
Merkittävimmät osakkuusyrietykset yhteensä	69	46
Merkittävimmät yhteisyritykset		
Stockholm Exergi AB	46	24
TVO Oyj	21	6
Merkittävimmät yhteisyritykset yhteensä	67	30
Muut osakkuusyrietykset ¹⁾	490	650
Muut yhteisyritykset	30	18
IS Yhteensä	656	744

1) Sisältää osuuden Uniper SE:n tuloksesta 469 miljoonaa euroa (2019: 632).

Osuuksia osakkuusyrietysten ja yhteisyritysten tappioista ei ole jätetty kirjaamatta.

Uniper

Fortum on aiemmin käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä kolmen kuukauden aikaviiveellä, koska Fortum on julkaissut tilinpäätöksensä ennen kuin Uniperin taloudellisia tietoja oli saatavilla. Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on muuttanut julkaisuaikatauluun ja julkaisee nyt tilinpäätöksen ja osavuositarkastukset Uniperin jälkeen. Fortumin ensimmäisen neljänneksen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020.

Fortumin osuus Uniperin vuoden 2019 neljännen neljänneksen tuloksesta, 162 miljoonaa euroa, sisälsi Fortumin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemän oikaisun peruutuksen, liittyen Ison-Britannian kapasiteettimarkkinan uudelleenkäyttönoton vaikutukseen. Fortum teki myös 389 miljoonan euron (verojen jälkeen) peruutuksen liittyen Uniperin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemiin arvonalennuksiin.

Fortumin osuus Uniperin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tuloksesta, 307 miljoonaa euroa, sisälsi 61 miljoonan euron (verojen jälkeen) peruutuksen liittyen Uniperin vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä tekemiin arvonalennuksiin.

Muut osakkuus- ja yhteisyritykset

Vuonna 2019 osuus Stockholm Exergin tuloksesta sisältää 22 miljoonan euron arvonalentumisen, joka liittyy sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP6) ennaikaiseen purkamiseen.

19 Muut pitkäaikaiset sijoitukset

milj. euroa	2020	2019
Muut sijoitukset	224	75
Korottomat saamiset	255	75
BS Yhteensä	479	151

Muut sijoitukset sisältävät pääosin tiettyjä tytäryritysosakkeita, jotka on epäolennaisuuden vuoksi jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen. Näitä sijoituksia ei käsitellä IFRS 9:n mukaisesti, vaan ne kirjataan hankintamenoon (katso ► [liitetieto 39](#) Konserniyritykset segmenteittäin). Muut sijoitukset sisältävät myös sijoituksia listaamattomissa osakkeissa.

Korottomat saamiset sisältävät lähinnä siirtosaamisia.

Muut sijoitukset sisälsivät 152 miljoonaa euroa ja korottamat saamiset sisälsivät 190 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta 31.3.2020. Katso lisätietoja ► [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

20 Korolliset saamiset

milj. euroa	2020	2019
Korolliset saamiset	2 804	1 035
Vuokrasopimussaamiset	196	-
Yhteensä	3 000	1 035

milj. euroa	2020		2019	
	Tase-arvo	Käypä arvo	Tase-arvo	Käypä arvo
Pitkäaikaiset lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyryyksiltä	1 113	1 161	625	668
Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	98	98	-	-
Muut pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 010	1 010	26	27
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	2 221	2 270	651	695
Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	432	432	281	281
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	151	151	103	103
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	582	582	384	384
Yhteensä	2 804	2 852	1 035	1 079

Pitkäaikaisiin korollisiin saamisiin sisältyy saamisia osakkuus- ja yhteisyryyksiltä yhteensä 1 113 miljoonaa euroa (2019: 625). Näihin sisältyy 964 miljoonaa euroa saamisia ruotsalaisilta ydinvoima-osakkuusyryyksiltä Ringhals AB:lta ja Forsmarks Kraftgrupp AB:lta (2019: 558 ruotsalaisilta ydinvoima-osakkuusyryyksiltä OKG AB ja Forsmarks Kraftgrupp AB), joita rahoitetaan pääsääntöisesti osakaslainoilla osakkaiden omistusosuuksien suhteessa.

Korolliset saamiset sisälsivät 1 634 miljoonaa euroa ja vuokrasopimussaamiset 206 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita saamisia. Katso lisätietoja liitetiedossa ► [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

21 Vaihto-omaisuus

LAADINTAPERIAATTEET

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta vähennettynä muuttuvilla myyntikuluilla ja muilla tuotantokuluilla. Hankintameno määritetään pääasiallisesti käyttämällä painotetun keskihinnan menetelmää.

Kaupankäyntitarkoituksessa hankittu vaihto-omaisuus, jonka arvomuutoksista syntyy tuottoja tuloslaskelmaan, arvostetaan käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla kuluilla.

milj. euroa	2020	2019
Aineet ja tarvikkeet	671	180
Kaupankäyntitarkoituksessa ostettu vaihto-omaisuus	583	-
Muut	141	50
BS Yhteensä	1 396	230

Aineet ja tarvikkeet sisältävät pääosin polttoaineita, joita käytetään valmistusprosessissa tai palvelujen tuottamisessa, ja sisältävät erityisesti hiili-, uraani- ja ydinpolttoainesauvoja. Kaupankäyntitarkoituksessa ostettu vaihto-omaisuus sisältää lähinnä kaasu- ja hiilivarastoja. Muut sisältää pääasiassa keskeneräisiä ja valmiita tuotteita.

Käypään arvoon myynnistä aiheutuvilla kuluilla vähennetyn vaihto-omaisuuden arvo oli 45 miljoonaa euroa.

Vaihto-omaisuus 31.3.2020 sisälsi 1 565 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta. Katso ▶ [liitetieto 3](#)
Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät

22 Myyntisaamiset ja muut saamiset

LAADINTAPERIAATTEET

Myyntisaamisiin sisältyvät tuotot perustuvat arvioon jo toimitetusta sähköstä, lämmöstä ja jäähdytyksestä, mutta jota ei ole vielä mitattu ja jota ei ole vielä laskutettu.

Myyntisaamisten arvonalentumistappiot lasketaan odotettavissa olevan luottotappiomallin mukaisesti (ECL, Expected Credit Loss). Myyntisaamisten luottotappiovaraus arvostetaan määrään, joka vastaa voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden määrää.

Taseeseen tehdään varaus odotettavissa olevista luottotappioista. Varaus säilyy taseessa, kunnes se kirjataan luottotappioksi tai peruutetaan. Luottotappiovaraukset voivat olla taseessa useita vuosia, riippuen perintäprosessien ja oikeudellisten menettelyjen tuloksista. Alaskirjauskäytännöt ovat riippuvaisia eri maiden lainsäädännöstä ja sen hyödyntämismahdollisuuksista. Suurille myyntisaamisille odotettavissa oleva luottotappio lasketaan yksittäiselle asiakkaalle maksukyvyttömyyden arvioidun todennäköisyyden ja asiakkaan odotetun takaisinperintäasteen perusteella. Tämä arvio perustuu käytettävissä olevaan markkinadataan jos mahdollista, tai asiakkaan luottoluokitukseen. Luokitusta oikaistaan mikäli asiakkaan luottokelpoisuuden voidaan arvioida heikentyneen esim. asiakkaan maksukäyttäytymisen perusteella. Pienasiakkaiden myyntisaamisten odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan asiakasportfolion perusteella maittain ja liiketoimintasegmenteittäin. Luottotappiovaraukset voivat perustua toteutuneiden luottotappioiden historialliseen analyysiin tai ulkopuolelta saatuun tietoon asiakkaiden keskimääräisistä maksukyvyttömyysasteista. Varausta voidaan oikaista, jos tulevaisuudessa ilmenee muutoksia, jotka vaikuttavat odotettavissa olevaan luottotappion määrään. Yli 180 päivää viivästyneitä myyntisaamisia pidetään yleensä arvonalentuneina ja arvonalennukset tehdään saatavan kokonaismäärälle, jota oikaistaan odotettavissa olevan luottotappion takaisinperintäasteella.

milj. euroa	2020	2019
Myyntisaamiset	7 115	736
Muut	1 790	263
BS Yhteensä	8 906	999

Muut sisältää muita operatiivisia saamisia sekä siirtosaamisia.

Myyntisaamiset ja muut saamiset sisälsivät 7 236 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020. Katso ▶ [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Myyntisaamiset

Myyntisaamisten ikäjakauma

	2020			2019		
	Brutto	Odotettavissa oleva luottotappio	Luottotappiosuhde,%	Brutto	Odotettavissa oleva luottotappio	Luottotappiosuhde,%
milj. euroa						
Erääntymättömät	6 988	6	0	653	3	0
1–30 päivää erääntyneet	60	3	4	58	2	3
31–90 päivää erääntyneet	21	7	31	18	5	28
91–180 päivää erääntyneet	18	4	20	11	5	45
Yli 181 päivää erääntyneet	206	159	77	95	84	88
Yhteensä	7 293	178	2	836	99	12

Odotettavissa olevan luottotappion muutos

milj. euroa	2020	2019
1.1.	99	85
Tilikauden aikana kirjattu odotettavissa oleva luottotappio	17	7
Arvon alentumiset	-51	-2
Lisäykset tytäryrityshankinnoista	127	-
Muuntoerot ja muut muutokset	-14	9
31.12.	178	99

Suurin osa arvonalentuneista myyntisaamisista liittyy Venäjä- ja Uniper-segmentteihin.

Myyntisaamisten valuuttajakauma (Brutto)

milj. euroa	2020	2019
EUR	5 867	219
GBP	433	-
USD	377	-
RUB	274	204
SEK	126	118
PLN	102	95
NOK	86	175
Muut	28	25
Yhteensä	7 293	836

Myyntisaamiset syntyvät suurelta joukolta asiakkaita pääasiassa euroissa, Ison-Britannian punnissa, Yhdysvaltojen dollareissa ja Venäjän ruplissa, mikä pienentää riskien keskittymistä.

Lisätietoja luottoriskien hallinnasta ja luottoriskeistä, katso ▶ **Vastapuoli- ja luottoriskit** Hallituksen toimintakertomuksessa sekä ▶ **liitetieto 4.4** Luottoriskit.

23 Likvidit varat

LAADINTAPERIAATTEET

Likvideihin varoihin sisältyvät rahat ja pankkisaamiset koostuvat käteisestä rahasta, nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden alkuperäinen maturiteetti on kolme kuukautta tai sitä lyhyempi. Rahat ja pankkisaamiset sekä talletukset ja yritystodistukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun. Määräaikaistalletukset arvopapereihin arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Nostettu määrä käytössä olevista luottolimiiteistä esitetään lainojen ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa. Kaupankäyntiin liittyvät käteisvakuudet sisällytetään vakuussaamisiin ja muut pantatut varat esitetään erässä Lyhytaikaiset korolliset saamiset.

milj. euroa	2020	2019
Käteinen raha ja pankkitilit	834	118
Talletukset ja arvopaperit, joiden maturiteetti alle 3 kk	1 063	1 239
Rahat ja pankkisaamiset	1 898	1 356
Talletukset ja yritystodistukset, joiden maturiteetti yli 3 kk	363	76
Määräaikaistalletukset arvopapereihin, joiden maturiteetti yli 3 kk	46	-
Talletukset ja arvopaperit, maturiteetti yli 3 kk mutta alle 12 kk	410	76
BS Yhteensä¹⁾	2 308	1 433

1) Ei sisällä 2 miljoonaa euroa rahavaroja liittyen vuoden 2019 lopussa myytävänä oleviin omaisuuseriin. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 3** Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Raportointikauden lopussa konsernin likvidit varat olivat 2 308 miljoonaa euroa (2019: 1 433). Uniperin osuus likvideistä varoista on yhteensä 289 miljoonaa euroa. Likvideistä varoista Venäjän yhtiöiden rahaa pankkitileillä ja talletuksina on 244 miljoonaa euroa (2019: 201).

Likvidit varat sisälsivät Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita likvidejä varoja 1 328 miljoonaa euroa. Katso lisätietoja ▶ **liitetieto 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Likvideistä varoista 2 107 miljoonaa euroa (2019: 1 099) on talletettu vastapuolille, joilla on hyvä (investment grade) luottoluokitus.

Raportointikauden lopussa Fortumilla oli 5 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja. Nostamattomat luotot sisältävät 1 450 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy marraskuussa 2021 (sisältää option jatkaa sopimusta vuodella), 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy kesäkuussa 2023, sekä Uniperin 1 800 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy syyskuussa 2025. Valmiusluottolimiittien lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat toistaiseksi voimassa.

Tammikuussa 2020 Fortum irtisanoi valmiusluottolimiiteistä 3 000 miljoonan euron osuuden, kesäkuussa 2020 1 200 miljoonan euron osuuden ja elokuussa 2020 350 miljoonan euron osuuden valmiusluottolimiitistä, joka erääntyy marraskuussa 2021. Valmiusluottolimiitit oli otettu Uniperin osakkeiden hankintaa varten ja likviditeettitarpeisiin.

Lisätietoja luottoriskien hallinnasta ja luottoriskeistä, katso ▶ **liitetieto 4.4** Luottoriskit.

24 Osakepääoma

	2020	2019
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä 1.1. ja 31.12.	888 294 465	888 294 465
Osakepääoma, miljoonaa euroa, 1.1. ja 31.12.	3 046	3 046

Fortum Oyj:llä on yksi osakesarja. Vuoden 2020 lopussa osakkeita oli laskettu liikkeeseen kaikkiaan 888 294 465 kappaletta. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruiseen osinkoon. Vuoden 2020 lopussa Fortum Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 3 046 185 953,00 euroa.

Fortum Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Kaupankäyntitunnus on FORTUM (25.1.2017 asti FUM1V). Fortum Oyj:n osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään.

► **Liitetiedossa 10** Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot on toimitusjohtajan ja muiden konsernin johtoryhmän jäsenten osakeomistukset ja osuudet pitkän aikavälin osakekannustinohjelmassa.

24.1 Yhtiökokouksen 2020 antamat valtuudet

Yhtiökokous 23.4.2020 valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta ja luovuttamisesta. Hankittavien tai luovutettavien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 20 000 000 osaketta eli noin 2,25 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus kumosi vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen myöntämän valtuutuksen ja on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Vuoden 2020 loppuun mennessä hallitus ei ollut käyttänyt valtuutustaan.

24.2 Muut vaihtovelkakirjalainat ja optiolainat

Fortum-konserni ei ole laskenut liikkeeseen vaihtovelkakirjalainoja eikä optiolainoja, jotka oikeuttaisivat velkakirjojen haltijaa merkitsemään Fortumin osakkeita. Hallituksella ei ole tällä hetkellä yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen liikkeeseen laskemiseksi eikä yhtiön osakepääoman korottamiseksi.

25 Määräysvallattomien omistajien osuus

Merkittävimpien määräysvallattomien omistajien osuus

milj. euroa		2020	2019
Uniper	Saksa	2 430	-
Fortum Oslo Varme AS -konserni	Norja	147	166
Muut		48	87
BS Yhteensä		2 624	252

milj. euroa	Uniper 2020 ¹⁾
Liikevaihto	44 514
Tilikauden voitto	4
Määräysvallattomille omistajille maksetut osingot	-139
Rahavirta yhteensä	-1 032
Lyhytaikaiset varat	17 919
Lyhytaikainen vieras pääoma	17 781
Lyhytaikaiset nettovarot	138
Pitkäaikaiset varat	12 224
Pitkäaikainen vieras pääoma	10 729
Pitkäaikaiset nettovarot	1 495
Nettovarot	1 633
josta määräysvallattomien omistajien osuus	2 430
Määräysvallattomien omistajien osuus (%)	23,9

1) Uniperin tuloslaskelmaan ja rahavirtalaskelmaan liittyvät tiedot ovat ajalta 1.4.2020-31.12.2020.

26 Korolliset velat

Rahoitusnettovelka ja oikaistu nettovelka

milj. euroa	2020	2019
+ Korollinen vieras pääoma	10 662	6 694
- Likvidit varat	2 308	1 435
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	98	-
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	432	281
- Korollisiin saamiin sisältyvät arvopaperit	530	281
- Vakuussaaminen	1 132	177
+ Vakuusvelka	331	32
+ Nettovakuusvelka	-801	-145
Rahoitusnettovelka	7 023	4 833
+ Eläkevelvoitteet	1 520	125
+ Muut käytöstäpoistamisvaraukset	821	20
- Osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoista	3 445	813
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 866	813
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa	421	-
+ Varaukset yhteensä vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa	2 762	145
Oikaistu nettovelka	9 784	4 978

Nettovelka

milj. euroa	Nettovelka 2019	Luokiteltu myytävänä oleviin omaisuus- eriin ¹⁾	BS Tase 2019
Korolliset velat	6 694	-6	6 688
Likvidit varat	1 435	-2	1 433
Nettovelka	5 260	-4	5 256

1) Katso lisätietoja ► [liitetiedossa 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Vuonna 2020 Fortum päivitti nettovelan määritelmäänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Aiemmin käytetty nettovelka sisälsi korolliset lainat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat.

Rahoitusnettovelkaan sisällytetään myös vakuussaamiset ja -velat (selvitetyt futuurit). Tähän asti hyödykkeiden hintamuutokset ovat aiheuttaneet epäsymmetrisen vaikutuksen nettovelkaan, kun futuureista ennakkoon saadut tai maksetut rahat on käsitelty käyttöpääoman muutoksena.

Fortumilla on vakuusjärjestely, jolla vapautettiin käteisvaroja pohjoismaisesta sähköpörssistä. Tämä järjestely esitetään samansuuruisena lyhytaikaisena korollisena velkana ja korollisena saamisena. Aikaisemmin ainoastaan järjestelystä johtuva velka sisällytettiin nettovelkaan, mutta nyt myös vakuusjärjestelyyn liittyvät arvopaperit korollisissa saamisissa on huomioitu rahoitusnettovelan laskennassa.

Oikaistuun nettovelkaan on sisällytetty alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltorahastojen varoista.

Korolliset velat

milj. euroa	2020	2019
Lainat	9 607	6 580
Vuokrasopimusvelat	1 055	109
Yhteensä	10 662	6 688

milj. euroa	2020	2019
Joukkovelkakirjalainat	3 758	4 251
Lainat rahoituslaitoksilta	2 556	329
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	1 145	1 145
Vuokrasopimusvelat	894	89
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	433	304
BS Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	8 785	6 118
Lyhytaikainen osuus joukkovelkakirjalainoista	500	-
Lyhytaikainen osuus lainoista rahoituslaitoksilta	20	33
Lyhytaikainen osuus muista pitkäaikaisista korollisista veloista	14	40
Yritystodistusvelka	260	10
Lyhytaikainen osuus vuokrasopimusveloista	161	19
Vakuusjärjestelysopimusvelka	432	281
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	490	187
BS Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	1 877	570
Yhteensä	10 662	6 688

Lainat

milj. euroa	Efektiivinen korko, %	Tase-arvo 2020	Uudelleenhinnoittelu			Käypä arvo 2020	Tasearvo 2019	Käypä arvo 2019
			Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta			
Joukkovelkakirjalainat	2,5	4 258	602	2 023	1 633	4 521	4 251	4 478
Lainat rahoituslaitoksilta	0,9	2 576	2 570	6	-	2 638	362	378
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	0,5	1 145	1 145	-	-	1 210	1 185	1 250
Muut pitkäaikaiset lainat	2,6	447	229	-	218	488	304	346
Pitkäaikaiset lainat yhteensä ¹⁾	1,7	8 425	4 546	2 029	1 851	8 857	6 102	6 452
Vakuusjärjestelysopimusvelka	0,7	432	432	-	-	432	281	281
Yritystodistusvelka	0,2	260	260	-	-	260	10	10
Muut lyhytaikaiset lainat	0,4	490	490	-	-	490	187	187
Lyhytaikaiset lainat yhteensä	0,5	1 182	1 182	-	-	1 182	478	478
Yhteensä ²⁾	1,6	9 607	5 728	2 029	1 851	10 039	6 580	6 930

1) Sisältää pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden 534 miljoonaa euroa (2019: 73).

2) Korollisten velkojen ja johdannaisten keskiporkko oli 1,5 % (2019: 2,3 %).

Korolliset velat kasvoivat vuoden 2020 aikana 3 974 miljoonalla eurolla 10 662 miljoonaan euroon (2019: 6 688). Lyhytaikainen rahoitus kasvoi 704 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa lyhytaikaisen velan määrä oli 1 182 miljoonaa euroa (2019: 478).

Korolliset velat sisälsivät Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita lainoja 557 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelkoja 1 018 miljoonaa euroa. Katso lisätietoja ► **liitetiedossa 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Fortum käytti Uniperin osakkeiden ensimmäisen erän hankintaan kassavaroja sekä luottolimiittejä. Fortum nosti 24.3.2020 2 000 miljoonan euron lainan luottolimiittien puitteissa.

Fortum allekirjoitti 22.4.2020 70 miljoonan euron 10 vuoden kahdenvälisen lainasopimuksen ja Fortum nosti 6.5.2020 300 miljoonan euron lyhytaikaisen lainan luottolimiittien puitteissa Uniperin osakkeiden hankintaa varten. Laina maksettiin ennaikaisesti takaisin 8.6.2020. Fortum nosti 21.12.2020 814 miljoonan Ruotsin kruunumääräisen (80 miljoonan euron) 10 vuoden kahdenvälisen lainan.

Euromääräisistä lainoista koostuvan lainasalkun keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä oli 0,9 % (2019: 0,9 %). Koko lainasalkun keskimääräinen korkokulu johdannaisineen tilinpäätöspäivänä oli 1,5 % (2019: 2,3 %). Osa ulkoisista lainoista, 634 miljoonaa euroa (2019: 787), on vaihdettu johdannaissopimuksilla Venäjän ruplamääräisiksi. Näiden lainojen keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä oli 6,2 % sisältäen Venäjän ruplasuojauksen kulut (2019: 7,8 %).

Katso lisätieto ► **liitetiedossa 4** Rahoitusriskien hallinta, ► **liitetiedossa 33** Vuokrasopimukset ja ► **liitetiedossa 35** Pantatut varat ja vastuut.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Korollisten velkojen täsmäytyslaskelma

milj. euroa	1.1.2020	Tytäryritys- hankinnat	Rahoituksen rahavirta ²⁾	Muutokset, joilla ei ole vaikutusta rahavirtaan			31.12.2020
				Vakuusjärjestely- sopimus	Arvostuserot / muutokset yhdistelyssä	Vuokrasopimus- velat ³⁾	
Joukkovelkakirjalainat	4 251				7		4 258
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	1 185		-40				1 145
Lainat rahoituslaitoksilta ja muut korolliset velat	1 144	557	2 414	151	-61		4 204
Vuokrasopimusvelat	108	1 018	-105		-5	38	1 055
Yhteensä	6 688	1 575	2 269	151	-60	38	10 662

milj. euroa	31.12.2018	Laskentakäytännön muutosten vaikutus (IFRS 16) ¹⁾	1.1.2019	Rahoituksen rahavirta ²⁾	Muutokset, joilla ei ole vaikutusta rahavirtaan			31.12.2019
					Vakuusjärjestely- sopimus	Arvostuserot / muutokset yhdistelyssä	Vuokrasopimus- velat ³⁾	
Joukkovelkakirjalainat	2 496		2 496	1 729		26	4 251	
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	1 158		1 158	27			1 185	
Lainat rahoituslaitoksilta ja muut korolliset velat	2 440		2 440	-1 585	281	8	1 144	
Vuokrasopimusvelat	-	99	99	-15			108	
Yhteensä	6 093	99	6 192	156	281	34	6 688	

1) Katso lisätietoja ▶ liitetiedossa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet ja ▶ liitetiedossa 33 Vuokrasopimukset.

2) Lyhennykset ja nostot.

3) Ei sisältänyt 6 miljoonaa euroa vuokrasopimusvelkoja liittyen vuoden 2019 lopussa myytävänä oleviin omaisuuseriin. Katso lisätietoja ▶ liitetiedossa 3 Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskut

Laskettu liikkeeseen/erääntyy	Koron peruste	Korko, %	Efektiivinen korko, %	Valuutta	Nimellis- arvo, milj.	Tasearvo, milj. euroa
Fortum Oyj 8 000 miljoonan euron EMTN-ohjelma ¹⁾						
2011/2021	Kiinteä	4,000	4,123	EUR	500	502
2012/2022	Kiinteä	2,250	2,344	EUR	1 000	1 024
2019/2023	Kiinteä	0,875	0,996	EUR	1 000	999
2019/2026	Kiinteä	1,625	1,638	EUR	750	765
2019/2029	Kiinteä	2,125	2,247	EUR	750	770
2013/2023	Vaihtuva	Stibor 3M+1,13		SEK	1 000	100
2013/2043	Kiinteä	3,500	3,719	EUR	100	97
Tasearvo yhteensä 31.12.2020						4 258

1) EMTN = Euro Medium Term Note

27 Tuloverosaamiset ja -velat

LAADINTAPERIAATTEET

Tilikaudelta maksettavat tuloverot perustuvat tilikauden verotettavaan tulokseen. Verotettava tulos eroaa konsernitilinpäätöksessä raportoidusta tuloksesta johtuen tuottojen ja kulujen kirjanpitokäsittelyn ja verokäsittelyn eriaikaisuudesta tai siitä, että tietyt erät eivät ole lainkaan verotettavia tai verotuksessa vähennyskelpoisia. Tilikauden vero on laskettu käyttämällä niitä verokantoja, joista on säädetty tai joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä.

Laskennalliset verot on kirjattu konsernitilinpäätökseen taseperusteisesti varojen ja velkojen verotuksen arvojen sekä näiden kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista veroa ei kuitenkaan kirjata, jos se syntyy, kun omaisuuserä tai velka alun perin merkitään kirjanpitoon ja kyseinen liiketoimi ei ole liiketoimintojen yhdistäminen, ja joka ei vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon (tai verotukselliseen tappioon) liiketapahtuman toteutumisajankohtana. Laskennallinen vero määritetään käyttämällä niitä verokantoja (ja soveltaen niitä verolakeja), joista on säädetty tai joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä ja joiden oletetaan olevan voimassa, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen realisoituu tai verovelka suoritetaan.

Laskennalliset verosaamiset kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennalliset verosaamiset vähennetään laskennallisista verovelvoista, jos ne liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallinen vero kirjataan väliaikaisista eroista, jotka johtuvat tytäryhtiöihin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin tehdyistä sijoituksista, paitsi silloin, kun konserni voi määrätä väliaikaisen eron purkautumisajankohdan ja väliaikainen ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Konserni kirjaa verovelan ennakoitavissa olevien verotarkastusvaateiden osalta, mikäli arviot lisäverojen ja -maksujen todennäköisyydestä antavat siihen aihetta. Varausta ei kirjata tilinpäätökseen, mikäli Fortum pitää vaatimuksia perusteettomina. Näin ollen, mikäli verot liittyen käynnissä oleviin verotarkastuksiin täytyy maksaa ennen lopullista oikeuden päätöstä, ne kirjataan saamisiksi. Jos lopputulos poikkeaa alun perin tehdyistä kirjauksista, tällaiset erot vaikuttavat tilikauden veroihin ja laskennallisten verovarausten määriin kaudella, jolloin ratkaisu tehdään.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: TULEVIIN VEROSEURAAMUKSIIN LIITTYVÄT OLETUKSET JA ARVIOT

Fortumilla on laskennallisia verosaamisia ja -velkoja, joiden arvioidaan realisoituvan tuloslaskelmaan kirjattavaksi tiettyinä ajanjaksoina tulevaisuudessa. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen laskennassa Fortumin täytyy tehdä tiettyjä oletuksia ja arvioita liittyen tulevaisuuden veroseuraamuksiin, jotka johtuvat varojen ja velkojen tilinpäätökseen kirjattujen kirjanpitoarvojen sekä niiden verotuksellisten arvojen eroista.

Tulevaisuuden veroseuraamuksiin liittyviä oletuksia ovat, että tulevaisuudessa tytäryhtiöiden liiketoiminnalliset tulokset ovat yhdenmukaisia historiallisiin tasoihin verrattuna, vähennyskelpoisten vahvistettujen verotappioiden hyödyntämisaika pysyy muuttumattomana, ja että voimassa olevat verolait ja verokannat pysyvät muuttumattomina lähitulevaisuudessa. Fortum pitää laskennallisten verosaamisten ja -velkojen laskennassa käyttämiään oletuksia huolellisesti harkittuina.

Epävarmaan verotukselliseen tilanteeseen liittyvissä arvioissa ja oletuksissa tukeudutaan myös ulkopuolisiin asiantuntijalausuntoihin.

Mikäli verotarkastusten lopulliset ratkaisut poikkeaisivat negatiivisesti 10 %:lla johdon tekemistä arvioista, konsernin verovelat kasvaisivat 11 miljoonalla eurolla tilanteessa 31.12.2020. Lisätietoa avoimista verovaateista on ▶ [liitetiedossa 36](#) Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

27.1 Laskennalliset verot taseessa

milj. euroa	2020			2019		
	1.1.	Muutos	31.12.	1.1.	Muutos	31.12.
BS Laskennalliset verosaamiset	77	1 013	1 089	70	7	77
BS Laskennalliset verovelat	-865	-87	-952	-720	-144	-865
Laskennalliset verot netto	-788	926	138	-651	-137	-788

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on vähennetty toisistaan siinä tapauksessa, kun ne voidaan laillisesti toimeenpantavissa olevan oikeuden nojalla kuitata keskenään ja ne liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos 2020

milj. euroa	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet				Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät			Laskennalliset verot	
	Aineettomat hyödykkeet	ja käyttöoikeus- omaisuuserät	Eläkevelvoitteet	Varaukset	Johdannaiss- instrumentit	hyvitykset	Muut	netto	
1.1.2020	-104	-823	25	-17	33	63	36	-788	
Tuloslaskelmaan kirjatut erät	-10	-123	-8	-141	197	25	-84	-144	
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät	-	-3	135	-	27	-	-1	158	
Kurssierot, erien väliset siirrot ja muut muutokset	6	122	238	177	3	12	-281	277	
Tytäryritysten ostot ja myynnit ¹⁾	-133	-447	159	1 254	-323	73	28	611	
Myytäväinä olevat omaisuuserät ¹⁾	-	46	-7	-	-	-5	-10	24	
31.12.2020	-241	-1 228	542	1 273	-63	168	-312	138	

1) Tytäryritysten ostot ja myynnit sisälsi 579 miljoonaa liittyen Uniperin hankintaan 31.3.2020. Katso ► [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos 2019

milj. euroa	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet				Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät			Laskennalliset verot	
	Aineettomat hyödykkeet	ja käyttöoikeus- omaisuuserät	Eläkevelvoitteet	Varaukset	Johdannaiss- instrumentit	hyvitykset	Muut	netto	
1.1.2019	-106	-788	20	-15	169	70	-1	-651	
Tuloslaskelmaan kirjatut erät	-5	-30	-	1	19	-5	35	15	
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät	7	1	5	-	-156	-	-2	-144	
Kurssierot, erien väliset siirrot ja muut muutokset	1	-29	1	-3	-	-1	6	-25	
Tytäryritysten ostot ja myynnit	-1	-1	-	-	-	-	-	-2	
Myytäväinä olevat omaisuuserät ¹⁾	-	24	-	-	-	-2	-1	20	
31.12.2019	-104	-823	25	-17	33	63	36	-788	

1) Katso ► [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Kun jakokelpoisia varoja jaetaan osinkoina, joudutaan osingonjaon yhteydessä maksamaan lähdevero (esim. Venäjä). Laskennallinen verovelka osingonjakoon liittyvistä veroista on kirjattu siihen määrään saakka, kun osingonjako on ennustettavissa. Vuoden 2020 lopussa lähdeveroista ja muista varojen jaosta maksettavista veroista kirjattu laskennallinen verovelka on 10 miljoonaa euroa (2019: 13).

Fortumilla on aikaisemmillä tilikausilla ollut olennainen laskennallinen verovelka johtuen investoinneista pitkäaikaiseen käyttöomaisuuteen. Nämä varat poistetaan nopeammin verotuksessa kuin kirjanpidossa, mikä johtaa matalampiin maksettuihin veroihin hyödykkeen pitoajan alussa ja korkeampiin maksettuihin veroihin hyödykkeen pitoajan lopussa. Tästä erosta muodostuu laskennallinen verovelka. Tilanne on muuttunut Uniperin hankinnan seurauksena, sillä Uniperilla on aikaisemmin ollut olennainen laskennallinen verosaaminen liiketoiminnastaan.

Laskennalliset verosaatavat vahvistetuista tappioista

Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista on kirjattu siihen määrään saakka, kun on todennäköistä, että niitä voidaan käyttää tulevia verotettavia tuloja vastaan. Kirjatut laskennalliset verosaamiset liittyvät vahvistettuihin tappioihin, joilla ei ole varsinaista vanhentumisaikaa tai joilla on vanhentumisaika, kuten alla on määritelty.

milj. euroa	2020		2019	
	Lasken- Vahvis- tetut verosaa- tappiot	nallinen minen	Lasken- Vahvis- tetut verosaa- tappiot	nallinen minen
Vahvistetut tappiot, joilla ei ole vanhentumisaikaa ¹⁾	789	137	171	36
Vahvistetut tappiot, joilla on vanhentumisaika	166	31	170	29
Yhteensä	955	168	340	65

1) Sisälsivät vuonna 2020 588 miljoonaa euroa tappioita ja 94 miljoonan euron laskennallisen verosaamisen Uniperin hankinnasta 31.3.2020.

Kirjaamatta jätetyt laskennalliset verot

Taseeseen on jätetty kirjaamatta laskennallinen verosaaminen liittyen yhteensä 468 miljoonaa euron (2019: 65) vahvistettuihin tappioihin, koska verosaamisen realisoituminen ei ole todennäköistä. Näihin liittyen olisi kirjattu 78 miljoonaa euroa (2019: 16) laskennallisia verosaamisia. Kirjaamaton laskennallinen verosaaminen liittyy pääosin vahvistettuihin tappioihin, joiden käyttäminen tulevaisuudessa on epävarmaa. Määrän kasvu selittyy pääosin Uniperin tytäryhtiönä yhdistelyn vaikutuksesta 31.3.2020.

Laskennallisia verosaamisia ei ole kirjattu liittyen 2 437 miljoonan euron väliaikaisiin eroihin (2019: 39). Määrän kasvu selittyy pääosin Uniperin hankinnan 31.3.2020 vaikutuksesta.

Laskennallisia verovelkoja ei ole kirjattu 374 miljoonan euron (2019: 344) määräisistä väliaikaisista eroista tytäryritysten, sivukonttoreiden ja osakkuus- ja yhteisyritysten nettovarojen ja verotuksellisen arvon välillä, jos näiden purkautuminen on Fortumin määräysvallassa ja on todennäköistä, että väliaikaiset erot eivät purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

27.2 Tuloverosaamiset

milj. euroa	2020	2019
Belgia	113	114
Muut	43	19
BS Yhteensä	156	133

Tuloverosaamiset liittyvät vuoden 2020 tuloverojen maksuihin sekä aiempia vuosia koskevien veronokaisupäätöksien maksuihin.

Belgiassa Fortumin tuloverotusta on oikaistu vuosilta 2008–2012. Aikaisempina vuosina verotuksessa määrätyt verot on maksettu vuosittain, yhteensä 114 miljoonaa euroa ja ne on lainopilliseen arvioon perustuen kirjattu verosaatavaksi.

Katso ▶ **liitetieto 36** Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

28 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

LAADINTAPERIAATTEET

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen ja Uniper-hankinnan myötä myös Ruotsissa sijaitsevat OKG Aktiebolagin (OKG) ja Barsebäck Kraft AB:n (Barsebäck) ydinvoimalaitokset. Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. Fortumin konsernitaseen erät Osuus ydinjätehuoltorahastoista ja Ydinvoimaan liittyvät varaukset liittyen ydinjätehuoltoon koskevat Loviisan, OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitoksia. Fortumin ydinjätehuoltoon liittyvä varaus sekä siihen liittyvä rahasto-osuus ydinjätehuoltorahastosta esitetään bruttomääräisenä pitkäaikaisissa korollisissa varauksissa ja varoissa.

Fortumin rahasto-osuus ydinjätehuoltorahastossa on käsitelty IFRIC 5 Oikeudet osuuksiin rahastoista, jotka on tarkoitettu käytöstä poistamiseen, alkuperäiseen tilaan palauttamiseen ja ympäristön kunnostamiseen -tulokinnan mukaisesti, jossa todetaan, että rahaston varat arvostetaan joko käypään arvoon tai sitä alempaan kyseisten velkojen arvoon, koska Fortumilla ei ole määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa ydinjätehuoltorahastoissa. Viranomaiset hallinnoivat ydinjätehuoltorahastoja. Varaukset liittyvät laitoksen käytöstä poistamiseen ja käytetyn polttoaineen loppusijoitukseen.

Varausten käypä arvo on laskettu IAS 37- standardin mukaan diskonttaamalla kassavirrat, jotka perustuvat arvioituihin tuleviin kustannuksiin ja jo tehtyihin toimenpiteisiin. Käytöstä poistamiseen liittyvän varauksen alkuperäinen nettoarvo (ydinvoimalaitoksen käyttöönottohetkellä) on kirjattu kyseisen investoinnin hankintamenon osana taseeseen ja poistetaan voimalan käyttöajan kuluessa. Muutokset teknisissä suunnitelmissa, jotka vaikuttavat käytöstä poistamisesta aiheutuviin tulevaisuuden kassavirtoihin, diskontataan tähän hetkeen ja tällä oikaistaan ko. investoinnin hankintamenoa taseessa. Käytöstä poistamiseen liittyvästä investoinnista tehdään poistot ydinvoimalaitoksen oletetun käyttöajan kuluessa. Käytöstä poistetuissa voimalaitosyksiköissä veloitteen kasvu kirjataan kuluksi heti.

Käytettyyn ydinpolttoaineeseen liittyvä varaus kattaa tulevat loppusijoituskustannukset kunkin tilikauden loppuun mennessä käytetyn ydinpolttoaineen osalta. Käytetyn polttoaineen loppusijoitukseen liittyvät kustannukset kirjataan kuluksi laitoksen käyttöaikana polttoaineen käytön perusteella. Suunnitelmiin mahdollisesti tulevien muutosten vaikutus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan perustuen tähän asti käytetyn polttoaineen määrään kunkin tilikauden loppuun mennessä. Varauksen diskonttaukseen liittyvä korkokulu vastaavalta kaudelta kirjataan Rahoituseriin.

Fortumin ydinjätehuoltorahastojen osuuksille kertyvä korko ja mahdolliset käypään arvoon arvostuksen vaikutukset esitetään erässä Muut rahoituserät -netto.

Fortumin rahasto-osuus ydinjätehuoltorahastoista voi olla suurempi kuin rahasto-osuutta vastaava taseessa esitetty omaisuuserä. Suomessa ydinjätehuoltovastuun tulee olla täysin katettu maksuilla tai takauksilla ydinjätehuoltorahastoon. Samat periaatteet ovat voimassa Ruotsissa käytöstä poistettujen ydinvoimalaitosten osalta. Ruotsissa käytössä olevien ydinvoimaloiden osalta ydinjätehuoltovastuu tulee täyttää laitosten käyttöoloajan loppuun mennessä. Erot lainmukaisen vastuun ja ydinjätehuoltovaruksen välillä voivat olla merkittäviä, koska Ydinjätehuoltovaruksista poiketen lainmukaista ydinjätehuoltovastuuta ei diskontata Suomessa ja Ruotsissa laillinen vastuu perustuu toisiin oletuksiin kuin varaus.

Vuosittaiset maksut ydinjätehuoltorahastoihin perustuvat ydinjätehuoltovastuun muutoksen osuuteen ydinjätehuoltorahastojen tuotoista. Maksua pienentävät tehdyt toimenpiteet.

Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimayhtiöissä, mukaan lukien Teollisuuden Voima Oyj (TVO) Suomessa sekä Forsmarks Kraftgrupp AB (Forsmark) Ruotsissa. Vähemmistöosuudet on luokiteltu osakkuus- ja yhteisyrityksiksi ja konsolidoidaan pääomaosuusmenetelmällä. Yhtiöt Suomessa ja Ruotsissa toimivat

omakustannusperiaatteella. Omistajat ostavat sähköä paikallisen kirjanpitokäytännön mukaisesti lasketulla tuotantokustannushinnalla. Osakkuusyhtiöiden tilinpäätösten laadintaperiaatteita ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen suhteen on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernin noudattamia konsernin laadintaperiaatteita.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: YDINVOIMATUOTANTOON LIITTYVIEN VARAUSTEN MÄÄRITTÄMISESSÄ TEHTÄVÄT OLETUKSET

Fortumin ydinvoimalalaitosten tuleviin käytöstä poistoihin ja käytetyn ydinjätteen loppusijoitukseen liittyvä varaus perustuu pitkäaikaisiin kassavirtaennusteisiin arvioiduista kustannuksista. Pääasialliset oletukset liittyvät teknisiin suunnitelmiin, ajoituksiin, kustannusennusteisiin ja diskonttokorkoon. Valtioiden viranomaiset hyväksyvät tekniset suunnitelmat, oletukset ajoituksesta ja kustannusennusteet.

Muutokset oletetuissa diskonttokoroissa vaikuttavat varauksen määrään. Jos diskonttokorkoa pienennetään, varaus kasvaa. Ydinvoimalaitoksissa, joissa osuus ydinjätehuoltorahastossa on suurempi kuin varaus, varauksen kasvun vaikutus kompensoituu taseeseen kirjattavalla vastaavalla kasvulla Fortumin osuudessa ydinjätehuoltorahastojen varoista. Tuloslaskelmavaikutus on tällöin positiivinen, koska käytöstäpoistamisen osuus varauksesta kirjataan kuten menot hyödykkeen purkamisesta. Tämä pätee niin kauan kuin todellinen osuus ydinjätehuoltorahastoista on korkeampi kuin taseessa esitetty, ja niin kauan kuin IFRS:n mukaan varojen kirjanpitoarvo ei voi ylittää varauksen arvoa, koska Fortumilla ei ole määräysvaltaa ydinjätehuoltorahastoissa.

Sekä Suomessa että Ruotsissa ydinvoimaoperaattorit ovat lakisääteisesti velvollisia huolehtimaan laitosten käytöstäpoistamisesta ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta (ydinjätehuolto). Molemmissa maissa ydinvoimaoperaattorit ovat veloitettuja turvaamaan ydinjätehuollon rahoittamisen suorittamalla maksuja viranomaisten hallinnoimiin ydinjäterahastoihin. Ydinvoimaoperaattoreiden pitää myös antaa vakuuksia taatakseen riittävät varat laitosten tulevasta käytöstä poistoista ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

Fortum on yhdenmukaistanut ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen laadintaperiaatteet, ja määrittämässä käytetyt oletukset 31.12.2020 tilinpäätökseen. Tämän seurauksena ydinvoimatuotantoon liittyvät varaukset kasvoivat. Loviisan ja Barsebäckin ydinvoimalaitosten varausten kasvun seurauksena kirjattiin lisäosuus Ydinjätehuoltorahastosta. Fortumilla on 441 miljoonaa euroa kirjaamattomia Loviisan ja Barsebäckin ydinvoimatuotantoon liittyviä varoja 31.12.2020. Yhdenmukaistamisen seurauksena tuloslaskelman muihin rahoituseriin kirjattiin 12 miljoonan euron positiivinen nettovaikutus.

Ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen laadintaperiaatteet, ja määrittämässä käytetyt oletukset on yhdenmukaistettu myös yhteisomisteisten ydinvoimayhtiöiden osalta. Kokonaisvaikutus tästä muutoksesta oli 47 miljoonaa euroa osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta verojen jälkeen.

28.1 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat kokonaan omistetuissa ydinvoimalaitoksissa

milj. euroa	2020	2019
Taseeseen sisältyvät erät		
BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3,866	813
BS Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastoista	3,445	813
Fortumin osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	3,886	1,180
Taseeseen kirjaamaton rahasto-osuus	441	316
Lyhytaikainen saaminen ydinjätehuoltorahastosta	-	51

IFRS-standardien mukainen ydinvoimaan liittyvä varaus ja rahasto-osuus

Ydinvoimaan liittyvät varaukset sisältävät käytöstä poistamista ja käytetyn polttoaineen loppusijoittamista varten tehdyt varaukset. IAS 37:n mukaan lasketut ydinvoimaan liittyvät varaukset kasvoivat 3 053 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopusta ja olivat 3 866 miljoonaa euroa 31.12.2020. Varausten kasvu vuonna 2020 selittyy pääosin Uniper-hankinnalla ja tiettyjen oletusten muutoksilla.

Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastoista on IFRS:n näkökulmasta yllärahoitettu yhteensä 441 miljoonaa euroa, koska Fortumin osuus rahastoista 31.12.2020 oli 3 886 miljoonaa euroa ja rahaston käypä arvo taseella oli 3 445 miljoonaa euroa. Fortumin rahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta yllärahoitettuna, kirjataan positiivinen vaikutus muihin rahoituseriin, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan muihin rahoituseriin aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu.

Vuoden 2020 ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu konsernin tuloslaskelmassa uudelleenluokiteltiin Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä erään Muut rahoituserät – netto. Tämä muutos ei vaikuta Vertailukelpoiseen liikevoittoon. Lisäksi konsernin rahavirtalaskelmassa ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on uudelleenluokiteltu Liiketoiminnan rahavirrasta Investointien rahavirtaan. Vertailuvuosi on oikaistu vastaavasti.

Loviisan ydinvoimalaitoksen lainmukainen vastuu

Työ- ja elinkeinoministeriön marraskuussa 2020 tekemään päätökseen perustuva lainmukainen vastuu 31.12.2020 oli yhteensä 1 208 miljoonaa euroa.

Lainmukainen vastuu perustuu vuosittain tehtävään kustannusarvioon sekä joka kolmas vuosi tehtävään tekniseen suunnitelmaan. Lainmukainen vastuu määritetään olettaen, että laitoksen käytöstäpoisto tapahtuisi arviointivuotta seuraavan vuoden alussa, ja vastuuta ei diskontata nykyarvoon.

Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastossa

Suomen ydinenergialain mukaisesti Fortumilla on velvoite kattaa lainmukainen vastuunsa kokonaisuudessaan Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta. Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen Valtion ydinjätehuoltorahastossa samassa yhteydessä, kun lainmukaisen vastuun määrä päätetään vuosittain. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Fortum on anonut lakiperusteista ydinjätehuoltorahaston rahastotavoitteen jaksottamista laillisen vastuun muutoksen myötä. Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyi anomuksen marraskuussa 2020 ja vahvisti Fortumin vuoden 2021 rahastotavoitteeksi 1 168 miljoonaa euroa.

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

milj. euroa	2020	2019
1.1.	813	899
Varausten lisäykset	476	10
Tytäryrityshankinnat	2,412	-
Käytetyt varaukset	-155	-29
Varausten purku	-	-100
Diskonntauksesta johtuvat muutokset	62	32
Kurssierot	258	-
BS 31.12.	3,866	813
Fortumin ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo	3,445	813

Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum on käyttänyt oikeuttaan lainata rahastolta ja pantannut Kemijoki Oy:n osakkeita vakuudeksi. Lainat uusitaan vuosittain. Katso ▶ **liitetieto 26** Korolliset velat ja ▶ **liitetieto 35** Pantatut varat ja vastuut.

OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalat Ruotsissa

Ydinvoimaoperaattorien omistama Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) huolehtii Ruotsissa kaikesta ydinjätehuollosta ydinvoimaoperaattorien puolesta. SKB:n toimintaa rahoittaa Ruotsin Valtion Ydinjätehuoltorahasto, joka puolestaan on ydinvoimaoperaattoreiden rahoittama.

Ydinjätehuoltomaksujen ja -vastuiden tarkistus tehdään yleensä kolmen vuoden välein viranomaispäätöksellä Ruotsin ydinturvallisuusviranomaisen (Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM) esityksestä. Syyskuusta 2018 alkaen esityksen tekee Ruotsin valtiokonttori (Riksgälden). Esitys perustuu SKB:n ja lisenssin haltijoiden laatimaan kustannusarvioon. SKB hyväksyi ydinjätehuollon päivitetyn teknisen suunnitelman ja se luovutettiin SSM:lle vuoden 2019 kolmannen vuosineljänneksen lopussa. Joulukuussa 2017 Ruotsin hallitus päätti ydinjätemaksuista ja vastuista vuosille 2018-2020. Ydinjätemaksut perustuvat tulevaisuuden kustannusennusteisiin olettaen, että ydinvoimalan yksiköiden käyttöikä on 50 vuotta. Maksu määräytyy tuotetun energian mukaan ja on yksi äyri tuotettua kWh:a kohden (1 äyri = 0,01 Ruotsin kruunua). Barsebäckin ydinvoimalaitoksen, jolla ei ole toiminnassa olevia yksiköitä, maksu määräytyy kiinteähintaisesti vuositasolle.

28.2 Ydinvoimalaitokset osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Forsmark ja TVO ovat omakustannusperiaatteella toimivia yrityksiä, joista omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksia vastaavaan hintaan. Fortum kirjaa laskutetut kustannukset paikallisten kirjanpitosäännösten mukaisina. Laskutetun sähköntuotantokustannuksen lisäksi Fortum kirjaa IFRS-oikaisuja Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti. Oikaisut sisältävät myös Fortumin osuudet yhtiöiden ydinjäterahastoista ja ydinvoimaan liittyvistä varauksista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty osakkuusyhtiöiden ydinjäterahastojen ja -varausten määrät (100 %) sekä Fortumin osuudet näistä.

Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat osakkuusyhtiöissä (100 %)

milj. euroa	2020	2019
Taseen erät Fortumin käyttämien oletusten mukaisiksi oikaistuna ¹⁾		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3,674	4,973
Osuus ydinjätehuoltorahastoista	3,406	4,403
joista Fortumin nettomääräinen osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltynä	-59	-202
Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	880	1,426
Saamiset IFRS:n mukaan yllirahastoidusta (alirahastoidusta) ydinjätehuoltorahastosta	14	-78
TVO:n kirjaamaton rahasto-osuus	73	124

1) Kirjattu Fortumin laadintaperiaatteiden mukaan.

TVO:n lainmukainen vastuu, varaus ja osuus rahastosta perustuvat samoihin periaatteisiin kuin yllä on kuvattu Loviisan ydinvoimalan osalta.

TVO:n osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta Suomessa on IFRS-näkökulmasta yllirahoitettu 274 miljoonaa euroa (josta Fortumin osuus on 73 miljoonaa euroa).

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum käyttää oikeuttaan lainata rahastolta TVO:n kautta omistusosuutensa mukaisesti. Katso lisätietoja ▶ **liitetieto 26** Korolliset velat.

Forsmarkin varaus ja osuus rahastosta perustuu samoihin periaatteisiin kuin yllä on kuvattu OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimaloiden osalta.

TVO:n Olkiluoto 3 -projektin tilanne

Suomessa Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3) omistamiensa Teollisuuden Voima Oyj -osakkeiden (TVO) kautta. Fortumin 25 %:n omistusosuus vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3 EPR (OL3 EPR) on rakenteilla oleva ydinvoimalaitosyksikkö, joka on tilattu kiinteähintaisena avaimet käteen -periaatteella konsortiolta (laitostoimittaja), jonka muodostavat Areva GmbH, Areva NP SAS ja Siemens AG. Konsortioon kuuluvat yhtiöt ovat laitostoimitussopimuksen mukaisesti yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista.

TVO allekirjoitti maaliskuussa 2018 kattavan OL3 EPR -projektin loppuunsaattamista ja projektin kiistoja koskevan sovintosopimuksen laitostoimittajakonsortioon kuuluvien yhtiöiden, Areva NP:n, Areva GmbH:n ja Siemens AG:n sekä Ranskan valtion sataprosenttisesti omistaman Areva-yhtiöiden emoyhtiö Areva SA:n kanssa. Sopimus tuli voimaan maaliskuun 2018 lopulla. Sopimuksessa laitostoimittajakonsortioon kuuluvat yhtiöt sitoutuivat siihen, että OL3 EPR -projektin loppuunsaattamiseen tarkoitettut varat ovat riittävät ja ne kattavat myös kaikki asianmukaiset takuukaudet. Tätä varten perustettiin Areva-yhtiöiden rahoittama rahastomekanismi

turvaamaan OL3 EPR -projektin loppuunsaattamisesta aiheutuvien kustannusten kattamisen. Tilikaudella rahastoa on täydennetty sopimuksen ehtojen mukaisesti. Tilikauden aikana TVO on kokonaissovintosopimuksen mukaisesti kirjannut tilikauden loppuun mennessä kertyneen lisäkorvauksen osalta saamisen laitostoimittajalta. 240 miljoonan euron lisäkorvaus vähentää taseen aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoa.

Valtioneuvosto myönsi laitostyksikölle käyttöluvan maaliskuussa 2019. TVO jätti 8.4.2020 OL3 EPR:n polttoaineen latauslupahakemuksen STUKille.

TVO julkaisi 28.8.2020 pörssitiedotteen, jossa todettiin, että TVO on saanut laitostoimittaja Areva–Siemens-konsortiolta päivitetyn aikataulun OL3 EPR -laitostyksikön käyttöönotosta. Sen mukaan polttoaine ladataan reaktoriin maaliskuussa 2021, laitostyksikkö liitetään valtakunnan sähköverkkoon saman vuoden lokakuussa ja säännöllinen sähköntuotanto alkaa helmikuussa 2022. Arevan kesällä 2020 nimitetty uusi johto valmistelee taloudellista ratkaisua projektin loppuunsaattamiseksi takuuajan loppuun asti. TVO jatkaa neuvotteluita Areva–Siemens-konsortion kanssa projektin loppuunsaattamisen ehdoista.

Ydinvoimaan liittyvät vakuudet

Ydinjätehuoltomaksun lisäksi energiayhtiöt antavat vakuuksia turvaamaan kattamattomat lainmukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat liittyen ydinvoimaan.

Lisätietoja Fortumin vakuuksista ydinvoimalaitoksiin liittyen, katso ▶ **liitetieto 35** Pantatut varat ja vastuut.

29 Muut varaukset

LAADINTAPERIAATTEET

Konserni kirjaa varauksen silloin, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja kun on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja kun velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Varauksen määrä on niiden menojen nykyarvo, joita velvoitteen täyttämisen odotetaan edellyttävän. Arvostamisessa käytetään diskonttaus korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta tarkasteluhetkellä. Jos arvioiduissa kassavirroissa ei ole huomioitu varaukseen liittyvää riskiä, diskonttauskoron laskennassa on huomioitu myös kyseistä velkaa koskevat erityisriskit tarkasteluhetkellä.

Ajan kulumisesta johtuva varauksen määrän kasvu ja diskonttauskoron muutoksista johtuvat muutokset kirjataan korkokuluksi. Muutokset varauksissa, lukuun ottamatta muutoksia käyttöomaisuushyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvissä velvoitteissa, esitetään tuloslaskelmassa.

KÄYTTÖOMAIUUSHYÖDYKKEEN KÄYTÖSTÄ POISTAMISEEN LIITTYVÄT VELVOITTEET

Käyttöomaisuushyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan joko silloin, kun on olemassa kolmanteen osapuoleen kohdistuva sopimukseen perustuva velvoite tai kun on olemassa oikeudellinen velvoite. Velvoitteen määrä perustuu tyypillisesti ulkoisen asiantuntijan vahvistamaan perusteelliseen menoarvioon.

Käyttöomaisuushyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa, kun hyödyke otetaan käyttöön. Menot kirjataan poistoina hyödykkeen jäljellä olevan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, paitsi jos hyödyke on kokonaan poistettu. Muutokset käytöstä poistamisvarauksissa kirjataan käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenon oikaisuksi, paitsi jos omaisuuserä on loppuun poistettu, jolloin muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti

VARAUKSET TAPPIOLLISISTA SOPIMUKSISTA

Sopimuksesta, jonka mukaisten velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa väistämättä menoja, jotka ylittävät sopimuksesta odotettavissa olevan taloudellisen hyödyn, kirjataan varaus. Väistämättömien menojen määrä on joko jäljellä olevien velvoitteiden määrä tai sopimuksen täyttämättä jättämisestä aiheutuvien sakkojen tai korvausten määrä sen mukaan, kumpi näistä on alempi.

YMPÄRISTÖVARAUKSET

Ympäristölakien ja -säännösten tilinpäätöshetkellä vallinneeseen tulkintaan perustuvat, ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on todennäköistä, että on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Velvoitteen määrä perustuu tyypillisesti ulkoisen asiantuntijan vahvistamaan yksityiskohtaiseen menoarvioon.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: VARAUSTEN ARVIOINNISSA KÄYTETYT OLETUKSET

Varausten kirjaaminen olemassa olevista velvoitteista perustuu johdon arvioon siitä, edellyttääkö veloitteen täyttäminen todennäköisesti taloudellisten resurssien käyttöä tulevaisuudessa. Kirjaaminen edellyttää myös parasta arviota menoista, joita tilikauden lopussa olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää. Johdon arvio väistämättömistä menoista tehdään esimerkiksi ottamalla huomioon mahdollisten lopputulemien vaihteluväli, ja eri lopputulemien todennäköisyys. Arvio perustuu myös parhaaseen ymmärrykseen varaukseen liittyvistä riskeistä ja epävarmuuksista, ja sisältää oletuksen menojen toteutumisajankohdasta. Diskonttauskoron määrittäminen varausten kirjaamisessa nykyarvoon perustuu myös johdon arvioon. Muutokset oletuksissa liittyen menojen arvioituun määrään tai ajankohtaan saattavat olla tarpeellisia, kun aika kuluu ja/tai parempaa tietoa on saatavilla.

milj. euroa	Toimittaja- ja asiakassuhteisiin liittyvät varaukset	Käytöstä-poistamis-varaukset	Sähkön tuotantoon liittyvät varaukset	Kaasun jakeluun liittyvät varaukset	Ympäristöasioihin liittyvät varaukset	Henkilöstöön liittyvät varaukset	Muut	Yhteensä
1.1.2020	-	20	-	-	49	-	32	101
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	861	757	630	402	207	298	780	3 935
Varausten lisäykset	300	44	14	14	23	22	176	593
Käytetyt varaukset	-178	-	-	-3	-10	-6	-57	-254
Käyttämättömien varausten purku	-34	-	-	-37	-8	-66	-33	-178
Muuntoerot ja muut muutokset	-1	-3	-1	2	-	-1	13	10
Diskonttauksen purkaminen	-	3	-	-	-	-	22	25
31.12.2020	948	821	643	378	261	247	933	4 232
BS Josta lyhytaikaiset varaukset	322	26	-	81	13	70	268	780
BS Josta pitkäaikaiset varaukset	626	795	643	297	248	177	665	3 452

Käyttöomaisuushyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvät varaukset perustuvat sitoviin siviilioikeudellisiin sopimuksiin sekä julkisiin velvoitteisiin ja sääntelyyn koskien tavanomaisen ja uusiutuvan energian tuotantolaitoksia sekä ydinvoimalaitosten tavanomaisia laitoskomponentteja. Varauksiin sisältyy myös veloitteita koskien kaasunvarastointilaitoksien ympäristöhankkeita. Pääosan varauksista arvioidaan realisoituvan seuraavan 46 vuoden kuluessa.

Toimittaja- ja asiakassuhteisiin liittyvät varaukset sisältävät 0,5 miljardia euroa (2019: 0) tappiollisten sopimusten varauksia, jotka liittyvät kaasunvarastointiliiketoiminnassa käytettävän infrastruktuurin pitkäaikaisiin hankintasopimuksiin. Katso ► **liitetieto 34** Investointi- ja muut sitoumukset.

Sähkön tuotantoon liittyvät varaukset sisältävät pääasiassa varauksia vesivoimatuotantoon liittyen. Pääosan varauksista arvioidaan realisoituvan seuraavan 62 vuoden kuluessa.

Kaasun jakelutoimintaan liittyvät varaukset sisältävät pääasiallisesti tappiollisten sopimusten varauksia, jotka liittyvät kaasun kuljetus- ja kaasun höyrytyskapasiteettisopimuksiin. Pääosan varauksista arvioidaan realisoituvan seuraavan 6 vuoden kuluessa.

Ympäristövaraukset sisältävät pääasiassa veloitteita liittyen ympäristön uudistukseen ja vesistöjen suojeluun, saastuneiden alueiden puhdistukseen ja muihin ympäristön tilan parannustoimenpiteisiin. Pääosan varauksista arvioidaan realisoituvan seuraavan 23 vuoden kuluessa.

Henkilöstöön liittyvät varaukset sisältävät pääasiassa tulospalkkioita, palvelusvuosipalkkioita ja luontaisetuksia koskevia varauksia sekä uudelleenjärjestelyihin ja muihin henkilöstöön liittyviin velvoitteisiin liittyviä varauksia. Pääosan varauksista arvioidaan realisoituvan seuraavan 42 vuoden kuluessa.

Muut-erä sisältää 0,3 miljardia euroa (2019: 0) riskeihin liittyviä vastuita sekä useita eriä, jotka eivät yksittäin ole olennaisia.

Muut varaukset 31.3.2020 sisälsivät 3 935 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta. Katso ► **liitetieto 3** Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Tietoja ydinvoimalaitosten käytöstä poistamiseen ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen liittyvistä varauksista, katso ► **liitetieto 28** Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

30 Eläkeveloitteet

LAADINTAPERIAATTEET

Konserniyhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Näiden eläkejärjestelyjen rahoitus on yleensä järjestetty maksuilla vakuutusyhtiöihin, konsernin eläkesäätiöihin tai muihin erillisrahastoihin. Konsernilla on sekä etuus- että maksupohjaisia järjestelyjä.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkekulut arvioidaan käyttämällä ennakoituun etuusoikeyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkkeiden suorittamisesta johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelmaan tavoitteena jakaa työsuoritukseen perustuva meno työntekijöiden palvelusajalle. Kauden työsuoritukseen ja aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot, kuten myös voitot ja tappiot velvoitteiden täyttämistä, kirjataan henkilöstökuluihin. Nettokorko näytetään rahoituserissä.

Etuuspohjaiseen järjestelyyn liittyvä velvoite lasketaan vuosittain tilinpäätöspäivänä ja arvostetaan arvioitujen vastaisten kassavirtojen nykyarvoon käyttäen sellaisten korkealuokkaisten yritysten joukkovelkakirjalainojen korkoa, joiden juoksuaika vastaa suunnilleen kyseisen eläkevelan kestoaikaa. Järjestelyyn kuuluvat varat arvostetaan käypään arvoon. Taseeseen merkitty velka on etuus pohjaisen järjestelyn velvoite tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla.

Jos veloitteen nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla muodostaa nettona omaisuuserän, otetaan huomioon voimassa olevat omaisuuserän enimmäismäärän rajoitukset. Omaisuuserä esitetään taseen erässä Muut pitkäaikaiset sijoitukset.

Jos järjestelyä muutetaan, supistetaan tai veloitteet täytetään ("järjestelyyn kohdistuva tapahtuma") tilikauden aikana, kauden työsuoritukseen perustuva meno ja nettovelan tai omaisuuserän nettokorko määritetään uudelleen järjestelyyn kohdistuvan tapahtuman jälkeiselle raportointiajanjaksolle. Uudelleen määrittämisessä käytetään järjestelyyn kohdistuvan tapahtuman hetkellä voimassa olevia vakuutusmatemaattisia oletuksia. Jos järjestelyn etuuksia muutetaan tai jos järjestelyä supistetaan, tästä aiheutuva aiempaan työsuoritukseen liittyvä etuuksien muutos tai supistamisesta aiheutuva voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Velvoitteiden täyttämiseen liittyvät voitot tai tappiot kirjataan veloitteen täyttämishetkellä.

Etuuspohjaisen nettovelan tai omaisuuserän uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin kuuluvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, jotka saattavat syntyä etenkin arvioiden ja toteuman eroista, liittyen oletuksiin demografisista ja taloudellisista muuttujista ja lisäksi näiden oletusten muutoksista eri raportointipäivien välillä. Tämän lisäksi näihin eriin kuuluu ero järjestelyyn kuuluvien varojen varsinaisen tuoton ja järjestelyyn kuuluvien varojen nettokoroissa esitetyn korkotuoton välillä, sekä kaikki muutokset omaisuuserän enimmäismäärän rajoituksissa, lukuun ottamatta nettokorkoihin jo sisällytettyjä määriä. Uudelleen määrittämisen vaikutus ja tästä aiheutuva laskennallinen vero kirjataan kokonaisuudessaan laajaan tuloslaskelmaan tapahtumahetkellä.

Konsernin maksuperusteisiin järjestelyihin suorittamat maksut kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, johon kyseiset maksut kohdistuvat.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: TULEVIEN ELÄKEVELVOITTEIDEN MÄÄRITTÄMISESSÄ KÄYTETYT OLETUKSET

Eläkevelvoitteiden nykyarvo riippuu lukuisista tekijöistä, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin oletuksiin. Muutokset näissä oletuksissa vaikuttavat eläkevelvoitteiden tasearvoon.

Fortumin eläkejärjestelyt

Suomi

Suomessa työntekijöiden lakisääteiset työeläke-etuudet (TyEL) takaavat työntekijälle työeläketurvaa vanhuus-, työkyvyttömyys- tai leskeneläkkeen muodossa. Etuudet on järjestetty eläkevakuutusyhtiön kautta ja luokiteltu maksuperusteisiksi järjestelyiksi.

Lisäksi konsernilla on rajattu määrä lisävanhuuseläke- ja perhe-eläke-etuuksia, jotka on järjestetty Fortumin eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu säätiö, jota hallinnoi sekä työnantajien että työntekijöiden edustajista koostuva hallitus. Eläkkeelle siirtymisen jälkeen maksettavat etuudet tarkistetaan vuosittain TyEL- indeksin mukaan. Luvatut etuudet on määritetty säätiön säännöissä, joiden mukaan etuuden määrä lasketaan osuutena palkkasummasta. Osuus on useimmiten 66 % palkasta. Etuuden laskennassa käytettävä palkkasumma on viimeisten kymmenen vuoden keskimääräinen palkka, joka on indeksoitu yleisellä ansiotasoindeksillä laskentavuoteen.

Säätiö toimii Finanssivalvonnan (FIVA) sääntöjen mukaan. Eläkevelan tulee olla sääntöjen mukaan täysin katettu. Kansallinen etuus pohjaisiin järjestelyihin liittyvä velvoite lasketaan niin, että luvattu etuus on täysin katettu eläkkeelle siirtymiseen asti.

Saksa

Suurin osa nykyisistä ja entisistä työntekijöistä kuuluu ammatillisten etuusjärjestelyjen piiriin valtion eläkejärjestelyjen lisäksi. Nämä järjestelyt liittyvät pääasiassa eläke-, työkyvyttömyys- ja leskeneläke-etuuksiin.

Saksan nykyisten työntekijöiden eläkevelvoite muodostuu pääosin vuonna 2008 suljetuista järjestelyistä ("BAS plan" ja "Zukunftssicherung"). Uusille työntekijöille avoin järjestely on etuus pohjainen maksuihin painottuva järjestelmä, joka perustuu "pääomayksikköihin".

Kaikkien yllä mainittujen järjestelyjen etuuden kustannus on sidottu palkkatasoon, ja määritetään eri prosenttien mukaan perustuen etuuden ja lakisääteisten eläkejärjestelyjen maksukaton suhteeseen. Järjestelyt sisältävät erilaisia korko-oletuksia. "BAS plan"- ja "Zukunftssicherung"- järjestelyjen korko-oletukset perustuivat 31.12.2018 asti kiinteään korkoon. Tämän jälkeen karttumat ovat kerryttäneet korkoa markkinakorkoon sidotulla prosentilla, huomioiden tietyn taatun minimitason sekä maksimitason enimmillään 6%:n vuodessa. Karttumat, jotka on myönnetty ennen 31.12.2018 eivät ole tämän korkolaskennan piirissä. Maksuihin painottuvassa järjestelmässä karttumat kerryttävät korkoa perustuen Saksan valtion pitkäaikaisten joukkovelkakirjojen keskimääräiseen tuottoon tilikauden aikana.

Tiettyjen työntekijöiden, mukaan lukien iso määrä nykyisistä työntekijöistä, eläke-etuuksille taataan 1% vuosittainen korotus. Muiden työntekijöiden eläkkeitä korotetaan pääasiallisesti inflaatioon perustuen, tavallisesti kolmen vuoden välein.

Eläkejärjestelyt rahoitetaan tarkoitusta varten olevilla rahastoilla, (muun muassa "Pensionskassen" ja konsernin eläkerahasto), jotka ovat yhtiöstä erillisiä juridisia toimijoita. Lisäksi järjestelyyn kuuluvia varoja on rahoitettu erityisen "Contractual Trust Arrangement" -järjestelyn ("CTA") kautta.

Iso-Britannia

Konsernilla on kolme eläkejärjestelyä Irossa-Britanniassa, joista kaksi on etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Nämä järjestelyt eivät ole olleet avoinna uusille työntekijöille vuosien 2005 ja 2008 jälkeen, ja uudet työntekijät kuuluvat nykyisin maksupohjaiseen eläkejärjestelyyn.

Etuuspohjaisten järjestelyjen maksussa ovat eläkkeet on sidottu indeksiin (UK Retail Price Index ("RPI")), jolle on asetettu tietty maksimimäärä.

Eläkejärjestely toimii konsernista erillisen riippumattoman säätiön (trust) alaisena.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Ison-Britannian eläkeviranomainen edellyttää eläkejärjestelyjen rahastojen arvostusta vähintään joka kolmas vuosi. Viimeisin arvostus suoritettiin 31.3.2019, ja sen lopputulos oli 26 miljoonan punnan (30 miljoonaa euroa) tekninen rahoitusaliäämä, jonka osalta on sovittu maksusuunnitelmasta.

Merkittävimmät eläkejärjestelyihin liittyvät riskit

Tyypilliset eläkejärjestelyihin liittyvät riskitekijät muodostuvat muutoksista diskonttauskorossa, muutoksista vakuutusmatemaattisissa oletuksissa sekä sijoitus- ja volatilitteettiriskistä.

Diskonttauskoron muutokset

IFRS-standardien mukaisen etuusperustaisen eläkevelvoitteen laskennassa käytettävä diskonttaus korko riippuu yritysten joukkovelkakirjalainojen korosta tilinpäätöspäivänä. Korkojen lasku kasvattaa eläkevelvoitteen määrää, mitä tasoittaa vastaavasti kiinteän tuoton sijoitusten arvon nousu.

Oletuksiin liittyvät riskit

Aktuaarilaskelmat edellyttävät oletusten tekemistä inflaatiosta, palkkatasosta sekä kuolleisuudesta. Jos toteumat poikkeavat oletuksista, eläkevelvoitteesta voi muodostua arvioitua suurempi.

Sijoitusriski ja volatilitteettiriski

Eläkejärjestelyihin kuuluvat varat sijoitetaan eri omaisuusluokkiin riippuen kunkin maan lainsäädännöstä tai eläkejärjestelyn investointistrategiasta. Sijoitussuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti eläkejärjestelykohtaisesti. Jos eläkejärjestelyn varojen tuotto ei riitä kattamaan velvoitteen määrän kasvua ja maksuja tilikauden aikana, tiettyjen maiden kansalliseen lainsäädäntöön perustuen työnantaja on velvoitettu kattamaan maksuilla syntyneen vajeen, ellei eläkejärjestelyllä ole riittäviä varoja.

Velvoitteen nykyarvon muutokset

milj. euroa	Etuuspohjainen velvoite		Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		Etuuspohjainen netto-omaisuuserä (-)/-velka(+)	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Tasearvo 1.1.	529	483	-406	-386	123	97
Tuloslaskelmaan kirjatut erät						
Työsuoritukseen perustuva meno	52	6	-	-	53	6
Aiempaan työsuoritukseen perustuva meno	11	-1	-	-	11	-1
Nettokorko ¹⁾	50	10	-36	-7	14	2
	112	14	-35	-6	77	7
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät						
Uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot(-)/tappiot(+)	820	50	-366	-26	454	25
Taloudellisten oletuksien muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	835	52	-	-	835	52
Kokemusperäisistä tarkistuksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-16	-2	-	-	-16	-2
Järjestelmään kuuluvien varojen tuotto (pois lukien tuloslaskelmaan kirjattu nettokorko)	-	-	-366	-26	-366	-26
Kurssierot	-9	-2	8	1	-1	-
	811	49	-358	-24	453	24
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut	-	-	-59	-2	-59	-2
Maksetut etuudet	-66	-17	61	13	-5	-4
Hankitut tytäryhtiöt	3 288	-	-2 343	-	944	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-38	-	22	-	-15	-
Tasearvo 31.12.	4 636	529	-3 117	-406	1 518	123
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo					4 600	524
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo					-3 117	-406
Rahastoitu määrä					1 483	119
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo ²⁾					35	5
Nettomääräinen eläkevelvoite					1 518	123
Etuuspohjainen omaisuuserä taseen muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa					2	2
BS Etuuspohjainen eläkevelvoite taseessa					1 520	125

1) Nettokorko on esitetty tuloslaskelmassa rahoituserissä, muut etuusperustaisiin järjestelyihin liittyvät kulut sisältyvät henkilöstökuluihin (rivi etuusperustaiset järjestelyt ► liitetiedon 10 Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot henkilöstökuluerittelyssä).

2) Rahastoimattomat velvoitteet liittyvät pääasiassa Saksan eläkejärjestelyihin.

Eläkevelvoitteet sisälsivät 953 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita eläkevelvoitteita, jotka liittyvät pääasiassa Saksaan.

Eläkejärjestelyihin liittyvien maksusuoritusten arvioidaan olevan 59 miljoonaa euroa vuonna 2021.

Eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen jakautuminen

milj. euroa	2020			2019		
	Listatut	Listaamattomat	Yhteensä	Listatut	Listaamattomat	Yhteensä
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	972	177	1 149	145	8	152
Velkainstrumentit	947	174	1 120	69	105	174
Rahat ja pankkisaamiset	-	156	156	-	47	47
Kiinteistöt	-	228	228	-	14	14
Sijoitusrahastot	105	-	105	2	-	2
Muut varat	-	359	359	-	16	16
Yhteensä	2 023	1 094	3 117	216	190	406

Kun eläkejärjestely on rahoitettu vakuutusyhtiössä, järjestelyyn kuuluvien varojen jakauma ei ole ollut käytettävissä. Tällöin varat on sisällytetty erään 'Muut varat'.

Isossa-Britanniassa varat on sijoitettu sijoitusrahastoihin ("pooled funds"), joita ei ole listattu aktiivisilla markkinoilla.

Järjestelyihin kuuluviin varoihin liittyy sijoituksia johdannaisiin. Johdannaiset näytetään yllä olevassa taulukossa siinä omaisuusluokassa, johon ne liittyvät.

Eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen tuotto oli 405 miljoonaa euroa (2019: 32).

Taseeseen kirjatut määrät maittain 2020

milj. euroa	Suomi	Saksa	Iso-Britannia	Muut maat	Yhteensä	
						Vaikutus eläkevelvoitteeseen lisäys (+)/vähennys(-)
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	294	3 396	655	256	4 600	
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-242	-2 074	-642	-159	-3 117	
Alijäämä(+)/ylijäämä(-)	51	1 322	12	98	1 483	
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-	28	-	7	35	
Nettomääräinen omaisuuserä(-)/velka(+) taseessa	51	1 350	12	105	1 518	
Etuuspohjainen omaisuuserä taseen muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa	-	-	-	2	2	
BS Etuuspohjainen eläkevelvoite	51	1 350	12	106	1 520	

Taseeseen kirjatut määrät maittain 2019

milj. euroa	Suomi	Saksa	Iso-Britannia	Muut maat	Yhteensä	
						Vaikutus eläkevelvoitteeseen lisäys (+)/vähennys(-)
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	283	-	-	241	524	
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-244	-	-	-162	-406	
Alijäämä(+)/Ylijäämä(-)	39	-	-	80	119	
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-	-	-	5	5	
Nettomääräinen omaisuuserä(-)/velka(+) taseessa	39	-	-	84	123	
Etuuspohjainen omaisuuserä taseen muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa	-	-	-	2	2	
BS Etuuspohjainen eläkevelvoite	39	-	-	85	125	

Tärkeimmät vakuutusmatemaattiset oletukset

%	2020			2019		
	Suomi	Saksa	Iso-Britannia	Suomi	Saksa	Iso-Britannia
Diskonttauskorko	0,30	0,80	1,50	0,80	-	-
Tuleva palkankorotus	1,50	2,30	2,60	1,60	-	-
Etuuksien korotukset	1,60	1,80	2,70	1,60	-	-
Inflaatio	1,30	1,80	2,80	1,30	-	-

Suomessa käytetty diskonttauskorkokanta perustuu eurooppalaisten yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen viitekorkoihin, jotka vastaavat parhaiten etuuspohjaisten eläkevastuiden arvioitua kestoa. Saksan järjestelyjen diskonttauskorko perustuu viitekorkoihin korkealaatuisista EURO joukkovelkakirjoista tilikauden lopulla, ja näissä otetaan huomioon eläkevelvoitteiden keskimääräinen kesto. Ison-Britannian järjestelyjen diskonttauskorko perustuu korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen valuuttamääräisiin viitekorkoihin tilikauden aikana, ja näissä otetaan huomioon eläkevelvoitteiden keskimääräinen kesto.

Diskonttauskorko, inflaatio-oletus, tuleva palkankorotus- ja etuuksien korotusoletukset sekä kuolleisuus ovat tärkeimpiä etuuspohjaisten eläkevastuiden laskennassa käytettyjä oletuksia. Alla on esitetty tärkeimpien oletusten muutosten vaikutus etuuspohjaisen velvoitteen nykyarvoon:

Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyyksille muutoksille keskeisissä oletuksissa

Oletuksen muutos

0,5 % lisäys diskonttauskorossa	-9,6%
0,5 % vähennys diskonttauskorossa	11,2%
0,5 % lisäys etuuksien korotusoletuksessa	3,2%
0,5 % vähennys etuuksien korotusoletuksessa	-2,8%
0,5 % lisäys palkankorotusoletuksessa	1,0%
0,5 % vähennys palkankorotusoletuksessa	-0,9%
10% lisäys kuolleisuudessa	-3,0%
10% vähennys kuolleisuudessa	3,3%

10 prosentin vähennys kuolleisuudessa johtaisi edunsaajilla korkeampaan elinajanodotteeseen, riippuen kunkin edunsaajan iästä. Vuoden 2020 lopussa 63-vuotiaan eläkkeelle jääneen miehen elinajanodote kasvaisi noin yhdellä vuodella, jos kuolleisuus vähenisi 10 prosenttia.

Edellä esitetyt herkkyyyslaskelmat perustuvat samoihin oletuksiin ja laskentatapaan, jolla määritetään eläkevelvoitteen nykyarvo. Kun jokin vakuutusmatemaattinen oletus on muutettu herkkyyden laskemista varten, kaikki muut oletukset on pidetty samoina. Mahdollista vaikutusten korrelaatiota yksittäisten vakuutusmatemaattisten oletusten välillä ei ole huomioitu. Herkkyysoletuksia tarkastellessa on huomioitava, että eläkevelvoitteen nykyarvon muutos, joka johtuu usean vakuutusmatemaattisen oletuksen samanaikaisesta muutoksesta ei ole välttämättä samansuuruinen kuin yksittäisten muutosten vaikutusten yhteenlaskettu summa.

Diskonttaamattoman eläkevastuun erääntyminen vuoden 2020 lopussa

milj. euroa	Tulevat maksut
Alle 1 vuoden sisällä erääntyvät	92
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	405
5-10 vuoden sisällä erääntyvät	621
10-20 vuoden sisällä erääntyvät	1 490
20-30 vuoden sisällä erääntyvät	1 397
Yli 30 vuoden kuluttua erääntyvät	1 571

Eläkevelvoitteen painotettu keskimääräinen kesto oli vuoden 2020 lopussa 22 vuotta.

31 Muut pitkäaikaiset velat

milj. euroa	2020	2019
Sopimukseen perustuvat velat	101	-
Liittymismaksut	71	85
Muut	172	82
BS Yhteensä	344	167

Liittymismaksut koostuvat Suomen kaukolämpöverkon palautettavista liittymismaksuista. Liittymismaksuihin liittyi palautusvelvollisuus vuoteen 2013 asti. Muut pitkäaikaiset velat 31.3.2020 sisälsi 267 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta. Katso ► [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

32 Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma

milj. euroa	2020	2019
Ostovelat	7 126	316
Siirtovelat		
Henkilöstökulujaksotukset	218	97
Korkovelat	85	80
Sopimukseen perustuvat velat	557	31
Muut siirtovelat	215	42
Muut velat		
ALV-velka	32	54
Verovelka	307	64
Saadut ennakkomaksut	13	46
Muut	972	168
BS Yhteensä	9 525	898

Sopimukseen perustuvat velat koostuvat pääasiassa laskutetusta projekti- ja jätteenkäsittelymyynnistä, joka on maksua koskevan palvelun osalta vielä suorittamatta. Muut siirtovelat sisältävät 27 miljoonan euron suuruisen erän liittyen Valtion ydinjätehuoltorahastotavoitteen jaksottamiseen. Katso lisätietoja ► [liitetiedossa 28](#) Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat. Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma 31.3.2020 sisälsi 7 852 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta. Katso ► [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Johdon arvion mukaan ostovelkojen ja muiden velkojen käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta.

33 Vuokrasopimukset

LAADINTAPERIAATTEET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Konserni vuokraa pääosin kaasun varastointitiloja, toimistorakennuksia ja maa-alueita. Konserni kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vastaavaksi vuokrasopimusvelaksi kaikki vuokrasopimukset lukuun ottamatta lyhytaikaisia (vuokraus alle 12 kuukautta) ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä. Käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka kirjataan taseeseen sinä päivänä, jolloin käyttöoikeusomaisuuserä on konsernin käytettävissä.

Vuokrasopimuksista syntyvät omaisuuserät ja velat kirjataan konsernitaseeseen vuokrakauden aikana maksettavien kiinteiden vuokrien määräisenä, diskontattuna nykyarvoon. Käyttöoikeusomaisuuserä poistetaan tasapoistoina vuokrakauden kuluessa tai, jos lyhyempi, vuokratun hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Kirjanpitoarvoa seurataan kausittain mahdollisen arvonalenemisen viitteiden varalta.

Kun tulevat vuokrien maksut päivitetään johtuen muutoksista indekseissä tai sopimusehdoissa, käyttöoikeusomaisuuserä ja siihen liittyvä vuokrasopimusvelka arvostetaan uudelleen. Uudelleenarvostuksesta mahdollisesti syntyvät erot kirjataan konsernin tuloslaskelmaan.

Korkokulut vuokrasopimusveloista kirjataan korkokuluihin konsernin tuloslaskelmaan. Rahavirtalaskelmassa vuokrasopimusvelan pääomaa koskeva osuus esitetään Rahoituksen rahavirrassa erässä Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja koron osuus esitetään Liiketoiminnan rahavirrassa erässä Maksetut korot. Muuttuvat vuokrat ja niiden vuokrien maksut, joita ei standardin helpotusten vuoksi kirjata taseeseen, kirjataan konsernin tuloslaskelmaan.

KRIITTISET TILINPÄÄTÖSARVIOT JA -HARKINNAT: VUOKRASOPIMUSVELAN MÄÄRITTÄMISEEN LIITTYVÄT OLETUKSET

Vuokrasopimusvelan määrittämiseen liittyy tiettyjä oletuksia. Pääasialliset oletukset liittyvät vuokrakauden ja diskonttauskoron määrittämiseen sekä arviointiin siitä, sisältääkö tietty sopimus vuokrasopimuksen.

Vuokrakautta määrittäessä johto harkitsee kaikkia merkityksellisiä tosiseikkoja ja olosuhteita, jotka luovat taloudellisen kannustimen alkuperäisen vuokrasopimuksen jatkamiseen jatko-optiota käyttämällä tai sen päättämiseen päättämisoptiolla. Jatko-optiot otetaan huomioon vuokrakaudessa vain, jos sopimuksen jatkaminen on kohtuullisen varmaa. Vuokrakausi määritetään uudelleen, jos olosuhteet muuttuvat merkittävästi.

Vuokramaksut diskontataan nykyarvoon lisäluoton korkoa käyttäen. Lisäluoton korko määritetään perustuen vastaavaan rahoitukseen kolmansilta osapuolilta ottaen huomioon vuokrakauden keston ja kassavirtojen valuutan.

Vuokrasopimukseksi määritellään sopimus, jonka mukaan konsernilla on oikeus käyttää yksilöityä omaisuuserää tietyn ajanjakson aikana korvausta vastaan. Omaisuuserän kapasiteettiosuus on yksilöity omaisuuserä, jos se on fyysisesti erotettavissa, tai jos konsernilla on oikeus käyttää olennaisin osin koko omaisuuserää vuokrakauden ajan.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokrasopimuksissa, joissa konserni on vuokralle antaja ja olennaisin osin kaikki omistamiselle ominaiset riskit ja edut siirtyvät vuokralle ottajalle luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsaamiset liittyvät lähinnä tiettyihin sähköntoimitussopimuksiin.

Vuokrasopimuksen vähimmäisvuokrien nykyarvoa vastaava määrä kirjataan näiden vuokrasopimusten osalta saamiseksi. Korkotuotot kirjataan vuokrakaudelle käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

33.1 Konsernitilinpäätökseen kirjatut erät

Vuokralle ottajana

milj. euroa	2020	2019
Konsernin tuloslaskelmalla		
Poistot	-123	-18
Josta maa-alueita	-4	-2
Josta rakennuksia ja rakennelmia	-68	-12
Josta koneita ja kalustoa	-52	-4
Vuokrasopimusvelkojen korkokulut	-9	-3
Muihin kuluihin kirjatut lyhytaikaisiin vuokrasopimukseen liittyvät kulut	-92	-1
Vuokratuotot käyttöoikeusomaisuuserien edelleenvuokrauksesta	17	-
Konsernitaseessa		
Käyttöoikeusomaisuuserien lisäykset	154	38
Josta maa-alueita	1	8
Josta rakennuksia ja rakennelmia	97	27
Josta koneita ja kalustoa	57	4
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	645	-
Josta maa-alueita	42	-
Josta rakennuksia ja rakennelmia	512	-
Josta koneita ja kalustoa	91	-
Käyttöoikeusomaisuuserien tasearvo	726	114
Josta maa-alueita	69	33
Josta rakennuksia ja rakennelmia	573	70
Josta koneita ja kalustoa	84	11
Vuokrasopimusvelat	1 055	108
Konsernin rahavirtalaskelmalla		
Vuokrasopimusten rahavirta	-257	-18

Käyttöoikeusomaisuuserät sisälsivät 645 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelat 1 018 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta 31.3.2020. Katso ▶ [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Diskonttaamattomien vuokrasopimusvelkojen erääntyminen

milj. euroa	2020
Vuoden sisällä erääntyvät	170
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	406
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	828
Yhteensä	1 404

Vuokralle antajana

milj. euroa	2020	2019
Konsernin tuloslaskelmalla		
Korkotuotot rahoitusleasingsopimuksista	12	-
Vuokratuotot vuokrasopimuksista	24	19

Konsernitaseessa

Vuokrasaavat	2020	2019
Lyhytaikaiset	16	-
Pitkäaikaiset	181	-

Diskonttaamattomien vuokramaksujen erääntyminen - Rahoitusleasingsopimukset

	2020	2019
Vuoden sisällä erääntyvät	28	1
1-2 vuoden kuluttua erääntyvät	28	1
2-3 vuoden kuluttua erääntyvät	28	0
3-4 vuoden kuluttua erääntyvät	27	0
4-5 vuoden kuluttua erääntyvät	27	-
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	175	-
Diskonttaamattomat vuokramaksut yhteensä	314	1
Korkokomponentti	116	-

Rahoitusleasingsaavat sisälsivät 206 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta 31.3.2020. Katso ▶ [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

33.2 Vuokravastuut

Mahdollisia lisävuokramaksuja, joita ei sisällytetty vuokrasopimusvelkaan, oli yhteensä 224 miljoonaa euroa 31.12.2020.

Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 4](#) Rahoitusriskien hallinta, ▶ [liitetiedossa 17](#) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät, sekä ▶ [liitetiedossa 26](#) Korolliset velat.

34 Investointi- ja muut sitoumukset

Investointi- ja muut sitoumukset ovat sopimukseen perustuvia tai sääntelystä johtuvia sitoumuksia, joita ei ole kirjattu taseeseen eikä esitetty liitetiedoissa mahdollisina velkoina.

34.1 Investointisitoumukset

mrd. euroa	2020	2019
Aineelliset käyttöomaisuus- ja aineettomat hyödykkeet	0,8	0,3

Investointisitoumusten kasvu liittyy pääosin Uniperin hankintaan (0,7 miljardia euroa 31.3.2020). Investointisitoumukset 31.12.2020 sisältävät 0,6 miljardia euroa Uniper-segmentin sitoumuksia, jotka liittyvät olemassa oleviin investointeihin uusien voimalaitosten rakentamiseksi, ja investointeihin nykyisten voimalaitosten laajentamiseksi ja uudistamiseksi.

34.2 Pitkäaikaiset ostovelvoitteet

mrd. euroa	Vuoden sisällä erääntyvät	Yli vuoden kuluttua erääntyvät	Yhteensä
Kaasu	5,3	100,5	105,7
Sähkö	0,1	0,1	0,2
Kuljetus ja varastointi	0,7	5,6	6,3
Muut	0,2	0,6	0,8

Pitkäaikaisten ostovelvoitteiden kasvu liittyy pääosin Uniperin hankintaan (110,0 miljardia euroa 31.3.2020).

Kaasu

Kaasu, joka toimitetaan teollisuusasiakkaille, hankitaan yleensä pitkäaikaisilla hankintasopimuksilla suurilta kansainvälisiltä maakaasuntuottajilta. Nämä sopimukset ovat yleisesti luonteeltaan ota tai maksa -sopimuksia. Maakaasusta maksettu hinta on tavallisesti sidottu markkinahintoihin, joita määrittelevät markkinaolosuhteet ja jälleenmyyntiasiakkaiden ostokäytös. Sopimusneuvotteluissa näiden pitkäaikaisten sopimusten ehdot käydään ajoittain (yleensä kolmen vuoden välein) läpi, mikä voi johtaa ehtojen muutoksiin. Jos hintaneuvotteluissa ei päästä sopimukseen, lopullinen sitova päätös tehdään riippumattomalla välimiesmenettelyllä. Taloudellisten velvoitteiden määrä näistä sopimuksista lasketaan sisäisen budjetoinnin sääntöjen mukaan, ottaen huomioon yksittäisten sopimusten ota tai maksa -ehdot.

Sähkö

Sopimusvelvoitteet sähkön hankinnasta liittyvät erityisesti tukkumyyntiportfolion hankintasopimukseen jälleenmyyjiltä ja energiayhtiöiltä.

Kuljetus ja varastointi

Kuljetukseen ja varastointiin liittyvät ostovelvoitteet ovat pitkäaikaisia velvoitteita, joita ei ole aktivoitu taseeseen, koska vuokrasopimuksen määritelmä ei täyty. Ostovelvoitteet eivät sisällä tappiollisten sopimusten osuutta, koska näistä on jo kirjattu varaus. Katso ▶ **liitetieto 29** Muut varaukset.

34.3 Muut velvoitteet osakkuus- ja yhteisyrityksille

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) rakentamaa Olkiluoto 3 -ydinvoimalaa rahoitetaan ulkoisilla lainoilla, osakeanneilla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella. Fortumin osakassaaminen liittyen Olkiluoto 3 -ydinvoimalan rakentamiseen oli 31.12.2020 232 miljoonaa euroa (2019: 170 miljoonaa euroa). Tämän lisäksi Fortum on sitoutunut antamaan projektille korkeintaan 100 miljoonaa euroa lisärahoitusta. TVO:n osakslaina on luokiteltu osuudeksi yhteisyrityksissä. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 28** Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

34.4 Muut velvoitteet

Fortum on sitoutunut rahoittamaan Voimaosakeyhtiö SF:ää liittyen sen osuuteen Fennovoiman ydinvoimahankkeesta Suomessa. Velvoitetta on jäljellä 76 miljoonaa euroa ja se tullaan maksamaan yhdeksän vuoden kuluessa.

Kesäkuussa 2018 Ruotsin hallitus hyväksyi lainsäädännön liittyen Ruotsin kansalliseen strategiaan EU:n vesipolitiikkadirektiivin käyttöönotosta. Suurimmat vesivoimayhtiöt perustavat yhteisen vesivoimarahaston rahoittamaan tarvittavat ympäristötoimenpiteet. Rahaston rahoituskatto on 10 miljardia Ruotsin kruunua, joka maksetaan 20 vuoden aikana. Suurimmat toimijat rahoittavat rahastoa vesivoiman tuotannon markkinaosuuksien suhteessa. Fortumin osuus on 31 % rahaston kokonaisrahoituksesta.

35 Pantatut varat ja vastuut

LAADINTAPERIAATTEET

PANTATUT VARAT

Pantatut varat ovat omaisuutta, jotka on annettu velkojalle lainan vakuudeksi, kaupankäynnin vakuudeksi tai vakuudeksi muita sitoumuksia vastaan. Jos velallinen tai kaupankäynnin vastapuoli ei kykene suorittamaan sovittuja maksuja, velkoja voi käyttää pantattuja varoja pienentääkseen tappioitaan. Fortumin pantatut varat muodostuvat pääosin arvopapereista ja kiinteistökiinnityksistä.

VASTUUT

Ehdollinen velka esitetään tilinpäätöksessä silloin, kun kyseessä on mahdollinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta yhden tai useamman epävarman tapahtuman myötä tulevaisuudessa. Ehdollisena velkana esitetään myös velvoite, jota ei merkitä taseeseen velaksi tai varaukseksi, koska voimavarojen poistuminen ei ole todennäköistä tai koska luotettavaa arvioita veloitteen määrästä ei voida tehdä.

35.1 Pantatut varat

milj. euroa	2020	2019
Lainoista		
Pantit	291	288
Kiinteistökiinnitykset	275	137
Muista sitoumuksista		
Pantit	498	309
Kiinteistökiinnitykset	105	2
Muiden puolesta pantatut varat	42	33

Lainojen vakuudeksi pantatut varat

Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastosta. Fortumilla on tätä lainaa varten vakuutena Kemijoki Oy:n osakkeita. Pantattuina olevien osakkeiden arvo on 269 miljoonaa euroa (2019: 269).

Kiinteistökiinnitykset sisältää pääasiassa Intian Solar-liiketoimintaan liittyvään 139 miljoonan euron (2019: 0) kiinteistökiinnitykseen ja virolaiseen Fortum Tartuun liittyvään 96 miljoonan euron (2019: 96) kiinteistökiinnitykseen. Lisätietoja näihin kiinnityksiin liittyvistä korollisista veloista on ▶ [liitetiedossa 26](#) Korolliset velat.

Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Pantit -erään sisältyy pantattuja arvopapereita ja rahavaroja 495 miljoonaa euroa (2019: 281), jotka on annettu pääasiallisesti Nasdaq Commodities hyödykepörssissä käytävän kaupan vakuudeksi. Katso myös ▶ [liitetieto 20](#) Korolliset saamiset.

Kiinteistökiinnitykset sisältää 105 miljoonaa euroa (2019: 2) Valtion ydinjätehuoltorahastolle vakuudeksi annettuja, suomalaisiin voimalaitoksiin liittyviä kiinteistökiinnityksiä. Nämä vakuudet on annettu turvaamaan kattamattomat lainmukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat liittyen Loviisan ydinvoimalan käytöstä poistosta ja ydinjätteen loppusijoituksesta aiheutuvista tulevista kustannuksista. Suomen

ydinenergialain mukaan Fortum on veloitettu maksamaan tarvittavat varat Valtion ydinjätehuoltorahastoon kattaakseen lainmukaiset vastuut. Mahdollinen kattamaton lainmukainen vastuu liittyy rahastolle suoritettavien maksujen jaksottamiseen. Kiinnitysten arvo tarkistetaan vuosittain toisen neljänneksen aikana perustuen edellisvuoden vaihteessa päivitettyyn lainmukaiseen vastuuseen ja rahastotavoitteeseen. Katso ▶ [liitetieto 28](#) Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

35.2 Vastuut

Fortum on luopuessaan osakeomistuksista sopinut korvausvelvoitteista, jotka koskevat myynnille tavanomaisia ehtoja ja takuita, ympäristöhaittoja sekä mahdollisia verovastuita. Mahdolliset velvoitteet kirjataan ensisijaisesti varauksena myydyissä yrityksissä ennen kuin Fortum olisi veloitettu suorittamaan maksuja. Lisäksi Fortum-konsernilla on sitoumuksia, joiden johdosta Fortum on yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista, jotka muodostuvat sen osakkuuksista henkilöyhtiöissä ("Gesellschaft bürgerlichen Rechts", "Partnerschaft") ja yhteenliittymissä, joissa se on osallisena.

Fortum Oil and Gas Oy:n vuoden 2004 jakautumisen seurauksena Fortumin kokonaan omistamalla Fortum Heat and Gas Oy:llä on vastuusitoumus Neste Oyj:n kanssa. Vastuusitoumus perustuu osakeyhtiölain (734/1978) 14a luvun 6§:n säädökseen.

35.3 Ydinvoimaan liittyvät vastuut

Ruotsin lainsäädännön mukaisesti Ruotsin ydinvoimayksiköihin kuuluvat yhtiöt ovat antaneet Ruotsin hallinnollisille viranomaisille Ruotsin ydinvoimalaitosten toimintaan liittyviä takauksia OKG:n, Forsmarkin ja Barsebäckin puolesta. Takauksia on kahdenlaisia. Rahoitusmäärä (Finansieringsbelopp) annetaan ydinjätehuoltorahaston tarkasteluhetken mukaisen kattamattoman osuuden kattamiseksi olettaen, että tuotanto ei jatku eikä rahastoon suoriteta lisämaksuja. Kattamaton määrä lasketaan viranomaisten toimesta ja se perustuu ennakoitun kulun sekä veloitteen kattamiseksi tarkoitettujen varojen erotukseen laskentahetkellä. Lisämäärä (Kompletteringsbelopp) annetaan sellaisen alijäämän kattamiseksi, joka voi muodostua ennakoimattomien tapahtumien seurauksena. Vastuiden tarkistus tehdään kolmen vuoden välein viranomaispäätöksellä. Lisäksi luvanhaltijat ovat vastuussa kaikista kustannuksista liittyen matala-aktiivisen ydinjätteen hävittämiseen.

Ydinvoimaloiden omistajilla on Suomessa ja Ruotsissa lakisääteinen vastuu laitoksilla tapahtuvista onnettomuuksista sekä kaikista laitoksen operointiin liittyvistä onnettomuuksista, joissa on mukana radioaktiivista aineista. Kolmansia osapuolia koskevat ydinonnettomuuksien vastuuvollisuudet ovat yksin laitoksen omistajan vastuulla ja vastuu on katettava vakuutuksella.

Suomessa Loviisan ydinvoimalan luvanhaltijana Fortumilla on ydinvastuulain vaatima vastuuvakuutus määrältään 600 miljoonaa SDR:ää (Special Drawing Right), joka vastaa noin 700 miljoonaa euroa.

Ruotsissa parlamentti antoi 1.7.2010 lain, jonka mukaan ydinvoimalaitoksen käyttäjällä on oltava vastuuvakuutus tai muu vastaava taloudellinen suoja, jonka määrä on 1,2 miljardia euroa onnettomuutta kohden. Lainsäädännön voimaantulon edellytykset eivät olleet toteutuneet 31.12.2020. Ruotsin hallitus päätti kuitenkin kasvattaa vakuutusmäärää 1.1.2019 alkaen ja muuttaa nykyistä lainsäädäntöä. Tämän mukaisesti vahinkokohtainen vastuu 31.12.2020 on rajattu 1 000 miljoonaan SDR:ään, eli noin 1,2 miljardiin euroon.

Vakuutukset on hankittu niille voimalaitoksille, joihin lakimuutos vaikuttaa. Vastaavanlaiset vakuutusjärjestelyt ovat voimassa niissä voimalaitoksissa, joissa Fortumilla on vähemmistöosuuksia.

Teollisuuden Voima Oyj:n puolesta annettu takaus valtion ydinjätehuoltorahastolle on 26 miljoonaa euroa (2019: 21). Takaus kattaa ydinjätehuoltomaksujen jaksotuksesta aiheutuvan lainmukaisen vastuun maksamattoman osuuden sekä ennakoimattomien kulujen riskin.

Katso lisätietoja ▶ [liitetiedossa 28](#) Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

36 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Monia rutiininomaisia oikeudellisia toimia, välimiesmenettelyitä, vero- ja viranomaistutkimuksia on meneillään konserniyhtiötä vastaan. Lisää oikeudenkäyntejä ja vaateita saatetaan laittaa vireille tulevaisuudessa. Uniperin oston myötä konserni on laajemmin alttiina oikeudellisille vaateille. Näitä ovat julkisoikeudellisten vaateiden lisäksi erityisesti sopimusmuutoksia ja hintojen muutoksia koskevat oikeustoimet ja -menettelyt, jotka johtuvat kaasu- ja sähkömarkkinan muutoksista ja muuttuneesta taloustilanteesta (myös energiamurroksen seurauksena) sekä kilpailunvastaisista ja vilpillisistä käytännöistä, ja lisäksi yleisistä kaupallisia sopimuksia koskevista erimielisyyksistä.

Näihin kuuluu useita tärkeisiin asiakkaisiin ja toimittajiin liittyviä oikeus- ja välimiesmenettelyitä, joista jotkin ovat konsernin itsensä vireille panemia, ja ne koskevat sopimusmuutoksia ja hinnanmuutoksia pitkäaikaisissa toimitussopimuksissa sekä sähkön- ja kaasunhankintavaihtoehtoja. Oikeustoimia on saanut alkunsa myös johtuen markkinavaihteluiden vaikutuksista varastokapasiteettisopimukseen ja kulujen korvaamiseen liittyvistä erimielisyyksistä. Joissakin tapauksissa sopimukseen sisältyvien hinnanmuutoslausekkeiden soveltaminen ja koko sopimusten voimassaolo on kiistetty. Pitkäaikaiset nesteytetyn maakaasun ja kaasun hankintasopimukset antavat yleensä tuottajille ja maahantuojille mahdollisuuden muuttaa sopimusehtoja muuttuvan markkinatilanteen mukaisesti. Tämän takia konserni on tällä hetkellä asianomaisena oikeus- ja välimiesmenettelyissä ja käy jatkuvasti neuvotteluja tuottajien kanssa laajalla rintamalla. Tulevien oikeudellisten erimielisyyksien mahdollisuutta ei voida sulkea pois. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä, erityisesti koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Lisäksi on vireillä menettelyjä viranomaisvaatimusten selventämiseksi. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä, erityisesti koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Julkisoikeudellisia riita-asioita on vireillä erityisesti liittyen Dattelnin hiilivoimalan toimilupaan. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä, erityisesti koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Verovaatteet

Verovaatteet Belgiassa

Gentin valitustuomioistuimien Belgiassa antoi 16.6.2020 myönteisen päätöksen koskien Fortumin vuoden 2008 tuloverotusta Belgiassa. Päätös koskee belgialaisen rahoitusyhtiö Fortum EIF NV:n saman konsernin ruotsalaisyhtiölle myöntämiä lainoja, joilla rahoitettiin Venäjällä tehty yrityskauppa. Veroviranomaisen mukaan Fortum EIF ei olisi saanut hyötyä Belgian lakien sallimasta oman pääoman laskennallisesta korkovähennyksestä, ja oli eri mieltä Gentin tuomioistuimen päätöksestä. Syyskuussa 2020 Belgian veroviranomaiset valittivat päätöksestä korkeimpaan oikeuteen.

Vaadittujen jälkiverojen määrä on vuoden 2008 osalta 36 miljoonaa euroa. Fortumilla on vireillä vastaavat valitukset myös vuosille 2009-2012. Fortum arvioi myös näiden valitusten noudattavan nyt saatua päätöstä. Jälkiverojen yhteissumma vuosilta 2008-2012 on 114 miljoonaa euroa. Verot on maksettu ja kirjattu saataviin. Jos Gentin valitustuomioistuimen päätös jää voimaan, kiistanalaisten verojen takaisinmaksulla on 114 miljoonan euron positiivinen vaikutus Fortumin kassavirtaan.

Lisätietoa tuleviin veroseuraamuksiin liittyvistä oletuksista ja arvioista, katso ▶ [liitetieto 27](#) Tuloverosaamiset ja -velat. Lisätietoa myös ▶ [liitetiedossa 12](#) Tuloverot.

37 Lähipiiritapahtumat

37.1 Suomen valtio ja valtionyhtiöt

Vuoden 2020 lopussa Suomen valtion omistusosuus yhtiön osakkeista oli 50,76 % (2019: 50,76 %). Eduskunta on valtuuttanut valtioneuvoston vähentämään valtion osakkeenomistusta Fortum Oyj:ssä enintään 50,1 %:iin yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Kaikki liiketoimet Fortumin ja muiden suomalaisten valtionyhtiöiden välillä tapahtuvat markkinaehtoisesti.

37.2 Hallitus ja johtoryhmä

Fortumin johtoon kuuluvat avainhenkilöt ovat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet.

Fortumilla ei ole ollut merkittäviä liiketapahtumia hallituksen tai johtoryhmän jäsenten kanssa. Hallituksen jäsenille tai konsernin johtoryhmän jäsenille ei ollut myönnetty rahallaisia tilinpäätöspäivään mennessä.

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kokonaispalkkiot vuonna 2020 olivat 11 miljoonaa euroa (2019: 12) (sisältäen eläke-etuudet ja sosiaalikulut). Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten palkitseminen ja osakeomistukset on esitetty ▶ [liitetiedossa 10](#) Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot.

37.3 Osakkuus- ja yhteisyritykset

Tavanomaisessa liiketoiminnassaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa Fortum toimii kaupallisina perusteina, jotka ovat samat kuin kolmansien osapuolten kanssa noudatettavat ehdot, poikkeuksena tietyt osakkuus- ja yhteisyritykset, joita käsitellään alla.

Fortum omistaa osuuksia osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka omistavat vesivoima- ja ydinvoimalaitoksia. Osakassopimuksien nojalla jokaisella omistajalla on oikeus sähköön osakeomistuksensa suhteessa tai muiden sopimusten perusteella. Jokainen omistaja on vastuussa vastaavasta kustannusosuudesta tuotannon määrästä riippumatta. Nämä osakkuus- ja yhteisyritykset eivät ole voittoa tuottavia, koska omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksiin perustuvalla hinnalla, joka sisältää myös korkokulut ja valmisteverot. Katso ▶ [liitetieto 18](#) Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksissä.

Uniper SE-luokiteltiin osakkuusyhtiöstä tytäryhtiöksi 31.3.2020. Liiketoimet Uniper-konsernin yhtiöiden kanssa on esitetty 31.3.2020 asti, kun taas avoimet saldot eivät enää 31.3.2020 jälkeen sisällä Uniper-konsernin yhtiöiden lukuja, sillä Uniper yhdisteltiin Fortumin tytäryhtiönä. Liitetietoon on 31.3.2020 lähtien lisätty avoimet saldot sellaisten Uniper-konsernin lähipiirien kanssa, joista tuli Fortum-konsernin lähipiiriä Uniperin hankinnan myötä. Katso ▶ [liitetieto 3](#) Yrityshankinnat, -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Fortumin yhteisyritys, Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto, on vuoden 2020 aikana myynyt 50 megawatin Uljanovsk 2 ja 300 megawatin Rostovin tuulipuistot tätä tarkoitusta varten äskettäin Russian Direct Investment Fundin (RDIF:n) kanssa perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	Osakkuusyhtiöt		Yhteisyritykset		Muu lähipiiri		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Myyntit	147	1	51	23	3	-	201	24
Korkotuotot lainasaamisista ja muut tuotot	92	12	3	-	9	-	104	12
Ostot	443	260	130	113	51	-	624	373

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	Osakkuusyhtiöt		Yhteisyritykset		Muu lähipiiri		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Saamiset								
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	874	564	82	61	157	-	1 113	625
Myynti- ja muut saamiset	98	-	183	86	26	-	307	86
Velat								
Pitkäaikaiset velat	-	1	293	293	-	-	293	294
Osto- ja muut velat	94	-	150	24	96	-	340	24

Fortumilla on 31.12.2020 lisäksi noin 2,0 miljardia euroa pitkäaikaisia ostovelvoitteita osakkuus- ja yhteisyrityksiltä.

Lisätietoja osakkuus- ja yhteisyrityksiin liittyvistä sitoumuksista on ▶ **liitetiedossa 28** Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat, ja ▶ **liitetiedossa 35** Pantatut varat ja vastuut.

37.4 Eläkesäätiöt

Fortumin eläkesäätiöt Suomessa, Saksassa, Venäjällä, Ruotsissa, Isonsa-Britanniassa ja Norjassa ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä, jotka hallinnoivat eläketurvaan liittyviä varoja näissä maissa. Fortum maksoi 59 miljoonaa euroa (2019: 2) näihin eläkejärjestelyihin liittyen vuonna 2020. Katso lisätietoja ▶ **liitetiedossa 30** Eläkevelvoitteet.

Suomen eläkesäätiön eläkevaroihin sisältyy Fortum Oyj:n osakkeita, jotka vastaavat 0,04 % (2019: 0,04 %) kaikista liikkeelle lasketuista osakkeista. Fortumin eläkesäätiön myöntämän lainan vakuudeksi on annettu 41 miljoonan euron (2019: 41) kiinteistökiinnitykset.

38 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

39 Konserniyritykset segmenteittäin

- G = Generation
R = Russia
C = City Solutions
CS= Consumer Solutions
U = Uniper
O = Muut toiminnot
- 1) Emoyhtiön omistamat yritykset
2) Tytäryritys on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen olennaisuuden vuoksi (kirjattu hankintamenoona)
3) Osakkuusyhtiö tai yhteisyritys on kirjattu hankintamenoona olennaisuuden vuoksi

Konsernin omistusosuus (%) 31.12.2020 tytäryritysten kautta omistetuille yrityksille perustuu konsernin suoraan omistussuuteen tytäryrityksessä kerrottuna tytäryrityksen epäsuoralla omistuksella tytäryrityksessä / osakkuusyhtiössä / yhteisyrityksessä.

Tytäryritykset segmenteittäin

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Böle Vindkraft Ab/Oy	Suomi	G	100,0
CrisolteQ Oy	Suomi	C	100,0
Ekopartnerit Turku Oy	Suomi	C	51,0
Fincumet Oy	Suomi	C	100,0
Fortum Asiakaspalvelu Oy	Suomi	CS	100,0 ¹⁾
Fortum Assets Oy	Suomi	O	100,0
Fortum Clean Oy	Suomi	O	100,0 ¹⁾
Fortum Future Oy	Suomi	O	100,0
Fortum Growth Oy	Suomi	C	100,0
Fortum Heat and Gas Oy	Suomi	C,O	100,0 ¹⁾
Fortum Heat Estonia Oy	Suomi	C	100,0
Fortum Markets Oy	Suomi	CS	100,0 ¹⁾
Fortum Norm Oy	Suomi	O	100,0 ¹⁾
Fortum Power and Heat Holding Oy	Suomi	G	100,0
Fortum Power and Heat Oy	Suomi	C,CS,G,O,R	100,0 ¹⁾
Fortum Real Estate Oy	Suomi	O	100,0 ¹⁾
Fortum Waste Solutions Oy	Suomi	C	100,0 ¹⁾
Katajamäen Tuulivoima Oy	Suomi	G	100,0
Koillis-Pohjan Energiantuotanto Oy	Suomi	G	100,0
Kotimaan Energia Oy	Suomi	CS	100,0
Kristinestad-Tjock Vindpark Ab	Suomi	G	100,0
Molpe Vindkraft Ab/Oy	Suomi	G	100,0
Närpes Vindkraft Ab/Oy	Suomi	G	100,0
Niemen Romukauppa Oy	Suomi	CS	100,0

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Oy Pauken Ab	Suomi	O	100,0
Oy Tersil Ab	Suomi	O	100,0
Oy Tertrade Ab	Suomi	O	100,0
Pjelax Vindkraft Ab/Oy	Suomi	G	100,0
Poikel Vindkraft Ab/Oy	Suomi	G	100,0
E.ON Benelux Geothermie B.V. (selvitystilassa)	Alankomaat	U	76,1 ²⁾
Fortum 2 B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum 3 B.V.	Alankomaat	G	100,0
Fortum Charge & Drive B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum Finance B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum H&C 1 B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum H&C B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum Holding B.V.	Alankomaat	C,CS,G,O	100,0 ¹⁾
Fortum Hydro B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum India B.V.	Alankomaat	C	100,0
Fortum Power Holding B.V.	Alankomaat	O	100,0
Fortum Russia B.V.	Alankomaat	R	100,0
Fortum SAR B.V.	Alankomaat	C	100,0
Fortum Star B.V.	Alankomaat	O	100,0
PolarSolar B.V.	Alankomaat	C	100,0
Uniper Benelux CCS Project B.V.	Alankomaat	U	76,1 ²⁾
Uniper Benelux Holding B.V.	Alankomaat	U	76,1
Uniper Benelux N.V.	Alankomaat	U	76,1
Uniper Energy Trading NL Staff Company B.V.	Alankomaat	U	76,1 ²⁾
Uniper Gas Transportation and Finance B.V.	Alankomaat	U	76,1
Uniper Infrastructure Asset Management B.V.	Alankomaat	U	76,1
Uniper Ruhrgas BBL B.V.	Alankomaat	U	76,1
Uniper Technologies B.V.	Alankomaat	U	76,1 ²⁾
Escandinava de Electricidad S.L.U	Espanja	CS	100,0
Uniper Energy Southern Africa (Pty) Ltd.	Etelä-Afrikka	U	76,1 ²⁾
Fortum Insurance Ltd	Guernsey	O	100,0
PT Fortum Energy Solution	Indonesia	C	95,0
Fortum Charge & Drive India Private Limited	Intia	O	100,0
Fortum India Private Limited	Intia	C	100,0 ¹⁾
Fortum Solar India Private Limited	Intia	C	100,0
Fortum Solar Plus Private Limited	Intia	C	100,0
Uniper India Private Ltd.	Intia	U	76,1 ²⁾
Fortum eNext Ireland Ltd	Irlanti	C	100,0
Fortum Finance Ireland Designated Activity Company	Irlanti	O	100,0 ¹⁾
Fortum Global Finance Designated Activity Company	Irlanti	O	100,0
Fortum P&H Ireland Limited	Irlanti	O	100,0

 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Fortum Participation Ltd	Irlanti	C,O	100,0
Fortum Carlisle Limited	Iso-Britannia	C	100,0
Fortum Energy Ltd	Iso-Britannia	O	100,0
Fortum Glasgow Limited	Iso-Britannia	C	100,0
Fortum O&M(UK) Limited	Iso-Britannia	C	100,0
Holford Gas Storage Limited	Iso-Britannia	U	76,1
IVO Energy Limited	Iso-Britannia	G	100,0
Uniper Energy Limited	Iso-Britannia	U	76,1 ²⁾
Uniper Energy Trading UK Staff Company Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper Global Commodities London Ltd.	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper Global Commodities UK Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper Holdings Limited	Iso-Britannia	U	76,1 ²⁾
Uniper Technologies Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper UK Corby Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper UK Cottam Limited	Iso-Britannia	U	76,1 ²⁾
Uniper UK Gas Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper UK Ironbridge Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper UK Limited	Iso-Britannia	U	76,1
Uniper UK Trustees Limited	Iso-Britannia	U	76,1 ²⁾
Uniper Global Commodities Canada Inc.	Kanada	U	76,1 ²⁾
Uniper Trading Canada Ltd.	Kanada	U	76,1
Fortum Jelgava, SIA	Latvia	C	100,0
Fortum Latvia SIA	Latvia	C	100,0
SIA Fortum Daugavpils	Latvia	C	100,0
SIA Lake Development	Latvia	C	100,0
UAB Fortum Heat Lietuva	Liettua	C	100,0
UAB Fortum Klaipeda	Liettua	C	96,0
UAB Joniskio energija	Liettua	C	66,2
UAB Svencioniu energija	Liettua	C	50,0
UPT Global Alternatives S.C.S. SICAV-SIF	Luxemburg	U	72,5
Ergon Holdings Ltd	Malta	U	76,1
Ergon Insurance Ltd	Malta	U	76,1
E.ON Ruhrgas Nigeria Limited	Nigeria	U	76,1 ²⁾
Fortum Consumer Solutions AS	Norja	CS	100,0
Fortum Fiber AS	Norja	C	30,0
Fortum Forvaltning AS	Norja	CS,G,O	100,0
Fortum Hedging AS	Norja	G	100,0
Fortum Kundesenter AS	Norja	CS	100,0
Fortum Markets AS	Norja	CS	100,0
Fortum Oslo Varme AS	Norja	C	50,0
Fortum Plastics Recycling Norway AS	Norja	C	100,0

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Fortum Strøm AS	Norja	CS	100,0
Fortum Tellier AS	Norja	CS	100,0
Fortum Waste Solutions Norway AS	Norja	C	100,0
Hallingkraft AS	Norja	CS	100,0
NorgesEnergi AS	Norja	CS	100,0
Oslo Energi AS	Norja	CS	100,0
Sørfjord Vindpark AS	Norja	G	100,0
Fortum Marketing and Sales Polska S.A.	Puola	CS	100,0
Fortum Network Częstochowa Sp. z o.o.	Puola	C	100,0
Fortum Network Płock Sp. z o.o.	Puola	C	100,0
Fortum Network Wrocław Sp. z o.o.	Puola	C	100,0
Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o.	Puola	C,CS	100,0
Fortum Silesia SA	Puola	C	100,0
Fortum Sprzedaż Sp. z o.o.	Puola	CS	100,0
Rejonowa Spółka Ciepłownicza Sp. z o.o.	Puola	C	100,0
Barry France SAS	Ranska	O	100,0 ²⁾
Fortum France S.A.S	Ranska	G	100,0
Liqvis France SASU	Ranska	U	76,1
HQ Services Limited	Ruanda	C	49,0
Barsebäck Kraft AB	Ruotsi	U	76,1 ²⁾
Blåsjön Kraft AB	Ruotsi	G;U	88,0
Blåsjön Nät AB	Ruotsi	G,U	88,0
Blybergs Kraftaktiebolag	Ruotsi	G	66,7
Brännälven Kraft AB	Ruotsi	G,U	81,5
Bullerforsens Kraft Aktiebolag	Ruotsi	G	88,0
Energikundservice Sverige AB	Ruotsi	CS	100,0
Fortum 1 AB	Ruotsi	R	100,0
Fortum Energy AB	Ruotsi	CS	100,0
Fortum Fastigheter AB	Ruotsi	O	100,0
Fortum Markets AB	Ruotsi	CS	100,0
Fortum Miljö AB	Ruotsi	O	100,0
Fortum Produktionsnät AB	Ruotsi	G	100,0
Fortum Ren AB	Ruotsi	O	100,0
Fortum Skott AB	Ruotsi	O	100,0
Fortum Sverige AB	Ruotsi	C,G,O	100,0
Fortum Sweden AB	Ruotsi	O	100,0 ¹⁾
Fortum Vind Norr AB	Ruotsi	G	100,0
Fortum Waste Solutions AB	Ruotsi	C	100,0
Fortum Waste Solutions Holding AB	Ruotsi	C	100,0
Göta Energi AB	Ruotsi	CS	100,0
Kolbäckens Kraft KB	Ruotsi	U	76,1

 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Mellansvensk Kraftgrupp Aktiebolag	Ruotsi	G,U	91,0
Nordgroup Waste Management AB	Ruotsi	C	100,0
OKG Aktiebolag	Ruotsi	G,U	84,8
Oreälvens Kraftaktiebolag	Ruotsi	G	65,0
Sävar Vindkraft AB	Ruotsi	G	100,0
Stensjön Kraft AB	Ruotsi	G,U	88,0
Sydskraft AB	Ruotsi	U	76,1
Sydskraft Försäkring AB	Ruotsi	U	76,1
Sydkraft Hydropower AB	Ruotsi	U	76,1
Sydkraft Nuclear Power AB	Ruotsi	U	76,1
Sydkraft Thermal Power AB	Ruotsi	U	76,1
Uddeholm Kraft Aktiebolag	Ruotsi	G	100,0
Värmlandskraft-OKG-delägarna Aktiebolag	Ruotsi	G	73,3
BauMineral GmbH	Saksa	U	76,1
Deutsche Flüssigerdgas Terminal beschränkt haftende oHG	Saksa	U	68,5 ²⁾
DFTG-Deutsche Flüssigerdgas Terminal Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Saksa	U	68,5 ²⁾
Donau-Wasserkraft Aktiengesellschaft	Saksa	U	59,1
Etzel Gas-Lager GmbH & Co. KG	Saksa	U	57,2
Fortum Deutschland SE	Saksa	O	100,0
Fortum Service Deutschland GmbH	Saksa	C,G	100,0
Freya Bunde-Etzel GmbH & Co. KG	Saksa	U	45,6
Freya Bunde-Etzel Verwaltungsgesellschaft mbH	Saksa	U	45,6 ³⁾
Gemeinschaftskraftwerk Irsching GmbH	Saksa	U	38,2
Hydropower Evolutions GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Induboden GmbH & Co. Industrierwerte OHG	Saksa	U	76,1 ²⁾
Kokereigasnetz Ruhr GmbH	Saksa	U	76,1
Kraftwerk Schkopau Betriebsgesellschaft mbH	Saksa	U	42,3
Kraftwerk Schkopau GbR	Saksa	U	44,2
Liqvis GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
LNG Terminal Wilhelmshaven GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Lubmin-Brandov Gastransport GmbH	Saksa	U	76,1
Mainkraftwerk Schweinfurt Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Saksa	U	44,2 ²⁾
METHA-Methanhandel GmbH	Saksa	U	76,1
Mittlere Donau Kraftwerke Aktiengesellschaft	Saksa	U	35,4 ²⁾
Obere Donau Kraftwerke Aktiengesellschaft	Saksa	U	35,4 ²⁾
Plugsurfing GmbH	Saksa	O	100,0
RGE Holding GmbH	Saksa	U	76,1
Rhein-Main-Donau GmbH	Saksa	U	58,9
RMD-Consult GmbH	Saksa	U	76,1
RuhrEnergie GmbH, EVR	Saksa	U	76,1

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Uniper Anlagenservice GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Beteiligungs GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Energy Sales GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Energy Storage GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Exploration & Production GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Financial Services GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Global Commodities SE	Saksa	U	76,1
Uniper Holding GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper HR Services Hannover GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Hydrogen GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Uniper International Holding GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper IT GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Kraftwerke GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Market Solutions GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Uniper Renewables GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Uniper Risk Consulting GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Ruhrgas International GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper SE	Saksa	U	76,1
Uniper Solar 1 WHV GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Uniper Systemstabilität GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Technologies GmbH	Saksa	U	76,1
Uniper Wärme GmbH	Saksa	U	76,1 ²⁾
Untere Iller AG	Saksa	U	45,6
Uniper Energy Trading Srbija d.o.o. - u Likvidaciji	Serbia	U	76,1 ²⁾
Uniper Energy Asia Pacific Pte. Ltd.	Singapore	U	76,1 ²⁾
Barry Danmark ApS	Tanska	O	100,0
Fortum Waste Solutions A/S	Tanska	C	100,0
Fortum Waste Solutions OW A/S	Tanska	C	100,0
Uniper Hungary Energetikai Kft.	Unkari	U	76,1
Fortum-New Generation 2 Limited Liability Company	Venäjä	R	100,0
Fortum-New Generation 3 Limited Liability Company	Venäjä	R	100,0
Fortum-New Generation 5 Limited Liability Company	Venäjä	R	98,2
Joint Stock Company Chelyabenergoremont	Venäjä	R	100,0
LLC Bugulchanskaya Solar power station	Venäjä	R	98,2
OOO Agro-industrial Park «Siberia»	Venäjä	U	63,7 ²⁾
OOO Unipro Engineering	Venäjä	U	63,7 ²⁾
PAO Fortum	Venäjä	R	98,2
PAO Unipro	Venäjä	U	63,7
Uniper NefteGaz LLC	Venäjä	U	76,1 ²⁾
Ural Heat Networks Company Joint Stock Company	Venäjä	R	98,2
AS Anne Soojus	Viro	C	100,0

 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Laadintaperiaatteet

Riskit

Tuloslaskelma

Tase

Taseen ulkopuoliset erät

Konsernirakenne ja lähipiiritiedot

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
AS Fortum Tartu	Viro	C	100,0
AS Tartu Joujaam	Viro	C	100,0
AS Tartu Keskkatlamaja	Viro	C	100,0
Fortum CFS Eesti OU	Viro	O	100,0
Fortum Eesti AS	Viro	C	100,0
Uniper Energy DMCC	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	U	76,1
Uniper Energy Fujairah FZE	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	U	76,1 ²⁾
Uniper Energy Services MENA DMCC	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	U	76,1 ²⁾
Greanex LLC	Yhdysvallat	U	38,8 ²⁾
Uniper Global Commodities North America LLC	Yhdysvallat	U	76,1
Valo Ventures I LP Fund	Yhdysvallat	O	99,0

Osakkuus- ja yhteisyritykset segmenteittäin

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Chempolis Oy	Suomi	C	33,9
Kemijoki Oy	Suomi	G	28,3
Keuruun Sähkö Oy	Suomi	O	35,1
Posiva Oy	Suomi	G	40,0
Sallila Energia Oy	Suomi	O	46,0
Teollisuuden Voima Oyj	Suomi	G	25,8
Turun Seudun Energiantuotanto Oy	Suomi	C	53,5
Turun Seudun Kaukolämpö Oy	Suomi	C	30,0
Wello Oy	Suomi	O	18,6 ¹⁾
B.V. NEA	Alankomaat	U	19,0 ³⁾
BBL Company V.O.F.	Alankomaat	U	15,2
India Sun B.V.	Alankomaat	C	43,8
Nordic Wind B.V.	Alankomaat	G	20,0
Yustek Holding B.V.	Alankomaat	R	50,0
SOCAR-UNIPER LLC	Azerbaidžan	U	32,3 ³⁾
PT Jakarta Solusi Lestari	Indonesia	C	56,0
Assam Bio Refinery Private Limited	Intia	C	49,6
India Uniper Power Services Private Limited	Intia	U	38,0 ³⁾
Javelin Global Commodities Holdings LLP	Iso-Britannia	U	21,3
RAG-Beteiligungs-Aktiengesellschaft	Itävalta	U	22,8
AS Jelgavas Situmtiklu uzņēmums	Latvia	C	27,6
AB Klaipėdos energija	Liettua	C	19,6
UAB Kauno Kogeneracine Jegaine	Liettua	C	49,0
Fortum Nordkraft Vind DA	Norja	G	50,0

Yrityksen nimi	Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Linnvasselv Kraftlag SA	Norja	G	40,8
OF Energi AS	Norja	C	25,0
Recharge AS	Norja	O	36,5
AB Svafo	Ruotsi	G,U	38,4 ³⁾
Ångefallen Kraft AB	Ruotsi	G	50,0
Bergeforsens Kraftaktiebolag	Ruotsi	U	30,4
Forsmarks Kraftgrupp Aktiebolag	Ruotsi	G,U	29,7
Hörmundsvalla Kraftaktiebolag	Ruotsi	G	50,0
Kärnkraftsäkerhet & Utbildning AB	Ruotsi	G,U	45,4 ³⁾
Klåvbens AB	Ruotsi	U	38,0 ³⁾
Ringhals AB	Ruotsi	U	22,5
SQC Swedish Qualification Centre AB	Ruotsi	G,U	45,7 ³⁾
Stockholm Exergi Holding AB (publ)	Ruotsi	C	50,0
Svensk Kärnbränslehantering AB	Ruotsi	G,U	36,7 ³⁾
Tåsans Kraftaktiebolag	Ruotsi	G	40,0
Väsa Kraftaktiebolag	Ruotsi	G	50,0
Vattenkraftens Miljöfond Sverige AB	Ruotsi	G,U	31,3
Vaultige AB	Ruotsi	U	38,0
E.ON Perspekt GmbH	Saksa	U	22,8 ³⁾
Energie-Pensions-Management GmbH	Saksa	U	22,8 ³⁾
Gemeinschaftskraftwerk Kiel Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Saksa	U	38,0 ³⁾
Grüne Quartiere GmbH	Saksa	U	38,0 ³⁾
Kraftwerk Buer GbR	Saksa	U	38,0 ³⁾
BIOPLYN Třeboň spol. s r.o.	Tšekin tasavalta	U	18,8 ³⁾
Solar Energy s.r.o.	Tšekin tasavalta	U	19,0 ³⁾
Fortum-New Generation 4 Limited Liability Company	Venäjä	R	48,1
Kurgan Plant of Energy Technologies Limited Liability	Venäjä	R	50,0
OOO E.ON Connecting Energies	Venäjä	U	31,8 ³⁾
TGC1 Territorial Generating Company 1	Venäjä	R	30,0
Ural energy retail LLC	Venäjä	R	49,1
Wind Power Assets Management LLC	Venäjä	R	49,1
Exporting Commodities International LLC	Yhdysvallat	U	37,3

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudelliset tunnusluvut

 Lisätietoa Fortumin käyttämistä vaihtoehtoisista tunnusluvuista, katso ▶ [Tunnuslukujen laskentakaavat](#) ja ▶ [liitetieto 1](#) Merkittävät laadintaperiaatteet.

milj. euroa tai kuten merkitty	2020	2019	Muutos 20/19 %
Tuloslaskelma			
Liikevaihto	49 015	5 447	800
Käyttökate (EBITDA)	2 688	1 693	59
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	2 434	1 766	38
Liikevoitto	1 599	1 118	43
- % liikevaihdosta	3,3	20,5	
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 344	1 191	13
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	656	744	-12
Voitto ennen tuloveroja	2 199	1 728	27
- % liikevaihdosta	4,5	31,7	
Kauden voitto	1 855	1 507	23
- josta emoyhtiön omistajien osuus	1 823	1 482	23
Taloudellinen asema ja rahavirta			
Sijoitettu pääoma	26 239	19 929	
Rahoitusnettovelka ¹⁾	7 023	4 833	45
Oikaistu nettovelka ¹⁾	9 784	4 978	97
Korollinen nettovelka ¹⁾	N/A	5 260	
Investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	4 941	819	503
- % liikevaihdosta	10,1	15,0	
Käyttöomaisuusinvestoinnit	1 135	713	59
Liiketoiminnan rahavirta	2 555	1 575	62

milj. euroa tai kuten merkitty	2020	2019	Muutos 20/19 %
Tunnusluvut			
Oman pääoman tuotto, %	12,9	11,9	
Korkokate	27,3	8,0	
Korkokate sisältäen aktivoidut vieraan pääoman menot	18,6	7,5	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, %	N/A	32,2	
Velkaantumisaste, % ¹⁾	45	40	
Omavaraisuusaste, %	27	57	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate ²⁾	2,9		
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate ²⁾	N/A	3,0	
Sijoitetun pääoman tuotto, % ²⁾	N/A	10,0	
Muut tiedot			
Osingot	995 ³⁾	977	2
Tutkimus- ja kehittämismenot	56	67	-16
- % liikevaihdosta	0,1	1,2	
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	19 988	8 248	

- 1) Uniper-yhdistelyn jälkeen Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmää ja käyttää rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa.
- 2) Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, jota käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA). Vertailukelpoinen käyttökate vuonna 2020 sisältää Uniperin vaikutuksen ajalta 1.4.–31.12.2020, sillä Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus esitettiin 31.3.2020 asti erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.
- 3) Hallituksen ehdotus suunnitellulle yhtiökokoukselle on 28.4.2021.

 Katso ▶ [Tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat

Osakekohtaiset tunnusluvut

euroa tai kuten merkitty	2020	2019	Muutos 20/19 %
Osakekohtainen tieto			
Tulos/osake	2,05	1,67	23
Rahavirta/osake	2,88	2,27	27
Oma pääoma/osake	14,58	14,61	0
Osinko/osake	1,12 ¹⁾	1,10	2
Osinko/osakekohtainen tulos, %	54,6 ¹⁾	65,9	
Efektiivinen osinkotuotto, %	5,7 ¹⁾	5,0	
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	9,6	13,2	
Osakkeen kurssikehitys			
Kauden lopussa	19,70	22,00	
Keskikurssi	17,20	20,06	
Alin kurssi	12,25	18,09	
Ylin kurssi	23,46	22,50	
Muu tieto			
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	17 499	19 542	
Osakkeiden vaihdon kehitys ²⁾			
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	647 869	372 272	
Prosentuaalinen osuus osakekannasta, %	72,9	41,9	
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	
Osakkeiden määrä ilman omia osakkeita, 1 000 osaketta	N/A	N/A	
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	

1) Hallituksen ehdotus suunnitellulle yhtiökokoukselle 28.4.2021.

2) Taulukon 'osakkeiden vaihdon kehitys' -luvut sisältävät Nasdaq Helsingin osakkeiden vaihdon. Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla; esimerkiksi Boat-, Cboe- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Vuonna 2020 noin 68 % (2019: 73 %) Fortum Oyj:n osakkeiden vaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Nasdaq Helsingin pörssissä.

 Katso ▶ [tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Liikevaihto segmenteittäin, milj. euroa

	2020	2019
Generation	2 006	2 141
- josta sisäistä	421	259
Russia	929	1 071
- josta sisäistä	2	-
City Solutions	1 075	1 200
- josta sisäistä	64	45
Consumer Solutions	1 267	1 835
- josta sisäistä	2	-3
Uniper	44 514	-
- josta sisäistä	0	-
Muut toiminnot	140	115
- josta sisäistä	110	86
Eliminoinnit ja Nord Pool netotus	-916	-916
Yhteensä	49 015	5 447

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin, milj. euroa

	2020	2019
Generation	722	794
Russia	251	316
City Solutions	47	120
Consumer Solutions	90	79
Uniper	363	-
Muut toiminnot	-129	-118
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 344	1 191
Arvon alentumiset ja peruutukset	2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	-675	-72
Muut	386	-
Liikevoitto	1 599	1 118

Vertailukelpoinen käyttökate segmenteittäin, milj. euroa

	2020	2019
Generation	886	939
Russia	394	469
City Solutions	239	308
Consumer Solutions	153	141
Uniper	856	-
Muut toiminnot	-94	-91
Yhteensä	2 434	1 766

Poistot segmenteittäin, milj. euroa

	2020	2019
Generation	164	145
Russia	143	153
City Solutions	191	188
Consumer Solutions	63	62
Uniper	494	-
Muut toiminnot	35	28
Yhteensä	1 090	575

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmenteittäin, milj. euroa

	2020	2019
Generation	29	10
Russia	47	59
City Solutions	57	37
Uniper	54	-
Muut toiminnot	470	638
Yhteensä	656	744

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin, milj. euroa

	2020	2019
Generation	158	247
Russia	43	67
City Solutions	219	313
Consumer Solutions	57	55
Uniper	624	-
Muut toiminnot	34	31
Yhteensä	1 135	713

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat

**Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin,
milj. euroa**

	2020	2019
Generation	70	13
Russia	48	66
City Solutions	114	9
Consumer Solutions	-	-
Uniper	3	-
Muut toiminnot	3 572	18
Yhteensä	3 807	106

**Osakkeiden bruttodivestoinnit segmenteittäin,
milj. euroa**

	2020	2019
Generation	171	12
Russia	-	-
City Solutions	895	2
Consumer Solutions	10	-
Uniper	69	-
Muut toiminnot	81	16
Yhteensä	1 226	30

**Vertailukelpoinen sidottu pääoma segmenteittäin,
milj. euroa**

	2020	2019
Generation	6 234	6 019
Russia	2 431	3 212
City Solutions	3 679	3 945
Consumer Solutions	565	637
Uniper	7 432	-
Muut toiminnot	136	4 400
Yhteensä	20 477	18 214

**Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin,
%**

	2020	2019
Generation	11,8	13,3
Russia	11,1	12,3
City Solutions	2,8	4,6
Consumer Solutions	15,9	13,3
Uniper ¹⁾	N/A	-

1) Vuonna 2020 Uniper-segmentti sisältää luvut 1.4.2020 alkaen. Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto tullaan esittämään Uniper-segmentille, kun tiedot 12 kuukauden ajalta ovat saatavilla.

Henkilöstö keskimäärin

	2020	2019
Generation	1 163	1 122
Russia	2 969	2 942
City Solutions	2 051	1 979
Consumer Solutions	1 216	1 379
Uniper	11 629	-
Muut toiminnot	959	825
Yhteensä	19 988	8 248

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Liiketoimintojen tulos		Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Viittaus täsmäytyksen
Vertailukelpoinen käyttökate	Liikevoitto + poistot - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoinen käyttökate edustaa koko konsernin ja segmenttien tuottamaa kassavirtaa. Käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA).	Liitetieto 5 Pääomarisien hallinta	
Vertailukelpoinen liikevoitto	Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoista liikevoittoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Tuloslaskelma	
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Arvonalentumiset ja peruutukset + myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät + yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus + tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset + muut	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma	
Arvonalentumiset ja peruutukset	Arvonalentumiset ja niihin liittyvät varaukset (pääasiassa käytöstä poistoon liittyvät), sekä aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset. Arvonalentumiset on oikaistu poistoista ja peruutukset muista tuotoista.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma	
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	Myyntivoitot ja hankintojen transaktiokulut, sekä muut samankaltaiset erät, jotka on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista ja liiketoiminnan muista kuluista. Tehokkaaseen pääoman kierrätykseen tähtäävän liiketoimintamallin voitot raportoidaan vertailukelpoisessa liikevoitossa, koska liiketoiminnan tulokset toteutuvat osittain tai kokonaan osakkeiden myynnillä.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma	
Liiketoimintojen tulos				
Määritelmä				
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	Kirjanpidollinen vaikutus (ilman kassavirtavaikutusta) Uniperin laajan tuloksen tuloslaskelmaan uudelleenluokiteltavasta osasta, kun Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä.			
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat johdannaisinstrumentit, joihin ei voida soveltaa suojauslaskentaa tai oman käytön poikkeusta IFRS 9:n mukaisesti ja joiden käyvän arvon muutos on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista tai liikevaihtoon ja materiaaleihin ja palveluihin, kun lasketaan Fortumin vaihtoehtoisia tunnuslukuja.			
Muut	Uudelleenjärjestely- ja kulujenhallinta- kulut, sekä muut sekalaiset ei-operatiiviset erät, jotka on oikaistu pääasiassa materiaaleista ja palveluista tai henkilöstökuluista.			
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta + oikaisu liittyen osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta $\times 100$	Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin		
Oikaisu liittyen osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Merkittävien vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien oikaisu.			
Tunnusluvun käyttämisen syy				
Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.				
Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.				
Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.				
Vertailukelpoista sidotun pääoman tuottoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.				
Viittaus täsmäytyksen				
Tuloslaskelma				
Tuloslaskelma				
Tuloslaskelma				
Liitetieto 6 Segmenttiraportointi				
Liitetieto 6 Segmenttiraportointi				

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Tunnuslukujen laskentakaavat

Pääomarakenne	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys	Pääomarakenne	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys
Vertailukelpoinen sidottu pääoma	Korottomat varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta)	Vertailukelpoinen sidottu pääoma on osatekijä vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmassa, jossa mitataan suoraan liiketoimintoihin sijoitetun pääoman tuottoa.	Liitetieto 6 Segmentti- raportointi	Oikaistu nettovelka	Rahoitusnettovelka + alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltorahastojen varoista.	Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmäänsä. Fortum käyttää oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa.	Liitetieto 26 Korolliset velat
Rahoitusnettovelka / vertailukelpoinen käyttökate	<u>Rahoitusnettovelka</u> Vertailukelpoinen käyttökate	Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde on Fortumin pääomarakennetta mittaava pitkän aikavälin taloudellinen tavoite joulukuusta 2020 lähtien.	Liitetieto 5 Pääomariskien hallinta	Korolliset nettovelat	Korolliset velat - likvidit varat	Vuoden 2020 ensimmäiseen neljännekseen asti korollisia nettovelkoja käytettiin konsernin velkaisuuden, ts. pääomarakenteen, seurannassa erityisesti osatekijänä konsernin pitkän aikavälin taloudellisessa tavoitteessa vertailukelpoisessa nettovelassa/käyttökate.	Liitetieto 26 Korolliset velat
Vertailukelpoinen nettovelka / käyttökate	<u>Vertailukelpoinen nettovelka</u> Vertailukelpoinen käyttökate	Vertailukelpoisen nettovelan ja käyttökateen suhde oli Fortumin pääomarakennetta mittaava tavoite vuoden 2020 ensimmäiseen vuosineljännekseen asti.	N/A	Sijoitetun pääoman tuotto, %	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$	Sijoitetun pääoman tuotto on pitkän aikavälin tunnusluku, joka kuvaa kannattavuutta sekä kuinka tehokkaasti sijoitettua pääomaa käytetään. Tunnuslukua käytettiin vuoden 2020 ensimmäiseen vuosineljännekseen asti.	N/A
Rahoitusnettovelka	Korollinen vieras pääoma - Likvidit varat - Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit + Nettovakuusvelka	Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmäänsä. Fortum käyttää rahoitusnettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa, ja se on komponentti pääomarakennetta mittaavassa rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhteen tavoitteessa joulukuusta 2020 lähtien.	Liitetieto 26 Korolliset velat	Sijoitettu pääoma	Taseen loppusumma - korottomat velat	Sijoitettu pääoma on sijoitetun pääoman kirjanpitoarvo ja sitä käytettiin aikaisemmin osatekijänä konsernin sijoitetun pääoman tuoton laskelmassa.	N/A

 Katso ▶ **liitetieto 1.4** Tuloksellisuuden esittäminen sekä ▶ **liitetieto 7** Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

[Tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Muut tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$	Keskikurssi	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä}}$
Rahavirta/osake	$\frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$	Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$	Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta (FFO)	Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta
Osinko/osakekohtainen tulos, %	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake (EPS)}} \times 100$	Investoinnit käyttöomaisuuteen	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassa olevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassa olevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassa olevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Efektiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$		
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos/osake}}$		

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

[Tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Muut tunnusluvut

Käyttökate	Liikevoitto + poistot
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuus- ja yhteisyritysosakkeisiin ja muihin sijoituksiin. Tytäryhtiöosakeinvestoinneista on vähennetty hankitun yhtiön kassa ja lisätty hankittavan yhtiön korolliset lainat ja muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät.
Oman pääoman tuotto, %	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} \times 100$
Velkaantumisaste, %	$\frac{\text{Rahoitusnettovelka (2019 asti korollinen nettovelka)}}{\text{Oma pääoma sisältäen määräysvallattomat omistajat}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen määräysvallattomat omistajat}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
Korkokate	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$
Korkokate sisältäen aktivoitua vieraan pääoman menot	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut - aktivoitua vieraan pääoman menot}}$
Henkilöstö keskimäärin	Perustuu koko raportointikauden kuukausittaisiin keskiarvoihin

Verojen tunnusluvuissa käytetyt määritelmät

Efektiiivinen tuloverokanta, %	$\frac{\text{Tuloverot}}{\text{Voitto ennen veroja}} \times 100$
Vertailukelpoinen efektiiivinen tuloverokanta, %	$\frac{\text{Tuloverot - verokannan muutosten vaikutukset - vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin liittyvät verot - merkittävät kertavaikutteiset veroerät}}{\text{Voitto ennen veroja - osakkuus- ja yhteisyritysten voitot - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}} \times 100$
Painotettu keskimääräinen tuloverokanta	Yhteenlaskettu summa jokaisen konsernin toimintamaan suhteellisesti painotetusta osuudesta tuloksesta ennen veroja kerrottuna kyseisen maan nimellisellä verokannalla.

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

Tuloslaskelma

euroa	Liite	2020	2019
Liikevaihto	2	115 411 878	82 296 856
Muut tuotot	3	6 973 020	7 009 833
Henkilöstökulut	4	-44 908 024	-37 413 190
Poistot ja arvonalentumiset	8	-8 582 395	-7 558 508
Muut kulut		-107 095 843	-84 081 721
Liiketappio		-38 201 364	-39 746 730
Rahoitustuotot ja -kulut	6	1 514 790 424	4 291 445
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja		1 476 589 060	-35 455 285
Saadut konserniavustukset ¹⁾		233 438 000	286 059 000
Voitto ennen veroja		1 710 027 060	250 603 715
Tuloverot	7	-31 505 510	-37 193 917
Tilikauden voitto		1 678 521 550	213 409 798

1) Verotettavaa tuloa siirretty suomalaisista tytäryrityksistä emoyhtiöön.

Tase

euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	8	34 662 194	24 418 353
Aineelliset hyödykkeet	8	7 334 897	11 925 952
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	16 201 939 149	16 702 395 633
Pitkäaikaiset korolliset saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	5 045 167 286	2 952 175 763
Pitkäaikaiset korolliset saamiset osakkuusyryksiltä	8	1 415 476	1 327 005
Muut osuudet ja pitkäaikaiset saamiset	8	110 000	110 000
Johdannaisinstrumentit	13, 14	186 647 390	160 060 936
Laskennallinen verosaaminen		6 348 686	4 572 153
Pitkäaikaiset varat yhteensä		21 483 625 079	19 856 985 795
Lyhytaikaiset varat			
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä	9	248 621 578	313 509 394
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyryksiltä		40 920	245
Johdannaisinstrumentit	13, 14	210 402 684	126 024 632

euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Muut lyhytaikaiset saamiset	9	22 182 143	9 521 011
Talletukset ja arvopaperit (erääntyminen yli kolme kuukautta)		363 372 670	69 826 292
Rahat ja pankkisaamiset		1 348 674 226	1 094 712 314
Likvidit varat		1 712 046 896	1 164 538 606
Lyhytaikaiset varat yhteensä		2 193 294 222	1 613 593 888
Vastaavaa yhteensä		23 676 919 300	21 470 579 683

VASTATTAVAA

euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Oma pääoma	10		
Osakepääoma		3 046 185 953	3 046 185 953
Ylikursisirahasto		2 821 690 902	2 821 690 902
Käyvän arvon rahasto		-24 202 381	-19 534 278
Edellisten tilikausien voitto		3 261 538 565	4 025 252 679
Tilikauden voitto		1 678 521 550	213 409 798
Oma pääoma yhteensä		10 783 734 590	10 087 005 054

Pakolliset varaukset		2 636 509	-
-----------------------------	--	------------------	----------

VIERAS PÄÄOMA

euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Ulkoiset korolliset velat	11, 13, 14	7 060 135 440	5 413 938 194
Korolliset velat saman konsernin yrityksille		4 334 630 712	5 239 797 779
Korolliset velat osakkuusyryksille		293 355 523	293 355 523
Johdannaisinstrumentit	13, 14	71 935 077	77 717 879
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		27 936 234	23 175 524
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		11 787 992 985	11 047 984 898

Lyhytaikainen vieras pääoma

Ulkoiset korolliset velat	11	818 108 111	136 056 071
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	12	31 346 824	10 303 983
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat osakkuusyryksille	12	4 018 710	8 914 821
Johdannaisinstrumentit	13, 14	114 628 492	62 693 386
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	12	134 453 079	117 621 470
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		1 102 555 216	335 589 731
Vieras pääoma yhteensä		12 890 548 202	11 383 574 629
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		23 676 919 300	21 470 579 683

Rahoituslaskelma

1 000 euroa	2020	2019
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto	1 678 522	213 410
Oikaisuerät:		
Tuloverot	31 506	37 194
Konserniavustukset	-233 438	-286 059
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 514 790	-4 291
Poistot ja arvonalentumiset	8 582	7 559
Liikevoitto ennen poistoja	-29 619	-32 187
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	2 623	-73
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	34 970	25 604
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-51 724	-96 577
Saadut osingot	1 129 720	87 000
Saadut konserniavustukset	286 059	84 518
Toteutuneet kurssierot	-75 092	36 924
Maksetut verot	-35 403	-2 720
Liiketoiminnan rahavirta	1 261 534	102 489
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäykset(-)/vähennykset(+)	-915	-11 908
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäykset(+)/vähennykset(-)	19 729	-1 038
Käyttöpääoman muutos	18 814	-12 946
Liiketoiminnan nettorahavirta yhteensä	1 280 348	89 543
Investointien rahavirta		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-13 215	-8 448
Ostetut tytäryritysosakkeet sekä oman pääoman sijoitukset	-8	-8
Myydyt konserniosakkeet	921 162	-
Käyttöomaisuuden myynnit	148	21
Korollisten lainasaamisten ja muiden pysyvien vastaavien muutos	-2 092 580	-2 287
Investointien rahavirta	-1 184 492	-10 722
Rahavirta ennen rahoitusta	95 856	78 821

1 000 euroa	2020	2019
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	2 455 419	2 807 623
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-366 156	-2 539 992
Konsernitilivelkojen muutos	-882 562	1 837 657
Lyhytaikaisten velkojen muutos	222 360	-201 171
Osingonjako yhtiön osakkeenomistajille	-977 408	-977 070
Rahoituksen rahavirta	451 653	927 047
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	547 508	1 005 868
Likvidit varat 1.1.	1 164 539	158 674
Likvidit varat 31.12.	1 712 047	1 164 539

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Fortum Oyj:n tilinpäätös tilikaudelle 1.1. - 31.12.2020 on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

1.1 Liikevaihto

Liikevaihtoon luetaan myyntituotot ja myynnin kurssierot vähennettynä alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonnlisäveroilla.

1.2 Muut tuotot

Muina tuottoina kirjataan omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät tuotot kuten vuokrat.

1.3 Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Fortum Oyj solmii johdannaissopimuksia pääasiassa Fortum -konsernin kurssierojen ja korkotason hallitsemiseksi.

Fortum Oyj soveltaa IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia johdannaissopimusten ja suojauslaskennan osalta erillistilinpäätöksissä. Rahoitusjohdannaisten laskentaperiaatteet, katso konsernitilinpäätöksen ▶ **liitetieto 4** Rahoitusriskien hallinta, ▶ **liitetieto 14** Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain ja ▶ **liitetieto 15** Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon.

1.4 Tuloverot

Tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot sisältävät sekä verot tilikaudelta että mahdolliset korjaukset edellisten tilikausien veroihin.

1.5 Tytäryhtiöosakkeet

Tytäryhtiöosakkeiden tasearvo muodostuu välittömästi hankintamenosta vähennettynä arvonalennuksilla. Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen kerryttämän arvioidun tulevan kassavirran oletetaan olevan pysyvästi pienempi kuin kirjanpitoarvo, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jos arvonalennuksen perusteet eivät enää ole perusteltavissa tilinpäätöshetkellä, arvonalennus on peruutettava.

1.6 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästi hankintamenosta vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Kuluviista aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden odotettavissa olevaan taloudelliseen pitoaikaan.

Poistot perustuvat seuraaviin taloudellisiin pitoaikoihin:

Koneet ja kalusto 3-15 vuotta

Aineettomat hyödykkeet 5-10 vuotta

1.7 Eläkekulut

Lakisääteiset eläkeveloitteet katetaan pakollisella eläkevakuutuksella tai konsernin omassa eläkesäätiössä. Eläkesäätiön osalta tuloslaskelman kulu vastaa Suomen eläkelainsäädännön mukaista kannatusmaksua eläkesäätiöön.

1.8 Osakepalkkiojärjestelmät

Fortumin johdon pitkäaikaiseen osakepalkkiojärjestelmään liittyvät kulut jaksotetaan ansaintajakson aikana tuloslaskelmaan ja velaksi taseeseen.

1.9 Pakolliset varaukset

Vastaisuudessa toteutuvat menot ja ilmeiset menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen Fortum Oyj on veloitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen pakollisiin varauksiin.

2 Liikevaihto markkina-alueittain

1 000 euroa	2020	2019
Suomi	56 758	53 442
Muut maat	58 654	28 855
Yhteensä	115 412	82 297

3 Muut tuotot

1 000 euroa	2020	2019
Vuokra- ja muut tuotot	6 973	7 010
Yhteensä	6 973	7 010

4 Henkilöstökulut

1 000 euroa	2020	2019
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	35 938	28 940
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	5 129	4 812
Muut henkilösivukulut	1 188	920
Muut henkilöstökulut	2 654	2 741
Yhteensä	44 908	37 413

1 000 euroa	2020		2019
	Markus Rauramo, President and CEO	Pekka Lundmark, President and CEO	Pekka Lundmark, President and CEO
Palkat ja palkkiot toimitusjohtajalle			
Palkat ja luontoisedut	808	521	1 057
Tulospalkkiot ¹⁾	82	-	200
Osakeperusteiset kannustimet ¹⁾	249	94	898
Eläkkeet (lakisääteiset)	140	82	207
Eläkkeet (vapaaehtoiset)	158	132	265
Sosiaalikulut	31	18	39
Yhteensä	1 467	848	2 666

1) Kirjattu arviomääräisinä.

1 000 euroa	2020	2019
Hallituksen jäsenten palkkiot	593	529

Yllä mainitut palkkiot esitetään suoriteperusteisina. Maksetut palkat ja palkkiot toimitusjohtaja Markus Rauramolle olivat 808 tuhatta euroa ja entiselle toimitusjohtajalle Pekka Lundmarkille olivat 1 899 tuhatta euroa (2019: 2 213).

Toimitusjohtaja Markus Rauramon eläkeikä perustuu Työntekijän eläkelakiin. Eläkevastuut on hoidettu vakuutusyhtiön kautta.

Hallituksen jäsenet eivät ole työ- tai palvelusuhteessa Fortumiin, eivätkä he voi osallistua Fortumin kannustinjärjestelmiin. Fortumilla ei myöskään ole eläkeohjelmaa, johon heillä olisi mahdollisuus osallistua. Hallituksen jäsenille maksettava palkkio ei riipu konsernin kestävän kehityksen tuloksista.

Katso konsernitilinpäätöksen ▶ [liitetieto 10](#) Henkilöstökulut ja hallituksen palkkiot ja ▶ [liitetieto 30](#) Eläkevelvoitteet.

	2020	2019
Henkilöstö keskimäärin	329	268

5 Tilintarkastajan palkkiot

1 000 euroa	2020	2019
Tilintarkastuspalkkiot	687	614
Palkkiot muista tilintarkastukseen liittyvistä toimeksiannoista	20	73
Palkkiot veropalveluista	30	3
Yhteensä	738	690

Deloitte Oy on nimitetty tilintarkastajaksi tilikaudella 2021 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tilintarkastuspalkkiot sisältävät palkkiot konsernitilinpäätöksen tarkastamisesta, osavuositarkastusten läpikäynneistä sekä emoyhtiön tarkastamisesta. Tilintarkastukseen liittyvät toimeksiannot sisältävät kestävän kehityksen raportoinnin varmennuksen sekä muita varmennuspalveluita ja vastaavia tilintarkastukseen liittyviä palveluita. Palkkiot veropalveluista sisältävät veroneuvonnasta veloitetut palkkiot.

6 Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 euroa	2020	2019
Osinkotuotot konserniyhtiöistä	1 129 720	87 000
Korko- ja muut rahoitustuotot saman konsernin yrityksiltä	39 768	31 531
Korko- ja muut rahoitustuotot osakkuusyrittäiltä	10	11
Voitot osakkeiden myynnistä	420 701	-
Arvonalentumiset tytäryhtiöosakkeissa	-	-22 184
Korko- ja muut rahoitustuotot	1 065	309
Kurssierot	1 763	667
Johdannaisten käypien arvojen muutokset	-4 439	-7 098
Korko- ja rahoituskulut saman konsernin yrityksille	-2 699	-6 122
Korko- ja muut rahoituskulut	-71 099	-79 823
Yhteensä	1 514 790	4 291
Korkotuotot	35 612	26 888
Korkokulut	-68 213	-75 277
Nettokorot	-32 601	-48 389

7 Tuloverot

1 000 euroa	2020	2019
Verot varsinaisesta liiketoiminnasta	-15 182	-20 018
Verot konserniavustuksista	46 688	57 212
Yhteensä	31 506	37 194
Tilikauden verot	32 116	36 437
Aikaisempien kausien verot	-1	-159
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	-610	916
Yhteensä	31 506	37 194

8 Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet

1 000 euroa	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	48 465
Lisäykset	16 725
Vähennykset	-16
Hankintameno 31.12.2020	65 174
Kertyneet poistot 1.1.2020	24 047
Vähennykset	-8
Tilikauden poisto	6 473
Kertyneet poistot 31.12.2020	30 512
Tasearvo 31.12.2020	34 662
Tasearvo 31.12.2019	24 418

Aineelliset hyödykkeet

1 000 euroa	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	9 593	6 897	16 490
Lisäykset ja siirrot erien välillä	1 205	-	1 205
Vähennykset	-296	-3 562	-3 858
Hankintameno 31.12.2020	10 502	3 335	13 837
Kertyneet poistot 1.1.2020	4 564	-	4 564
Vähennykset	-155	-	-155
Tilikauden poisto	2 092	-	2 092
Kertyneet poistot 31.12.2020	6 502	-	6 502
Tasearvo 31.12.2020	4 000	3 335	7 335
Tasearvo 31.12.2019	5 029	6 897	11 926

Sijoitukset

1 000 euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Saamiset osakkuus-yrityksiltä	Osuudet ja saamiset muilta	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	17 847 406	5 656	2 952 176	16 603	8 092	20 829 933
Lisäykset ¹⁾	5	-	2 092 992	88	-	2 093 085
Vähennykset	-500 461	-	-	-	-	-500 461
Hankintameno 31.12.2020	17 346 950	5 656	5 045 168	16 691	8 092	22 422 557
Kertyneet arvonalennukset 1.1.2020	1 145 010	5 656	-	15 276	7 982	1 173 925
Kertyneet arvonalennukset 31.12.2020	1 145 010	5 656	-	15 276	7 982	1 173 925
Tasearvo 31.12.2020	16 201 940	-	5 045 168	1 415	110	21 248 632
Tasearvo 31.12.2019	16 702 396	-	2 952 176	1 327	110	19 656 008

1) Osuuksia koskevat lisäykset sisältävät osakkeiden hankintamenot sekä muut oman pääoman sijoitukset ja siirrot muista osakkeista ja osuuksista osuuksiin saman konsernin yrityksissä.

9 Lyhytaikaiset saamiset

1 000 euroa	2020	2019
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	12 209	9 285
Konserniavustussaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	233 438	286 059
Siirtosaamiset	2 974	18 165
Yhteensä	248 621	313 509
Muut lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	79	38
Muut lyhytaikaiset saamiset	3 289	3 845
Siirtosaamiset	18 814	5 638
Yhteensä	22 182	9 521

Katso ▶ [liitetieto 4.2](#) Rahoitus ja likviditeetin hallinta konsernitilinpäätöksessä.

10 Oman pääoman muutos

1 000 euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Kassavirta- suojaukset	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
1.1.2020	3 046 186	2 821 691	-19 534	4 238 662	10 087 004
Maksetut osingot				-977 124	-977 124
Käyvän arvon rahaston muutos			-4 668		-4 668
Tilikauden voitto				1 678 522	1 678 522
31.12.2020	3 046 186	2 821 691	-24 202	4 940 060	10 783 734
1.1.2019	3 046 186	2 821 691	-10 987	5 002 377	10 859 265
Maksetut osingot				-977 124	-977 124
Käyvän arvon rahaston muutos			-8 547		-8 547
Tilikauden voitto				213 410	213 410
31.12.2019	3 046 186	2 821 691	-19 534	4 238 662	10 087 004
1 000 euroa				2020	2019
Jakokelpoiset varat					
Kertyneet voittovarot 31.12.				4 940 060	4 238 662
Käyvän arvon rahasto				-24 202	-19 534
Yhteensä				4 915 858	4 219 128

11 Korolliset velat

1 000 euroa	2020	2019
Ulkoiset korolliset lainat		
Joukkovelkakirjalainat	3 758 061	4 250 899
Lainat rahoituslaitoksilta	2 450 263	311 240
Muut pitkäaikaiset korolliset lainat	851 812	851 799
Pitkäaikaiset korolliset lainat yhteensä	7 060 135	5 413 938
Joukkovelkakirjalainat, lyhytaikainen osuus	499 689	-
Lainat rahoituslaitoksilta, lyhytaikainen osuus	13 695	26 308
Muut pitkäaikaiset korolliset lainat, lyhytaikainen osuus	-	33 525
Muut lyhytaikaiset korolliset lainat	304 725	76 223
Lyhytaikaiset korolliset lainat yhteensä	818 108	136 056
Yhteensä ¹⁾	7 878 244	5 549 994

Ulkoisten korollisten lainojen erääntymisajat

1 000 euroa	2020
2021	818 108
2022	3 039 310
2023	1 116 692
2024	317 747
2025	17 782
2026 ja myöhemmin	2 568 604
Yhteensä ¹⁾	7 878 244

Katso ▶ [liitetieto 4.2](#) Rahoitus ja likviditeetin hallinta ja ▶ [liitetieto 26](#) Korolliset velat konsernitilinpäätöksessä.

1 000 euroa	2020	2019
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät ulkoiset korolliset lainat		
Joukkovelkakirjalainat	1 631 999	1 615 738
Muut pitkäaikaiset lainat	936 606	851 799
Yhteensä ¹⁾	2 568 604	2 467 538

1 000 euroa	2020	2019
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät muut korolliset lainat		
Korolliset lainat osakkuusyrityksille	293 356	293 356
Yhteensä	293 356	293 356

1) Ei sisällä lainoja saman konsernin yrityksille eikä osakkuusyrityksille.

Korollisten lainojen diskonttaamattomat kassavirrat ja niiden erääntyminen, katso ▶ [liite 13](#) Rahoitusjohtannaiset.

12 Ostovelat ja muut velat

1 000 euroa	2020	2019
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	1 615	823
Talletukset konserniyhtiöiltä ja muut velat	29 616	9 383
Siirtovelat	116	98
Yhteensä	31 347	10 304
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat osakkuusyrittäille		
Siirtovelat ja muut velat	4 019	8 915
Yhteensä	4 019	8 915
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	25 370	13 982
Muut velat	6 137	35 121
Siirtovelat	102 945	68 518
Yhteensä	134 453	117 621

13 Rahoitusjohdannaiset

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain 2020

1 000 euroa	Nimellismäärä Eräntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Sovelletaan suojauslaskentaa							
Valuuttajohdannaiset	450 201	177 048	-	627 249	8 802	9 114	-312
Koronvaihtosopimukset	825 000	1 874 658	1 675 000	4 374 658	153 721	61 068	92 653
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	14 056	261 341	-	275 397	38 182	3 087	35 095
Ei sovelleta suojauslaskentaa							
Valuuttatermiinit	9 529 153	572 978	-	10 102 131	196 345	111 668	84 677
Koronvaihtosopimukset	-	19 932	-	19 932	-	259	-259
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	23 656	-	23 656	-	1 367	-1 367
Yhteensä	10 818 410	2 929 613	1 675 000	15 423 023	397 050	186 563	210 487
Josta pitkäaikaista					186 647	71 935	114 712
Lyhytaikaista					210 403	114 628	95 775

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain 2019

1 000 euroa	Nimellismäärä Eräntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Sovelletaan suojauslaskentaa							
Valuuttajohdannaiset	438 813	189 413	-	628 226	7 393	7 417	-24
Koronvaihtosopimukset	-	2 695 723	1 525 000	4 220 723	152 799	52 954	99 846
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	103 797	262 897	-	366 694	7 831	17 473	-9 642
Ei sovelleta suojauslaskentaa							
Valuuttatermiinit	10 049 868	526 596	-	10 576 464	118 063	62 449	55 614
Koronvaihtosopimukset	-	19 145	-	19 145	-	119	-119
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	10 592 477	3 693 774	1 525 000	15 811 251	286 086	140 411	145 674
Josta pitkäaikaista					160 061	77 718	82 343
Lyhytaikaista					126 025	62 693	63 332

Korollisten lainojen ja johdannaisvelkojen erääntyminen

Korolliset lainat ovat diskonttaamattomia kassavirtoja sisältäen tulevat koronmaksut ja lyhennykset. Korko- ja valuuttajohdannaiset ovat taseen johdannaisvelkojen käypiä arvoja.

1 000 euroa	2020				2019			
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Korolliset lainat	948 619	4 642 160	2 998 928	8 589 707	268 803	3 150 966	2 994 898	6 414 668
Korko- ja valuuttajohdannaiset	114 628	35 084	36 851	186 564	62 693	56 419	21 299	140 411
Korollisten lainojen ja johdannaisten ulosmenevä kassavirta	1 063 247	4 677 245	3 035 778	8 776 270	331 497	3 207 385	3 016 197	6 555 079

Korolliset lainat sisältävät lainat Valtion ydinjätehuoltorahastolta ja Teollisuuden Voima Oyj:ltä tase-arvoltaan 1 145 miljoonaa euroa (2019: 1 185). Nämä lainat uusitaan vuosittain ja lainojen koronmaksut on tässä taulukossa laskettu kymmenelle vuodelle.

14 Johdannaiset ja rahoitusvelat käypään arvoon hierarkiatason mukaan

Käypiin arvoihin arvostetut rahoitusjohdannaiset ja -velat esitetään käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti käyttäen Tasoja 1, 2 ja 3, jotka kuvaavat käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä käypien arvojen määrittämisessä. Katso lisätietoja Fortum-konsernin laadintaperiaatteet ▶ [liitetiedossa 15](#)
Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon.

Johdannaiset rahoitusvaroissa

1 000 euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaisissa varoissa								
Johdannaisinstrumentit								
Korko- ja valuuttajohdannaiset								
Sovelletaan suojauslaskentaa			171 797	155 401			171 797	155 401
Ei sovelleta suojauslaskentaa			14 851	4 660			14 851	4 660
Lyhytaikaisissa varoissa								
Johdannaisinstrumentit								
Korko- ja valuuttajohdannaiset								
Sovelletaan suojauslaskentaa			28 868	12 622			28 868	12 622
Ei sovelleta suojauslaskentaa			181 535	113 403			181 535	113 403
Yhteensä			397 050	286 086			397 050	286 086

Johdannaiset ja velat käypään arvoon rahoitusveloissa

1 000 euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaisissa veloissa								
Korolliset velat ¹⁾			2 145 032	2 293 192			2 145 032	2 293 192
Johdannaisinstrumentit								
Korko- ja valuuttajohdannaiset								
Sovelletaan suojauslaskentaa			56 525	72 929			56 525	72 929
Ei sovelleta suojauslaskentaa			15 410	4 789			15 410	4 789
Lyhytaikaisissa veloissa								
Johdannaisinstrumentit								
Korko- ja valuuttajohdannaiset								
Sovelletaan suojauslaskentaa			16 703	4 915			16 703	4 915
Ei sovelleta suojauslaskentaa			97 926	57 778			97 926	57 778
Yhteensä			2 331 595	2 433 603			2 331 595	2 433 603

1) Osuus joukkovelkakirjalainasta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Korko- ja valuuttajohdannaisten netto käypä arvo on 210 miljoonaa euroa (2019: 146), joista varoja 397 miljoonaa euroa (2019: 286) ja velkoja 187 miljoonaa euroa (2019: 140). Fortum Oyj:llä on käteisvakuuksia perustuen Credit Support Annex -sopimuksiin, joita Fortum Oyj:llä on joidenkin vastapuolten kanssa. Vuoden 2020 lopussa Fortum Oyj oli saanut 109 miljoonaa euroa (2019: 65) näistä Credit Support Annex -sopimuksista. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

15 Annetut vakuudet ja vastuut ja muut sitoumukset

1 000 euroa	2020	2019
Vastuut omasta puolesta		
Muut vastuut	438	956
Vastuut tytäryritysten puolesta		
Takaukset	1 330 784	565 510
Vastuut osakkuusyritysten puolesta		
Takaukset osakkuusyritysten puolesta	359 497	818 527
Yhteensä	1 690 719	1 384 993

Vuokrasopimukseen liittyvät sitoumukset

1 000 euroa	2020	2019
Vuokrasopimukseen liittyvät sitoumukset		
Vuoden sisällä erääntyvät	7 884	6 887
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	19 322	16 588
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	7 093	9 062
Yhteensä	34 299	32 537

16 Lähipiiritapahtumat

Katso ▶ [liitetieto 37](#) Lähipiiritapahtumat konsernitilinpäätöksessä.

Osakkeet ja osuudet tytäryhtiöissä, osakkuusyhtiöissä ja muissa sijoituksissa

		Osakkeet kpl	Osuus-%
Tytäryhtiöosakkeet			
Fortum Waste Solutions Oy	Suomi	3 520 800	100,00
Fortum Asiakaspalvelu Oy	Suomi	10 010	100,00
Fortum Heat and Gas Oy	Suomi	2 000 000	100,00
Fortum Markets Oy	Suomi	24 039	100,00
Fortum Norm Oy	Suomi	250	100,00
Fortum Power and Heat Oy	Suomi	91 197 543	100,00
Fortum Real Estate Oy	Suomi	2 000 000	100,00
Fortum Holding B.V.	Hollanti	61 062	100,00
Fortum India Private Ltd	Intia	1	0,10
Fortum Finance Ireland Designated Activity Company	Irlanti	25 000	100,00
Fortum Sweden AB	Ruotsi	1 000 000	100,00
Osakkuusyhtiöosakkeet			
Wello Oy	Suomi	1 100 000	18,60
Muut osakkeet ja osuudet			
AW-Energy Oy	Suomi	2 854 688	3,43
Clic Innovation Oy	Suomi	100	3,80
East Office of Finnish Industries Oy	Suomi	1	5,88
Prototype Carbon Fund	USA	N/A	

17 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Espoossa, 11. päivänä maaliskuuta 2021

Matti Lievonen

Veli-Matti Reinikkala

Eva Hamilton

Teppo Paavola

Essimari Kairisto

Anja McAlister

Klaus-Dieter Maubach

Philipp Rösler

Annette Stube

Markus Rauramo
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa, 11. päivänä maaliskuuta 2021

Deloitte Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jukka Vattulainen
KHT

Tilintarkastuskertomus

Fortum Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Fortum Oyj:n (y-tunnus 1463611-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää konsernin tuloslaskelman, konsernin laajan tuloslaskelman, konsernin taseen, laskelman konsernin oman pääoman muutoksista, konsernin rahavirtalaskelman ja konsernitilinpäätöksen liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedon merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 8.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Uniperin hankintamenolaskelman alustava käsittely kirjanpidossa

Katso liitetieto 1, 2 ja 3 tilinpäätöksessä.

- Tilikauden 2020 alussa Fortumin omistusosuus Uniperista oli 49,99 prosenttia ja Uniper yhdisteltiin Fortum-konserniin osakkuusyhtiönä.
- Fortum hankki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet ja yhdisteli Uniperin Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Kaupan jälkeen Fortumin omistusosuus Uniperista oli 73,4 prosenttia ja investoinnin kokonaisarvo oli 6,5 miljardia euroa. Katso liitetieto 1.7.
- Fortum esittää tilinpäätöksessä alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja. Uniperin taseeseen 31.3.2020 tehdyt käyvän arvon oikaisut liittyvät pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus, 515 miljoonaa euroa, muodostaa alustavan liikearvon. Katso liitetieto 1.7.2 ja liitetieto 3.

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

- Muodostimme käsityksen lähestymistavasta, jonka mukaan johto käsitteli alustavan hankintamenolaskelman konsernitilinpäätöksessä IFRS 3:n mukaisesti. Lisäksi olemme arvioineet johdon käyttämiä menetelmiä, joita johto on hyödyntänyt merkittäviä harkintaan perustuvia ratkaisuja tehdessään.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on kuulunut, mm.
 - sopimusten ja hallituksen pöytäkirjojen lukeminen niiden ehtojen tunnistamiseksi, joilla on merkitystä transaktion kirjanpitokäsittelyyn.
 - olemme tarkastaneet hankintamenon perusteisiin.
 - arvioimme Deloitte arvonmääritysasiantuntijoita hyödyntäen, olivatko johdon arvostusmenetelmät ja sen käyttämien asiantuntijoiden hyödyntämät menetelmät asianmukaisia ja IFRS-standardien vaatimusten mukaisia.
 - arvonmäärityksessä käytettyjen keskeisten markkinoihin liittyvien oletusten suhteuttaminen vertailukohteisiin, kuten diskonttokorkojen vertaaminen toimialalla käytettyihin vertailukelpoiseihin korkoihin.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

- Uniper -hankinnan alustava hankintamenolaskelmaa viimeistellään ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli 31.3.2021 mennessä.
- Hankintamenolaskelman laatiminen vaatii johdon arvioita hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käyvistä arvoista. Alustavaa hankintamenolaskelmaa voidaan tulla tarkentamaan lisäanalyysien ja lisätietojen perusteella. Oikaisut hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypiin arvoihin tulevat vaikuttamaan alustavaan arvioon liikearvosta. Nämä oikaisut voivat olla olennaisia. Fortum odottaa tekevänsä lisäanalyysia määrittäessään muun muassa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden, varausten, ehdollisten velkojen ja pitkäaikaisten ostovelvoitteiden käypiä arvoja.
- Koska hankinta on konsernin kannalta olennainen ja kirjanpitokäsittelyyn liittyy merkittävästi johdon harkintaa, katsomme tämän olevan tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka. Harkintaa vaativiin seikkoihin kuuluu kaikkien hankittujen varojen ja velkojen tunnistaminen ja niiden arvon määrittäminen. Joidenkin varojen arvonmäärittämiseen käytetään tulevia rahavirtoja ja verotettavaa tuloa koskevia arvioita.

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

- Olemme arvioineet hankintamenolaskelman kirjanpitokäsittelyn IFRS:n mukaisuutta yhdessä IFRS-asiantuntijoidemme kanssa sekä olemme arvioineet hankintamenolaskelman laskentaperiaatetta. Olemme arvioineet esittämistävän asianmukaisuutta tilinpäätöksessä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka
Aineelliset käyttöomaisuusohydykkeet ja liikearvon arvostus

Katso liitetieto 2, 16 ja 17 tilinpäätöksessä.

- Konsernitase sisältää aineellisia käyttöomaisuusohydykkeitä yhteensä 18 641 miljoonaa euroa (10 009 miljoonaa euroa) ja liikearvoa 1 069 miljoonaa euroa (612 miljoonaa euroa).
- Johdon on arvioitava jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos tällaisia viitteitä esiintyy, on arvioitava omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon arvonalentumistarvetta arvioidaan vuosittain.
- Sähkön ja lämmön tuotantoon kuuluvan käyttöomaisuuden ja liikearvon arvostuksessa tärkeimpiä arvioita ovat arviot tulevista liiketoiminnan kassavirroista sekä tekijöistä, jolla nämä kassavirrat diskontataan nykyhetkeen.
- Mahdollisia tarkasteltavia riskejä voivat olla muun muassa sähkön ja polttoaineiden hinnan muutokset, muutokset sääntelyssä tai poliittiset muutokset liittyen energiaveroihin ja hintasääntöksiin.
- Mainittujen tase-erien arvonnäilyksessä käytettävät oletukset vaativat johdon harkintaa.
- Yrityshankinnoissa johto tekee arvioita liittyen hankitun omaisuuden arvostamiseen ja sen taloudelliseen vaikutusaikaan.
- Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyuden riski.

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

- Olemme arvioineet johdon tunnistamia viitteitä mahdollisista arvonalentumisista. Olemme suorittaneet tarkastustoimenpiteitä koskien arvonalentumistestejä, jotka liittyvät olennaisiin rahavirtaa tuottaviin yksiköihin.
- Olemme käyneet läpi johdon laatiman aineellisen käyttöomaisuuden ja liikearvon arvonalentumistestausta koskevaa dokumentaatiota pistokokein ja arvioineet avainoletusten, kuten hintaennusteiden, tuotto- ja kassavirtaennusteiden, jäännösarvojen, valuuttakurssien ja diskonttauskorkojen kohtuullisuutta.
- Olemme verranneet, että arvonalentumistestauslaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin.
- Olemme haastaneet johdon laatimien oletusten kohtuullisuutta verraten niitä historiatietoon ja soveltuvien osin ulkopuolisiin vertailukohteisiin.
- Olemme arvioineet arvonalentumistestauksessa käytettyjen mallien tuottamia lopputuloksia ja suorittaneet tilintarkastustoimenpiteitä johdon laatimiin herkkyyksanalyysiin.
- Olemme arvioineet esittämistävän asianmukaisuutta tilinpäätöksessä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka
Johdannaisten käypä arvo ja suojauslaskenta

Katso liitetieto 4, 7, 14 ja 15 tilinpäätöksessä.

- Johdannaissopimuksiin liittyvät varat Fortum Oyj:n konsernitaseessa ovat 10 477 miljoonaa euroa (311 miljoonaa euroa) ja velat 10 594 miljoonaa euroa (389 miljoonaa euroa). Johdannaisten käyvän arvon muutokset tuloslaskelman vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä ovat -675 miljoonaa euroa (-72 miljoonaa euroa) ja kassavirran suojaukset muissa oman pääoman erissä ovat -158 miljoonaa euroa (-70 miljoonaa euroa).
- Johdannaisten käyvillä arvoilla ja niiden muutoksilla voi olla olennaisia vaikutuksia Fortumin tilinpäätökseen. Fortumin liiketoiminta altistuu energiatuotteiden tuotannossa, siirrossa ja myynnissä käytettävien ohydykkeiden hintojen ja saatavuuden vaihteluille. Pääasiallisesti riskit liittyvät sähkön hintaan ja volyyymiin, kaasun hintaan ja volyyymiin, päästöjen hintaan sekä polttoaineiden hintaan että saatavuuteen. Fortum suojaa ohydykemarkkinariskejään vähentääkseen kassavirtojen volatilitteettia ja parantaakseen tulosennusteiden tarkkuutta.

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

- Tilintarkastustoimenpiteisiimme on kuulunut Fortumin sisäisten kontrollien arviointi liittyen johdannaisiin, suojaustoimintaan ja käypien arvojen määrittämiseen.
- Olemme arvioineet Fortumin johdannaisten arvostuksessa käyttämien mallien ja oletusten asianmukaisuutta. Olemme verranneet johdon arvostuslaskennassa käyttämiä syöttötietoja markkinoilta saatavaan informaatioon.
- Olemme suorittaneet tilintarkastustoimenpiteitä avointen johdannaissopimusten olemassaoloon ja täydellisyyteen liittyen.
- Olemme arvioineet suojauslaskennan soveltamisen asianmukaisuutta suhteessa IFRS 9 -standardin vaatimuksiin.
- Olemme arvioineet johdannaisten esittämistävän asianmukaisuutta konsernitilinpäätöksessä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

Osuudet ydinjäterahastoista ja ydinjätevarauksista

Katso liitetieto 2 ja 28 tilinpäätöksessä.

- Konsernitaseella ydinvoimaan liittyvät varaukset ovat 3 866 miljoonaa euroa (813 miljoonaa euroa) ja Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastoista 3 445 miljoonaa euroa (813 miljoonaa euroa).
- Ydinjätehuoltoon liittyvä varaus, sekä siihen liittyvä rahasto-osuus ydinjätehuoltorahastoista esitetään taseessa erillisinä erinä liitetiedossa 28 kuvatulla tavalla.
- Fortumin rahasto-osuus ydinjätehuoltorahastoissa on käsitelty IFRIC 5 mukaisesti, jonka mukaan rahaston varat arvostetaan joko käypään arvoon tai sitä alempaan kyseisten velkojen arvoon.
- Ydinvoimalan käytöstä poistamista varten kirjattavat varaukset ovat merkittäviä ja monimutkaisia, sekä niiden määrittäminen vaatii erityisiä laskentakäytäntöjä ja johdon harkintaa laskennassa käytettävien oletusten, kuten teknisten suunnitelmien, ajoituksen, kustannusennusteiden ja diskonttokoron määrittämisessä.

- Olemme arvioineet Fortumin laskentakäytäntöä koskien ydinvoimalan käytöstä poistamiseen liittyvän varauksen laskentaa ja kirjaamista sekä sen yhtenevyyttä kansainvälisten tilinpäätösstandardien edellytyksiin.
- Olemme arvioineet johdon käyttämiä oletuksia ja harkintaa ydinjätehuoltoa koskevien varausten kirjaamisessa ja sitä, että osuus ydinjätehuoltorahastosta perustuu viranomaisen vahvistukseen.
- Olemme arvioineet esittämistavan asianmukaisuutta tilinpäätöksessä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 16.3.2006 alkaen yhtäjaksoisesti 15 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja taloudellisiin tietoihin sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme taloudelliset tiedot käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Espoossa, 11. maaliskuuta 2021

Deloitte Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jukka Vattulainen
KHT

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Taloudelliset tunnusluvut

Taulukoissa esitettävien tietojen vertailukelpoisuus

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa 1.4.2020 alkaen. Vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Uniper oli yhdistelty tuloslaskelmaan osakkuusyhtiönä.

Uniperin yhdistelyn jälkeen Fortumin liiketoimintaprofiili on muuttunut, eivätkä aiemmat pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet enää ilmennä asianmukaisesti konsernin nykyistä liiketoimintaprofiilia. Vuoden 2020 toukokuussa Fortumin hallitus päätti poistaa seuraavat taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien: sijoitetun pääoman tuotto vähintään 10 % ja vertailukelpoisen nettovelan ja käyttökatteen suhde noin 2,5x. Vuoden 2020 joulukuussa strategipäivityksen yhteydessä Fortum päivitti pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Tavoite on rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökatteen suhde alle 2x. Lisätietoja ► **liitetiedossa 5** Pääomariskien hallinta.

Fortum ilmoitti maaliskuussa 2015 Ruotsin sähkösiirtoliiketoiminnan myynnistä. Ruotsin sähkösiirtoliiketoiminnan myynnin myötä Fortumilla ei ole enää lainkaan sähkösiirtoliiketoimintaa. Näin ollen Distribution-segmentti on esitetty vuonna 2015 lopetettuna toimintona IFRS 5 -standardin Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot mukaisesti. Vuoden 2014 vertailutiedot on oikaistu IFRS 5:n mukaisesti.

Taulukoiden ja graafien tiedoissa vuoden 2012 tai vanhempien vuosien osalta ei ole huomioitu muutoksia koskien IFRS 10 ja IFRS 11 -standardien käyttöönottoon. Standardien käyttöönotto Fortum-konsernissa vaikuttaa Stockholm Exergi AB:n (Exergi), (aiemmin AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad), osakeomistuksen käsittelyyn konsernitilinpäätöksessä. 1.1.2014 alkaen yhtiö luokitellaan yhteisyritykseksi ja yhdistellään konserniin pääomaosuusmenetelmällä. Ennen muutosta Exergi käsiteltiin konsernissa tytäryrityksenä, jossa määräysvallattomilla omistajilla oli 50 % osuus.

Fortum on ottanut käyttöön IFRS 16 -standardin 1.1.2019 alkaen sekä IFRS 9 ja IFRS 15 -standardit 1.1.2018 alkaen. Käyttönotossa sovellettiin siirtymäsäännösten mahdollisuutta olla muuttamatta vertailukauden 2018 ja 2017 tietoja vastaavasti.

Fortum luokitteli tietyt varat ja velat myytävänä oleviin omaisuuseriin vuonna 2019. Nämä varat ja velat sisältyvät kuitenkin segmenttien varoihin ja velkoihin 31.12.2019. Lisätietoa Fortumin käyttämistä vaihtoehtoisista tunnusluvuista katso ► **Tunnuksien laskentakaavat** ja ► **liitetieto 1** Merkittävät laadintaperiaatteet.

milj. euroa tai kuten merkitty	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 20/19 %
Tuloslaskelma											
Liikevaihto, Fortum yhteensä	6 161	6 159	5 309	4 751	3 702	3 632	4 520	5 242	5 447	49 015	800
Liikevaihto, jatkuvat toiminnot				4 088	3 459	3 632	4 520	5 242	5 447	49 015	800
Käyttökate (EBITDA), Fortum yhteensä	3 008	2 538	2 129	3 954	4 640	1 006	1 623	1 674	1 693	2 688	59
Käyttökate (EBITDA), jatkuvat toiminnot				1 673	196	1 006	1 623	1 674	1 693	2 689	59
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), Fortum yhteensä	2 374	2 416	1 975	1 873	1 265	1 015	1 275	1 523	1 766	2 434	38
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), jatkuvat toiminnot				1 457	1 102	1 015	1 275	1 523	1 766	2 434	38
Liikevoitto, Fortum yhteensä	2 402	1 874	1 508	3 428	4 245	633	1 158	1 138	1 118	1 599	43
- % liikevaihdosta	39,0	30,4	28,4	72,2	114,7	17,4	25,6	21,7	20,5	3,3	
Liikevoitto, jatkuvat toiminnot				1 296	-150	633	1 158	1 138	1 118	1 599	43
- % liikevaihdosta				31,7	-4,3	17,4	25,6	21,7	20,5	3,3	
Vertailukelpoinen liikevoitto, Fortum yhteensä	1 802	1 752	1 403	1 351	922	644	811	987	1 191	1 344	13
Vertailukelpoinen liikevoitto, jatkuvat toiminnot				1 085	808	644	811	987	1 191	1 344	13
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, Fortum yhteensä	91	23	178	149	20	131	148	38	744	656	-12
Voitto ennen tuloveroja, Fortum yhteensä	2 228	1 586	1 398	3 360	4 088	595	1 111	1 040	1 728	2 199	27
- % liikevaihdosta	36,2	25,8	26,3	70,7	110,4	16,4	24,6	19,8	31,7	4,5	
Voitto ennen tuloveroja, jatkuvat toiminnot				1 232	-305	595	1 111	1 040	1 728	2 199	27
- % liikevaihdosta				30,1	-8,8	16,4	24,6	19,8	31,7	4,5	
Kauden voitto, Fortum yhteensä	1 862	1 512	1 212	3 161	4 142	504	882	858	1 507	1 855	23
- josta emoyhtiön omistajien osuus	1 769	1 416	1 204	3 154	4 138	496	866	843	1 482	1 823	23
Kauden voitto, jatkuvat toiminnot				1 089	-228	504	882	858	1 507	1 855	23
- josta emoyhtiön omistajien osuus				1 081	-231	496	866	843	1 482	1 823	23

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

milj. euroa tai kuten merkitty	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 20/19 %
Taloudellinen asema ja rahavirta											
Sijoitettu pääoma, Fortum yhteensä	17 931	19 420	19 183	17 918	19 870	18 649	18 172	18 170	19 929	26,239	32
Rahoitusnettovelka									4 833	7 023	45
Oikaistu nettovelka									4 978	9 784	97
Korollinen nettovelka	7 023	7 814	7 793	4 217	-2 195	-48	988	5 509	5 260	N/A	
Korollinen nettovelka ilman Exergin rahoitusta			6 658	3 664	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin, Fortum yhteensä	1 482	1 574	1 020	843	669	1 435	1 815	4 672	819	4 941	503
- % liikevaihdosta	24,1	25,6	19,2	17,7	18,1	39,5	40,2	89,1	15,0	10,1	
Investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin, jatkuvat toiminnot				695	625	1 435	1 815	4 672	819	4 941	503
Käyttöomaisuusinvestoinnit, Fortum yhteensä	1 408	1 558	1 005	774	626	591	690	584	713	1 135	59
Käyttöomaisuusinvestoinnit, jatkuvat toiminnot				626	582	591	690	584	713	1 135	59
Liiketoiminnan rahavirta, Fortum yhteensä	1 613	1 382	1 548	1 762	1 381	621	993	804	1 575	2 555	62
Liiketoiminnan rahavirta, jatkuvat toiminnot				1 406	1 228	621	993	804	1 575	2 555	62
Tunnusluvut											
Sijoitetun pääoman tuotto, Fortum yhteensä, %	14,8	10,2	9,0	19,5	22,7	4,0	7,1	6,7	10,0	N/A	
Oman pääoman tuotto, Fortum yhteensä, %	19,7	14,6	12,0	30,0	33,4	3,7	6,6	6,8	11,9	12,9	
Korkokate, Fortum yhteensä	10,5	7,6	6,7	19,9	27,6	4,6	8,7	10,0	8,0	27,3	
Korkokate sisältäen aktivoidut vieraan pääoman menot, Fortum yhteensä	8,5	5,7	5,3	15,7	21,5	4,1	7,8	9,2	7,5	18,6	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, Fortum yhteensä, %	21,5	19,9	18,8	42,9	-59,7	-1 503,4	83,9	26,8	32,2	N/A	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka ilman Exergin rahoitusta, %			22,1	49,3	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Velkaantumisaste, %	69	73	77	39	-16	-	7	46	40	45	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate										2,9	
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate, Fortum yhteensä	3,0	3,2	3,9	2,3	-1,7	-	0,8	3,6	3,0	N/A	
Vertailukelpoinen nettovelka/Käyttökate ilman Exergin rahoitusta			3,4	2,0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Omavaraisuusaste, %	44	43	43	51	61	62	61	54	57	27	
Muut tiedot											
Osingot	888	888	977	1 155	977	977	977	977	977	995 ¹⁾	2
Tutkimus- ja kehittämismenot	38	41	49	41	47	52	53	56	67	56	-16
- % liikevaihdosta	0,6	0,7	0,9	1,0	1,4	1,4	1,2	1,1	1,1	0,1	
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä, Fortum yhteensä	11 010	10 600	9 532	8 821	8 193	7 994	8 507	8 767	8 248	19 988	
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä, jatkuvat toiminnot				8 329	8 009	7 994	8 507	8 767	8 248	19 988	

1) Hallituksen ehdotus suunnitellulle yhtiökokoukselle on 28.4.2021.

 Katso ▶ [tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

euroa tai kuten merkitty	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 20/19 %
Osakekohtainen tieto											
Tulos/osake, Fortum yhteensä	1,99	1,59	1,36	3,55	4,66	0,56	0,98	0,95	1,67	2,05	23
Jatkuvien toimintojen tulos/osake				1,22	-0,26	0,56	0,98	0,95	1,67	2,05	23
Lopetettujen toimintojen tulos/osake	-	-	-	2,33	4,92	-	-	-	-	-	
Laimennettu tulos/osake, Fortum yhteensä	1,99	1,59	1,36	3,55	4,66	0,56	0,98	0,95	1,67	2,05	23
Laimennettu jatkuvien toimintojen tulos/osake				1,22	-0,26	0,56	0,98	0,95	1,67	2,05	23
Laimennettu lopetettujen toimintojen tulos/osake	-	-	-	2,33	4,92	-	-	-	-	-	
Rahavirta/osake, Fortum yhteensä	1,82	1,56	1,74	1,98	1,55	0,70	1,12	0,91	2,27	2,88	27
Jatkuvien toimintojen rahavirta/osake				1,38	1,38	0,70	1,12	0,91	2,27	2,88	27
Oma pääoma/osake	10,84	11,30	11,28	12,23	15,53	15,15	14,69	13,33	14,61	14,58	-
Osinko/osake	1,00	1,00	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,12 ¹⁾	2
Lisäosinko/osake				0,20	-	-	-	-	-	-	
Osinko/osakekohtainen tulos, %	50,3	62,9	80,9	36,6	23,6	196,4	112,2	115,8	65,9	54,6 ¹⁾	
Efekttiivinen osinkotuotto, %	6,1	7,1	6,6	7,2	7,9	7,5	6,7	5,8	5,0	5,7 ¹⁾	
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	8,3	8,9	12,2	5,1	3,0	26,1	16,8	20,1	13,2	9,6	
Osakkeen kurssikehitys											
Kauden lopussa	16,49	14,15	16,63	17,97	13,92	14,57	16,50	19,10	22,00	19,70	
Keskikurssi	19,77	15,66	15,11	17,89	16,29	13,56	15,28	19,10	20,06	17,20	
Alin kurssi	15,53	12,81	13,10	15,13	12,92	10,99	12,69	16,43	18,09	12,25	
Ylin kurssi	24,09	19,36	18,18	20,32	21,59	15,74	18,94	22,91	22,50	23,46	
Muu tieto											
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	14 649	12 570	14 774	15 964	12 366	12 944	14 658	16 966	19 542	17 499	
Osakkeiden vaihdon kehitys ²⁾											
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	524 858	494 765	465 004	454 796	541 858	611 572	582 873	474 705	372 272	647 869	
Prosentuaalinen osuus osakekannasta, %	59,1	55,7	52,3	51,2	61,0	68,8	65,6	53,4	41,9	72,9	
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 294	888 294	888 294	
Osakkeiden määrä ilman omia osakkeita, 1 000 osaketta	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 312	888 294	888 294	
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 312	888 294	888 294	

1) Hallituksen ehdotus suunnitellulle yhtiökokoukselle 28.4.2021.

2) Taulukon 'osakkeiden vaihdon kehitys' -luvut sisältävät Nasdaq Helsingin osakkeiden vaihdon. Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla; esimerkiksi Boat-, Cboe- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Vuonna 2020 noin 68 % (2019: 73 %) Fortum Oyj:n osakkeiden vaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Nasdaq Helsingin pörssissä.

Katso ▶ [tunnuslukujen laskentakaavat](#)

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Fortum uudisti liiketoimintarakenteensa 1.3.2014 alkaen. Uudelleenorganisoinnin myötä Fortumin aikaisemmin erillisinä raportoidut Heat- ja Electricity Sales -segmentit raportoitiin yhtenä Heat, Electricity Sales and Solutions -segmenttinä.

Fortum otti käyttöön uudet IFRS 10 Konsernitilinpäätös ja IFRS 11 Yhteisjärjestelyt -standardit 1.1.2014 alkaen. Uusien standardien soveltaminen Fortum-konsernissa vaikutti Tukholman kaupungin kanssa yhdessä omistetun Stockholm Exergi AB:n (publ) (aikaisemmin AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad) käsittelyyn. Yhtiö on luokiteltu yhteisyritykseksi ja yhdistelty konserniin pääomaosuusmenetelmällä 1.1.2014 alkaen. Ennen muutosta Stockholm Exergi käsiteltiin konsernissa tytäryrityksenä, jossa määräysvallattomilla omistajilla oli 50 % osuus.

Fortum ilmoitti maaliskuussa 2015 Ruotsin sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnistä. Ruotsin sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnin myötä Fortumilla ei ole enää lainkaan sähkönsiirtoliiketoimintaa. Näin ollen Distribution -segmentti on esitetty vuonna 2015 lopetettuna toimintona IFRS 5 standardin Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot mukaisesti. Vuoden 2014 vertailutiedot on oikaistu IFRS 5:n mukaisesti.

Fortum uudisti liiketoimintarakenteensa 1.4.2016 alkaen. Divisioonat ovat Generation (pääosin entinen Power and Technology), City Solutions (pääosin entinen Heat, Electricity Sales and Solutions) ja Russia. Muutoksen taloudellinen vaikutus oli pieni, joten vuoden 2015 vertailutietoja ei muutettu takautuvasti.

City Solutions -divisioona jaettiin 1.3.2017 alkaen kahteen divisioonaan: City Solutions ja Consumer Solutions, jotka raportoivat erillisinä segmentteinään. Fortum on oikaissut vuoden 2016 vertailutiedot uuden organisaatorakenteen mukaiseksi.

Marraskuussa 2018 Fortum ilmoitti aurinko- ja tuulivoimaliiketoimintojen uudelleenorganisoinnista siten, että tuulivoimaliiketoiminnat on Generation-segmentin liiketoiminta-alue ja aurinkoliiketoiminnat City Solutions-segmentin liiketoiminta-alue. Nämä sisältyivät aikaisemmin Muihin toimintoihin. Aurinko- ja tuulivoimaliiketoiminta Venäjällä pysyy edelleen Russia-segmentissä. Fortum on muuttanut vuoden 2018 vertailutiedot uuden organisaatorakenteen mukaiseksi.

Uniper yhdistellään tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien, minkä seurauksena Fortum muutti raportoitavia segmenttejään ja esittää Uniperin erillisenä segmenttinä. Fortumin osuus Uniperin tuloksesta 31.3.2020 asti on esitetty Muissa toiminnoissa. Katso lisätietoja [liitetiedosta 6](#) Segmenttiraportointi.

Liikevaihto segmenteittäin, milj. euroa	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	2 481	2 415	2 252	2 156	1 722	1 657	1 677	1 842	2 141	2 006
- josta sisäistä	-24	296	69	85	83	15	15	-2	259	421
Russia	920	1 030	1 119	1 055	893	896	1 101	1 069	1 071	929
- josta sisäistä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
City Solutions			1 516	1 332	1 187	782	1 015	1 110	1 200	1 075
- josta sisäistä			87	34	-13	1	19	37	45	64
Heat	1 737	1 628								
- josta sisäistä	8	18								
Consumer Solutions						668	1 097	1 759	1 835	1 267
- josta sisäistä						2	3	11	-3	2
Electricity Sales	900	722								
- josta sisäistä	95	55								
Uniper										44 514
- josta sisäistä										0
Muut toiminnot	108	137	63	58	114	92	102	103	115	140
- josta sisäistä	115	-66	54	44	75	61	67	79	86	110
Distribution	973	1 070	1 064							
- josta sisäistä	15	37	19							
Eliminoinnit ja Nord Pool netotus	-958	-843	-706	-513	-458	-463	-470	-641	-916	-916
Jatkuvat toiminnot yhteensä	6 161	6 159	5 309	4 088	3 459	3 632	4 520	5 242	5 447	49 015
Lopetetut toiminnot				751	274					
Eliminoinnit ¹⁾				-89	-31					
Yhteensä				4 751	3 702	3 632	4 520	5 242	5 447	49 015

1) Myynnit ja ostot lopetetuilta toiminnoilta.

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	1 201	1 146	859	877	561	417	478	628	794	722
Russia	74	68	156	161	201	191	296	271	316	251
City Solutions			109	104	108	64	98	135	121	47
Heat	278	271								
Consumer Solutions						48	41	53	79	90
Electricity Sales	27	39								
Uniper										363
Muut toiminnot	-73	-92	-54	-57	-63	-77	-102	-99	-119	-129
Distribution	295	320	332							
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 802	1 752	1 403	1 085	808	644	811	987	1 191	1 344
Arvon alentumiset ja peruutukset					-918	27	6	-4	-8	2
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	284	155	61	305	22	38	326	102	7	765
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus										-222
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset						-65	14	98	-72	-675
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu ¹⁾						-11	1	-45		
Muut										386
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ²⁾	316	-33	45	-94	-62					
Liikevoitto, jatkuvat toiminnot	2 402	1 874	1 508	1 296	-150	633	1 158	1 138	1 118	1 599
Lopetetut toiminnot				2 132	4 395					
Liikevoitto				3 428	4 245	633	1 158	1 138	1 118	1 599

1) Vuonna 2020 ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut vuodelle 2019 on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ► [liitetieto 1.7](#)
Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

2) Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset ja ydinjätehuoltorahastoon liittyvän oikaisun.

Vertailukelpoinen käyttökate segmenteittäin, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	1 310	1 260	1 007	998	680	527	603	763	939	886
Russia	148	189	258	304	267	312	438	417	469	394
City Solutions			211	204	209	186	262	310	309	239
Heat	471	481								
Consumer Solutions						55	57	110	141	153
Electricity Sales	29	40								
Uniper										856
Muut toiminnot	-66	-83	-49	-49	-53	-64	-83	-78	-91	-94
Distribution	482	529	548							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	2 374	2 416	1 975	1 457	1 102	1 015	1 275	1 523	1 766	2 434
Lopetetut toiminnot				416	163					
Yhteensä				1 873	1 265	1 015	1 275	1 523	1 766	2 434

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Poistot segmenteittäin, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	109	114	148	121	118	110	125	135	145	164
Russia	108	121	150	147	117	123	142	147	153	143
City Solutions			102	100	101	121	163	175	188	191
Heat	193	210								
Consumer Solutions						7	16	57	62	63
Electricity Sales	2	1								
Uniper										494
Muut toiminnot	7	9	5	8	10	13	18	22	28	35
Distribution	187	209	216							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	606	664	621	377	346	373	464	536	575	1090
Lopetetut toiminnot				150	50					
Yhteensä				526	395	373	464	536	575	1090

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmenteittäin, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	3	-12	4	-14	-111	-34	-1	-72	10	29
Russia	30	27	46	35	32	38	31	36	59	47
City Solutions			91	88	59	76	80	74	37	57
Heat	19	20								
Electricity Sales	2	-								
Uniper										54
Muut toiminnot	23	-20	32	37	40	51	38	0	638	470
Distribution	14	8	4							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	91	23	178	146	20	131	148	38	744	656
Lopetetut toiminnot				3	0					
Yhteensä				149	20	131	148	38	744	656

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	131	190	179	197	187	196	174	248	247	158
Russia	670	568	435	340	285	201	152	54	67	43
City Solutions			123	86	105	109	170	209	314	219
Heat	297	464								
Consumer Solutions						3	7	47	55	57
Electricity Sales	5	1								
Uniper										624
Muut toiminnot	16	11	12	3	6	83	187	26	30	34
Distribution	289	324	255							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	1408	1558	1005	626	582	591	690	584	713	1135
Lopetetut toiminnot				147	44					
Yhteensä				774	626	591	690	584	713	1135

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin, milj. euroa										
Generation	17	-	2	2	16	7	90	14	13	70
Russia	24	-	0	27	0	0	125	63	66	48
City Solutions			11	37	23	698	386	33	9	114
Heat	32	10								
Consumer Solutions						117	486	0	-	0
Uniper										3
Muut toiminnot	1	6	2	4	4	22	39	3 977	18	3 572
Distribution	-	-	0							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	74	16	15	69	43	844	1 125	4 088	106	3 807
Lopetetut toiminnot				-	-					
Yhteensä				69	43	844	1 125	4 088	106	3 807
Osakkeiden bruttodivestoinnit segmenteittäin, milj. euroa										
Generation	3	102	79	67	0	0	0	160	12	171
Russia	23	-	-	0	0	127	0	0	-	0
City Solutions			11	446	27	33	0	147	2	895
Heat	203	269								
Consumer Solutions						1	55	0	-	10
Electricity Sales	16	2								
Uniper										69
Muut toiminnot	0	0	-	2	-	0	687	0	16	81
Distribution	323	37	52							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	568	410	142	515	27	161	742	306	30	1 226
Lopetetut toiminnot				2 681	6 369					
Yhteensä				3 196	6 395	161	742	306	30	1 226
Vertailukelpoinen sidottu pääoma segmenteittäin, milj. euroa										
Generation					5 931	5 815	5 672	6 485	6 019	6 234
Russia					2 561	3 284	3 161	2 789	3 212	2 431
City Solutions					2 182	2 873	3 728	3 794	3 945	3 679
Consumer Solutions						154	638	648	637	565
Uniper										7 432
Muut toiminnot					258	514	276	4 023	4 400	136
Jatkuvat toiminnot yhteensä					10 932	12 641	13 474	17 739	18 214	20 477

Vuodesta 2016 alkaen Fortum esittää Vertailukelpoisen sidotun pääoman Sidotun pääoman sijaan. Sidottu pääoma vuoteen 2015 saakka on esitetty alla.

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Sidottu pääoma segmenteittäin, milj. euroa	2011	2012	2013	2014	2015¹⁾
Generation	6 247	6 389	6 355	6 001	5 913
City Solutions			2 295	2 112	2 170
Heat	4 191	4 286			
Electricity Sales	11	51			
Russia	3 273	3 848	3 846	2 597	2 561
Muut toiminnot	208	158	295	496	291
Distribution	3 589	3 889	3 745		
Jatkuvat toiminnot yhteensä	17 519	18 621	16 537	11 206	10 934
Lopetettuihin toimintoihin kuuluva sidottu pääoma				2 615	
Yhteensä				13 820	10 934

1) Fortum esittää Vertailukelpoisen sidotun pääoman Sidotun pääoman sijaan vuodesta 2016 alkaen.

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin, %	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	19,9	18,5	13,8	14,2	9,5	6,9	8,4	10,8	13,3	11,8
Russia	3,5	2,7	5,2	5,6	8,2	8,0	10,1	10,3	12,3	11,1
City Solutions			8,7	8,7	7,9	5,9	5,5	5,5	4,6	2,8
Heat	7,4	7,0								
Consumer Solutions						44,3	11,7	7,8	13,3	15,9
Electricity Sales	33,5	203,1								
Uniper ¹⁾										N/A
Distribution ²⁾	8,6	8,8	8,8	9,3						

1) Vuonna 2020 Uniper-segmentti sisältää luvut 1.4.2020 alkaen. Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto tullaan esittämään Uniper-segmentille, kun 12 kuukauden tiedot on saatavilla

2) Esitetty lopetettuina toimintoina vuodesta 2014 alkaen.

Sidotun pääoman tuotto segmenteittäin, %	2011	2012	2013	2014	2015¹⁾
Generation	24,6	18,7	14,5	13,6	-8,5
City Solutions			9,7	19,1	7,7
Heat	9,9	8,8			
Electricity Sales	4,2	152,3			
Russia	3,5	3,0	5,2	5,6	8,3
Distribution ²⁾	13,7	9,1	9,3	73,6	

1) Fortum esittää Vertailukelpoisen sidotun pääoman Sidotun pääoman sijaan vuodesta 2016 alkaen.

2) Esitetty lopetettuina toimintoina vuodesta 2014 alkaen.

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilöstö keskimäärin										
Generation	1 873	1 896	1 900	1 685	1 389	1 064	1 036	1 107	1 122	1 163
Russia	4 436	4 301	4 245	4 196	4 180	3 814	3 710	3 378	2 942	2 969
City Solutions			2 051	1 913	1 458	1 529	1 807	1 994	1 979	2 051
Heat	2 682	2 354								
Consumer Solutions						877	1 180	1 473	1 379	1 216
Electricity Sales	510	515								
Uniper										11 629
Muut toiminnot	607	661	550	536	983	711	774	814	825	959
Distribution	902	873	786							
Jatkuvat toiminnot yhteensä	11 010	10 600	9 532	8 329	8 009	7 994	8 507	8 767	8 248	19 988
Lopetetut toiminnot				492						
Yhteensä				8 821						

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Käyttöomaisuusinvestoinnit tyypeittäin ja segmenteittäin¹⁾

	Suomi		Ruotsi		Norja		Venäjä		Saksa		Iso-Britannia		Muut maat		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
mili. euroa																
Generation																
Vesivoima	16	12	54	56											69	68
Ydinvoima	49	57													49	57
Uusiutuva energia / Tuuli	3	22		32	27	56									30	111
Fossiilinen energia / Sähköntuotanto		7														7
Muut	3	4	7	1	0	0									9	5
Yhteensä	70	102	61	89	27	56									158	247
Russia																
Fossiilinen energia / Sähköntuotanto							25	49							25	49
Fossiilinen energia / Lämmöntuotanto							14	18							14	18
Uusiutuva energia / Tuuli							4								4	
Yhteensä							43	67							43	67
City Solutions																
Fossiilinen energia / Lämmöntuotanto		2				0							7	5	8	7
Fossiilinen energia / Sähköntuotanto																
Uusiutuva energia, jakautuen	36	39	7	7	5	9					1	11	107	166	156	231
jäte	20	19	7	7	5	9					1	11	7	21	40	66
biopolttoaineet	9	20											2	2	10	21
aurinko													98	143	98	143
muut	8	1													8	1
Kaukolämpö	10	17			19	27							17	19	46	63
Muut	4	3	2	2		1			0	0		0	3	6	9	12
Yhteensä	49	62	9	9	24	36			0	0	1	11	134	195	219	313
Consumer Solutions																
Muut	16	15	14	14	19	17							8	9	57	55
Consumer Solutions yhteensä	16	15	14	14	19	17							8	9	57	55
Uniper																
Vesivoima			34						19						53	
Ydinvoima			50												50	
Fossiilinen energia / Sähköntuotanto			13				115		214		86		44		472	
Fossiilinen energia / Lämmöntuotanto									4						4	
Global commodities -liiketoiminnan investoinnit									23		1				25	
Muut									19		1		1		21	
Yhteensä			97				115		279		88		45		624	
Muut																
Muut	23	20	6	2	2	5							3	3	34	31
Yhteensä	23	20	6	2	2	5							3	3	34	31
Kaikki yhteensä	160	199	186	114	71	115	159	67	279	0	89	11	191	207	1135	713
Josta investoinnit hiilidioksittomaan tuotantoon	84	112	138	88	27	56	4	0	19	0	0	0	100	145	372	401

1) Sisältää investoinnit sekä aineellisiin että aineettomiin hyödykkeisiin.

Taloudelliset tunnusluvut

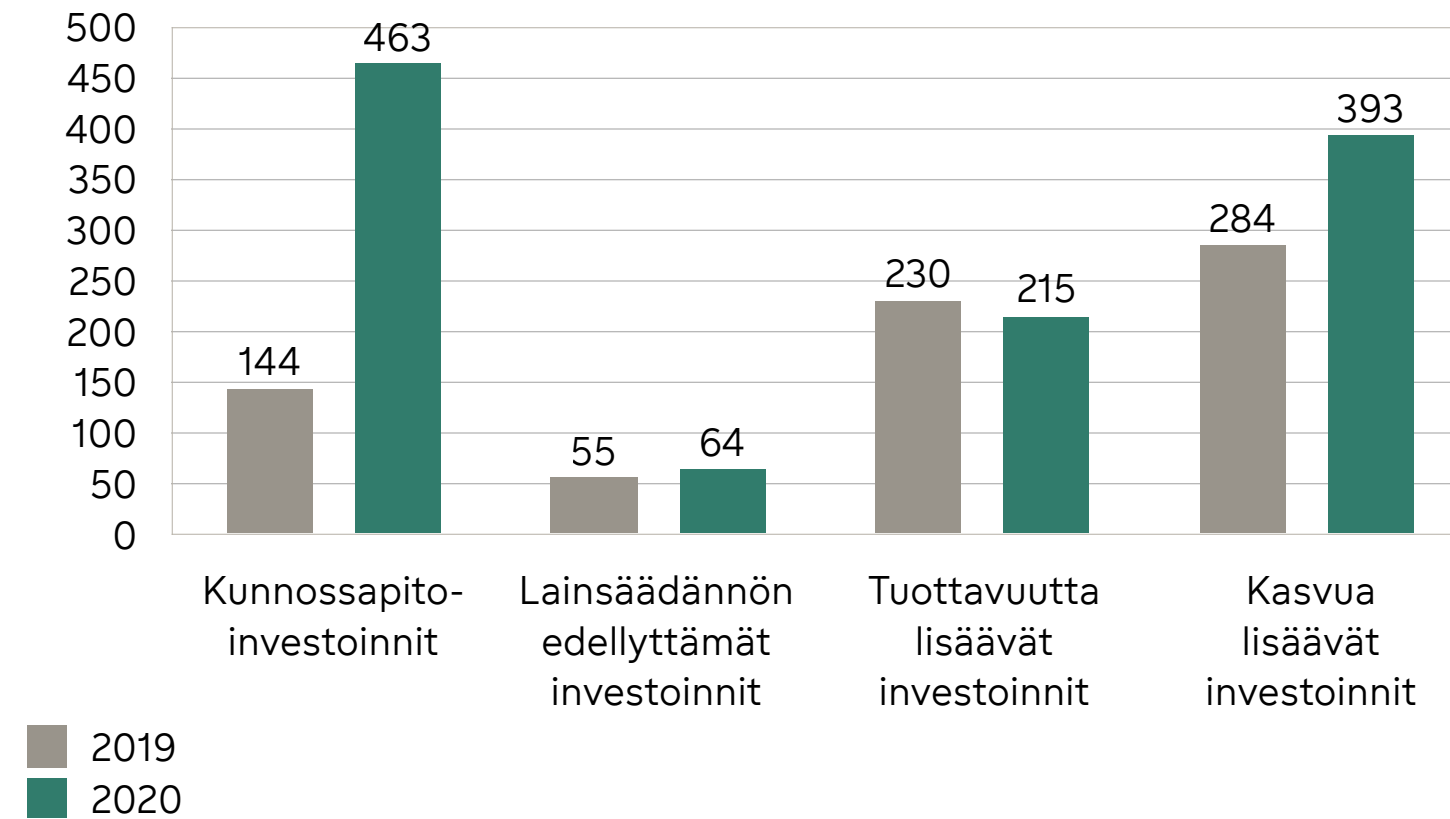
Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Fortum luokittelee investoinnit neljään investointikategoriaan (milj. euroa)

Generation

Fortum investoi 30 miljoonaa euroa (2019: 111) tuulivoimaan Pohjoismaissa. Suurin yksittäinen tuulivoimainvestointi oli 27 miljoonaa euroa Sør fjordin tuulipuistoon Norjassa. Lisäksi Fortum investoi Suomessa 49 miljoonaa euroa (2019: 57) Loviisan ydinvoimalaitokseen. Fortum investoi 69 miljoonaa euroa (2019: 68) vesivoimatuotantoon, pääasiassa kunnossapito- ja lainsäädännön edellyttämiä sekä tuottavuutta parantavia investointeja. Investoinnit hiilidioksidipäästöttömään tuotantoon olivat 149 miljoonaa euroa (2019: 236).

Russia

Investoinnit Russia-segmentissä olivat yhteensä 43 miljoonaa euroa (2019: 67). Ne koostuivat lähinnä kunnossapito- ja lainsäädännön edellyttämistä, sekä tuottavuusinvestoinneista. Investoinnit hiilidioksidipäästöttömään tuotantoon olivat 4 miljoonaa euroa (2019: 0).

City Solutions

City Solutions -segmentin suurin yksittäinen investointi 2020 oli 98 miljoonan euron investointi Jaisalmerin aurinkovoimalaan Intiassa. Kunnossapito- ja lainsäädännön edellyttämät sekä tuottavuutta parantavat investoinnit olivat yhteensä 112 miljoonaa euroa (2019: 157). Nämä viimeksi mainitut investoinnit koostuvat lähinnä investoinneista kaukolämpöverkoston ja -laitoksiin sekä olemassa olevien CHP-voimalaitosten kunnossapitoon ja lainsäädännöllisten vaatimusten mukaisiin investointeihin. Investoinnit hiilidioksidipäästöttömään tuotantoon olivat 116 miljoonaa euroa (2019: 165).

Consumer Solutions

Consumer Solutions investoi yhteensä 57 miljoonaa euroa (2019: 55). Investoinnit koostuvat asiakkaiden hankinnasta maksettujen myyntiprovisioiden aktivoimista IFRS 15 käyttöönoton jälkeen ja uusien tuotteiden kehityskuluista.

Uniper

Uniper investoi yhteensä 624 miljoonaa euroa. Investoinneista kunnossapito- ja lainsäädännön edellyttämiä, sekä tuottavuusinvestointeja oli yhteensä 378 miljoonaa euroa. Investoinnit hiilidioksidipäästöttömään tuotantoon olivat 103 miljoonaa euroa.

Muut

Muut-segmentin investoinnit, 34 miljoonaa euroa (2019: 31), koostuvat pääasiassa investoinneista IT-järjestelmiin ja uusiin liiketoimintoihin.

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Fortumin sähköntuotanto muissa Euroopan maissa energialähteittäin, TWh

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020
Vesi- ja tuulivoima									-	3,3
Lämpövoima									1,3	23,4
Yhteensä									1,3	26,7

1) Esitetään vuodesta 2019 alkaen.

Fortumin sähköntuotanto muissa Euroopan maissa energialähteittäin, %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020
Vesi- ja tuulivoima									-	12
Lämpövoima									100	88
Yhteensä									100	100

1) Esitetään vuodesta 2019 alkaen.

Sähkötuotantokapasiteetti segmenteittäin, MW

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	9 752	9 702	9 475	9 063	8 046	8 039	7 862	7 867	8 220	8 163
Heat	1 670	1 569								
City Solutions			793	803	743	760	775	788	1 082	988
Russia	3 404	3 404	4 250	4 758	4 903	4 482	4 794	4 912	4 928	4 928
Uniper									-	36 218
Muut toiminnot						53	292	157	-	-
Yhteensä	14 826	14 675	14 518	14 624	13 692	13 334	13 722	13 724	14 230	50 297

Lämmöntuotantokapasiteetti segmenteittäin, MW

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Generation	250	250	250	-	-	-	-	-	-	-
Heat	10 375	8 785								
City Solutions			4 317	3 936	3 915	3 818	4 671	4 780	4 812	4 057
Russia	14 107	13 396	13 466	13 466	12 696	9 920	10 094	10 229	8 437	8 437
Uniper									-	7 017
Yhteensä	24 732	22 431	18 033	17 402	16 611	13 738	14 765	15 009	13 249	19 511

Fortumin sähköntuotantokapasiteetti tuotantomuodoittain ja alueittain, MW

	Suomi		Ruotsi		Venäjä		Saksa		Iso-Britannia		Alankomaat		Muut		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Vesivoima	1 553	1 553	4 895	3 124	-	-	1 991	-	-	-	-	-	-	-	8 439	4 677
Ydinvoima	1 487	1 487	3 361	1 334	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 848	2 821
Yhdistetty lämmön- ja sähköntuotanto	375	452	455	9	3 497	4 858	3 222	-	-	-	525	-	355	370	8 429	5 689
Lauhdevoima	565	565	1 162	-	12 151	-	6 383	-	6 401	-	1 070	-	428	-	28 160	565
Tuulivoima	-	-	-	75	35	35	-	-	-	-	-	-	101	84	136	194
Aurinkovoima	-	-	-	-	35	35	-	-	-	-	-	-	250	250	285	285
Yhteensä	3 980	4 057	9 873	4 542	15 718	4 928	11 596	-	6 401	-	1 595	-	1 134	704	50 297	14 230

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

	Suomi		Norja		Venäjä		Saksa		Puola		Alankomaat		Muut		Yhteensä	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Fortumin lämmöntuotantokapasiteetti alueittain, MW																
Lämpö	1 417	2 002	888	1 032	11 010	8 437	3 061	-	941	941	1 133	-	1 061	837	19 511	13 249

Myynti
Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti Pohjoismaissa, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sähkönmyynti									2 877	2 494
Lämmönmyynti									390	271

Fortum esittää koko sähkön- ja lämmönmyynnin Pohjoismaissa EU-maiden ja Norjan sijaan vuodesta 2019 alkaen. Sähkön- ja lämmönmyynti EU-maissa ja Norjassa vuoteen 2018 saakka on esitetty alla.

Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti EU-maissa ja Norjassa, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹⁾
Sähkönmyynti	2 868	2 700	2 462	2 344	1 921	1 893	2 244	2 922
Lämmönmyynti	1 278	1 201	538	468	423	449	524	615

1) Fortum esittää koko sähkön- ja lämmönmyynnin Pohjoismaissa EU-maiden ja Norjan sijaan vuodesta 2019 alkaen.

Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti muissa Euroopan maissa, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020
Sähkönmyynti ²⁾									130	16 226
Lämmönmyynti									228	410

1) Esitetään vuodesta 2019 alkaen.

2) Sisältäen hyödykekaupankäynnin.

Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti Venäjällä, milj. euroa

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sähkönmyynti	590	713	822	758	661	691	837	872	924	1 411
Lämmönmyynti	324	300	290	285	228	199	258	193	145	145

Fortumin koko sähkönmyynti alueittain, TWh

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suomi	24,6	21,6	23,4	21,6	22,3	22,8	22,5	23,1	23,1	23,1
Ruotsi	29,4	30,1	23,3	28,2	29,8	28,8	30,8	29,7	31,5	44,7
Norja						1,5	7,2	15,3	15,0	13,8
Venäjä	20,2	23,3	25,6	26,5	29,4	29,5	30,5	34,1	33,8	68,3
Saksa ¹⁾									-	338,8
Iso-Britannia									-	13,0
Alankomaat									-	6,3
Muut maat	3,6	3,8	4,3	3,8	2,8	2,1	2,9	1,8	2,5	8,1
Yhteensä	77,8	78,8	76,6	80,1	84,3	84,7	93,9	104,0	105,8	516,0

1) Sisältäen hyödykekaupankäynnin.

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Taloudelliset tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

Segmenttikohtaiset tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Toiminnalliset tunnusluvut

Fortumin koko lämmönmyynti alueittain, TWh

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suomi	8,5	5,8	5,5	3,2	3,1	3,6	3,9	3,8	3,8	2,9
Venäjä	26,7	26,4	24,1	26,0	25,4	20,7	19,8	20,7	16,9	17,4
Norja									1,7	1,5
Ruotsi	8,5	8,5	-	-	-	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Puola	4,3	4,3	4,1	3,4	3,4	3,6	3,7	3,5	3,3	3,4
Saksa									-	2,4
Iso-Britannia									-	0,0
Alankomaat									-	2,3
Muut maat	3,4	2,9	3,1	2,8	1,2	1,4	2,2	3,2	1,6	1,6
Yhteensä	51,4	47,9	36,8	35,4	33,2	29,4	29,9	31,5	27,6	31,7

Sähkönsiirto jakeluverkoissa, TWh

	2011	2012	2013	2014	2015
Suomi	9,5	9,8	9,5	2,8	
Ruotsi	14,2	14,4	14,1	13,7	6,4
Norja	2,3	2,4	2,5	1,1	
Viro	0,1	-			
Yhteensä	26,1	26,6	26,1	17,6	6,4

Taloudellinen tieto vuosineljänneksittäin

Huom: Taloudellinen tieto vuosineljänneksittäin on tilintarkastamaton.

Keskeiset tiedot konsernin tuloslaskelmasta vuosineljänneksittäin

milj. euroa	I/2019	II/2019	III/2019	IV/2019	2019	I/2020	II/2020	III/2020	IV/2020	2020
IS Liikevaihto	1 690	1 144	1 060	1 553	5 447	1 357	12 330	14 049	21 279	49 015
Vertailukelpoinen käyttökate	545	372	295	552	1 766	543	512	132	1 247	2 434
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	408	232	153	398	1 191	393	203	-179	928	1 344
IS Liikevoitto ¹⁾	363	230	124	401	1 118	603	539	-1	458	1 599
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	111	461	106	65	744	479	39	25	113	656
IS Rahoitustuotot ja -kulut ¹⁾	-51	-39	-32	-12	-134	-67	3	27	-18	-56
IS Voitto ennen veroja	424	652	198	454	1 728	1 014	581	51	554	2 199
IS Tuloverot	-65	-45	-25	-88	-221	-76	-178	51	-142	-344
IS Kauden voitto	359	607	173	367	1 507	938	403	103	411	1 855
IS Määräysvallattomille omistajille	-19	0	5	-10	-25	-9	-63	71	-31	-32
IS Kauden voitto, emoyhtiön omistajille	341	607	178	356	1 482	930	340	174	379	1 823
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)										
Laimentamaton	0,38	0,69	0,20	0,40	1,67	1,05	0,38	0,19	0,43	2,05

1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on 2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät - nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso ► [liitetieto 1.7](#) Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

Liikevaihto segmenteittäin vuosineljänneksittäin

milj. euroa	I/2019	II/2019	III/2019	IV/2019	2019	I/2020	II/2020	III/2020	IV/2020	2020
Generation ¹⁾	601	500	458	583	2 141	574	450	441	541	2 006
Russia	298	239	229	306	1 071	317	202	172	238	929
City Solutions ¹⁾	405	228	200	366	1 200	342	212	184	337	1 075
Consumer Solutions	669	346	311	510	1 835	424	237	235	370	1 267
Uniper	-	-	-	-	-	-	11 365	13 159	19 990	44 514
Muut toiminnot ¹⁾	26	28	29	32	115	34	34	34	38	140
Nord Pool netotus ²⁾	-192	-99	-100	-1 369	-529	-83	-54	-74	-105	-317
Eliminoinnit	-117	-98	-68	-105	-387	-250	-115	-102	-130	-598
IS Yhteensä	1 690	1 144	1 060	1 553	5 447	1 357	12 330	14 049	21 279	49 015

1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta.

2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Poolilta netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tiettyinä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin vuosineljänneksittäin

milj. euroa	I/2019	II/2019	III/2019	IV/2019	2019	I/2020	II/2020	III/2020	IV/2020	2020
Generation	223	191	140	239	794	235	173	136	177	722
Russia	99	69	53	94	316	99	37	40	76	251
City Solutions	92	-15	-36	80	120	58	-15	-36	41	47
Consumer Solutions	26	19	16	19	79	32	19	18	21	90
Uniper	-	-	-	-	-	-	24	-310	649	363
Muut toiminnot	-32	-31	-21	-34	-118	-31	-34	-27	-36	-129
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	408	232	153	398	1191	393	203	-179	928	1344
Arvonalentumiset ja peruutukset	-3	-	-6	-	-8	-	-1	-1	4	2
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	3	3	3	-2	7	413	69	299	-16	765
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	-	-	-	-	-	-222	-	-	-	-222
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	-46	-5	-27	5	-72	19	154	-242	-605	-675
Muut	-	-	-	-	-	-	115	123	147	386
IS Liikevoitto	363	230	124	401	1118	603	539	-1	458	1599

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan tulos on yleensä korkeampi vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä vuosineljänneksellä.

Tietoa sijoittajille

Fortumin vuoden 2020 raportointikokonaisuuteen kuuluu toimitusjohtajan liiketoimintakatsaus, taloudelliset tiedot, selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, palkitsemisraportti, verojalanjälkiraportti sekä kestävän kehityksen raportti.

Yhtiökokous 2021

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 28.4.2021 kello 14.00 alkaen.

Osinkojen maksaminen

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2020 osinkoa 1,12 euroa osakkeelta, eli kokonaisosinkona ehdotetaan 11.3.2021 rekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella yhteensä noin 995 miljoonaa euroa. Mahdolliseen osingonjakoon liittyvät päivämäärät ovat:

- osingon irtoamispäivä 29.4.2021,
- osingon täsmäytyspäivä 30.4.2021 ja
- osingon maksupäivä 7.5.2021.

Tulostiedotus vuonna 2021

Fortum julkaisee kolme osavuosisikatsausta vuonna 2021:

- tammi–maaliskuun osavuosisikatsaus 12.5.
- tammi–kesäkuun puolivuosisikatsaus 17.8. ja
- tammi–syyskuun osavuosisikatsaus 12.11.

Osavuosisikatsaukset julkaistaan noin klo 9.00 suomeksi ja englanniksi ja ne ovat luettavissa Fortumin verkkosivulta osoitteessa www.fortum.com/sijoittajat

Fortum järjestää osavuositulosten julkaisun yhteydessä tiedotustilaisuuksia, joita voi seurata yrityksen kotisivuilla ▶ www.fortum.com/sijoittajat. Fortum noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tulosten julkistamista.

Perustietoa Fortumin osakkeista

Listattu: Nasdaq Helsinki
Kaupankäyntitunnus: FORTUM
Osakkeiden lukumäärä 11.3.2021: 888 294 465
Toimiala: Yhteiskuntapalvelut

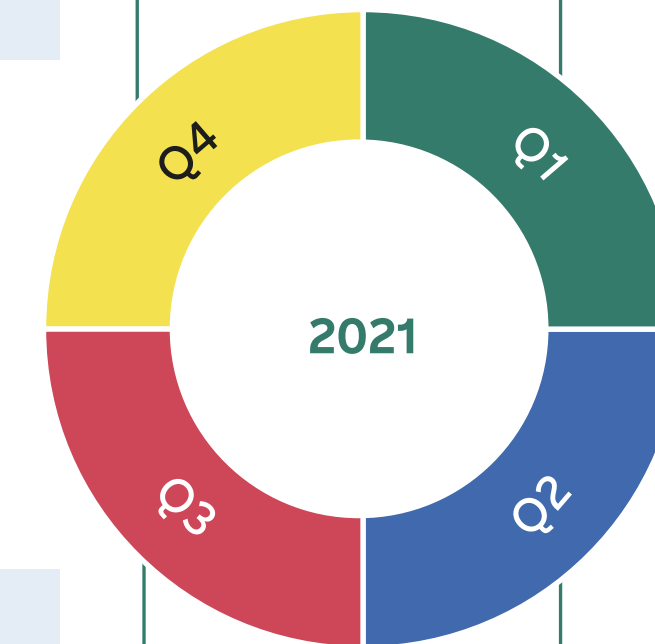
Fortumin toiminta pääomamarkkinoilla vuonna 2020

Fortumin sijoittajasuhdetoiminta kattaa osake- ja korkomarkkinat ja sen tavoitteena on varmistaa yhtiön osakkeiden käypä arvotus, pääsy rahoituslähteisiin sekä joukkovelkakirjojen vakaa hinnoittelu. Sijoittajasuhteiden avaintehtävä on toimittaa oikeaa, riittävää ja ajantasaista tietoa säännöllisesti ja tasapuolisesti kaikille markkinaosapuolille. Näin sijoittajasuhteet pyrkii minimoimaan sijoittajan riskit ja vähentämään Fortumin osakkeen volatiliiteettia. Pääasiassa Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa olevia sijoittajia ja analyttikkoja tavataan säännöllisesti.

Vuonna 2020 Fortum tapasi noin 550 ammattimaista osakesijoittajaa lähinnä virtuaalisesti järjestetyissä yksityis- ja ryhmätapaamisissa ja sijoittajakonferensseissa sekä ylläpiti jatkuvaa yhteyttä investointipankkien ja arvopaperivälitysliikkeiden osakeanalyttikoihin.

**Osavuosisikatsaus
tammi–syyskuulta 2021, 12.11.**

**Tilinpäätöstiedote 2020, 12.3.
Tilinpäätös 2020,
viimeistään viikko 11**

**Tammi–kesäkuun
puolivuosisikatsaus 2021, 17.8.**

**Varsinainen yhtiökokous, 28.4.
Osavuosisikatsaus
tammi–maaliskuulta 2021, 12.5.**